

ŞÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ
SELİM-NÂME

Yayına hazırlayanlar

*Prof. Dr. Ahmet Uğur
Dr. Mustafa Çuhadar
Dr. Ahmet Gül*

İSİS
İSTANBUL

SELI-NÂME • ŞÜKRÎ-BİTÂİSÎ

ISIS

SELİM-NÂME

Isis Yayımcılık Ltd.
Şemsibey Sok. 10
81210 Beylerbeyi İstanbul
Tel: (0216) 321 38 51

Basım Tarihi: Ağustos 1995

ISBN: 975- 428- 077-0

ŒÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ
SELİM-NÂME

Yayına hazırlayanlar

Prof. Dr. Ahmet Uğur

Dr. Mustafa Çuhadar

Dr. Ahmet Gül

İSİS
İSTANBUL

ÖNSÖZ

Târihî metinlerimizi bugünkü harflere çevirip, okuyucuların hizmetine sunmak, bence önde gelen görevlerimizden olsa gerektir. Bu metinleri okumadan geçmişimizi şimdiki ve gelecek nesillere aktaramayız. Bu metinlerden ağır ve ağdalı bir dille yazılanlar olduğu gibi Şükrî'nin eseri gibi, halkımızın anlayacağı dille yazılanlar da eksik değildir.

Bitlisimizde yetişen Şükrî altı dil "Arapça, Farsça, Türkçe, Kürtçe, Ermenice, Hindçe" bildiği halde eserini temiz bir Türkçe ile yazmıştır.

Başlayalım sözi Bismillah ile
Kim şeref tapar söz İsmullah ile (vr.1b)

Çünkü tevhid ile na't oldu tamâm
Mustafa ashabına irdi selâm (vr.8b)

Oldı tokuz yüz yığırımı yıl tamâm
Mustafa'nın hicretinde ves'selâm (vr.69a)

Hem Karanu köpri oldı bir konak
Kayseri şehrinde görildi yarak (vr.71b)

Hem o günde Ala tağa yağdı kar
On yedi gün i Ağustosın şümâr (vr.78b)

Türk ilen Türk ü Kürd ilen Kürdem
Evde koyun u yabanda kurdam (vr.196a)

İşte bu beyitlerdeki Türkçe kelimelerimiz bunu göstermektedir. Dilimiz, töremiz, kural ve kaidelerimiz hep bu tarihî metinlerimizin içinde gizlidir. Bizlere düşen onları bulup, çıkartmak ve değerlendirmektir.

Bize bu filmin temininde ve bazı sahifeleri örnek olarak vermede yardım eden hocam Mr. J.R. Walsh'a, Şükrî'nin dili üzerinde bir Doktora çalışması

yapan ve elinde bulunan Topkapı nüshasını, mukayese için bize veren Yrd.Doç. Mustafa Argunşah'a teşekkürü bir borç biliriz.

KAYSERİ-1994

Prof.Dr.Ahmet UĞUR   Dr.Mustafa ÇUHADAR   Dr.Ahmet GÜL

ŞÜKRÎ-İ BİTLİSÎ VE SELİM-NÂMESİ

Orijinal Selim-nâmelerin birinin yazarı olan Şükrî-i Bitlisî'nin hayatı hakkında târihî kaynaklarda bilgi oldukça sınırlıdır. Târihî kaynaklardaki bilgilerin sınırlı olmasının yanında verilen bilgilerin kaynaklarda farklılık arzemesi de Şükrî'nin hayatı hakkındaki bilgilerimizi daha da azaltmıştır. Dolayısıyla Şükrî'nin hayatı hakkında en doğru ve geniş bilgiyi eserin sonunda "Der Sıfât-ı Kemâl-i Şükrî" başlığı altında kaleme aldığı bölümde kendi dilinden öğrenmekteyiz.

Doğu illerimizden Bitlis'ten olan Şükrî için Mevlânâ Âşık ve Mevlânâ Şümri gibi isimler de kullanılmıştır. Şükrî'nin doğum tarihi hakkında elimizde herhangi bir bilgi yoktur. Kendi dilinden bir çok ilme vâkıf olduğunu öğrendiğimiz Şükrî'nin tahsilini nerede tamamladığı hakkında kesin bir bilgimiz yoktur.

Tahsil dönemi târihî kaynaklara yansımayan Şükrî, Yavuz Selim'in tahta geçmesiyle İstanbul'a gelmiş ve Pâdişâh'a sunduğu kasîdeden dolayı mükâfâtlandırılmıştır. Daha sonra Şehsüvaroğlu Ali Bey'in hizmetine giren Şükrî, o'na hocalık yapmıştır.

Şehsüvaroğlu Ali Bey Yavuz Selim'e aşırı bir hayranlık beslemektedir. Bu hayranlığın neticesi olarak hocası Şükrî'den Yavuz Selim hakkında Ahmedî'nin İskender-nâme'si türünde bir eser kaleme almasını ricâ eder. Yavuz Selim'le birlikte İrân seferine katılan Şükrî, Şehsüvaroğlu Ali Bey'in Sultan hakkında verdiği bilgilerin ve kendi gördüklerinin ışığı altında, Selim-nâme'yi kaleme alır.

Şehsüvaroğlu Ali Bey'in îdâm ettirilmesinden sonra o'nun yerine göreve getirilen Halil oğlu Koçi Bey'e Şükrî te'lîf ettiği eserini göstermiş fakat Koçi Bey verilen bilgilerin bir çoğunun yanlış olduğunu söylemiştir. Şükrî, Koçi Bey'in,

Selim-nâme'sinde verdiği bilgilerin yanlışlığı hakkındaki düşüncesini, eserin "Sebeb-i Te'lif-i Kitâb" bölümünde şu şekilde dile getiriyor:

Çün Halîl-oğlu ki Koçî'dur be-nâm
Dinledi in'âm ile bundan kelâm

Didi hey hey Şükrî sehvün çokduru
Bunda Şâh'un çok makâli yokdurur

İş bu nüshan kim Selîm'i medh ider
Bendeye envâ'-ı ma'nâ feth ider

Ol hüner-verden haber virmez tamâm
Ğayr-i vâkı' nakl ider iş bu kelâm

Gerçi râvîdür 'Ali bin Şehsüvâr
Lîk bunda çok hatâ vü sehvi var

Taşradan dinlerdi Şâh'in hâlin ol
Bilmez idi tâc-dâr ahvâlin ol

Bendeden ger dinler olsan kıssayı
Şâh tavrından alursın hisseyi

Koçî Bey, Yavuz Selim'e Şehsüvaroğlu Alı Bey'den daha yakın olmuştur. Zîrâ uzun yıllar onun emrinde çalışmış, onunla birlikte bir çok sefere katılmıştır. Dolayısıyla Yavuz Selim hakkındaki bilgisinin Şehsüvaoğlu Ali Bey'den çok daha güvenilir olduğu gerekçesi ile Şükrî, eserini, Koçî Bey'in anlattıkları doğrultusunda değiştirir.

Şükrî'nin Selim-nâme'sinin diğer bir adı da "Fütûhâtü's-Selîmiyye"dir. Çok uzun bir şekilde mesnevî tarzında Doğu Türkçesiyle yazılmıştır. Daha önceki Selîm-nâme'lerde eksik olan detaylara sahiptir. Seferlerde konaklanan yerler ve şahıslar hakkında eşsiz bir kaynaktır. Doğulu olması nedeniyle, Yavuz Selim'in İran seferi için son derece kıymetli bir eserdir. Çünkü en küçük yerleri ve ayrıntıları belirtmektedir. İdrîs-i Bitlîsî'nin Selîm-nâme"sinde ise bu şekilde geniş teferruâta rastlamak mümkün değildir. Mısır seferi için de diğer Selim-

nâme'lerden farklı ma'lûmâta sahiptir.

Geniş bir girişten sonra, Yavuz Selim'in Trabzon'da vâililiği ile başlayıp, Kânûnî'nin tahta çıkmasıyla sona eren Şükrî'nin Selim-nâme'si Hoca Sa'dettin Efendi ve Gelibolulu Mustafa Âlî gibi târihçiler tarafından kaynak olarak kullanılmıştır.

Şükrî, eserini Vezîr-i a'zam İbrâhim Paşa vâsıtasıyla Kanûnî Sultan Süleymân'a takdîm etmiş ve onun tarafından ödüllendirilmiştir. Eser Kânûnî tarafından beğenilmiş olup, Kânûnî ondan bir Süleymân-nâme yazmasını istemiştir. Fakat Şükrî'nin ömrü, Süleymân-nâme'yi kaleme almaya yetmemiştir.

Kânûnî Sultân Süleymân'la Belgrad ve Rodos seferlerine katılan Şükrî'nin ölüm târihi kesin olarak bilinmemekle birlikte Kânûnî devrinin başlarında (1530-?) vefât etmiştir.

Şükrî'nin nazım hâlinde olan bu Selim-nâme'sini, Çerkezler kâtitibi Yûsuf, Kâhiri'de nesre çevirmiş ve sonuna 1041/1671 târihine kadar Mısır'da bulunan Osmanlı vâlîlerinin listesini eklemiştir. Cevrî isimli bir şâir ise bu eseri tekrar nazma çevirmiştir.

Gönlü insan sevgisiyle dolu olan Şükrî, herkesle dosttur. Bir şiirinde:

Türk ilen Türk ü Kürd ilen Kürdem
Evde koyun u yabanda kurdam

diyerek Osmanlı'nın kendi bünyesi içerisindeki birlik ve beraberliğinin önemini vecîz bir şekilde dile getirmiştir.

Şâirimiz, İslâmî ilimlerden Tefsir, Hadis, Fıkıh, Kelâm'ın yanında ilm-i Ma'ânî, ilm-i Beyân, ilm-i Bedî', ilm-i Hikmet, Mantık, Sarf, Nahiv, ilm-i Ma'kûl, ilm-i Menkûl, Fenn-i İnşâ, Arûz vb. ilimlerde söz sâhibi olduğunu şu şekilde dile getirmektedir:

Görmüşem men hadîs u tefsîr'i
Bilmişem 'ilm u fıkıh u ta'bîri

Ger ma'ânî vü eger bedî' u beyân

Tab'-ı pâkim yanındadır yeksân

'İlm-i hikmet'le hey'et oldı fennim

Bir zaman zıkr u fikrim idi benim

Nahv'ilen sarf u mantık ile kelâm

Oldılar zihnim için bar-çe gulâm

Şeyh'den ıstılâh-ı nakş-ı Fusûs

Buldı ifnâ-yı kalbim içre husûs

'İlm-i ma'kûl'i görmüşem ma'kûl

'İlm-i menkûl'e olmuşam men kûl

Görmüşem men Sıhâh-ı Cevherî'ini

Gûşe oldum dürr ile gevherini

Mâhirem men arûz u kâfiye'de

Nice kim Kâfi ile Şâfiye'de

Ger mu'ammâ vu eger lugaz zâhir

Ver lügat cümlesinde-em mâhir

Fenn-i inşâ'da dahl-ı tâmmım var

'İlm-i edvâr'da kelâmım var.

Türkçe, Arapça, Farsça, Ermenice ve Hintçe gibi altı dil bildiğini söyleyen Şükrî bunu eserinde şu şekilde ifâdelendirmiştir:

Şâirem üşte ortalıkta sözüm

Altı dilde gazel dirdim men özüm

Türkî dirmen revân Nevâyî gibi

Fârisî'de hemân Nebâyî gibi

'Arabî söylerem velî Kürd'üm

'Ayıb söz Tangrider budur hordum

İrmenî dilini kemâlince
Bilürem Hindî dahî hâlince

Şükrî kadılık, müderrislik ve müftülük gibi resmî vazîfelerde bulunmuş olup, kendisinin en iyi hatip ve vâizlerinden kabûl etmektedir. Bu özelliklerini şu beyitlerde kaleme almıştır:

Oldum idi müderris u kâdî
Hem hatîb-i zamâne-i mâzî
Va'zımı ehl-i fazla dinledirem
Vecd u hâletle halkı inledirem

Çok iyi yüzme bildiğini, ata binmede, ok kullanmada ve avcılıkta mâhir olduğunu, kuşlara ve av hayvanlarına karşı ilgisi bulunduğunu da şu beyitlerinden öğrenmekteyiz:

Okurdum her ne dilde olsa sevâd
Yüzerem suları ger olursa murâd
Bilürem ât u it kemâli nedür
Anlarım bâz u yoz hâlî nedür
Çarh u şâhîn u bahrî vu şinkâr
Uzadubdur kamû manâ minkâr
Bu kamûnun mîzâcını bilürem
Kuşculukda bu da'vâyı kıluram
Atamızla bu yolda at yorduk
Bâz-nâme dahî besî gördük
Ururam ağı oluram sayyâd
İderem bunları kim itdim yâd
Ağ ile suda avlarım balık
Balık er bilmese bilür Hâlik

Çekerem eğri yayı düz ok ataram
 Toğru der men meni değil sataram

Çok yönlü bir insan olan Şükrî güzel sanatlara karşı da ilgisinin olduğunu ş u beyitle bizlere iletmektedir:

Çalaram gönlüm olsa tanbûrı
 Severem hûb yüzlü manzarı
 Men meni hem nedîm bildürirem
 Ağlar iken herîfi güldürürem

Şükrî ilmi, hoş görüsü ve fikirleriyle bu günki insanımıza ışık tutup, birlik ve beraberliğ e en çok muhtaç olduğumuz bu dönemde bizlere yol göstermektedir. Bizlere düş en görev ise onların tecrübelerinden en iyi şekilde istifâde etmeye çalışmaktır.

Biz bu çalışmamıza esas olarak;

Doktora çalışmalarımızda üzerinde durduğ umu, elimizde mevcut olan ve en iyi bildiğimiz nüshalardan biri olan, The British Museum (Ktp. nr. Or. 1039, ıstinsah tarihi:972/1564-1465) nüshasını aldık. Ve yine en iyi nüshalardan biri olan Topkapı Sarayı (Müze Ktp. , Hazine bölümü nr. 1597-1598, ıstinsah tarihi bilinmiyor) nüshasıyla karşılaştırdık.

Bu karşılaştırmamızda farsça olarak yazılmış olan başlıklar hariç hemen hiç fark göremedik. Meselâ: Şükrî'nin bu eserinin "The British Museum" nüshası (varak 145a) nda şöyle bir başlık vardır: "Bîrûn-âmeden-i Sinân ez dâr-ı İstanbul be-kast-ı feth-i Âzerbâyçân" olan başlık, Topkapı nüshası (varak 204a) nda "Bîrûr-âmeden-i Sinân Paşa ez Dâru'l-İslâm İstanbul be kast-ı feth-i Âzerbâyçân" şeklindedir. Yine eserin "The British Museum" nüshası (varak 188a) nda şöyle bir başlık vardır: "Vefât yâften-i Sultân Selîm" şeklinde olan başlık Topkapı nüshası (varak 265a) nda "Vefât yâften-i Sultân -enâra'llahü burhâneh-" şeklindedir.

Nazım halinde olan metinlerde birinden diğ erine aktarmalar yaptık. Fakat bu çok nadir olan şeylerdendi. Buna bir örnek olarak ş unları gösterebiliriz:

Eserin The British Museum nüshası (varak 179a) nda :

"Pâcu vu murslarını teng ü dürtüst"

halinde olan mısırâ, Topkapı nüshası (Varak 252 b) nda

"Mürsil ile pâçe düresin dürtüst"

şeklindedir. Yine eserin The British Museum nüshası (varak 179 a) nda

"Gayrı atlular gemiler sürdi bâd"

şeklinde olan mısra, Topkapı nüshası (Varak 252 b) nda

"Gayrı rîh-birle gemisin sürdi bâd"

şeklinde verilmiştir. Yine eserin The British Museum nüshası (Varak 196 b) nın son beyti olan

"Her ki diler rahmet-i Hakk kazana
Fâtiha okuya bunu yazana"

bu beyit ise Topkapı nüshasında bulunmaktadır

Şükrî'nin Selîm-nâme'sinin bilinen nüshaları şunlardır:

- 1- The British Museum Ktp., nr: or. 1039.
- 2- Topkapı Sarayı, Müze Ktp., Hazine Bölümü, nr: 1597 -1598
- 3-Viyana Ktp., nr: 1007.
- 4-İpsala Ktp., nr: 206.
- 5- Marburg Devlet Ktp., nr:Orient, Oct., 1045.
- 6-Afyon Gedik Ahmet Paşa Ktp., nr: 30.
- 7-Atatürk Üniv. Ktp., Seyfettin Özege Böl., nr: 308.
- 8-Bursa Genel Ktp., nr: 1212.
- 9-Türk Tarih Kurumu Ktp., nr: Y.283.

BİBLİYOGRAFYA

1- Şükrî-i Bitlîsî, Selîm-nâme, The British Museum Ktp. nr. or. 1039.

2- Şehâbeddîn Tekindağ, "Selîm-nâmeler", Tarih Enstitüsü Dergisi, İstanbul 1970, c.I, s. 212.

3- Ahmet Uğur, "Selîm-nâmeler", Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Ankara 1978, c.XXII, s. 367-379.

4- Ahmet Uğur, "Şükrî-i Bitlîsî ve Selim-nâmesi", Ankara Üniversitesi Dergisi, Ankara 1981, c. XXV, s. 325-347.

5- Mustafa Argunşah, "Şükrî-i Bitlîsî, Selîm-nâmesi ve Eserin Dili", Türk Dünyası Araştırmaları, İstanbul Ağustos 1988, sayı, 55, s. 51-72.

6- Bursalı M. Tâhir, Osmanlı Müellifleri, İstanbul 1975, c. III, s. 140.

7- Gelibolulu Mustafa Âlî, Kühü'l-Ahbâr, Râşed Efendi Kütüphânesi, nr. 901 ve 920.

8- İ. Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, Ankara 1983, c. II, s. 309.

9- F. Babinger, Osmanlı Tarih yazarları ve Eserleri, çev. Coşkun Üçok, Ankara 1982, s. 58-59.

10- Agah Sırrı Levend. Gazavât-nâmeler. Ankara 1956. s. 22-24

(vr. 1-b)

ŞÜKRÎ-İ BİTLÎSÎ VE SELÎM-NÂMESİ

Başlayalum sözi bismillah ile
 Kim şeref tapar söz ismullah ile
     Hâlik-ı kevneyn ü Dârâ-yi kadîm
     Sâni'-ı eşyâ vü 'Allâm u 'Alîm
 Bâhir-i cûd u Hudâvend-i vücûd
 Mübdi-i feyz u Mu'în-i ehl-i cûd
     Zâti şirket töhmetinden bî-niyâz
     Vasf-ı vasmekten müberrâ kâr-sâz
 Kâyinâtı yoğ iken vâr eyleyen
 Künbed-i eflâki devvâr eyleyen
     Âlemi mevcûd iden Perverdigâr
     Yasayan sun'iyile çarh-i zer-nigâr
 Kâyım ânunla adem birle vücûd
 Bâhir-i akl oldur u feyyâz-ı cûd
     Cevher ânun evvel-i bünyâdidur
     Ol ki Akl-i evvel ânun âdidur
 Sâni'-i rûh-i izâfî oldurur
 Keyfiyyet yok anda Kâfî oldurur
     Cism u cevher ona gösterdi niyâz
     Ondan ervâh-ı ülü'l-azm oldı sâz
 Rûh-i hayvânî vü cism-i ma'denî
 Bu kamû muhtâc ona oldur Ganî

(vr. 2a)

Ger tabâyi'-i dörd eger rûh-i nebât
 Ver mevâlîd-i selâs er ümmehât
     Cümle Sâni' san'atıdır lâ-muhâl
     Fehm-i kâsır bunda âcizdir hayâl
 Âlem-i gayb u şuhûd oldur yakîn
 Hâlik-ı kevneyn u Rabbi'l-Âlemîn
     Kendüden gayri dahî mevcûd yok
     Andan özge maksad u maksûd yok
 Yerde gökde yokdur andan gayri zât
 Olsa olurdu fesâd u müşkilât
     Her giz olmaz ol fenâ dâyimdurur
     Cümle mâhiyyet ona kâyimdurur
 Nî adem târifdür ona nî zaman
 Nî mahal sâbitdür ona nî mekân
     Zâtine akl irmemişdür fi'l-mesel
     Onda fikr itmek sana virmez halel
 Pes gel âlâ vu sıfâtın kıl beyân
 Kim ne resmile düzülmüşdür cihân
     Kandan olmuşdur felek tâs-ı nigûn
     Nice seyrider bu çarh-i nilgûn
 Bu mu'allak tâs u bu çarh-i kebûd
 Kendü zâtından mı bulmuşdur vücûd
     Kandan almışdur bu sür'ati felek
     Ya hilâl-i çarh kim düzdi keçek
 Safha-i nîlîde ger itsen hayâl
 Râ-yi rahmetdir ki yazılmış hilâl
     Bu kevâkibler müzeyyendir semâ
     Kendü kendüden mi düşmüş câ-be-câ
 Hoşe-i pervîn-i cev cev kim bilür
 Yâ benâtü'n-nâkşı dâğûğ kim kılır

(vr. 2b)

Sâbit u seyyâre kimdendür bu nev'
 Yâ felek devvâre kimdendür bu nev'
     Sekizinci gökde neyler bu bürûc
     Bu bürûca böyle kim virdî 'urûc
 Ây u gün tahvîlinün aslı nedir
 Bunların geh vaslı geh faslı nedir
     Biri bu süflî felekde hôşe-çîn
     Ol biri 'İsî ilendir hem-nişîn
 Gîce gündüz söylenen âğ u kara
 Nîredendir bunların aslın ara
     Bû bisât-ı hâke kim virdi nizâm
     Gör bu merkez birle pür kârı müdâm
 Bir temâşâ it bu rûşen mazhara
 Bahr u berdür hoşk u terdür yek-sere
     Bû zemînün bâğ u râğın gör 'ıyân
     Hem çemen hem sebze hem âb u revân
 İş bu san'atlarda sâni' kimdurur
 Sâni'a san'atda mâni' kimdurur
     Bir teemmül it ki kandandır bu kevn
     Yohsa kimdendir bu kevn bunca levn
 Müstedil ol iy hakîm-i kâr-dân
 Söyle kim şeksüz zemîn u âsumân
     Kendü zâtından değil kâyim bu nev'
     Mümkün olmaz kendüden dâyim bu nev'
 Böyle fi'lün fâ'ili dâyim gerek
 Kendi zâtiyle hemân kâyim gerek
     Ol Bâkî, olmaya ona zevâl
     Muttasîf ola bekâlen lâ-muhâl
 Pes buna bu muhtera' vardır yakîn
 Yok şerîki kendü fâ'ildir hemîn

(vr. 3a)

Emr anundur hükm anundur cûd anun
 Kendü ferd u cümle bu mevcûd(ât) anun
 Lutfile ızhâr-ı behr bûd eylemiş
 Âlem u Âdemni mevcûd eylemiş
 Âdemî nev'ini eşyâdan tamâm
 Hâs idüb virmiş ona teşrîfe 'âm
 Feyz âdem nev'ine âyiddürür
 Üşte "kerremnâ" ona şâhiddürür
 Âdemîdir her müşerrefden şerîf
 Âdemîdir her letâyifden latîf
 Lîk âdem bârçe bir meşreb degül
 Cümle feyza kâbil u enseb degül
 Muhtelif bulmuş tabâyi' bellü bil
 Uş "rafa'nâ ba'dehüm" ona delîl
 İns u cinn u mûr u mâhî Hâlikı
 İşbu eşyânın temâmet râzıkı
 Şâmilün "fî halkıhî ihsânuhû"
 Rabbünâ ve Hak te'âlâ şânuhû

MÜNÂCÂT

İy Hudâvend-i Kerîm-i Kâr-sâz
 Sâni'-i 'âlem, Kadîm-i Bî-niyâz
 Emr-i "kün" birle yaratdın 'âlemi
 Rahmete i(t)dün sezâ-vâr Ademi
 Rahmetünden çünki yok bir nâ-ümîd
 Men niçün nevmîd olam mânend-i bîd
 Gerçi men hod bir menâhî-bîşe-em
 Sehv u gaflet içre bî-endîşe-em
 Sen kerem göster ki lutfuna pîşdir
 Merhem it kim sîne gamdan rîşdir

(vr. 3b)

İ'tirâfım var ki cürmüm çokdurur
 Lîk senden gayrı kimsem yokdurur
     Gark-ı deryâ-yı günâhem iy Kerîm
     Nîçe deryâ-yı güneş kim mevc-i bîm
 Al elim lutfunla iy Perverdigâr
 Ol temevvüçden mana göster kenâr
     Lutfını sedd it günâhım seylene
     Bakmagıl emmâre nefsun meylene
 Çünkü 'isyân içre-em tevfik vir
 Koyma bu taklîd ile tahkîk vir
     Lutfun ile vasfdan pâk it meni
     Çünkü aslım hâkdir hâk it meni
 Mahv kıl menden heves âlâyışın
 Def it dilden hevâ ârâyışın
     Mâ vu menlikden meni itgil halâs
     'Âmîler silkinde koyma eyle hâs
 Gıll u gışden sâf kıl terkîbimi
 Mahv kıl ya'nî benim tertîbımı
     Vir hidâyet cehilden dûr it meni
     Ma'rifet nûriyle ma'mûr it meni
 Rûhımı nefis âfetinden kıl ırâğ
 Koyma hırmân âteşiyle câna dâğ
     Sâf u hâlis kıl küdüretten meni
     Fârîğ it ya'nî bu sûretten meni
 Câna bir gam vir ki fikrin şâd ide
 Kalbimi kalb it ki zikrin yâd ide
     Nutmımun kesrine zamm it fethuni
     Tâ fesâhat birle idem medhuni
 Zikr-i zâtun çün dilimni kıl revân
 Vahdetünden koyma gönlümde gümân

(vr. 4a)

Yâ Râb, ol dem çün ecel mihmân olur

Mâ hadar evvel nefesde cân olur

Dilime telkîn-i îmân it nasîb

Rahmetünden itme nevmîd iy Mücîb

Dîde ter leb huşk olgeç iy Ganî

Âb-ı rahmet birle sîrâb it meni

Dahl eder ol demde Şeytân-ı la'în

Sakla îmânum halelden yâ Mu'în

Tîrlikden kabri mehtâb it mana

Fazlum kabr içre hem hâb it mana

Çün seni menden sora Munker Nekir

Yîne telkînle sen ol dest-gîr

Çün ola mahşer, gele vakt-i nüşûr

Ya'nî ol gün çala İsrâfil Sûr

Âdemî vâ-nefsî dîb feryâd ide

Her kişi kendü günâhın yâd ide

Tartıla vezn ile a'mâl-i beşer

Nef' u dardan her ne varsa hayr u şer

Anda a'mâlim terâzûsine bak

Hayrım için meyl-i bâzûsına bak

Bâr-i sengîn dâne-i tesbîh kıl

Keffe-i hayrâtımı tercîh kıl

Ol Sîrâtın kim kılıçden tîzdir

Kıldan ince rişte-i perhîzdir

Sen hidâyet vir geçür andan meni

Çün bu menzilde seni bildim seni

Yâ Rab, ol gün kim olur mahşer günü

Zâhir olur halka hayr u şer günü

Mustafâ olur Şeff'u'l-müzribîn

Nef' virmez onda nî dünyâ ne dîn

(vr. 4b)

Mustafâ ol gün mana olsun Şeff'
Pest iken kadrum reff' olsun reff'

DERNA'T-İ RASÛL

İy dürr-i deryâ-yı rahmet Mustafâ
Gülbün-i bustân-ı vahdet Mustafâ
İy Rasûl-i pâk-dîn u pâk-rev
Enbiyâ hatmi sipeh-sâlâr-ı nev
Âsitânun mehbit-ı Rûhu'l-Emîn
Zât-ı pâkin "rahmeten li'l-'Âlemîn"
İy nübüvvet bâğının gül-destesi
Ravza-i kudsın gül-i nev-restesi
Ol Ahad kim Sâni'-i 'âlemdurur
Mazhar-ı azhar ona Âdemdurur
İstedi lutfiyle ızhâr ide cûd
Virdi Ahmed rûhuna evvel vücûd
Gizlü gencin âşikâr itdi celfil
"Küntü kenzen" dir buna rûşen delîl
Ol fesâhat birle takrîr eyledi
"Evvelü'l-mahlûki rûhî" söyledi
Menşe' oldı rûhı ervâha tamâm
Mebde' oldı gayre ervâh-ı 'avâm
Anun için yâradıldı işbu kevn
Anun için virdiler bu kevn levn
İşbuna "levlâk" şâhiddir 'ıyân
Mu'terif halka zemîn u âsumân
Çün Muhammed'den ma'ânî oldı fâş
Buldı a'yân sûret u sûret ma'âş
Seyyid-i kevneyn u şâh-ı Enbiyâ
Pîş-vâ-yı esfiyâ vu evliyâ

(vr. 5a)

Söyledi "küntü" nebiyâdan her rumuz
 Ya'nî Âdem yoğ idi ol gün henüz
 "Min ledün" remzin bilüb buldı şeref
 Ona ma'lûm oldu sırr-ı "men 'aref"
 "Rahmeten li'l-'Âlemîn" oldur yakîn
 Ona tekrîmât-ı "kerremnâ" karîn
 Lem yezel ilminin oldur 'ârifi
 Hem ebed remzinün oldur vâkîfı
 Serv-âzâdı risâlet bâğınınun
 Kebk-i ra'nâsı nübüvvet râğının
 Hâk-i pâyi kuhl-i erbâb-ı safâ
 Âsitân-ı maksad-ı ehl-i vefâ
 Sâhib-i Mi'râc u sultân-ı melek
 Kim kemîne pâyesîdir nüh felek
 Sırr-ı "Esrâ"dan kemâ hiy behre-ver
 Âfitâb-ı burc-i "mâ zâğa'l-basar"
 Bir nefesde nüh felek seyrân iden
 Cümle kerrübîleri hayrân iden
 Cebrâil'i perr u bâliyle yoran
 Âsumân halkını hî-minnet gören
 Arş u ferş iden mübârek makdemi
 "Kâbe kavseyn"ün harîm-i mahremi
 İsteyen Hak'dan günahkâr ümmetin
 Gör ne 'âlîdir Rasûl'in himmetin
 Ümmetin teşrîf-i rahmetlen temâm
 Ol müşerref itdi anda ve's-Selâm
 Bin dürûd olsun anun ashâbına
 Hemdemine yârine ahhâbına
 Hâssa ol Bû-Bekr-i Sıddîk'a benâm
 Kim viribdir ehl-i islâma nizâm

(vr. 5b)

Hem Ömer Fârûk'a bolsun çok dürûd
 Kim irişmiş andan ehl-i dîne sûd
 Sonra Osmân'a tahiyetle selâm
 Câmi'-i Kur'ân u Zü'n-Nûreyn nâm
 Sonradan şîr-i Hudâ'ya ki ol velî
 Evliyânın şâhıdır ya'nî Alî
 Hem Hasan birle Hüsey'n'e bi't-temâm
 Hamza vü Abbâs'ına sümmel-kelâm

DER MEDH-İ PÂDİŞÂH-I A'ZAM

İy birâder çünki bu dürr-i leâl
 Böyle nazm oldu bi-fadl-i Zül-Celâl
 Lâzım oldu tâ bula zînet kitâb
 Zikr olunmak bunda ol Mâlik-rikâb
 Kim mana devrinde ma'nî oldu râm
 Rûzigârında kitâb oldu tamâm
 Hâdî-yi devrân u sultân-ı cihân
 Hayder-ı sâni, Süleymân-ı zamân
 Pâdişâh-ı kişver u Dârâ-yı dîn
 Tâc-bahş u Hüsrev-i rûy-i zemîn
 Dîn 'adûsın kahr iden Haydar-sıfât
 Hâmî-yi İslâm ümmîd-i kâyinât
 Şâh-ı âdil-dil şehin-şâh-ı kerîm
 Mefhar-i devrân Süleymân-ı Selîm
 Dîn hevâdârı şeh-i Düldül-süvâr
 Tîğ u cür'etle ferîd-i rûzigâr
 Şâh-ı gâzî kim zamân ile zemîn
 Olıser tîğ-ı emânından emîn
 Tûtısdır maşrik ile mağribi
 Nîce kim tutdı Süleymân-ı Nebî

(vr. 6a)

Ol Süleymân ger nübüvvet şâhıdur
 Bû Süleymân evc-i rahmet mâhıdur
 Ol Süleymân tekye idi hâteme
 Bû Süleymân hâkim oldu 'âleme
 Ol Süleymân'un bir idi Âsafı
 Bû Süleymân gösterir Âsaf-safı
 Ol Süleymân'ın nigînin medh idin
 Bû Süleymân'm da dînin medh idin
 Ol Süleymân virdi mâhîden haber
 Bû virir sırr-ı İlâhîden haber
 Ol Süleymân'un nigînin aldı dîv
 Bû Süleymân saldı dîv içre gırîv
 Ol Süleymân yîle virdi tahtını
 Bû Süleymân böyle gördi bahtını
 Ol Süleymân bâde olırdı süvâr
 Bunda vardır båd-pâ çendîn hezâr
 Ol Süleymân mühr ile buldı şeref
 Bû Süleymân bildi sırr-ı "men 'aref"
 Ger Sikender tutdı yekser âlemi
 Bunda dâhî var Süleymân hâtemi
 Gerçi Dahhâk idi bir mâr ile zâr
 Oldı tığından bunun ejder hezâr
 Ger Ferîdûn gâvile buldı şükûh
 Var şükûhından bunun lertzende kûh
 Cem cihânda câm ile meşhûrdur
 İşbunun bezmi serâser nûrdur
 Şâh-ı Çîn hâkânı ger dirler kebîr
 Var bunun yânında bir kemter vezîr
 Zôr ile meşhûr ise Behrâm-gûr
 Gelsün öğrensün bu erden dest-i zûr

(vr. 6b)

Rüstemî dirler eğer sâhib-kemend
 Bû kemend ile ider Rüstemni bend
     Kim ânı Şîrvân'ı 'Âdil söyledi
     İşbunun 'adliyle bâtul söyledi
 Gerçi Hâtem söylenür sâhib-'atâ
 Bûnı andan kemleyen söyler hatâ
     Gördi cûdın bahr urdı kefkefe
     Hazretinde söyler Âsaf Âsaf'a
 Devletinden halk-ı 'âlem behre-mend
 Himmetile ehl-i meşreb ser-bülend
     Mihr ânun üns-i cân-ı ins ü cân
     Cümle 'âlem kalıb u hükmi revân
 Hâtırnı hak idibdir nûr-bâş
 Tanlığı râzî dîn itmiş onda fâş
     Tab'-ı pâkin gördi âb efserdedir
     Zihn-i tîzin gördi âteş düdedir
 Tâ cihân vardır cihânda vâr ola
 Ömr-ı devlet birle ber-hôrdâr ola
     Baht u devlet şâh(a) râm olsun müdâm
     Çarh seyr etdikçe dursun her-devâm
 Şâh bolsun reh-nümûn ikbâl u baht
 Şâh ile pâ-bende kalsun tâc u taht
     Çîn u Mâçîn ehli virsün Şâh'a bâc
     Şâh'a gelsün kâfiristândan harâc
 Düşmanından kalmasun nâm u nişân
 Müstedâm olsun hüdâvend-i cihân
     Bû du'â îcâbına sıdkân yakîn
     Çarhdan Rûhu'l-Emîn itsün âmîn

(vr. 7a)

(Hezec)

Seher kim mürğ-i zerrîn ber-hevây oldu iy hemdem
 Nikâbı zulmetün ref' oldu aldı bir ka'n-ı 'âlem
     Götürdi Hüsrev-i hâverler iy 'âlem-ârâsm
     Kevâkib mevkibi sındı münevver oldu nüh-târem
 Zamânın ı'tidâlınden zemîn fîrûze-reng oldu
 Kadeh sun devrile sâkî kim olmaz böyle dem herdem
     Uyurdi nergisün gözi bi-'aynih yâr çeşmi tek
     Gelürdi goncadan herdem dem-i 'Îsî bin Meryem
 Çınar u serv u şimşâdın kıyâm- i'tidâlınce
 Benefş u sûsen u sünbül gözlü zülf-i tek der-hem
     Bu fasl içre çemen sîrîn iderken gûşime nâ-geh
     Bir âvâz-ı hazîn geldi gehî zir ol sadâ geh bem
 Okurmuş kıssa-i Hân efsânesi Rüstem-i Zâl'un
 Revânı ağzına çaldım didim iy yâve-gû epsem
     Hakîkat-i Şâh bin Şâh u kemâl u haşmetin vasf it
     Ki dergâhına zâyirdir hezârân Behmen u Rüstem
 Neseble nâdir-i şer' u haseble hâmi-yi sünnet
 'Adilde eşk-i Nûşirvân sehâda gayret-i Hâtem
     Hudâvend-i zemîn Sultân Süleymân ol Ebu'l-Gâzî
     Kim a'dâ kesr-i dîn her dem ona ne bin feth oldu zam
 Radiyyü'l-Hümâm sâdik-dil takî-âsâr Mehdî-fer
 Hasen-hulk u 'Alî-azm u Muhammed-rây u 'Îsî-dem
     Cihân evsâf u medhunde dil u cân birle dil çekdi
     Cihânı cümle dil gördüm uzakdım dilimi men hem
 Sen ol 'âlî şehinşâhsın ki nüh-eflâk girdinde
 Rikâbun eğlûb öperler anuñçün hamdururlar ham
     İderdin pür sıkâlin kâsâ kelb-i âsitâmñçün
     Eğer olsaydı eyyâmında yüz zînetle câm-ı Cem
 Mu'allâ hâsı dergâhın ki Kâf-ı kadr-i himmetdir
 Ona âdem kadem basmaz meger Sîmürğ ola mahrem

(vr. 7b)

Şerî'at muktezasınca yürür ahkâm ile dâdın
 Tapundur Ka'be-i hâcet, kapundur şemme-i zemzem
     Kılıcun kabzasındandır kefünde âbile bilmen
     Veyâ gül berkine düşmüş hevâ eltâfidi şebnem
 Direfş-i nusret-âsârın 'adû çeşminde ejderdir
 Sinân-ı reng-âmîzin dahî bir efî-yi erkam
     Siyâset bezmide iy şâh-ı 'âlem rezm-gâhunda
     Çeker geh nîze geh hançer önünde neyyir-i a'zam
 Cihân meydânına sen-tek mübâriz gelmedi gelmez
 Sözüñ tahkîkî budur kim zamân(e) zevâl(zâl) u sen Rüstem
     İşin büt yakmak u büthâne yıkmaktır sen ol ersin
     Ki küffârın kilîsâsinde hutben zikr olur her dem
 Bilağrâd ile Rodos'tan kıyâs it cür'etin şâhın
 Kim ol feth u gazâ okı nişân virmez benî Âdem
     Sikender 'âlemi feth itdi vü viridi revâc ammâ
     Süleymân'ı Sikender'den hakîkat söylemezler kem
 Çık iy İslâm hurşîdi cihânı koyma zulmetde
 Kı küfr âsârıyla basdı bu rûşen 'âlemi mâtem
     Cihâd-ı a'zam istersen kızıl-bâş üzre 'azm it
     Kim ol evbâş zulmünden 'Acem haşmında vardır gam
 Ciğerlerde cerâhat var cefâ vü cevr tîğından
 Süvâr ol kim senin sümm-i semendin gerdidir merhem
     Bisât-ı hâki hamrâ tâcdın bir lâle-zâr it kim
     Senün rengîn bahârunla gide mahzûn gönülde gam
 Senün meydân-ı medhünde tefekkür a'cem (u) a'rec
 Kalem takrîr-i vafunda zebânsız hindû-yi ebkem
     Havâtırda hutûriden hevesden cümle vâkı'asın
     Hemân ilhâm-ı Rabbânî'le olmuş kalbinüz mülhem
 Senin idrâk-i pâkin kim kemâ hiy bilmiş eşyâyı
 Dekâyık hall ider hâletde 'akl-ı kül kalır mülzem

(vr. 8a)

Tenimde her ser-i mû fi'l-mesel ger (bir) zebân olsa
 Senün vasfın beyânında mukırdırlar ki "mâ na'lem"
 Tasavvur hadd-i zâtında hacîldir lâl irer mantuk
 Bu bir bahs-i mutavveldir du'âle muhtasar itsem
 İlâhî her metâlib kim anı maksûd ide gönlün
 Çalab virsün sana iy pâdişâh kişver-i 'âlem
 Cihân bâğında ber-hûrdâr-ı 'ömr ol iy gül-i ra'nâ
 Hevâ âsîbdin servün (ne) zahm görsün ne sen gör gam
 Felek döndükçe iy Hüsrev cihanda ömr-i devlet sür
 Kim eyyâmında 'âlem emn u râhatdır benî Âdem
 Kasîdem dâmenin dirdim ne resme tarz idem yâ Rab
 Mana oldu telekkufla bu bir zîbâ gazel mülhem

GAZEL GÜYED

Gönül mürğini bend iden sen iy ca'd-ı ham ender ham
 Kaşın gözün belâ vu ol belâ üzre belâ berçem
 Melâlet kûyîde yokdur menem tek gamlu Ferhâd'ı
 Melâhat mülkide yokdur senün tek Hüsrev u hurrem
 Kemâl u hüsn ikliminde senin şâh-ı ferruh-ruh
 Belâ vu derd kûyinde menem bî-çâre vu mülzem
 Lebün gûyâ Mesîh-i'câz birle rûh bahş irdi
 Kim eşyâya tekellüm hâletinde can virir her dem
 Nazîrin görmedi iy bî-bedel mâ'nâ-yı sûretde
 Tasavvurla temâşâ gerçi çok itdi delü dîdem
 Cemâlinden kinâyettir rumûz-i "semme vechu'llâh"
 Anunla sen müşerreftin çü "kerremnâ" ile Âdem
 Şikeste Şükrî'nün nazmı senün evsâf-ı medhünde
 Bi-'aynihî dürr-i meknûndur nitâkim himmetündür yem
 Sa'âdet-mend(î) üstünde şehâ (sen) müstedâm ol kim
 Seninle şâdlık geldi gününde âhir oldu (gam)

(vr. 8b)

SEBEB-İ TE'LÎF-İ KİTÂB

Çünkü tevhîd ile na't oldu tamâm

Mustafâ ashâbına irdî selâm

Pâdişâhın dahî medhin söyledim

Binde bir ikbâl u fethin söyledim

Vâcib oldu pes mana ifşâ-yi hâl

Kim nihânî fikre irmez her hayâl

İy ki te'lîfüm-çün istersen sebep

Men sana takrîr idem sen dinle heb

Bir zamânî kim sabâ gül-rîz idi

Gül havâsı müşk u 'anber-bîz idi

Çarh sâfi-kalb idi vu hoş-mizâc

Hem hevâ virmişdi eşyâya revâc

Âdemî emn u zemîn ma'mûr idi

Dehr tab'ından küdüret dûr idi

'Adlile bulmuşdı 'âlem i'tidâl

Yoğ idi kat'â gönüllerde melâl

Âlem olmuşdı serâser lâle-zâr

Yir yüzini cennet itmişdi bahâr

Berr u bahrun pâdişâhı Hân Selîm

Hâkimü'l-eşyâ idi bî-havf u bîm

Geh çemende 'ayşe meşgûl idi şâh

Gâh sayd isterdi ol 'âlem-penâh

'Ayş u nûş ile müdâm ol ser-firâz

Nâs-perverdî vu halk ehl-i niyâz

Şehsüvâr oğlı meğer bir gün seher

Virdi ol şâhın hisâlinden haber

Şem'-tek bir cem' içinde çekdi dil

Şâh'ı vasf itdi vu cem' oldu hacîl

(vr. 9a)

Bendesinden iltimâs itdi 'Alî

K'iy fesâhat gülşeninün bülbüli

Gel cihânı gamdan âzâd eylegil

Bir Selîmî-nâme bünyâd eylegil

Nî Sikender'den Selîm'i kemlerem

Ahmedîni nî sana a'lemlerem

Ol Sikender-nâme koydı yâdigâr

Sen Selîmî-nâme düzgil âşikâr

Nesr it ismini anun ebyât ile

Resmini şâd it bu tevcîhât ile

Sen ki Şükrî'sin şikâyet eyleme

Söz budur ayruk hikâyet eyleme

Tıfliyet 'ahdinde ânun hâlini

Cümle takrîr eyleyem ahvâlini

Men sana takrîr idem andan hüner

Sen anı nazm eyle mânend-i güher

Çün bu takrîrin anun gûş eyledüm

Gayri güftârın ferâmûş eyledüm

Sözini âzâde-tek çekdim zebân

Nesrîn anın nazma döndürdüm revân

Bir kaç eczâ oldu el-hâsıl sözüm

Ana rûşen oldu gönlümlen gözüm

Çün tamâm itdim Selîm-nâme'i

Fâriğ oldum koydum elden hâmeyi

Ol 'arûsı perde içre besledim

Beslegil didiler anı esledüm

Tapmadın ihvân önünde iştiyhâr

Bulmadın a'yân içinde i'tibâr

Görmemişken kimse ol mahzûreyi

Bilmemişken halk ol mestûreyi

(vr. 9b)

Çün 'Ali bin Şehsüvâr oldı katıl
 Yurdına nasb oldı Koçı bin Halîl
     Aldım ol eczâyı vardım yanına
     Tâ karîn olam meğer ihsânına
 Açtım ol mestûre yüzünden nikâb
 Tâ vire hurşîd-i 'âlem-tâba tâb
     Hazretinden okudum bir kaç sözün
     Cilve eyleb göstere ya'nî özin
 Çün Halîl-oğlı ki Koçı'dur be-nâm
 Dinledi in'âm ile bundan kelâm
     Didi hey hey Şükrî sehvün çokdurur
     Bunda Şâh'un çok makâlî yokdurur
 İşbu nüshan kim Selîm'i medh ider
 Bendeye enva'-ı ma'nâ feth ider
     Ol hüner-verden haber virmez tamâm
     Gayr-i vâkı' nakl ider işbu kelâm
 Gerçi râvîdir 'Ali bin Şehsüvâr
 Lîk bunda çok hatâ vü sehvi var
     Taşradan dinlerdi Şâh'ın hâlin ol
     Bilmez idi tâc-dâr ahvâlin ol
 Bendeden ger dinler olsan kıssai
 Şâh tavrından alursın hissei
     Söyledi men derdmende ercümend
     K'iy selâtîn meclisinden behremend
 Şâh-ı şîr-efken Selîm-i nâmdâr
 Hem zamâne şâhîdi hem şehriyâr
     Çarh böyle merd-i meydân görmedi
     Âdemî çok böyle insan görmedi
 Rûm'ı râm itdi vu şarkı ser-nigûn
 Tâc ile rûy-i zemîn lâle-gûn

(vr. 10a)

Şâh anı kim bu serheng eyledi
 Nî Sikender nî Timur-leng eyledi
     Hem kerem var idi onda hem kemâl
     Hem mürüvvet hem fütüvvet hem celâl
 Hem sipeh-sâlâr idi hem genc-i cûd
 Hem sıfatda gayra virmezdi vücûd
     Söyledi Şâh'ın kemâl u haşmetin
     Savlet u zor u şükûh u şevketin
 Dîdi benden dinle ahvâlin anın
 Men bilürmen ser-be-ser hâlin anın
     Yıldırım'dan tâ bu dem biz bende-üz
     Onların ihsânı birle zinde-üz
 Yıldırım oğlu ki Sultân Hân idi
 Yıldırım'dan sonra ol sultân idi
     Oğlu ânın pâk-dîn Sultân Murâd
     Hem velî idi vu Peygamber-nihâd
 İşbu üç şâha menüm ceddüm Hasan
 Bende-ı fermân olubdur dinle sen
     Eyledi Yeniçeri ağalığın
     İşbu üç şâhın güninde ol emîn
 Hem anın oğlu Hızır Ağa benâm
 Kim anı rûşen bilür hâs ile 'âm
     Ol dahî Sultân Muhammed Hân'a hîn
     Eyledi Yeniçeri ağalığın
 Tâ vefât itdi cihandan ol şehîd
 Ya'nî cennet ehli Sultân Bâyezîd
     Bende ağa nâm ider iy ehl-i hûş
     Şâh'ın ahvâlini benden eyle gûş
 Hâssa hîd Sultân Selîm'in men gedâ
 Hizmetinde n'idüğüm bilür Hudâ

(vr. 10b)

Dergehinde bende-i fermân idüm
 Gâh eyvân içre geh derbân idüm
     Bir takarrub virdi ol hüsrev bana
     Kim melâik cem'i kaldılar tana
 Vâkıfım Şâh'ın besî ahvâline
 Âşikârâ vü nihânî hâline
     Gel didi bu nesr benden nazm kıl
     Men ne dirsem onda kesr-i 'azm kıl
 Tâ beyân-ı vâkı' ola her sözün
 Vâkı'a rûşen ola gönlün gözün
     Kala senden sonra nüshan yâdigâr
     Hem bula a'yân içinde i'tibâr
 Çün bu söz sem'ine irdi bendenin
 Zihni rûşen oldu ben efkendenin
     Söylerim gerçek rivâyet bundadır
     Şâmıma şem'-i hidâyet bundadır
 Bozdum ebter itdim ol nazmı tamâm
 Oldı ol demde ma'ânî mana râm
     Söyledim iy Hâlik-ı cân-âferîn
     Bunda tevîk isterim senden hemîn
 Fazlunı yâr it bana bu kıssada
 Koymagıl fikrimni derd u gussada
     Nüshamı sen sakla haşv u 'aybdan
     Zihne ma'nî vir İlâhî gaybdan
 Aldım ol dem ilgüme men hâmei
 İbtidâ itdim Selîmî-nâmei
     Ol mana neşrini takrîr eyledi
     Hâmem ol takrîr(i) tahrîr eyledi
 Tıfliyet 'ahdinden ol hüsrev-nijâd
 Her ne itmişdiyse idem bunda yâd

(vr. 11a)

Gürçi'ye şehzâdenin azmin idem
 Ol gazâda Gürçi'yle rezmin (d)idem
     Rûm u şark u Şâm'ile ceng itdügin
     Düşmana yir yüzini teng itdügin
 Cür'et ile tığ u tedbîrin hemân
 Cümlesin nazm itdim u kıldım beyân

ÂĞÂZ-I DÂSTÂN-I SULTÂN SELÎM

Murğ-i dil gel bir terennüm kıl yine
 Çünkü tûtîsin tekellüm kıl yine
     Bir hikâyet başla kim şîrîn ola
     Dil-güşâ vu tâze vu rengîn ola
 Şâh-ı Rûm'ın dâsîtânın yâd kıl
 Dâsîtân u kıssalar bünyâd kıl
     Başla iy cân bülbüli bir dâstân
     Söyle kim halvet kalubdur bûstân
 Bâğ içinde şimdi sensin 'ândelîb
 Kıssası Şâh'ın sana boldı nasîb
     Kıssa el-hâsıl budur kim rûzigâr
     Tûtalı kendü vakârınca karâr
 Bunca kim şâh u selâtîn besledi
 Her birin hükmüni bîş gûn esledi
     Düzmedi Sultân Selîm'e bir nazîr
     Gerçi geldi gitdi çok şâh u emîr
 Nî anun tek şâh düzdî rûzigâr
 Nî zamân gördi anın gibi süvâr
     Bizge râvî böyle takrîr eyledi
     Ol rivâyetni bu nev'a söyledi
 Kim şehîd merhûm Sultân Bâyezîd
 Şâh-ı gâzî kendü 'ahdinde ferîd

(vr. 11b)

Rûzigârında ki feth oldu diyâr
 İtdi her şehre bir oğlun şehriyâr
     Dârbuzûn'ı Hân Selîm'e virid Şâh
     Onda nasb itdi ânı 'âlem-penâh
 Ol vilâyet ânun oldu ser-beser
 Âna mensûb oldu ya'nî hayr u şer
     Oldı her hâlinden ol mülkün habîr
     Gerçi kim tıfl idi ol ma'nâda pîr
 Âşikâr anda nişân-ı serverî
 Tıfliyet 'ahdinde hikmet mazharı
     Zîver-i ta'zîm ile ârâste
     'Âkıl (u) 'âdil şehî nev-hâste
 Cevherinde zîbe ferr-i Husrevî
 Çehresinde nûr-i devlet pertevi
     Nâzilen beslendi Şâh-ı nâzenîn
     Kendü gönlünde şeh-i rûy-i zemîn
 Geh silâh (u) çeng ile ceng eyledi
 Geh süvâre sayda âheng eyledi
     Tîğ (u) tîr ile erişdi bir zaman
     Gâh kemân aldı ele gâhî sinân
 Ma'rifet kısmın kemâ hiy anladı
 Nicedir etvâr-ı şâhı anladı
     'Îş (u) nûş itdi zamân-ı şehriyâr
     Uş bu üslûb ile bir kaç rûzigâr
 Husrevî bîdâr-dil oldu civân
 Kendüsin gördi deminde pehlivân
     Rehber olmuş her taraftan baht ana
     Muntazır her gün serîr u taht ana
 Gördi ki olmuş baht u devlet ana râm
 Zor u cür'et hadd-i zâtinde tamâm

(vr. 12a)

Kendüsin gör geç kamu fende ferîd
Arkasında hâssa Sultân Bâyezîd

SUÂL KERDEN-İ SULTÂN SELİM AHVÂL-İ GÜRCİSTÂN

Gezdi bir kaç gün bu devr-i âsumân
'Îş u 'ışret itdi şâh-ı nev-civân
    Şîr-becce âhiru'l-emr oldu şîr
    Sayda raġbet itdi ol şîr- dilîr
Tîz-i çengâl oldu ol ceng-i peleng
İtdi yüreġine çü âheng-i ceng
    Söyledi bir gün gazablan şehriyâr
    Kim bize küffârdan kimdir civâr
Çevremizde din 'adûsı kim durur
Pûta kim tapar Mecûsî kim durur
    Dîn-î İslâm ile kimdir kîne-hâh
    Kimdir illâ size mu'în lâ ilâh
Dîdiler kim iy şeh-i rû-yi zemîn
Kurbumuzda gerçi vâr a'dâ-yi dîn
    Leşkeri bî-hadd u mülki bî-şumâr
    Başları çok her biri bir tâc-dâr
Bîşe vu deryâyı itmişler libâs
Bendeden bî-bâk Hak'dan bî-hirâs
    Çokdurur anlarda esbâb-ı sipâh
    Söyledik çün sordı Gürcistân şâh
Dîdi kim vardı gazâ için ana
Terk-i cân itdi Hudâ için ana
    Dîdiler iy nev-civân-ı tîġ-zen
    Şarkdan vardı ana Sultân Hasan
Âsıl ilen bânîdir ol şîr-i jiyân
Kendü devrinde hüner-ver pehlivân

(vr. 12b)

Geldi Gürcistân'a bir kez ol Ferîd
 Hem gazâ aldı vu hem virdi şehîd
     Oğul andan sonra ol Ya'kûb-cân
     Hem cihân şâhı vu hem ne pehlivân
 Geldi ol dahî buna bir kerre tünd
 Lîk şimşîr u sinânın gördi künd
     Dinle geç bu kıssa-i Sultân Selîm
     Kalkdı kopdı yerinden Hân Selîm
 Kim Hasan Ya'kûb dirsiz bî-direng
 Kanden aldılar bular âlât-ı ceng
     Yokdur anlarda sipâh (u) mâl u genc
     Bizdedir genc-i sipâh-i zôr-senc
 Âl-i Osmân'un şükûhı kûhdur
 Bizde genc ilen sipâh enbûhdur
     Kâfire katl-i gazâ bizden olur
     Ol maraz çün her devâ nebrden olur
 Kâfiristân bizden oldı kana gark
 Bizden öğrendı gazâyı şâh-ı şark
     Virmiş i'câz-ı Resûlullâh dest
     Kâfire ecdâdımızdandır şikest
 Şâh-ı gâzî şimdi Sultân Bâyezîd
 Kâfiri kurbından itmiş nâ-bedîd
     Haşyet ondan kâfirin cânındadır
     "Câhidû'l-küffâr" ânın şânındadır
 Oldı te'yîd-i İlâhî reh-nümûn
 Unguruz-tek düşmeni itdi zebûn
     Gürci kimdir kim civâr olur mana
     Yâ mudârâ birle yâr olur mana
 Men dahî itdim tevekkül Sâni'a
 İltifât itmen bu yolda mâni'a

(vr. 13a)

Mustafâ'nın mu'cizin itdim delîl
 Gürci'ye düzdüm gazâ için rahîl
 Ger bana tevfiğ-ı Bârî olsa yâr
 Koymayam Gürci'de deyyâr u diyâr
 Eyledi fermân cem' oldı sipâh
 Göçdi vu 'azm itdi Gürcistân'a Şâh
 Tutdı bir menzilde bir sâ'at karâr
 Hıbet ehlin cem' kıldı şehriyâr
 Ol diyârın sordı hâlin mû-be-mû
 Bildi Gürcistân'ı gâyib kû-be-kû
 Deştin u derbendin u deryâsını
 Bîşe vu kûh (u) berr u sahrâsını
 Anladı tahkîkile ol mülki Şâh
 Tab'ına tahsînler itdi mihr u mâh
 Dîdiler iy şehriyâr-ı nev-hırâm
 'Ömr u bahtun üstüvâr olsun müdâm
 Çün haber sordun bu vâdîden bize
 Söyleyâlum olca vâkı'dır size
 Bu seferde bahr u berr gezmek gerek
 Ehl-i sevdâ huşk u ter gezmek gerek
 Bunda yol geh bahr gâhî berrdedir
 Aramızda bahr ilen berr perdedir
 Çok gemi girmek gerek deryâsına
 Bir teemmül kıl bunun sevdâsına
 Tûşe vu âlât-i harbin tamâm
 Ol gemiler yüklenür iy nîk-nâm
 Bîşesinde yerleşürsün sen peleng
 Tûşe deryâdan alursın iy neheng
 Şâh gâhî bîşe geh berdden yürür
 Ol gemiler muttasıl terden yürür
 Belki birden vâkı' ola bî-lecâc
 Göstere bu leşker âna ihtiyâc

(vr. 13b)

REFTEN-İ SULTÂN SELÎM BE-GÜRCİSTÂN

Dinle geç iy Şeh-i firûz-baht
 Eyledi fermân revân bağlandı raht
     İşbu tedbîr ile Şâh-ı nev-civân
     Vardı Gürcistân'a girdi yek-'inân
 Her taraf vardı haber kim rûzigâr
 Saldı Gürcistân'a bir çâpuk-süvâr
     Şöyle tünd-tîzdir ol şîr-i nerr
     Kim berâberdir yanında bahr u berr
 Bir tehevülle gelübdür ol ferîd
 Ki ne Cem varmış ne Sultân Bâyezîd
     Düşdi Gürcistân'a vehm u velvele
     Çalkadı ol merzubûmı zelzele
 Her melik cem' itdi bir yirde sipâh
 Her taraftan mend olub bağlandı râh
     Deşt u derbendi hisâr oldı revân
     Her hisâr oldı bir Hayber hemân
 Râhib-ı rûhbân-ı küffârun tamâm
 Çıkdı vu oldı salâ-yi hâss u 'âmm
     Ditredi nâkûs savtından zemîn
     Her kilîse oldı kûh-i âhenîn
 Her yanadan din 'adûsı çekdi bâş
 Bûsudan çıkdı vu yüz dutdı savâş
     Basdıdı dâru'l-harb Şâh'un leşkeri
     İtdi kâfir birle harb-i Hayber'i
 Pîşesinde şîr-i ner-tek itdi ceng
 Bîşe kıldı peleng şîre teng
     Gâziler aldı ele tîğ u teber
     Geh teber düşdi yire gâhî siper
 Kâfire tîğ urdı mü'min Şâh için
 Kan sebîl oldı sebîl oldı sebîlu'llâh için

(vr. 14a)

Ma'reke kan ile oldu nâ-bedîd
 Ol gazâda anca kim düşdi şehîd
 Her keminden geldi yüz virdi savaş
 Kûşelerde ceng-i âşûb oldu fâş
 Berr u bahrinde ol iklimün tamâm
 Oldı din için gazâ her subh u şâm
 Girdi Gürcistân'a saldı zelzele
 Aldı vu katl itdi kim girse ele
 Gayret-i İslâm için ol nerreşîr
 Din 'adûsın aldı vu oldu dilîr
 Yıkıdı ol milki serâ-ser şehriyâr
 Yıkmadın nî şehir koydı ne hisâr
 Bir gazâ itdi ki din dapdı küşâd
 Oldı andan Mustafâ'nın rûhı şâd
 Münhezim boldı 'adû-yı din tamâm
 Leşkere virdi ganîmet onda kâm
 Gâret oldu genc-i eshâb-ı esîr
 Ol ganîmetden ganî oldu fakîr
 Sîm u zer harvâr ile girdi ele
 Belki toldı sîm u zerlen merhale
 Aldılar gürçe esîrin bî-şumâr
 Hem gulâm u hem kenîz-i gül-'izâr
 Döndi andan sonra Şâh-ı şîr-gîr
 Saldı Sultân Bâyezîd'e çok esîr
 Dâhi gûne-gûn metâ'-ı sîm u zer
 Viribdi dergâha Şâh-ı nâm-ver
 Âferinler eyledi bî iştibâh
 Hem gazâvetine hem râyetine Şâh
 Uş bu tedbîr ile Şâh-ı nev-civân
 Gürci'ye üç kerre döndürdi 'inân

(vr. 14b)

Her varışda bir gazâ itdi Selîm
 Kim dahî var Gürci'de ol havf u bîm
     Mu'tekid irdi çü vahdâniyyete
     Düşdi tebdîri muvâfık niyyete
 Mustafâ'nın mu'cizin gördi kavî
 Böyle ikdâm itdi Şâh-ı ma'nevî
     Cür'etin kim olsa Şâh'ın anladı
     Anlayan tebdîr u râyın tanladı
 Dîdiler bu nev-civân-ı nîk-baht
 Olıserdir 'âkibet Dârâ-yı taht
     Olmadın şeh-zâde Şâh-ı milk-i Rûm
     Kılıcından seyle vardı merz-i bûm
 Kim buna tevîk bulsa reh-nümûn
 Yedi iklîmi ide zâr u zebûn
     Bundadır âyîn-i İskender tamâm
     Oliser 'âlem bunun hükminde râm
 Hassa-i şâhî vu ferr-i serverî
 Sırr-ı Haydar mu'ciz-ı Peygamberî
     Bunda peydâ vu hüveydâdır bugün
     Tâc u tahta kendü evlâdır bugün
 Böyle teşhîs itdi tab'ın her hakîm
 Kim bu esnâlarda Şâh olur Selîm

GUFT U GÛ-Yİ SULTÂN SELÎM HÂN BÂ-'ASÂKİR-İ HOD DER-KÂR-I KIZILBÂŞ

Bir seher kim subh-ı sâdik urdı dem
 Sebze üzre çarh dökdi nem
     Gül-i ter kovukdan çıkdı gösterdi yüzün
     Nergis aştı uyhudan şehlâ gözin
 Şâne urdı sünbülün ca'dına bâd
 Gonca 'ıkdı bâddan tapdı küşâd

(vr. 15a)

Gülşenün şebnem yüzün yurdu seher
 Lâle bağrından düzerdi müşk-i ter
     Bâğ u bostânun hevâsı mu'tedil
     Başdan ayağa çemen giydi yeşil
 Böyle bir mevsimde Şâh-ı nev-hırâm
 İstedi sâz u şarâb-ı la'l u fâm
     Hâzır oldu hem-dem u mahbûb demi
     Mutrib-i hôş açsa 'ûd u ceng u nî
 Meclis-i germ itdi ceng u nây u 'ûd
 Kopdı dilden dûd u mutribden sürûd
     Câm-ı zerrîn gezdi mâlâ-mâl heb
     Sâki dilberler nedîm u nûş-leb
 Bâdeden mest oldu Şâh-ı bâde-nûş
 Bezmede rezm andı vu itdi hurûş
     Kulların meclisde mahmûr itdi Şâh
     Söyledi mestâne Şâh-ı kîne-hâh
 Kim menüm gönlümde bir sevdâ geçer
 Gönlümün murgî kanadlandı uçar
     İşbu Erzincân ki vardır bir zamân
     Rûmî'ye râm olmuş idi bî-gümân
 Yıldırım devrinde oldu Rûm'a râm
 Rûmî ol etrâfı zabt itdi tamâm
     Rûm'a munzam oldu bir vakt ol diyâr
     Rûm anunla itdi bir vakt iftihâr
 Sonra çıkmış elden ol ma'mûre şeh'r
 Bilmezem nitmiş anun devrinde dehr

(vr. 15b)

Gâh Şark aldı anı geh Dulkadir
 Lîk şimdi hâkim oldu Surha-ser
     Şimdi zabt itdi anı bir nâm-dâr
     Gâh cevri ider o mülke gâh zâr
 Şâh İsmâ'îl kimdir kim gele
 Men dururken mülkümün kurbun ala
     Ol benim tîğım la râm olmak gerek
     Tîğım ile dîni şâm olmak gerek
 Men sezâvârem ne söyler Surha-ser
 Eylesün Tebrîz tahtından hazer
     Gîtî bânîdir menemdir rûzigâr
     Rûm'a râm olmak gerekdir ol diyâr
 Leşkerin düzdi Selîm-i şîr-hû
 Bindi bindürdi peleng-i kîne-cû
     İlgadı sür'atle Erzincân'a şâh
     Girdi Erzincân'a Şâh-ı kîne-hâh
 İtdi sâlârı ol iklimün karâr
 Aldı Erzincân'ı ol çâpuk-süvâr
     Bir kulun nasb itdi vu döndi revân
     Ol erenler serveri ol pehlevân
 Erdebil oğlına i'lân oldu tîz
 Kim Selîm Şâh uş kopardı rest-hîz
     Aldı Erzincân'ı ol bebr-i beyân
     Vâkıf ol iy dehr içinde pehlevân
 Çün bu sözden hisse aldı şâh-ı şark
 İtdi şarkı askeri pûlâda gark
     On iki bin boy-i nöker gönderdi Şâh
     İşbu menzilde tamâm olur sipâh
 Bir mürîdin bunda sâlâr eyledi
 Surha-ser resmince serdâr eyledi

(vr. 16a)

Geldi Erzincân'a küstâh ol sipâh
 Şehre girdi ol sipâh-ı kîne-hâh
     Çıkdı gafletden Selîm'ün leşkeri
     Nefret itdi dîv-i mahfîden perî
 Çün bu söz irdi revân şeh-zâdeye
 Şâh-ı şîr-efken yilî (belî) âzâdeye
     Darbozân'ın leşkeri virdi revân
     Ata çıkdı ol mübâriz pehlevân
 Kapsı halkîle hâriçden sipâh
 Bir yire dirildi vu 'azm itdi şâh
     Bir teemmül itdi ol Hüsrev-nijâd
     Kıldı şîr-efken Süleymân Şâh'ı yâd
 Didi oğlum gerçi kim nev-hîzdur
 Nâ-resîde vâcib-i perhîzdur
     Lîk doğgeç kan emer şîr oğlı şîr
     Şîr-beççe kan emer olur dilîr
 Şimdiden girmek gerekdür cenge ol
 Şimdi taklîd eylesün hûşenge ol
     Şîr-zâde kan yudar kim sayd alur
     Yutmayan ol kanı saydından kalır
 Lâlâya emr itdi kim bî-intizâr
 İt Süleymân Şâh'ı nâz ilen süvâr
     Aldı ol şîr-i jiyân ferzendini
     Dinledi ferzâne Şâh'ın pendini
 Yürüdi sür'atle Erzincân'a Şâh
 İndi Bayburd'a Selîm'i kîne-hâh
     Çün sınır kondı ki bir köydür benâm
     Onda ılgar âletin düzdi tamâm
 Subhadan tâ gice nısf oldı Selîm
 Rûmsarây'ı geşti ol bî-havf u bîm

(vr. 16b)

Geşti Erzincân'a ol Haydar-sıfât
 Geldi Şâh'a pâymâl oldu Furât
 Geşti ferr ile Furâtı subha-dem
 Boru bağırdı 'urûc itdi 'âlem

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM ŞÂH BÂ KIZILBÂŞ-I GÜMRÂH

Çün sebîde-çehre gösterdi firâz
 Subh-ı sâdik bârigâhı oldu bâz
 Leşkerin Hind'ün şeh-i hâver-zemîn
 Târ u mâr itdi bozuldu nakş-i Çîn
 Toğdı bu 'âlî sürâdıkdan güneş
 Rûşen itdi dehri Şâh-ı Rûm-veş
 Taht-ı çârum üzre çıkdı âftâb
 Perdei ref' itdi rif'atden sehâb
 Çehresin işi zamâne bir dahî
 Âsumân itdi bahâne bir dahî
 Boy-i nöker ordusu üzre sürdi Şâh
 Cenge ıkdâm itdi Şâh-ı dîn-penâh
 Virdi Rûmî-pehlevânî ol peleng
 Girdi meydâna peleng-ı tîz-ceng
 Rezm-i bezmi düzdi Şâh-ı Cem-nışân
 Câm-ı Cem başına giydi pehlevân
 Cevşene girdi bahâdır bî-direng
 Hód u haftân giydi endâmına teng
 Gürz u tîr u tîğa urdı Rûmî el
 Araya girdi şefâ'at-çün ecel
 Nâ'ra urdı boru feryâd itdi kûs (kös)
 Toz heftüm çerhi itdi abanos
 Ol taraftan dahi bindi surha-ser
 Ordusu üzre dirildi bôy-ı nöker

(vr. 17a)

Saf saf oldu ser-be-ser bîdâd için
 Can fedây irdi yek-ser âd için
     Tâc-ı Hamrâ zâhir itdi nev-bahâr
     Kıldı kûh u deşti yekser lâle-zâr
 Tîğ-i Hindî Rûm'a yüz gösterdi tîz
 Girdi meydâna sufûf-ı subh-hîz
     İki deryâ girdi bu sahrâya teng
     Çarhacı baş kesdi vu başlandı ceng
 Çıkdı zırh atdı kemînlerden kemân
 Kana kana er kanın çekdi sinân
     Er ere zahm urdı zahm-i vehm-nâk
     İtdi zahme cevşenî pûlâdî- çâk
 Pes ki kan döküldi halk itdi vefât
 Akdı ol maktelde bir âhar Furât
     Rûm u şarkî- pehlevân itdi sitîz
     Nî sitîze kopdı rûz-i reste-hîz
 Âhiru'l-emr ol mübâriz pehlevân
 Surha-ser üzre hücûm itdi revân
     Döndi din a'dâsı oldu târ-mâr
     Gâlib oldu Hayder-i Düldül-süvâr
 Basdı şarkî- leşkeri ol pîl- mest
 Din 'adûsı boldı Haydar'dan şikest
     Kavdı kırdı surha-ser cem'in Selîm
     Nî 'adû baş kesdi ol nî havf u bîm
 Atı evbâşın vefâ-dâr olmadı
 Baht-i nâ-fercâmı bîdâr olmadı
     İndi atdan çıkdı bir gülsâre heb
     Gör ne gösterdi sipihr-i bü'l-'aceb
 Elllerinden gitdi heb âlât-i ceng
 Her biri dâğ içre oldu bir peleng

(vr. 17b)

Seng ile ceng itdi ol akvâm-ı şûm

Lîk Rûmî itdi ol pûlâdı mûm

İndi atından revân Rûmî-sipâh

Heb yayan ol kavm itdiler tebâh

Şâh-ı şîr-efken dahî oldı revân

Çok hüner gösterdi ra'nâ pehlevân

Onda bir katl oldı kim geç rû-sipihr

Döndi insâf itdi gösterdi mihr

Her taraftan bâş u can geldi ere

Bahtiyâr oldı hünerver servere

Gâret oldı boy-i nöker esbâb heb

'Avret u âlât (oğlan) u raht-i nûş leb

Bîseregler tâzî atlar genc u mâl

Mâl yağmacıdan oldı pây-mâl

Dahî gûnâ-gûn metâ'-ı la'ldurur

La'l u dürden kîseler pür oldı pür

Otuz akçe holdı kadrin bir deve

At u katır bâkî merkeb bir ceve

Ol diyârı aldı zabt itdi Selîm

Halka gösterdi tarîk-ı müstakîm

Döndi Erzincân'a girdi şîr-i nerr

Vardı ma'dûm oldı yek-ser surha-ser

'Iyş u 'işret itdi bir kaç gün ferîd

Şehr-i Erzincân içinde ehl-i dîd

Tâğ u tâşın deşt u sahrâsın tamâm

Sayd idüb Seyr itdi şâh-i nîk-nâm

Bir kulun nasb itdi ol kişvere Şâh

Dârbozîn diyüb döndi Şâh-ı dîn-penâh

Geldi temkîn itdi milkinde Selîm

Görmedi pâ-dâş silkinde Selîm

(vr. 18a)

**SANCAK TALEBİDEN-İ SULTÂN SELİM EZ PEDER-İ HÔD
BE-CİHET-İ SULTÂN SÜLEYMÂN**

Gel gil iy râz-i nihân gûyendesi
 Şâh tavrında nişân cûyendesi
 Giru bir zîbâ hikâyet sâz kıl
 Kıssa çok bir dâstân âğâz kıl
 Söyle kim heb muntazırdır ehl-i hûş
 Çün sözün vâri niçün olursın hamûş
 Geçmedin çok hayli vakt- rûzigâr
 Söyledi şehzâde bir gün şâh-vâr
 Kim hudâvendigâr Sultân Bâyezîd
 Serveri devrân devrinde ferîd
 Kalmadı ma'zûl eyyâmında er
 Şefkatinden 'âlem oldu behre-ver
 Kulların sancakla itdi ser-firâz
 Ol 'inâyetlen bulurdu imtiyâz
 Kim Süleymân Şâh olmuşdur civân
 Sancağa lâyıkdurur ol pehlivân
 İltimâs itsen n'ola ol Şâh'dan
 Kim 'inâyet ire ol dergâhdan
 Didiler iy ser-firâz-ı dûr-bîn
 Râyuna bolsun hezârân âferîn
 Dânişunda kim sana hem-râz olur
 Kim senün endîşenâ enbâz olur
 Dergehe gönderdi bir rûşen-zamîr
 Her söz ehlinün zamîrinden habîr
 Bardı ol dâneninde merd-i feylesof
 Dâniş (u) tedbîrde sâhib-vukûf
 Dergehe yüz sürdü vu itdi sipâs
 Bir taraftan sancak itdi iltimâs

(vr. 18b)

Şâh'a 'arz oldu murâd-ı mültemes
 Söyledi sancak virin evvel nefes
     Hem Süleymân'a virin bî-intizâr
     Ahmed'in taht-ı yedinden bir hisâr
 Mültemes 'arz oldu virildi murâd
 İltimâs iden bu sözden oldu şâd
     Girü döndi müjde birlen ol beşîr
     Geldi vu sancak getürdi zî vezîr
 İrdi Sultân Ahmed'e işbu haber
 K'iy zahîr-i mülk-i Şâh-ı nâm-ver
     Sancak taht-i yedünden bir hisâr
     Uş Süleymân Şâh'a virdi şehriyâr
 İstimâlet almış u gelmekdedur
 Niyyeti öldürmek u ölmekdedur
     Dinle geç bu kıssai oldu melûl
     Didi bu tedbîri men itmen kabûl
 Ol hisâr ol şehr virilmez ana
 Ol diyârın halkı dirilmez ona
     Bilmedi mi Şâh-ı bahr u berr meni
     Onları men sevmezem onlar meni
 Konşuluk mihr u mahabbetden gelür
 Konşu kim bed-hâh olur andan n'olur
     Söyledi ana Yularkasdı vezîr
     K'iy yarak bakmaz firâsetsiz emîr
 Yâ 'adû gâyet ba'îd olmak gerek
 Yâ huzûrında bed'îd ölmek gerek
     Tâ sen anı ol seni düрте tamâm
     Gizlü yirde kalmaya bed fikr-i hâm
 İki koçdur fi'l-mesel iki 'adû
 Birbirini gözler hazerlen rû-be-rû

(vr. 19a)

Sürme soyundan çü düşmendür sana
 Niyyeti kurbunda rüşendür sana
     Gel giderme ânı kurbından irak
     Dem-be-dem ef'âl (u) eşğâline bak
 İki koçdur iki düşmân iy hakîm
 Biri sen biri Süleymân-ı Selîm
     Niyyetin gözlâb tedârik kıl ana
     Dinle menden ger ne 'arz itdim sana
 Didi yok kurbumda ol gitmek gerek
 Gitmesine cidd (u) cehd itmek gerek
     Bir ulak dergâha gönderdi revân
     İşbu hâli Şâh'a 'arz itdi revân
 Kim men olmaz-men Süleymân'a civâr
 Gayri yirden hisse virsün şehriyâr
     Şâh'a 'arz ol geç bu takrîr-i beyân
     Bolu'yı virdi Süleymân'a revân
 Giru Sultân Ahmed oldu bî-karâr
 Kim ne Bolu virilür ne ol hisâr
     Tünd u tîz oldu Yularkasdı Şâh
     Men gedâsm ger sayarsan nîk-hâh
 Çünkü kurbundan anı itdün ba'îd
 Râhat ol kim yardı irdi nâ-bedîd
     Didi yok ol şehr kârı Bolu'dır
     Bizden ol ma'mûre tahtun yoludur
 Böyle fikr itmiş ki yarın çarh-i dîn
 Darb-i dest ile ider Şâh'ı zebûn
     Şâh'dan sonra menem şâh-ı zemîn
     Tâc u tahta men sezâ-vârım hemîn
 Müdde'îm olur bu sevdâda Selîm
 Bolu'dır yolum zarûret iy hakîm

(vr. 19b)

Ger Süleymân itse Bolu'da karâr
 Sa'b (u) müşkildir bize andan güzâr
     'Âkıbet dergâha 'arz oldu murâd
     Bolu'yı virdirmedi ol şâh-zâd
 Sundular 'arz vezîr-i Âsaf'a
 Didiler olsun Süleymân'un Kefe
     Böyle istihsân itgeç şehriyâr
     Tutdı Sultân Ahmed'in gönli karâr
 Hurrem oldu işbu tedbîr ile ol
 Gör ne tedbîr itdi taksîr ile ol
     Giru tünd oldu Yularkasdı ki hey
     Olıser âhir Kefe cânunda key
 Bâda virdin dâniş-i ferzânunı
 Öz elünlen şimdi yıkdm hânunı
     Dahi şimdi anlara yüz virdi Rûm
     Onlarun oldu tamâm ol merz-bûm
 Söyledin Şâh'ı zebûn itgeç zaman
 Tâç (u) tahta men sezâvârem hemân
     Sen memâtın gözleyu buldun mecâl
     Ol hayâtında ider yüz dürlü hâl
 Çün Kefe oldu Süleymân menzili
 Bârda bardı bârçe fikrin hâsılı
     Bir gün ol Şâh-ı Süleymân-fer Selîm
     Leşkerini cem' ider bî-ters u bîm
 Lâ tekellûf rû-yi deryâdan geçer
 Ol diyâr(ı) darb-ı destiyle açar
     Âlemi feth ider ol kişver-küşây
     Böyle m'olur dâniş (u) tedbîr-i rây
 Belle gel menden bu güftârı bugün
 Bilmedün çün yârı ağyârı bugün

(vr. 20a)

Geşti deryâyı Süleymân-ı Selîm
Gör ne hikmet gösterir şimdi Hakîm

**GAYRET NUMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN EZ
HÂDİSE-İ ZAMÂN**

Döndi bir kaç gün bu çarh-ı lâciverd
Gâh germ oldu hevâ vu gâh serd
    Mu'tedil boldı hevâ vu rûzgâr
    Kalmadı eşyâ zamîrinde ğubâr
Bir tabî'at düzdi dehr-i hâş-mîzâc
Kim zaman ebnâsına virdi revâc
    Yer yüzün tutdı gül-i hod-rû tamâm
    Lâle vu gül jâleden doldurdu câm
Böyle hoş mevsimde bir gün Hân Selîm
Nûş iderken bâdei Sultân Selîm
    İçmedin virdi kadehin sâkiye
    Meclis(i) def' itdi olgün bâkiye
Didi kim gayret meni itdi helâk
Yok 'aceb itsem girîbânımni çâk
    Âl-i Osmân'un gurûr u heybeti
    Savlet-i rûz u şükûh-ı şevketi
Münteşir duraydı iklîme tamâm
Bilki biz virdik ekâlîme nizâm
    Dîn 'adûsınun talebkârı bizuz
    Ehl-i İslâm'ın hevâdârı bizuz
Zôr-i zerlen kimse hem-ser yok bize
Saltanat Tûr'ında hemser yok bize
    Nice karn oldu ki devr-i rûzigâr
    Âl-i Osmân'ı tutubdur üstüvâr
Bundan akdem istimâ' itdim ki Şâm
Ehl-i Rûm ile nizâ itmiş tamâm

(vr. 20b)

Gâlib olmuş ehl-i Rûm'a ol gürûh
 Beste beste küşte dolmuş deşt (u) kûh
     Bendeden geh tîr yağmış gâh tîğ
     Paşalar başı kesilmiş bî-dirîğ
 Ma'reke kanile olmuş lâle-gûn
 Anca sancak beyleri düşmüş zebûn
     Rûm'a girmiş ehl-i Şâm'ın sancağı
     Gitmiş andan sonra Rûm'un revnakı
 Eyle küstâh eylemişler bendei
 Kim yakubdur Niğde vu Lârendei
     Türk ulusu ol AlÂ-i Devle hem
     Fitne için araya koymuş kadem
 Germ iken sevdâ vu bâzârı Kulun
 Ol dahi olmuş hevâ-dârı kılın
     Rûm (u) Şâm'ı düşman itmiş âşikâr
     Kendü çıkmış aradan tutmuş kenâr
 Fitne bâ'is ânı dirler hemîn
 Fitneden hâlî değıl rû-yı zemîn
     Bende kimdir bir bahâsı bellü Kul
     Gâh olur kim müşterî itmez kabûl
 Âl-i Osmân'un esîridir tamâm
 Ânı bilmez mi tamâm-ı ehl-i Şâm
     Türk ulusu dahi bir bî-behredir
     Fitne vu kizb (u) hasedlen şöhredir
 Men bu gayretde yanarken nâ-gehân
 Rûm'a İsmâ'îl döndürdi 'inân
     Geldi aldı Kayseri'den mâl-i bâç
     Gayri yirlerden dahi imdi (umdı) harâç
 Döndü ol vechile vardı tahtına
 'İzzet oldı kendü taht u bahtına

(vr. 21a)

Erdebîl oğlı nedir bir bî-hired
 Anca nâ-keslerde olur müstened
     Olda bir dâğ oldu cânımda hadîd
     Gerçi iğmâz itdi Sultân Bâyezîd
 Geçmedin beş gün bu derde rûzigâr
 Âşikâr(e) itdi bir tenhâ-süvâr
     Şâh-kulı nâm aslı nâ-peydârını
     Nî makâmı bellü nî hod meskeni
 Rûm-ilinden çıkdı vu Şâh urdı dem
 Bâşa tâc aldı vu kaldırdı 'alem
     Yürüdi ceng itdi her gün Şâh için
     Şâh anı def itmedi Allâh için
 Rûm-ili'nün beylerin itdi zebûn
 Nîce sancak andan aldı ser-nigûn
     Mülkimüzde gezdi Şâh(a) irdi dem
     'Âkıbet aldı 'Ali Pâşâ'yı hem
 Vardı ol tavr ile şarka bî-hirâs
 Bundan eylen cür'etin Rûm'un kıyâs
     Mende fi'l-vâkı' tahammül kalmadı
     'Akl u dânişden tecemmül kalmadı
 Gayret öldürdi meni bu ğussadan
 Bî-hamiyyet vâkı' olmaz kıssadan
     Şâh-ı mülk-i Rûm Sultân Bâyezîd
     Pîr-i 'âcizdir zamân görmüş medîd
 Bir yanadan 'ârız olmuş pîrlik
 Bir yanadan dahi bî-tedbîrlik
     Tîğ-i cür'et yokdur anda âşikâr
     Mülk bu üslûb ilen tutmaz karâr

(vr. 21b)

Leşkerin bindirdi bindi Selîm
 Geşti deryâyı revân bî-havf u bîm
     Mülhak oldu çün Süleymân Şâh'a Şâh
     Böyle tedbîr itdi ol gîtî-penâh
 Kim budur devletle Sultân Bâyezîd
 Devleti efzûn devrinde ferîd
     Edrine şehrinde tutmuşdur karâr
     Şehr anunlen şöhre vu ol şehriyâr
 Mâni'i yokdur eğer men bendesi
 Bende-i üftâde vu efkendesesi
     Dergehine varsam u itsem niyâz
     Hem niyâzum vâr u hem ifşâ-yi râz
 Çün zamân oldu ki Şâh'ı görmedim
 Göz açub 'âlem-penâhı görmedim
     Hem varam pâşâlar etvârın görem
     Hem Şâh'ın devletlü dîdârın görem
 Devleti erkâniyle olam hem-nişîn
 Ola kım ref ola benden kibr u kîn
 Bir du'â idem temennâ Şâh'dan
     İstimâletlen dönem dergâhdan
 Didiler iy Şâh-ı İskender-misâl
 Rây u tedbîründe 'âcizdir hayâl
     Sen ne fikr itdünse ol geldi savâb
     Şeh suvâlınden mukassırdır cevâb
 Gerçi kim terk idübdür bu kelâm
 Bî-icâzet gitmek istersiz tamâm
     Pâdişâh-ı 'asrdır ol tâc-dâr
     Hâtırına konmaya nâ-gâh ğubâr
 Kim icâzetsiz niçün geldi Selîm
 Belki mefhûm ola andan vehm-i bîm

(vr. 22a)

Şâh didi olmaz eger baksan savâb
 Ata oğul arasında çok hicâb
 Aramızda kimse nâ-bûd olmadı
 Mihr u şefkat bâbı mesdûd olmadı
 Dâhi bu kim ol şâha men bendeem
 Ni'meti âsârı birle zindeem
 Bende Şâh'un âsitânın itse yâd
 Yok 'acebdir iy hakîm-i pâk-zâd
 Yüz urub uş vardım ol dergâha men
 Bendeem çün cân u dilden Şâh'a men

**REFTEN-İ SULTÂN SELÎM BE-EDİRNE BE-DÂSİTÂN-I O
 BÂ-PEDER**

Düzdi şîr-efken sefer esbâbını
 Ol heves men' itdi hord u hâbını
 Çün gemi donatdı ol rûşen-zamîr
 Huşk u ter hâlinden âgâh u habîr
 Tûşe vu esbâb ile toldı tamâm
 Ol gemiler ser-be-ser iy nîg-nâm
 Yirde yürütdi mübâriz leşkeri
 Sürdi deryâ üzre ol keştîleri
 Didi bil kim vâkı' ola bir demî
 Kim bize dil-hâh ola işbu gemi
 Böyle fermân itdi kim bî-intizâr
 Âhyolu'nda tuta geştîler karâr
 Bindi vu geçti revânî şâh-zâd
 Dergeh-i a'lâyı idindi murâd
 Püşt u sahrâ kat' itdi şehriyâr
 Sürdi menzil menzil ol çâbuk-süvâr
 Deşt-i Kıpçâğ'a çü irdi şehriyâr
 Püşte girdi Hayder-i Düldül-süvâr

(vr. 22b)

Geldi nâ-gâhî Tâtârhânî-firâz

Şâh'a 'arz itdi besî 'acız u niyâz

Tuhfeler çekdi revân Şâhzâdeye

Çok senâlar itdi ol âzâdeye

Didi iy şehzâde-i 'âlfî-cenâb

Lâyık-ı tâc u nigîn fî külli bâb

Hayra-makdem çün kadem basdın bize

Can bu menzilde taffil olsun size

Emrun olursa bu muhlis bî-gümân

Şâh'a yoldaş olayın bî-în u ân

Bu seferde Şâh'a men hem râm olam

Hayr u şerden fi'l-mesel âgâh olam

Ver mana bu yolda emrin yokdurur

Devletünden zûr-i leşker çokdurur

Nîce bin leşker gerekse bî-lecâc

Şâh ile varsun ne hâcet ihtiyâc

Altı harbiyle çok leşker direm

Üstüne mecmu'-ı Tatar'ı direm

Himmetünde bir çerî hem-râh idem

Kim seni hükmiyle Rûm'a şâh idem

Çün bu söz irdi Selîm'in sem'ine

Ne ona meyl eytür u ne cem'ine

Didi iy dâna-dili rûşen-zamîr

Kendi iklîminde sultân-ı kebîr

Hân bin Hân şâhı Tâtâr ehlinün

Gâzî vu kattâli küffâr ehlinün

Bizlere çok lutf ızhâr itdünüz

lutfundan haber-dâr itdünüz

Sizden ihlâs u muhabbet anladık

Bizi-ney Himmet u sıdk u safânı dinledik

(vr. 23a)

Sür'atümden işbenim iy nîk-hâh
 Anlaman ceng aslı yâ da'vâ-yi câh
 Çok zaman oldu ki Şâh'ı görmedim
 Göz açup 'âlem-penâhı görmedim
 İşbu vehmi itmesün her havsala
 Maksûdum zâhirdurur ya'nî sıla
 Ger sipâh u leşker itsem arzu
 Bî-'adeddir leşkerim heb ceng-cû
 Mende âyîni 'adâvet yokdurur
 Yohsa leşker himmetünle çokdurur
 Şâh dergâh murâdımdır hemîn
 Ne zamîrimde keder vardır ne kîn
 Bir du'âdır sizden el-hâsıl murâd
 Himmet it iy Hüsrev-i nîk-i'tikâd
 Hânile âhir vedâ' itdi Selîm
 Yürüdi devletle ol bî-havf u bîm
 Nîce menzil varmadın kişver-küşây
 Geldi hâk-i pâyine Sa'det-girây
 Ya'nî ol Hân oğlu Tâtâr şehi
 Hüsn ile çerh-i sa'âdetnin mehi
 Söyledi iy şehriyâr-ı pür-şitâb
 Men dahi bir bendeem fî külli bâb
 Bir alay Tâtâr ile ol nev-civân
 Deşt içinde Şâh'a oldu hem-'inân
 Yürüdi şehzâdile ol nûş-leb
 Fitne-i Tâtârî âşûbî 'Arab
 Deşt-i Kıbçâğ'ı temâşâ itdi şâh
 Gördi her bir nev'din rengîn giyâh
 Güllerinden gülşen-i cennet hacîl
 Âb-ı hayvân çeşmesinden münfa'îl

(vr. 23b)

Tûba'ya ta'n eyler anda erguvân
 Cûy-bâr u sebzesi reşk-i cinân
     Sûseni âzâde ol deştün tamâm
     Yâsemîn tâze vu hoş-bû müdâm
 Bitmiş ol sahrâda envâ'-ı nebât
 Her kenârından akar âb-ı hayât
     Cûy-bârında gül-i râ'naları
     Lâle vu sünbül tolu sahraları
 Lâlesi hûd-bîn u servi hûd-perest
 Nergisi bîdâr u çeşmi nîm-mest
     Geh sabâ seyr eyler anda geh şimâl
     Seyr-i gül geştinde def' olur melâl
 Sebzesi hoş-bû hevâsı mu'tedil
 Toprağından 'anberî-sârâ hacîl
     Kebk(u) murğâbî tolu sahraları
     Sünbül otlı âhû-yi ra'naları
 Boz yeşil ördekle envâ'ı tuyûr
 Çeşmesinde bâzdan fârîğ uyur
     Turnası şâhini her-giz görmemiş
     Âhû-yi müşkîn yüzi yurmamış
 Saydı gül-geştiyle deşti şehriyâr
 Geçti menzil menzil u itdi şikâr
     İşbu sahrâlarını gördi Hân Selîm
     Hüsrev-i bîdâr-dil Sultân Selîm
 Hem bahâr eyyâmı hem Nevrûz idi
 Ebr-i Nîsânî zemîn-efrûz idi
     Her sunun boynunda zencîr-i cünûn
     Hem akar olmuşdı bir deryâ-yı hûn
 Yer yüzün deryâya döndürdi sehâb
 Seyle virmişdi zemîni ebr-i âb

(vr. 24a)

Âfitâbun tâbdin âb irdi berf
 Oldı her ırmak revân deryâ-yı jerf
     İşbu fasl içinde geldi zû-fünûn
     Kondı Özi üzre k'oldur bahr-i hûn
 Âdile Özi velî deryâdurur
 Ol perîşân bî-ser u bî-pâdurur
     Halkıdan bî-bâk ol sû sehm-nâk
     Mest u bî-pervâ vu rind u sîne-çâk
 Sûr-i İsrâfîl'e benzer her demi
 Varamaz yanına vehm eyler gemi
     Darb-ı dest ile gemiler sürdü Şâh
     O amansız bahre âhir girdi Şâh
 Geşti ol deryâyı keştîlen Selîm
 Lâ-tekellûf serû-rû bî-ters (u) bîm
     Yürüdü sür'atle ol hüsrev-nijâd
     Bâd-pây-i gerdeni görmezdi bâd
 Leşker-i nusret-şi'ârîyle revân
 Vardı kondı Tuna'ya ol pehlevân
     Tuna ger şâtdır velî deryâ geçer
     Ol şâtm bat mevc-i hevlerden kaçır
 Heybetinden Âdemî tersân u zâr
 Cünbüşünden murğ (u) mâhî bî-karâr
     Gök buhârından hemîşe sûg-nâk
     Yir yüzi dün gûn elinden sîne-çâk
 Mülki Rûm'ın hâliya ser-haddidir
 Ehl-i îmân ile küfrün seddidir
     İşbu deryâyı dahî geçdi Selîm
     Şâh'a yol virdi revân ol bahr-i bîm

(vr. 24b)

Gice gündüz sür'at ile şehriyâr
 Sürdi menzil menzil ol Düldül-süvâr
     Çün Silisre kurbına irişdi Şâh
     Dutdı ol vâdîleri yekser sipâh
 Ol hisârın kondı kurbında çerî
 Gördi ol mülki erenler serveri
     Çün bu sûret vâkı' oldu bî-şekî
     Bir ulak saldı revân sancak begi
 İşbu hâli Şâh'a 'arz itdi revân
 Geldügin şehzâdenin kıldığ 'ıyân
     Şâh'a 'arz oldu ki iy devlet-meâb
     Şâh-ı 'âdil (-dil) kerîmî kâm-yâb
 Ol Silisre hâkimi Kâsım be-nâm
 Bir ulak göndermiş (u) virmiş peyâm
     Kim budur şehzâde-i Cem-iktidâr
     Hayder-i sâni şeh-i 'Aşkar-süvâr
 Husrev-i gâzî Selîm-i ser-firâz
 Edrine deyüb gelür bî-ihtirâz
     Hayr u şerden kimse bilmez niyyetin
     Likin 'âlem fehmi idibdir cür'etin
 Zâhirinde dôstdur ol tâc-dâr
 Bâtınında bilmez kişi cüz (çün) Kirdigâr
     Şâh dergâhın murâd itmiş gelür
     Bendelik resmini âd itmiş gelür
 Şehre ğavğa düşdi Şâh oldu tünd
 Hem perîşân oldu hem cem' oldu cünd
     Kim icâzetsüz 'aceb geldi bu er
     Gerçi olmaz der-'aceb erden hüner

(vr. 25a)

Güft u gû germ oldu vu çalkandı Rûm
 Bî-sebât oldu tamâm ol merz-bûm
     Edrine tahtını koydı tâc-dâr
     Geçdi kondı adaya bî-ihdiyâr
 Gulgule toldurdı Rûm'ı iy hakîm
 Kim gelübdür tâc u taht ister Selîm
     Sür'atinden tâğılık fehm itdiler
     Cür'etinden yağılık fehm itdiler
 Rûmî ili beğlerbeğisine revân
 Kim Hasan Pâşâyidi ol pehlevân
     Tîz çavuşlar vir diyu ahkâm-ı Şâh
     Kim yetiştür beğleri iy nîk-hâh
 Cümle sancak beğlerin itgil habîr
 Kim demî eğlenmesünler iy dilîr
     Çok ulaklar Rûm'a irsâl itdi Şâh
     Rûm-ili'nden geldi bî-pâyân sipâh
 Adaya cem' oldu haylû leşkери
 İspâhîoğlanı hem Yeniçeri
     Nîğeboli emîri Bâlî Beg
     Kim ana tahsînler itmişdir felek
 Gâzî vu devrân-ı ferd-i rûzigâr
 Pehlevân-ı 'asr merd-i rûzigâr
     Nakdi Yahyâ Pâşâ'nın merd oğlı merd
     Tîğ-ı cür'et birle Rûm içinde ferd
 Fîtneden çün vâkıf oldu ol civân
 Ol civân-baht (u) hüner-ver pehlevân

(vr. 25b)

Sancağından çıktı vu sürdi çü bâd
 Bir karâvul gibi oldu ol çü bâd
     Yürüdi önünce ol şehzâdenin
     Cür'etin dinlen meyer ol âzâdenin
 Şâh'a 'arz itdi onun her menzilin
 Gerçi bilmez idi esrâr-ı dilin
     İşbu demde bir ulak geldi revân
     Kim budur geldi Selîm-i Cem-nişân
 Tunca suyun geçmedi lîkin geçer
 Leşkerin su yirine hep kan içer
     Menzil idi uş ulu şâhî ni-merd
     Menzilinden anlanır anun neberd
 Kimse idrâk itmez etvârın anun
 Anlamak müşkildir esrârın anun
     Şâh'a çün 'arz oldu anın menzili
     Menzili tünd itdi ol rûşen dili
 Söyledi şeksüz Selîm'i bî-hirâs
 Ceng için gönlünde düzmüşdür esâs
     Ger muhâl ise velî itmiş hayâl
     Tahta geçmekdir murâdı lâ-muhâl
 Bî-icâzet geldüğünden anlarım
 Cür'et u tedbîrin anun tanlarım
     Bî-sebeb geldi bu er mânend-i bâd
     Cür'et u tiğına itmiş i'timâd
 Göçelüm biz gelmedin ol pür-sitiz
 Yohsa ol geldükde kopar reste-hîz
     Ol Çukur-çayır ki mâ-beyn oldu fâş
     Konalum anda budur 'akl-i ma'âş

(vr. 26a)

Şehr dursun arkamızda fi'l-emân
 Görelim n'eyler Selîm'i bir zamân
 İşbu tedbîr ile göçdi ol ferîd
 Pâdişâh-ı arz Sultân Bâyezîd
 Leşkerin bindirdi vu oldı revân
 Leşkeridin gerde girdi âsumân
 Ata bindi sad-hezârân âdemî
 Arşa irdi boru zurnânın demi
 Kûh (u) deşti dutdı yekser leşkeri
 Basdı sahrâlar yüzün Yeniçeri
 Geldi ol haşmetle kondı çayıra
 Bağladı girdinde leşker dâyire
 Tutdı ol menzilde ârâm u sükûn
 Bir kaç eyyâm ol ferîd u zû-fünûn
 Pâdişâh kîn (u) gazablan pür-sitfz
 Geh çeker hançer gehî şimşîr-i tîz
 Kim edeb terk itmiş aslınca Selîm
 Gör ne küstâh olmuş ol bî-havf (u) bîm
 Pâdişâh-zâde kudûmundan hacîl
 Bî-icâzet geldüğinden münfa'îl
 Geh niyâz izhâr ider geh ma'zeret
 Geh tazarru' gösterir geh meskenet
 Dem-be-dem söyler murâdım Şâh'dır
 Maksad u maksûdum ol dergâhdır
 Didi yokdur mende âyîn-i mesâf
 İki ma'nîdir murâdum bî-hılâf
 Evveli şâh'ın mübârek tal'atı
 Sâniyen erkân-ı devlet sohbeti
 Pâşalarlan bir sözüm var muhtasar
 Kani'am men bir cevâba hayr u şer

(vr. 26b)

Ger sözümde var garaz memnû' ola
 V'er müveccehdîr sözüm mesmû' ola
     Didiler ol şehriyâr-ı şîr-dil
     Şâhden hem münfa'ildir hem hacîl
 Müttehem oldı sebebsiz ol ferîd
 Töhmetin ref' itse Sultân Bâyezîd
     Kimse bilmezdir anun gönlündegin
     Yokdurur kat'â anun gönlünde kin
 Şâh icâzet virse vu itse kabûl
 Gelse dergâhına ol devletlü kul
     Mem şehin ferhunde dîdârın göre
     Hem bu kullar anun ahbârın sora
 Nice kim şehzâdeden geldi rasûl
 İtmedi a'yân-ı Rûm ânı kabûl
     Tanrı vahdâniyyetin yâd itdi şâh
     Kim degil men pâdişâha kîne-hâh
 Ehl-i Rûm ol 'ahd(e) kâni' olmadı
 Ol kim ahbâbiydi mâni' olmadı
     Didiler bu nev-civân-ı zû-fünûn
     İtdi Gürcistân zemîni gark-ı hûn
 Bundan oldı tîğ ilen cür'et zuhûr
 Rây-i tedbîrinde hem yokdur kusûr
     Her ne iş kim tutdı bu rûşen-zamîr
     Nî ana şâh ta'n itdi ne vezîr
 Olalı bu şâh-ı şîr-efken süvâr
 Koymadı elden tîr u tîğ u âbdâr
     Yok 'acebdîr ger bu şâh-ı nîk-baht
     Eyleye da'vâ-yı mülk(u) tâc u taht
 Ni tevehhüm ref' oldı nî gümân
 Nî icâzet virdi sultân-ı cihân

(vr. 27a)

İki cânibden karavul oldu fâş
 Aradan nî sulh bellû ne savaş
     Pâdişâhun kullarında gîr u kîn
     Ol karavullar hacâletden hazîn
 İş bu üslûb ile bir kaç rûzigâr
 Bunda şâh u onda ol tutdı karâr
     Heybet-i şimşîri ol şehzâdenün
     Cür'et-i tedbîri ol âzâdenün
 Eyledi Rûm-ili'ni ana mezîd
 Gâfil irdi gerçi Sultân Bâyizîd
     Bir mahabbet aldı andan her gönül
     Ėâyibâne oldu halk ol şâha kul
 Çün 'adâvet zâhir itdi şehriyâr
 Bundan ana vardı çok Rûmî süvâr
     Varmayanlar dahî ondan urdi dem
     Sem'ine 'arz etdi i'lâm-ı kalem
 Kim sana döndürdi 'âlem cümle meyl
 'Âlem-i Âdem sana olsun tufeyl

NÂME FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELİM BE A'YÂN-I DEVLET

Şâh-ı şîr-efken Selîm-i tünd-hû
 Hayder-i sâni hûner-ber cenk-cû
     Rûm'a girsin olmasın Şâh'ı bülend
     Rûm ehli olmaz âhir ercümend
 Lîk bir fikr eyle iy rûşen-zamîr
 Kim sana teslîm ola tâc (u) serîr
     Çün kabûl-i Hazret-i Şâh olmadı
     Arzusu Şâh'a dil-hâh olmadı
 Bir resûl u nâme gönderdi revân
 Devlet erkânına ol rûşen-revân

(vr. 27b)

Beyle 'arz itdi Selîm-i ser-firâz

Kim sizünle idelüm ifşâ-i râz

Bî-icâzet gerçi gösterdim nüzûl

Geldüğümden men hacîlmen siz melûl

Bundan evvel anca itmişdüm murâd

Anı ma'lûm itdünüzdi bî-'inâd

Bir murâdım vech-i zıllu'llâh idi

Bîri dahî bezm-i devlet-hâh idi

İdelüm ol gizlü esrârı 'ıyân

Çünkü devlet-hâhsız siz bî-gümân

Âl-i Osmân gayreti sizlerdedir

Geçecek sizlerden ol bizlerdedir

Nîce kim perverde-i dergâhsız

Devlet erkânı vu nigû-hâhsız

Çü zamân oldu ki çarh-ı nîl-gûn

Anca tâc u tahtı itdi ser-nigûn

Çok ocaklar bâde virdi rûzigâr

Nîce evler yıkdı gerdûn âşikâr

Nîce Şâh'ı dehr-i dûn itdi zebûn

Hânedânlar bâde virdi çarh-ı dûn

Nîci bir âzâdei itdi esîr

Bu vefâsuz rûzigâr u çarh-ı pîr

Seyrdüb gezdikce çarh-ı lâciverd

Her taraftan savurur eflâke gerd

Hamdu li'llâh kim sipîhr-i hîş-hırâm

Âl-i Osmân mülkine virmiş nizâm

Bunca kim devr ider devrân-ı değal

Bulmadı bu taht (u) bu devlet halel

Devletile Husrev-i 'âlem-penâh

Berr u bahrin Şâh'idur bî-iştibâh

(vr. 28a)

Mülkümüz ma'mûr, leşker bizde çok
 Gencimiz vâfir, ne var kim bizde yok
 Bî-adeddir şehr, bî-haddir hisâr
 Nîce kerre yüz bin âdem bizde vâr
 Fitne-i Ye'cûcdur a'dâ-yı dîn
 Rûm'dur ol fitnenin seddi hemîn
 Âl-i Osmân'un şükûhı âşikâr
 Dîn-i İslâm'ı tutubdur üstüvâr
 Bûm hod zâhir bilür devlet u Şâh
 Hem hazâin bizde çokdur hem sipâh
 Harb (u) darb u âlât-i ceng
 Çıksa eyler yer yüzün a'dâya teng
 Bende vu âzâde milk u sîm (u) zer
 Bizde vâfirdir bular iy behre-ver
 Her ne mümkin olsa vardır bî-lecâc
 Bizde yokdur şimdi ancak ihtiyâc
 Rây-i tedbîr u firâset kânı-sız
 Her (ne) mesâlih cisme irdi cânı-sız
 Çün bu mezkûrâta câmîdir ferîd
 Şâh-ı gâzî şimdi Sultân Bâyezîd
 Pes ne gayretdir bu kim Dârâ-yı Şâm
 Rûm Şâh'iyile ider da'vâ-yi hâm
 Bundan evvel kim bilürsüz bunu şâ'
 Kim idibdir Şâm Rûm ile nizâ'
 Şark Şâh'ı vu 'Alâü'd-Devle nâm
 Rûm'a düşmandur o müfsidler müdâm
 İttifâk anlarda hod ma'dûmdur
 Kudret u yâverleri ma'lûmdur
 Uş bu gayretdin besî gam-nâk-men
 Derde düşkün tek girîbân çâk-men

(vr. 28b)

Kâfiristân cümle düşmandır bize
 Bû mesel gün gibi rûşendür size
     Kalmamışdır sizde gûyâ i'tikâd
     Rûm'a ğayret söylemişdir hayr bâd
 Ğayretîçün koca er bilen kemer
 Bî-hamiyyet olmasa 'âlemde er
     Dün 'Âli Pâşâ'ya gör n'itdi fulân
     Ol hakâret rûm'a kâfidir hemân
 Çünkü devlet bâbının bevvâbı-sız
 Âl-i Osman milkinün nüvvâbı-sız
     Sizlere vâcib olubdur belki farz
     Uş bu hâli eylemek ol Şâh'a 'arz
 Lîk sözümden ğaraz fehm itmenüz
 Bende-em men Şâh'a siz vehm itmenüz
     Bende-em men tahtile tâc istemen
     Saltanat evcinde mi'râc istemen
 Kendünün hâlin bilürsüz âşikâr
 Kim 'adâvet def' için olmaz süvâr
     Hamdü li'llâh çokdurur şehzâdeler
     Hem şecâ'at merdi hem âzâdeler
 Fikr idüb insâfa gelsün şehriyâr
 Ğayret için birin itsün ihtiyâr
     Pâşâlar didi ki iy Şâh-ı cihân
     Tâ cihân vardır sen ol-ğıl câvidân
 Sen şehin şânında söylenmez güzâf
 Dâniş u cür'et senündür bî-hilâf
     'Akl mi'yârında söz Şâh'ındurur
     Tanrı virsün her ne dil-hâhmdurur
 Vâr idi mihrî gönüllerde tamâm
 İşbu sözlerle mahabbet oldu 'âm

(vr. 29a)

Lîk arz etmecliğe yokdur mecâl
 Korkarız tâ kim dige-r-gûn ola hâl
 Gerçi kim bu veche verildi cevâb
 Bu sözi erkân görüb dirdi savâb
 Ehl-i Rûm oldu ana bî'ât -girây
 Dîdiler zî cür'et u tedbîr u rây
 Vâridi mihri gönüllerde tamâm
 İşbu sözlerle mahabbet oldu 'âm
 Behre-mend olmadı el-hâsıl resûl
 İtmedi 'arzını 'âdil-dil kabûl

RASÛL FIRİSTÂDEN -İ SELİM HÂN BÂR-I DUVVİM

Çün bu sözden dahî oldu nâ-ümîd
 Ditredi ğayretle sirv hemçü-bîd
 Yıkıd ğayret odı ol şehzâdei
 Hışım-nâk itdi mîr ol âzâdei
 Giru gönderdi resûlün ser-firâz
 Şâh'a arz itdi leb-i 'acz u niyâz
 Dîdi çün hazretde makbûl olmadım
 Kulları silkinde bir kul olmadım
 Şâh redd itdi sebebsiz bendesin
 Tâpusından sürdi men efkendesin
 Böyle fikir itmen ki bî-minnet dönâm
 Konduğum menzilde bir dahî konam
 Dönmezem ol milke tâ imkân ola
 Özge bir sancak meğer ihsân ola
 Çün meni kahrile Sultân Bâyezîd
 Âsitânından ba'îd ister ba'îd
 Lutf ızhâr itse Şâh-ı şîr-dil
 İtmese 'abdin her yüzden hacîl

(vr. 29b)

Ger Semendre'ye meni gönderse Şâh
 Virse etrâf u cevânibden sipâh
     Kâfir ile dem-be-dem cenk eylesem
     Kâfire yer yüzini teng eylesem
 Yâ alam ol milki yekser Şâh için
 Yâ şehîd olam sebîlu'llâh için
     Kestürem ol yolda âhir başımı
     Şâd idem bir nice karındâşımı
 Çün meni redd itdi Sultân Bâyezîd
 İşbu tedbîr ile itsün nâ-bedîd
     Ger cefâ gördüm vefâsın gözlerem
     Nâ-murâd oldum rızâsın gözlerem
 Çün bu yüzden feth-i bâb itdi Selîm
 Râstî fikri savâb itdi Selîm
     Şâh'a 'arz oldu Selîm'in sözleri
     Eşk ile toldı şehîdin gözleri
 Böyle emr itdi ferîd-i kâm-yâb
 Husrev-ı 'âdil-dil-i 'âlî-cenâb
     Kim Semendre'ye iki sancak dahî
     Lâhık olub ola in'âm iy ahî
 İkının biri Vidin'dür âşikâr
 Biri dahî âdile Ala-Hisâr
     Çıkdı tuğrâyile bir şâhî-berât
     Hoş-dil oldu Husrev-i Haydâr-sıfât
 Geçdi fi'l-hâl ol ferîd-i rûzigâr
 Tutmadı bir lahza ârâm u karâr
     Ata çıkdı bir mehâbetlü sipâh
     K'âferîn didi felekde mihr u mâh
 Bir şukûhile revân oldu ferîd
 Kim tevehhüm itdi Sultân Bâyezîd

(vr. 30a)

Çün Kazan köyini geçti şehriyâr
 İki cânibden sipâh oldu süvâr
     İnmedi attan ne bu leşker ne öl
     Hem karâvul gezdi vu hem yâsavul
 Ol gice tâ-subh göz hâb itmedi
 Aradan bîm u tevehhüm gitmedi
     Geçdi andan dahi haşmetle Selîm
     İşbu leşkerden dahi ref' oldu bîm
 Yürüdi Çermen Hisârın kondı Şâh
 Râyine tahsînler itdi mihr u mâh
     Hefte çün oldu tamâm ol nîk-nâm
     Zağre'ye irişdi şâd u döst-gâm
 Ol vilâyet içre Şâh-ı zû-funûn
 Tutdı bir eyyâm ârâm (u) sukûn
     Her taraf gönderdi hükmile ulak
     Ol erenler şâhının fikrine bak
 Rûm-ili'ne dahi her bir şehre Şâh
 Çok ulaklar saldı Şâh-ı dîn-penâh
     Kim budur bendem rızâ-yı Şâh için
     Hâssa 'azm itdim sebîlu'llah için
 Ungurûs sadrına 'azmim var tamâm
 Uş ganîmet uş gazâ-yı hâss u 'âm
     Memleketlerde bu söz oldu nidâ
     Kim gazâ vu aşka cân itmez fedâ
 İşbu tedbîr ile ol 'âlem penâh
 Dirdi etrâf (u) cevânibden sipâh
     Bir çerî cem' itdi merd-i dür-bîn
     Kim melâik gökde itdi âferîn
 Padişâh oldu bu ma'nîden habîr
 Hayret itdi kim nedir bu dâr u gîr

(vr. 30b)

Ol erün gönlünde bir sevdâsı var
 Evvel-âhir anladum da'vâsı var
     Yüriyâlum taht-ı İstanbul'a tîz
     Kopmadın âşûb-ı rûz-i rusta-hîz
 Bile evvel geldi nâgâh bir süvâr
 Gerd-i rehden peykerin basmış ğubâr
     İrdi dergâhına ol şehzâdenin
     Server-i devrân şeh-i âzâdenin
 Söyledi iy ser-firâz-ı rûzigâr
 Ömrünün bolsun esâsı üstüvâr
     Bir seher vakti ki âlem toldı nûr
     Menzilinden cünbüş itdi mürğ (u) mûr
 Şâh dergâhında çalındı nefîr
 Ata bindi leşker u şâh u vezîr
     Göçdi İstanbûl'a dogrı tâc-dâr
     At ayağından havâ toldı ğubâr
 Böyle takrîr itdiler kim ol ferîd
 Oğlı Sultân Aḫmed'e salmış berîd
     Kim budur leşker çeküb geldi Selîm
     Mülk da'vâsın ider hî-ters (u) bîm
 Ehl-i Rûm içinde adı ercümend
 Cür'et (u) tedbîrin itmîşler pesend
     Vehmdir kim Rûm a'yânı tamâm
     Ola ol âzâdenin hükmüne râm
 İtme bir sâ'at ta'allül gel dimiş
 Kıssa tafsîl itmemiş mücmel dimiş
     Hem ulu oğlumsın u hem dûr-bîn
     Tahta erzânî seni gördüm hemîn

**BÂZ GEŞTEN-İ SULTÂN SELÎM EZ-ZAĞRE BE-CENG-İ
 O BÂ PEDER**

(vr. 31a)

Dinle geç Şâhzâde sâ'iden haber
 Böyle ta'bîr itdi ol sâhib-nazar
     Çünkü İstanbul'a dönderdi 'inân
     Şâh kasdı n'îse bildüm bî-gümân
 İstedir lutfile ol şâhzâdei
 Kaldurur himmetle ol üftâdei
     Cem'-i Rûmâtı ana teslîm ider
     Taht teklîf eyler u ta'zîm ider
 Mülk-i Rûm'un leşkeri üstündedir
 N'îse Şâh'ın askeri üstündedir
     Ol sipâhî vu sipâh esbâbını
     Ehl-i Rûm'un vu diyârın ashâbını
 Virir ol şehzâdeye bî-iştibâh
 Ânun olur ol mehâbetlu sipâh
     Emr ider kim var Selîm'i ala-gör
     Anı gider sa'y idüb sen kala-gör
 Böyle tevcîh itdi vu göçdi Selîm
 Kondı Şâh'ın yurdına bî-havf (u) bîm
     Şâh göçdi vu kondı yurduna
     Bir teemmül eyle bâr-ı virdine
 Çorlu'ya kondukları gün ol kazâ
 Dar düşdi vu gelüb yitdi kazâ
     İki leşker sığmadı ol vâdiye
     Leşkerîden şîş dâr oldu bâdiye
 Saf safa karıştı vü yurd oldu teng
 Bi'z-zarûret konmadın başlandı ceng
     Cûşe geldi iki deryâ fi'l-mesel
     Mecma'u'l-bahreyn'e kan tökdi ecel
 Kûs feryâd itdi bağırđı nefir
 Göklere ağdı sadâ-yı dâr (u) gîr

(vr. 31b)

Cem oldı bir yire âlât-i ceng
 Gürz ü tîğ nîz u tîr (u) tûfeng
     İki cânibden çekildi tîğ-i tîz
     Kalkdı gerdûn kopdı ruste-hîz
 Mancımık asvâtı vu âvâz-ı top
 Göklere çıkdı vu oldı çarh kûp
     Her kemendin çıkdı âvâz-ı kemân
     Câna toğruıldı hadeng ilen sinân
 Pâre pâre oldı başlarda siper
 Rîze rîze oldı tîr ilen teber
     Her cerâhat ağzın açdı ol zaman
     İstedi şimşîr hançerden emân
 Cevşen-i polâd boldı çâk-çâk
 Anca er düşdi vu at oldı helâk
     Kana kandı tîğ germ oldı neberd
     At ayağından havâyı tutdı gerd
 Tîğ berkından görürdi göz gözi
 Yohsa zulmet irdi sahrânın yüzü
     Ma'reke peykân ucundan toldı kan
     Kan buhârından kızardı âsumân
 Bî-'aded er düşdi hâke hõ n-ârâ
 Nîce hon kim Dicle vu Ceyhûn-ârâ
     Küştelerden püşteler irdi bedîd
     Gâlib oldı sonra Sultân Bâyezîd
 Tanrı'nın takdîrine tedbîr yok
 Gerçi kim tedbîrde taksîr yok
     Çün kazâ bu nev'a irdi iy hakîm
     Döndi vu itdi hezîmet Hân Selîm
 Bahre sürdi çünki ber irdi ba'îd
 Ahyolı'da buldı keştîsin ferîd

(vr. 32a)

İtmedi bir lahza ârâm u karâr
 Keffe'ye dek sürdi Şeh-i keşf-süvâr
 Çün bu sûret irdi kudretten bedîd
 Girdi İstanbul'a Sultân Bâyezîd
 Şâh çıkdı tahta urdı bâşa tâc
 Mülk-i Rûm'a virdi 'adliyle revâc
 Geldi Sultân Ahmed ol esnâda cüst
 Üsküdar'da münzevî oldı nühuşt
 İstedi Şeh'den icâzetlen huzûr
 Ne icâzet virdi şâh u ne 'ubûr
 Şâh'a gönderdi Yularkasdı'nı tîz
 Kim budur sındı Selîm itdi girîz
 Böyle takrîr itdi anda ol vezîr
 Kim buna lâyıkdurur tâc u serîr
 İşbu er Şâh'ın halef ferzendidir
 Hem ulu oğlu vu hem dil-bendidir
 Ger murâd ise nizâm-ı rûzigâr
 Tahta koysun işbu 'âlî şehriyâr
 Ehl-i Rûm'ın şimdi sâlârı budur
 Tâc ile tahtın sezâvârı budur
 Çekmenüz bâkî halefler gussasın
 Aldı her şehzâde kendi hissasin
 Çün Yularkasdı bu sözden urdı dem
 Tutdı Rûm'ı ol dem-i serviyle ğam
 Târ-mâr oldı bu sözden leşkeri
 İttifâk itdi velî Yeniçeri
 Söylediler kim Selîm-i ser-firâz
 Hem şecâ'at merdidir hem dil-nuvâz

(vr. 32b)

Cür'et u tîğyile ol rûşen-zamîr
 Oldı Rûm içre sezâ-vâr-ı serîr
     Tıfliyyet 'ahdinden ol er tâ bu dem
     Tîğ-i cür'et birle kaldırdı 'alem
 Rûm a'yânı ânın müştâkıdur
 Gayri kimdir nîce kim ol bâkîdur
     Biz hod ânun bende-i fermânıyuz
     Cür'et u tedbîrinin hayrânıyuz
 Taht ânundur kim bu çarh-i lâciverd
 Görmedi devr ideli bir böyle merd
     Ana lâyıkdır bu tâc-ı Husrevî
     Lutf ızhâr itse Şâh-i ma'nevî
 Didiler şehzâde Sultân Ahmed'e
 Ki Yular tedbîr ile mihnet-zede
     Bu Yularkasdı ki pâşâdır sana
     Her kabâhatle temâşâdır sana
 İşbu şûmın râyine iy hûşeri
 Tâbi' olmaz didiler Yeniçeri
     Ger bakâ-yı devlet eylersen heves
     Dinleme ânun hadîsin bir nefes
 Kavl u ef'âlınden anun iy ferîd
 Çok hacâlet çekdi Sultân Bâyezîd
     Evvel ânun işbu tedbîrini gör
     Rûm a'yâniyle tezvîrini gör
 Kim cihân Şâh'ı Selîm'e ta'n ider
 Cehl-i Fir'avn'i Kelîm'e ta'n ider
     Bir yümünsüz bî-sa'âdetdir Yular
     Ağladır bir gün seni gerçi güler
 Hey'eti şeklin temâşâ eyle gil
 Ger sezâ-vâr ise pâşâ eyle gil

(vr. 33a)

Sîreti halk içre irmişdir melûm
 Sûretinden nefret eyler dîv-i şûm
     NaHS-i ekberdir zî-ser tâ-pâyân
     Bu Sinân Pâşâ'durur yok kim Sinân
 Adana üstünde ehl-i Rûm u Şâm
 Ceng yargu idi bir müdded tamâm
     Dahî germâ-germ iken ceng ü neberd
     Yuların üzmüş kaçup geldi çü gerd
 Ol toru yundiyle kim meşhûrdur
 Dahî ol yund itdüğü mezkûrdur
     Edrine'den iki günde bî-kusûr
     Geldi İstanbul'a girdi ferd-i 'ûr
 Sordular kim iy Yular hâlin nedir
 Bu ne hoş gelmekdir ahvâlin nedir
     Didi sındı ehl-i Şâm u urdı lâf
     Müjdecî geldim didi çıkdı (hııaf)
 (zen) Nez gibü 'avret libâsın giydi ol
 Habs olub gayret palasın giydi ol
     Kaldı bir eyyâm zindân içre zâr
     Nice demler tutdı zindanda karâr
 Sonra avretler şefî' oldı ana
 Ölmedi gayretten ol kaldık tana
     Sancağa çıkdı hezârân derdile
     Merd isen yâr olma ol nâ-merdile
 Gör 'Ali Pâşâ'ya n'itdi iy ferîd
 Çok teessüf çekdi Sultân Bâyezîd
     Kim anun-tek merde nâ-merd oldı yâr
     Lîk elinden gitdiyidi ihtiyâr
 Çok Kızılbaş ile Pâşâ itdi ceng
 Yer yüzün evbâşa pâyâ kıldı teng

(vr. 33b)

Ceng âhir olmadın kaçdı Yular
 Hod Yular kasdide bî-haddir bular
     Pâşâi hükmile itdiler şehîd
     Kendü ol esnâda oldı nâ-bedîd
 Gayrete noxsân getürdi lâlanüz
 Ol kad u rûh birle serv-i lâlenüz
     Dîdiler şehzâdeye Yeniçeri
     Kim yolar alur başından efseri
 Ger bunun tedbîrin itsen istimâ'
 Yüzi cânunla vedâ' eyle vedâ'
     Belki oğlan dahî gör anun kerfîh
     Okudun hod "el-veled sırru ebîh"
 Dön ferâğatle 'azîzim sancağa
 Yularun virme yularsız ahmağa
     Oldı Yular anda ferd u hacîl
     Cür'et u tedbîrin anun böyle bil
 Koymadılar evvel-âhir içeri
 Katline kasdeyledi Yeniçeri
     Gördi çünkim dest virmezdir murâd
     Üsküdar'dan giru döndi şehzâd

CÜR'ET NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM

Çün felek gösterdi te'sîrin tamâm
 Döndi bu üslûbilen 'âlem-nizâm
     Döndi bir kaç gün sipihr-i nîl-gûn
     Raks idüb çevrildi çarh-ı bî-sükûn
 Geldi güz faslı esindi tünd-bâd
 Düşdi gülzâr içre sarsardan fesâd
     Gitdi serv-i nâr u andan i'tidâl
     'Ârız oldı bâğ-ı gülzâra hilâl

(vr. 34a)

Eski bād (u) kaldı hil'atsiz çemen
 Mâtemî-tek yâsa battı yâsemen
     Erguvân giydi kabâ-yı sûseni
     Göge savrıldı Hazânın harmeni
 Su içinde irdi nîlüfer zebûn
 Bağda kaygudan benefşe ser-nigûn
     Saldı bergin toprağa bî-çâre-tek
     Tünd-bâd esdi vu tâk oldu helâk
 Dî demîdîn gitdi gülden reng (u) bû
 Kalmadı bülbülde her-giz güft (u) gû
     Bâde vardı lâle vu gül defteri
     Basdı gülzârı hücûm-i Zemheri
 Kûre-i sîmâb seçdi dirhemini
 Bî-bahâ itdi Bahârın şebnemin
     Giydi dağlar hıl'at-i beyzâ tamâm
     Zemheri aldı havadan intikâm
 Yolları bend itdi berf-i girde-bâd
 Yer yüzine yağdı göklerden fesâd
     Bağladı ırmakları berd-i 'acûz
     Dondı deryâlar serâ-ser oldu bûz
 Eski sarsar tutdı Ceyhûn'ı cemed
 Berf-i sarsar çekdi sahrâlarda sed
     Böyle demde Şâh-ı şîr-efken Selîm
     Söyledi bir gün 'Alî resm-i kadîm
 Kim meni gayret helâk itdi yine
 Gönlümi gam derd-nâk itdi yine
     Eylemezdim men cihan-dârile ceng
     Bâ'is oldu ceng ol sahrayı teng
 Pâdişâh-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Bendesin mülzem düşürdi ol ferîd

(vr. 34b)

Men ana 'acz u niyâz itdüm zuhûr
 Ol mana gösterdi âyîn-i ğurûr
 Yokidi bende hevâ-yi dârû-gîr
 Çıkdı ceng itdi benimle ol zahîr
 Rûzigâr ol tâc-dâre virdi süst
 Tanrı'nun takdîriyle buldum şikest
 Çün bu sûret vâkı' oldu nâ-güzîr
 İdelüm tedbîr-i ceng (u) dâru-gîr
 Bakmak olmaz bu felek esrârıdur
 Dönmek (u) döndermek er bâzârıdur
 Men ne dirsem çarh anı itmek gerek
 Yâ bu sevdâda başın gitmek gerek

TEVECCÜH NÜMÜDEN-İ SULTÂN SELİM BE-İSTANBUL

Leşkerin bindirdi vu oldu süvâr
 Leşkeriden basdı eflâke ğubâr
 Göçdi İstanbul'a toĝrı Hân Selîm
 Gör ne nev'ile varur Sultân Selîm
 Men beyân idem zamân ahvâlini
 Söyledim berf u bürûdet hâlini
 İşbu mühlik fasl içinde şehriyâr
 Gici-gündüz tutmadı bir dem karar
 Aşdı kış kalbinde taĝlardan Selîm
 Çok sular geçdi ne su deryâ-yı bîm
 Çün Silisre kurbına kondı ferîd
 Dergehe sancak gibi (Begi) saldı berîd
 Kim budur ol server-i çâbuk-süvâr
 Tîĝ-i cür'etle ferîd-i rûzigâr
 Husrev-i Ğâzî Selîm-i ceng-cûy
 Hayder-i sâni, peleng-i şîr-hûy

(vr. 35a)

Uş Silisre kurbına kondı firâz
 Leşkeri bî-bâk özi bî-ihirâz
 Ne'yse tenden kimse âgâh olmadı
 Lîk tavrı halka dil-hâh olmadı
 Leşkeriyle geldügin bildin hemîn
 Vâkıf olsun Hüsrev-i rûy-i zemîn
 Çün bu söz a'yâna oldu bî-direng
 Devlet erkânı bu sözden aldı reng
 Didiler bu pehlivân-i pür-sitîz
 İnmedi gûyâ atından döndi tîz
 Hâssa bu mevsimde kim bârân-i berf
 Eylemiş her kûşe i deryâ-yı jerf
 Tîğ-i cür'et bunda olmuşdur tamâm
 Olıser 'âlem bunun hükmüne râm
 Olalı Rûm'un diyân pâyidâr
 Âl-i Osmân'a bu virdi iftihâr

HABER YÂFTEN-İ SULTÂN BÂYEZİD EZ-ÂMEDEDEN-İ SULTÂN SELÎM

Bu mübârek dem ki çarh-ı lâciverd
 Saflığıdın koymadın kalbinde gerd
 Dehr müşfik oldu gerdûn mihribân
 Yer yüzi hem virdi cennetden nişân
 Mihrile toldı serâ-ser rûzigâr
 Gitdi eşyânın zamîrinden ğubâr
 Şâh'a 'arz oldu Selîm'in döndüğü
 Hem Silisre adlu mülke konduğı
 Gîrû-dârı leşkeri 'arz olmadı
 Döndüğinden gayri söz farz olmadı
 Pâşalar 'arz itdi ki iy Şâh-i cihân
 Husrev-i ğâzî ferîd-i kâm-rân

(vr. 35b)

Sen ki 'akl u hûş ile perverdesin
 Vir Silisre sancağın ol merde sen
     Tâ civâr ola Süleymân Şâh ile
     Gönli rûşen ola ol dil-hâh ile
 Ger 'inâyet olsa olmazdır ba'îd
 Himmet it iy rûzigâr içre ferîd
     Virdi el-hâsıl anı şehzâdeye
     Server-i devrân şeh-i âzâdeye
 Çün Silisre sancağın aldı Selîm
 Gör ne hikmet gösterür şimdi hakîm

**ŞÂH TALEB(İ)DEN-İ ERKÂN-I DEVLET EZ-SULTÂN BÂYEZİD
 BE-CİHET-İ SULTÂN SELİM**

Döndi bu gerdende çarh-i çenberi
 Gezdi bir kaç gün sipihri serseri
     Yüridi gâhîce bu gerdûn-sipihri
     Gâh kin gösterdi devrân gâh mihr
 Döndi bu nev'ile devrân bir zamân
 Gezdi sür'atle vefâsuz âsumân
     Şehriyâr-i 'asr Sultân Bâyezîd
     Server-i devrân u devrinde ferîd
 Pîrlik za'fındın oldu haste-hâl
 Çarh-ı kej itdi elif kaddini dâl
     Serzeniş gördi havâdan dem-be-dem
     Bâd peydâ eyledi servini ham
 Yâsemen itdi benefşe vu rûzigâr
 Kalmadı bâğında âsâr-ı Bahâr
     Lâlesin nîlüfer itdi çarh-i dûn
     Nergisîni eyledi gam lâle-gûn
 Za'fdan oldu teni zâr u nizâr
 İ'tidâl itdi mizâcından kenâr

(vr. 36a)

Gülşeninde esdi bâd-i tevendûz
 Mevsimi giydi hazânın dökdi rûz
     Kaldı kuvvetden ferîd-i dîr-sâl
     Nâ-tuvân oldu diger-gûn oldu hâl
 Çün tabî'at meyl buldı inhirâf
 Müdrik eyler her tasavvurda hılâf
     Kuvvet-i ihsâsa tâbî'dir nazar
     Yohsa za'file zendir ki eyler ba'ar
 'Akl mi'yârını bozar pîrlik
 Pîrlik ki ya'nî bî-tedbîrlik
     Pîrlikde süst olur tedbîr u rây
     Er yiğit bulgaç olur müşkil-küşây
 Çün ferîd-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Şâh-ı gâzî kendü 'ahdinde ferîd
     Böyle pîr u nâ-tuvân oldu 'iyân
     Düşdi tedbîrine noksân u zamân
 İttifâk itdi serâ-ser leşkeri
 Kapu halkı pâşalar Yeniçeri
     Kim bu Şâh-ı sâl-hor oldu za'îf
     Gitdi zor u kuvveti kaldı nahîf
 Uş Şâh'ın za'fı virir mülke halel
 Nef virmez böyle dem tûl-i emel
     Böyle demde ger 'adû kaldırsa bâş
     Şâh 'âciz kimden istersiz savaş
 Rûm'a hod küffâr düşmandır bu gün
 Bû mesel gün gibi rûşendir bu gün
     Kopmadın bir fitne tedbîr idelüm
     İşbu hâli Şâh'a takrîr idelüm
 Ger mübârek hâtırı rencân olur
 Lîk bir gün memleket bî-cân olur

(vr. 36b)

İdelüm kim Husrev-i rûy-i zemîn
 Sebze-zârın yirin aldı yâsemîn
     Dünyeden aldın murâd u kâmını
     Tanrı ma'mûr eylesün encâmını
 Uş zaman âsîbi pîr itdi seni
 Dehr derdi gussa-gîr itdi seni
     Göz görürken iste bir şehzâdeni
     Lutfile kaldır gel ol âzâdeni
 Tâc u tahtı vir irâdetle ana
 Tâ seni hayr ile ol Husrev ana
     Nîce kim var ihtiyârın bir iş it
     Bende devlet-hâhınız benden işit
 Bozular nâk-i nizâm-ı rûzigâr
 Bozma 'âlem nazmını iy şehriyâr
     Gerçi var bir kaç halef şehzâdeler
     Hem keremkânı vu hem âzâdeler
 Lîk âlem tîğ u cür'etle durur
 Âlem ı ol zabt ıder kım tîğ urur
     Şâh önünde gayret u cür'et gerek
     Dâniş u tedbîr ile hikmet gerek
 Vehm ide tîğından ânın âdemî
 İde hikmetle müsahhar 'âlemi
     İşbu erdemler Selîm'ündür hemân
     Şimdi meydân içre oldur pehlevân
 Tıflıyet 'ahdinden ol rûşen-zamîr
 Koymadı bir dem elinden tîğ u tîr
     Girdi Gürcistân'a ol er bî-hirâs
     Bundan eylen cür'etin ânun kıyâs
 Vardı Erzingân'a ol çâpuk-süvâr
 Sürha-ser cem'ini itdi târ u mâr

(vr. 37a)

Olmadın şehzâde Şâh-ı mülk-i Rûm
 Kılıcından sile vardı merz-i bûm
     Rây-i tedbîr ile oldur feylesûf
     Kâyinât ahvâlidin sâhib-vukûf
 Tahta dahî hem yakındur şehzâd
 Tîz irişür Şâh eylerse murâd
     Zâhir andan gayre ger verile taht
     Fıtne kopar âhir döner bu taht
 Ol yürür Rûm'ı serâ-ser tâğıdır
 Tanrı savsun bir amansuz yağıdır
     Lîkin ol er tahta geçse yok zarar
     'Akl u dârından 'adû eyler hazer
 Bî-gümân canlarda anun vehm(i) var
 İhtilâf itmezük anın fehmi var
     İşbu vechile tutar 'âlem nizâm
     Belki Rûm'a râm olur şarkile Şâm

REFTEN-İ SULTÂN KORKUD BE-HAZRET-İ 'ULYÂ

İşbu tevcîh ile bir gün bî-nifâk
 Paşalar cem' oldı itdi ittifâk
     Kim hadîs-i şehzâdın 'arz ola
     Şâh işâret itse gelmek farz ola
 Kıssa i merkûme takrîr itdiler
 Ahsenü'l-vech ile ta'bir itdiler
     Şâh'a 'arz oldı sözi şehzâdenin
     Ol erenler serveri âzâdenin
 Fikre vardı bir dem ol rûşen-zamîr
 Dîdi derdâ kim meni çarh itdi pîr
     Gitdi menden zor cür'etle kuvâ
     Kalmayubdur murğ-ı rûhumda nevâ

(vr. 37b)

Sebze-zârim yirin aldı yâsemîn
 Dahî gül sünbül bitirmez bû zemîn
     Dünyeden kim kâm alur ki men alam
     Bu fenâda kim kalur ki men kalam
 Kîmi beş gün şâd idüb rûzgâr
 Kîme mihr itdi bu çerh-i kîne-kâr
     Kîmi sultân itdi bu devr-i dûn
     Gitmedi âhirde tahtın ser-nigûn
 Çün zarûret dünyada gitmek gerek
 Anı kim itmek gerek itmek gerek
     Gitmedin bû mülke bir mâlik koyam
     Enbiyâ yolunda bir sâlik koyam
 Tâc u tahti virem ol şehzâdeye
 Hem vasiyyet idem ol âzâdeye
     K'ey hılâfet tahtınun şehinşehi
     V'ey sa'âdet bezminin rahşân mehi
 Men budur dünyadan itdim irtihâl
 Sen cihanda 'ömr (u) devlet birle kal
     Lîk dehr-i dûn vefâsuzdur uyan
     Kâmile dönmez bu devr-i âsumân
 Olma dünyâ-dâr u 'ukbâyı gözet
 Koy bu mülk-i süflî â'lâyı gözet
     Dîn-i İslâm'ın yolunda kâyim ol
     Gice tâ'at eyle gündüz sâim ol
 Kâfirun katline eyle ihtimâm
 Kim anunla dutdı dînü mülki nizâm
     Pâdişâh oldunsa 'adli pîşe it
     Zulm u bîdâd eyleme endîşe it
 Hâtır ol def' it gazab âlâyışın
 Gör Hudâ'nın 'afvile bahşâyışın

(vr. 38a)

Merhamet it 'âciz u bî-çâreye
 Şefkat eyle bî-kes u âvâreye
 Tanrı için it ehl-i 'ilme ihtirâm
 Derd-mendin hâtırın hoş gör müdâm
 Def'it senden gazab âlâyışın
 Gör Hudâ'nım 'afvile bahşâyışın
 Müfsidin neslini kes ger Şâh isen
 'Adle meyl it bende-i Allâh isen
 'İsmetile behre-mend olur civâr
 Ehl-i 'ismet ola-gör iy behre-ver
 Çün mürüvvet er sıfâtıdır tamâm
 Ana ikdâm eyle şâh isen müdâm
 Bende vu âzâde ol-gıl mihribân
 Bil emekdârın hakkın iy nev-civân
 Hayre vardır eyle min vechi'l-halâl
 Hak rızâsın gözle-gil fi külli hâl
 Eyledi âhir teemmül şehriyâr
 Kim kayu oğlında şâh etvârı var
 Çün tefekkür itdi ol 'âlem-penâh
 Her birinin hadd-i zâtın gördi Şâh
 Dîdi er düşmandan alsa intikâm
 Tîğ-i cür'etle tutar 'âlem nizâm
 Muttasıfdir bu sıfât ile Selîm
 Yokdur a'dâdan anun gönlünde bîm
 Men her işde behre-ver gördüm anı
 Tîğ u tedbîrinde er gördüm anı
 Şâh'da gayret gerek kim şâh ola
 Cür'et u tedbîr ile dil-hâh ola
 Şâh ki anda olmaya gayretle teng
 yer yüzinde yeğdir ana gûr-i teng

(vr. 38b)

Çün mana kaldı nefesden bir ramak
 Men Selîm'i tahta gördüm müstehak
     Mülk anundur tâc anundur taht anun
     Asker (u) esbâb anundur raht anun
 Men bilürmen âşikâr ana ol halef
 Şâm u şarkı tîğ ile alur selef
     Ol virir 'adliyle her mülke nizâm
     Oliser 'âlem anun hükmine râm
 Oldurur hâkim bu hâk-i deyrde
 Şâhlık etvârı yokdur gayrde
     Lîkin andan bir murâdım var hemîn
     Çün ana mahkûm ola rûy-i zemîn
 Taht u tâciyle ola Rûm-içre şâh
 Olmaya kardaşlarına kîne-hâh
     Kimseye kahr ile âzâr itmeye
     Kendüden her halkı bîzâr itmeye
 Bu nizâma virmeye hergiz halel
 Mihr u şefkat göstere ol bî-bedel
     Bahşış u in'âm ide her bendeye
     Dest-gîr-i yâr ola derd-mendeye
 Çün bu nev'ile nasîhat itdi Şâh
 Şâh-i ğâzî server-i gîtî-penâh
     Devlet erkânına emr itdi ferîd
     Husrev-i merhûm Sultân Bâyezîd
 Kim revân gelsün Selîm-i şâh-mizâc
 Pây-ı tahtum öpsün ursun başa tâc
     Çok teemmül eyledüm men dûr-bîn
     Tahta erzânî anı gördüm hemîn
 Vardılar şehzâdeye şehden vekîl
 Ol vekîlin her biri bir Cebra'îl

(vr. 39a)

Müjdeci seg-bende başın itdiler
 Şâh'dan şehzâde diyüb gtdiler
     Hod mukîmîde perv vâdîde şâh
     Kim irişdi Şâh'a ol ferhunde-râh
 Müjde olsun didiler iy ser-firâz
 Tâpuna hizmet kapısı oldu yaz
     Şâh da'vet itdi sen şehzâdeyi
     Hâkden kaldırdı sen âzâdeyi
 Tâli'in dutdı şeref burcında cây
 Senden öğrenmek gerek tedbîr u rây
     Okudun eşyâya ism-i a'zamı
     Hikmet ile aldun âhir 'âlemi
 Şâh u ğâzî Husrev-i 'âlem-penâh
 Eyledi sen serveri Rûmât'a şâh
     Milketi virdi müsellemlere
     Müjde lâyıkdır hemândem bizlere
 Gidelüm olun sa'âdetle süvâr
 Şâh'a çekdirmen bu demde intizâr
     Çıkmayınca tahta sen Şâh-i cihân
     Mürtefi' olmaz gönüllerden gümân
 El getürmüş ehl-i 'âlem bî-lecâc
 Çokdan isterler senünçün taht u tâc
     Çün mübeşşirden beşâret gördi şâh
     Pâdişâhlıkdın işâret gördi Şâh
 Şâd u handân oldu ol rûşen-zamîr
 Ni'met u ihsâna ğark oldu beşîr
     Virdi envâ'-ı 'atâ kâsıdlara
     Tâ ire işbu sehâ hâsidlere
 Müjdeci oldu sehâsından ğanî
 Aldı vu döndi mîr ol şîr-efkeni

(vr. 39b)

**DER-ÂMEDEN-İ SULTÂN KORKUD BE-İSLAMBOL VE
HEVÂ-DÂRİ-Yİ YENİÇERİ BE-O**

Gelmedin dergâha ol 'âli-cenâb

Tahta sultân olmadın devlet-meâb

İşbu güft u gû içinde nâ-gehân

Girdi İstanbul'a Korkud Hân revân

Halkdan mahfî şehî dervîş-veş

Dîdeden ğâib sehâb içre güneş

Oldı bir yeniçeri mihmânı ol

Görmedi ne Şâh'ı ne a'yânı ol

Ana ta'zîm eyledi yeniçeri

Geldiler pâyine anun her biri

Didiler kim işbu Şâh-ı gûş-mend

Hem ma'ârif ehlidir hem ercümend

Tâc ile tahtun sezâvârı budur

Bizlerün şimdi hevâ-dârı budur

Hem atâ var bunda hem 'ilm u hüner

Hem mürüvvet hem kerâmet hem nazar

Hâssa bir dem tahta geçmiş şâh-var

İstitâ'at itdi diyâr u diyâr

Pâdişâh oldı vu urdı başa tâc

Aldı etrâf (u) cevânibden harâc

Cümlemiz dirliğin arturdı revân

Anca ihsân eyledi ol nev-civân

'Ahd itmişdik ki ger imkân ola

Yine tahta işbu er sultân ola

Şimdi ol 'ahde vefâ itmek gerek

Vakti geldi merhabâ itmek gerek

İşbu tevbîri iderken bî-hılâf

Doğdı ol cem' içre nâk-i ihtilâf

(vr. 40a)

Olmadın vâkıf bu sözden leşkeri
 İki bölük oldılar yeniçeri
     Bir taraftan işbu da'vî tutdı yüz
     Bir taraf didi Selimîler'denüz
 Ol erenler şâhınıdır taht u gâh
 Kim pesend itmiş kılıcın mihr u mâh
     Mülk anundur kim elinde tîğ var
     Tîğ u cür'etle tutar 'âlem karâr
 Ol hüner-verden hünerler oldı fâş
 Kangı bir şehzâdeden gördün savaş
     Çün bu da'vî irdi Korkud sem'ine
     Söyledi yeniçerinün cem'ine
 K'iy birâderler meni zikretmenüz
 Men gedâ çün Şâh'lık fikritmenüz
     Men fakîri ma'rifet şâhı bilün
     'İlm u dâniş burcunun mâhı bilün
 Ne oğul var mende ne âheng-i taht
 Men kaçır u ten kaçır ikbâl u baht
     Geldüğümden bir murâdum var hemîn
     Ger kabûl eylerse Dârâ-yi zemîn
 Kim Selîm'i istedüb ihsân ide
 Göz görürken ol şehi sultân ide
     Ana lâyıkdır bu tâc u taht u gâh
     Ana erzânîdir ihsân itse Şâh
 Tîğ u cür'et mazharıdır ol ferîd
 Lutf ızhâr itse Sultân Bâyezîd
     'Âleme virse nizâmı ol virir
     Rûzigâr ehline kâmı ol virir

REFTEN-İ SULTÂN KORKUD BE-HAZRET-İ 'ULYÂ

(vr. 40b)

Bir zemânî kim zemîn hoş-bûy idi
 Çarh-i keç müşfik zenân dil-cû idi
 Taht-ı şâhî üzre ol 'âlî-cenâb
 Şâh-ı 'âdil dil-ferîd-i kâm-yâb
 Vardı arz itdi bu takrîri revân
 Şâh'a Sultân Korkud ol nîgû-nâm
 Kim benim maksûdum iy 'âlem-penâh
 Genc-i 'uzletdir değıl rutbetle câh
 Bu husûmet vâki' oldı nâ-gehân
 Şâh ile şehzâde (mâ)beyninde hemân
 Bendeniz bir sulh için geldim firâz
 Siz ğanîsiz bendeler ehl-i niyâz
 Lutf göster al Selîm'in gönlünü
 Yıkma ol dânâ hakîmin gönlünü
 Kim sezâ-vâr-i 'inâyettir Selîm
 Lâyık-i Şâhî rivâyettür Selîm
 Şâh'ı hoşnûd itdi takrîri anun
 Ahsenü'l-vechile ta'bîri anun
 Hâtırın Şâh'ın bu sözler itdi şâd
 Bir du'â aldı ve döndü şâh-zâd

BE-İSLAMBOL ÂMEDEN-İ SELİM ŞÂH BE-İSTİKBÂL NUMÛDEN-İ ŞEHR-İ SİPÂH

İşbu hâl içinde nâgâh bir süvâr
 Geldi 'arz eyledi ki ey tâc-dâr
 Müjde olsun kim Selîm-i nev-hırâm
 Uş irişdi karşı çıksun hâs (u) 'âm
 Şâh-ı 'âdil-dilden emr oldı revân
 Ki ana istikbâl ide pîr u civân
 Korkud u erkân-ı devletle sipâh
 Soralar andan cefâ-yı renc u râh

(vr. 41a)

Hayre-makdemmin dem urdu hâs u 'âm
 Şâh'a karşı çıkdı Rûm ehli tamâm
     Vardı Sultân Korkud ol 'âli-cenâb
     Şâh ile bir sâ'at oldı hem-rikâb
 Merhabâdan sonra gösterdi niyâz
 Didi iy çâbuk-süvâr-i ser-firâz
     Hâtır-ı Şâh'ın küdüret dutmasun
     Biz muhibden gayri sûret dutmasun
 Şâh ile şehzâde hâlin dinledüm
 Çarh-ı ğuddârın işinden inledüm
     Bir salâh u sulh için geldim revân
     Şâh'a 'arz oldı murâdım bî-gümân
 Aranuzda sulh idi kasdım hemîn
 Himmet it iy Husrev-i rûy-i zemîn
     Şehriyâriyle vedâ' itdi revân
     Geçdi deryâyı ferîd-i nükte-dân
 Mûnise tahtına vardı şâhzâd
 Mihr u şefkat geldi men' oldı 'ınâd
     Yürüdi devletle ol ferhunde-fâl
     Girdi İstanbul'a İskender-misâl
 Hâk-i pâyin itdiler i'zâz için
 Can nisâr olundu pây-endâz için
     Yenibağ'a geldi kondı şâd-mân
     Makdeminden bağ içi toldı cinân
 'ış (u) nûş itdi şeh-i Cem-iktidâr
 Bâğ içinde tutdı bir kaç gün karâr
     Halk tahsîn itdi hüsn-i râyine
     Geldi a'yân (u) ekâbir pâyine
 Didiler iy şehriyârı nîk-baht
 Sana lâyıkdır bu mülk u tâc u taht

(vr. 41b)

İşbu tahtın Şâh'ı sensin âşikâr
 Sensüzün dutmaz bu dehr-i dîn karâr
     Ger bu tahta olmasan sen pâdişâh
     Memleket vîrân olur kalmaz sipâh
 Çün bu takrîr ile a'yân urdı dem
 İşbu sözler oldu 'âlemde 'alem
     Şâh-ı şîr-efken Selîm-i tund-hû
     İtdi Rûm a'yâniyle bir güft u gû
 Didi geçmen tahta iy a'yân-ı Rûm
 Olmayınca Rûm ahkâmımda mûm
     Bir nice müşkil murâdım var benum
     Bî-nişân gitmen çü âdim var benum
 Çok sefer itsem gerektür bî-direng
 Şâm (u) şark ehliyle var gönlümde ceng
     Belki Hindistân olubdur ârzûm
     Niyetim bî-şek budur iy ehl-i Rûm
 Tund-i tîzim belki hûn-rîzim çü tîğ
 Yıldırım gitse uş-ı gırrında mîğ
     Emrine uymaz tahallûf zerrece
     Gözime gelmez bu 'âlem terrece
 Zerrece cevr ehlin öldürsem gerek
 'Adlile âfâkı toldursam gerek
     Şâh'a envâ'-ı 'inâd eylerdi Rûm
     Ol 'inâd ehli olur hükmünde mûm
 İşbudur ef'âl (u) akvâlîm 'iyân
 Gizlemen tavrımı vu itmen nihân
     Fikr idin âhir peşîmân olmanız
     Cem' iken bir gün perîşân olmanız
 Ger döyersiz kahra şâh eylesen meni
 Yoksa bundan rû-be-râh eylesen meni

(vr. 42a)

Özge bir şehzâdei şâh eylenüz
 Öyle maksûd ise dil-hâh eylenüz
 Çün bu sözden behre aldı leşkeri
 Kapu halkı paşalar yeniçeri
 Didiler iy Husrev-i rûy-i zemîn
 Kim sana mihr u meh itmiş âferîn
 Biz mutî'uz kim ider emrinü red
 Her çi ân Husrev küned şîrîn buved

MÛLÂKÂT-I SELÎM ŞÂH BE-HAZRET-İ PÂDİŞÂH-İ DÎN-PENÂH

Çün Selîm aldı ana birden cevâb
 Rûm'ı râm itdi ona fî külli bâb
 Hâtırı oldu tesellî serverin
 Gönli gözi rûşen oldu ol erin
 Çün tesellî buldı Dârâ-yı cihân
 Geldi bir ferhunde pey-şehden revân
 Kim revân gelsun Selîm-i ser-firâz
 Pâyitahtım öpsün olsun bî-niyâz
 Bindi şevket bâd-pâyın Şehsüvâr
 Eyledi devlet sarâyındın güzâr
 Açdığ devletden müfettih bâblar
 Karşu geldi hâcib (u) nüvvâblar
 Yürüdi 'aciz u tazarru'lan tamâm
 Tâc-dâra viridi ol Husrev selâm
 İltifât-ı Husrevî oldu zuhûr
 Kalmadı eltâf-i şâhîden kusûr
 Pâyitahtın öpdi Şâh'm ser-firâz
 El kavuşdurdı vu gösterdi niyâz
 Çün temevvüc itdi deryâ-yi kerem
 Kendüsin şehzâde gördi muhterem

(vr.42b)

Mîhr (u) şefkat birle merhûm şehîd

Hâmi-yi İslâm Sultân Bâyezîd

Tâc u tahtın ana teslîm eyledi

Allah-Allah gör ne ta'zîm eyledi

Ol vasıyyetini tasvîr itdi Şâh

Anda takrîr etdi ol gîtû-penâh

Çün nasîhat âhir oldı iy hakîm

Bâğa geldi bir dahî Sultân Selîm

Kâmyâb oldı şeh-i 'âlî-cenâb

Geldi dergehine yekser şeyh u şâb

REFTEN-İ SULTÂN BÂYEZİD BE-DİMEDOKA

Uş cihân hâli budur iy hûş-mend

Geh 'azîz ider seni gâh müstemend

Gâh virir tâc u nigîn gâh hükm u dâd

Gâh ğanî eyler seni gâh nâ-murâd

Gâh civân eyler seni gâh nâ-tuvân

Uş bu nev'ile döner devr-ı zamân

Çün teemmül itdi mağfûr şehîd

Şehriyâr-ı dîn Sultân Bâyezîd

Söyledi çün tahta Şâh oldı Selîm

Uş bana rihlet gözükdü iy hakîm

Çün ana el virdi mülk u saltanat

Bizlere farz oldı günc-i meskenet

Oldurur şimdi şeh-i rûy-i zemîn

Mülk içinde Şâh bir olur hemîn

Haşmete lâzım değildir dest-res

Âdeme bir lokma vu bir hırka bes

Mana bir vech-i ma'âş u bir makâm

Gösterüb ta'yîn idin besdir bu nâm

(vr. 43a)

Çarh işi çün 'âkıbet âzâr imiş
 Şâhlıkdın pes ne ıssı var imiş
     Ne âzih virir bu gülbâng-i sadâ
     Bir yire varır çü Sultân-ı gedâ
 Şâh niçün gam-âbîş-i endîş olur
 Şâh ile dervîş çün dil-rîş olur
     Virdiler gönlünce şâha genc (u) mâl
     Hâtırın hoş göreler fî külli hâl
 Dimedoka şehrin itdi Şeh murâd
 Ana 'azm itdi Şeh-i nîk-i'tikâd
     Şâh'ı ol şehzâde gönderdi revân
     Hizmetinde hem-reh oldu bir zamân
 El-vedâ' itdi vu döndi tahta Şâh
 Şâh'a teslîm oldu mülk ile sipâh
     Bindi tahtından zahîr-i tâc u taht
     Çıkdı ol tahta Selîm-i nîk-baht
 Vardı Yûnus Pâşa hizmet-kâr ana
 Oldı Yûnus mûnis-ı gam-hor ana
     Dimedoka nâm şehre yitmedin
     Anda bir sâ'at sükûnet itmedin
 Tanrı emriylen kazâ irdi bedîd
 Yolda teslîm oldu Sultân Bâyezîd
     Hak Ta'âlâ rûhını şâd eylesün
     Cennet-i Firdevs'e irşâd eylesün
 Rahmet itsün bâhir-i cûd-i vücûd
 Ravza-i pâkine varsun çok dürûd
     Şâh-ı gâzî hâmi-yi İslâm-ı dîn
     Rûh-ı pâkine hezârân âferîn

**DER-ÂVERDEN-İ SULTÂN BÂYEZİD MERHÛM BE-TÂBÛT BE-
 İSTANBUL**

(vr. 43b)

Çarh-ı gec-rû kim hakâret-pîşedur
 Kej vu dún u cefâ-endîşedur
     Mihri yokdur hâtırında zerrece
     Âdemî gelmez gözine terrece
 Şâh ile dervîş yeksândır ana
 Mihr göstermek ne imkândır ana
     Fark itmezdir civânı pîrden
     Mihr u şefkat umma ol tîz-vîrden
 Tahta eyler şâhlar tahtını ol
 Döndürür ferhundeler bahtını ol
     Bî-sebât u tîredir bu çarh-i dún
     Bî-sebât olur nigûn-ı bî-sütûn
 Çünkü Sultân Bâyezîd itdi vefât
 Toldı mâtemden tamâm-ı kâyinât
     Şâh'a i'lâm oldu ki iy Dârâ-yi Rûm
     Mâtemi oldu tamâm-ı merz-i bûm
 Gitdi uş ğaddâr-i fânîden ferîd
 Şâh-ı ğâzî ya'nî Sultân Bâyezîd
     Sen bakâ bul iy hüner-ver nev-civân
     Ol cinân bâğına vardı yek-'inân
 Uş dönüb tâbutı geldi şehrine
 Vâkıf ol bak rûzigârın kahrine
     Şeh çü bu dil-sûz sözünü dinledi
     Çarh-i ğaddârın elinden inledi
 Söyledi derdâ ki bu gej-rû sipihr
 Kimseye göstermedi bir zerre mihr
     Âh kim bî-mihr u bed-hûdur felek
     Bir yalancı vu siyeh-rûdur felek

(vr. 44a)

Ne gedâya meyl ider ne Şâh'a ol
 Ne figâna rahm ider ne âya ol
     Ata bindi şehriyâr-ı mâtemî
     Karşu vardisine gûyâ nev'amî
 Kara giydi ser-be-ser a'yân-i Rûm
 Nevha âğâz itdi şehr u merz-i bûm
     Ol musîbetden siyeh-pûş oldu halk
     Ağlamakdm mest medhûş oldu halk
 Ser be-hâk-i sîne-çâk oldu sipâh
 Gökde encüm dökdi gözden mihr u mâh
     Âsumân giydi kabâ-yi lâciverd
     Âfitâb oldu bu gamdan çehre-zerd
 Ebr geldi girye bünyâd eyledi
 Şâh'ı rahmetle besî yâd eyledi
     Ağladı merhûm için dîvâr-i der
     Çeşmeler âkıtdı çeşminden hacer
 Mûye aldı murğ-i mâhın hâbını
 Dökdi deryâ dîdeden şûr-âbını
     'Avret u er nâlesinden dehr-i dûn
     Rikkat itdi vu gözinden dökdi hûn
 Başlar üzre çıkdı tâbûtı revân
 Yüridi önünde hep beğler yayan
     Toldı endûh ile 'âlem ser-be-ser
     Gitdi eşyâdan sürûr-ı zîb u fer
 Girdi İstanbul'a mağfûr-ı şehîd
 Bir kıyâmet kopdı haşr oldu berîd
     Çıkdı şehrin şeyh u şâbı sîne-çâk
     Gözde su gönülde kayğu başda hâk

(vr. 44b)

Âh u âteş-nâk ile toldı havâ
 Gitdi gülden reng bülbülden nevâ
     Soldı bâğ u bûstânın gülleri
     Düşdi toprâğa gül ü sünbülleri
 Serv-i ser-sebz iken oldı sevk-vâr
 Oldı 'uryân mâtemîler-tek çınâr
     Kendi eyyâmında Sultân Bâyezîd
     Bir 'imâret yapıdı cennet-tek cedîd
 Menzil oldı Şâh'a ol cennet-misâl
 Cennete Şâh andan ider irtihâl
     Kondı rahmetle bakâ serhaddine
     Yeni Câmi' merkad oldı kaddine
 Toldı ehl-i 'ilmile ol dâyire
 Ehl-i Kur'ân koymadı yir sâyire
     Şâh u a'yân u ekâbir bi't-temâm
     Ehl-i İstanbul ya'nî hâs u 'âm
 Nâleden sonra namâzın kıldılar
 Dîdeden hûnâbe-ı ğam sildiler
     Anca idrâr itdi Şâh'ı ser-firâz
     Kim fakîr olanlar oldı bî-niyâz
 Müstehakk-ı hayr aldı kâmını
 Hayr ma'mûr eyledi encâmını
     Ravzası boldı müşerref subh-şâm
     Hatm-i Kur'ân ile hatm oldı kelâm

TAHT-NİŞESTEN-İ SULTÂN SELÎM

Ol çü Hakk'a vâsıl oldı iy hakîm
 Dirdi Rûm ehlini hep Sultân Selîm
     İstimâlet virdi bir bir halka Şâh
     Server-i 'âlem şeh-i ğitû-penâh

(vr. 45a)

Kim Hudâvendigâr Sultân Bâyezîd
 Nâ-tuvân pîr olmuş idi ol ferîd
     Pîrlerde süst olur tedbîr u 'akl
     Böyle irşâd itdi bizge pîr-i 'akl
 Vardı ol biz kaldın iy a'yân-ı Rûm
 Bizim oldu uş tamâm-ı merz-i bûm
     İdelüm evvel sizinlen ittifâk
     Kim bozar tedbîri çok gördük nifâk
 Genc (u) esbâb-ı sipâhî bî-hisâb
 Bizde hod çokdur bugün iy şeyh (u) şâb
     Men civân u hem civân-bahtım bugün
     Tîğ-i cür'et birle dil-sahtım bugün
 Yüriyalum şâm u şarkı alalum
 Düşmeni def' idelüm biz kalalım
     Virelim her birünüze bir diyâr
     Her birin bir şehre olsun şehriyâr
 Rûm'ı görsün ehl-i 'âlem bir dahî
 'Ibret alsun bizden âdem bir dahî
     Didiler iy Pâdişâh-ı behre-ver
     Yoluna bolsun fedâ cânile ser
 Biz dahî gayretle olmuşduk melûl
 İstedük Hak'dan seni oldu kabûl
     Şâh oturdu tahta urdu bâşa tâc
     Aldı etrâf (u) cevânibden harâc
 Memleket oldu serâ-ser âna râm
 Dutdı bu envâ' ilen 'âlem nizâm

HURÛC-I SULTÂN AHMED VE EZ DERYÂ GÜZEŞTEN-İ SELİM PÜR-ĞURÛR

Döndi bir kaç gün bu nev'a rûzigâr
 Vardı kış faslı vu geldi Nev-bahâr

(vr. 45b)

Bülbul efğân eyler oldu bâğda
 Lâle vu gül bitdi bâğ-ı râğda
     Vardı güşendin yana bâd-ı sabâ
     Söyledi âzâde sûsen merhabâ
 Bâğ içinde serv çekdi i'tidâl
 Erguvân hem oldu fânûs-i hayâl
     Hod nümâ oldu çemende muşk-i bîd
     Nesteren geh surh oldu geh sefid
 Sebze-zâr oldu serâ-ser cûy-bâr
 Cûy-bâr etrâfını dutdı çinâr
     Bâğ içinde nergis urdı bâşa tâc
     Şâhlar-tek aldı güllerden harâc
 Sünbülün giysüsi oldu müşk-bû
 Çıkdı berginden benefşe tû-be-tû
     Böyle mevsimde şeh-i fîrûz-baht
     Bir gülistân içre kurdurmuşdı taht
 Sâkî-yi gül-fâm elinden câm-ı mey
 Mutrib-ı hoş-hân önünde çeng (u) ney
     Mey döküldi belki la'l oldu revân
     La'l içinde reşkdin bağlandı kan
 Mutrib irmezdi ki kavvâl-i felek
 Çengin aldı cenge raks itdi melek
     Çevrilürdi devrilen zerrîn kadeh
     Sâki-yi cân-bahş virürdi ferâh
 Meclisi germ itdi câm-i hâverî
 Zühre kavvâl oldu sâkî müşterî
     Ehl-i meclis cümle şûh u gonca fem
     'İsî-i Meryem'den ururlardı dem
 Şâh'ı mest itdi şarâb-ı la'l-gûn
 Gül hevâsı gitdi geldi bûy-ı hûn

(vr. 46a)

Böyle demde geldi nâ-gâh bir süvâr
 Gerd-i rehden peykerin basmış ğubâr
 Öpdi Şâh'ın âsitânın bî-hirâs
 Çok niyâz itdi vu gösterdi sipâs
 Söyledi iy Husrev-i 'âlf-cenâb
 Çarh döndükce sen ol-gil kâm-yâb
 'Ömrün efzûn olsun iy devletlü Şâh
 Tapuna dursun demâ-dem mihr u mâh
 Kalmasın mahfî sana iy ser-firâz
 Çünkü mahfî kalmamış 'ilminde râz
 Çıkdı Sultân Ahmed u çekdi sipâh
 Tâc ilen taht ister iy 'âlem-penâh
 Anadolu milketin aldı tamâm
 Ana yüz virdi tamâm ol hâs u 'âm
 Çok çerî cem' eyledi ol şehriyâr
 Almadın nî şehir koydı nî hisâr
 Koydı her şehirde ol bir bendesin
 Kalduru bu nev' ile efkendesin
 Bursa'ya Sultân 'Ali geldi firâz
 Oğlı Sultân Ahmed'in iy bî-niyâz
 Kesdi bâşın subaşısının revân
 Vâkıf ol bu kıssadan Şâh-ı cihân
 Yâr sanman ânı kim ağıyârdur
 Milket-i Rûmât'a da'vâ-dârdur
 Dinle-geç bu kıssai ol zû-fünûn
 Mest-i la'l-i tâbiken oldu cünûn
 Şâh mest iken oldu tünd u tîz
 Meclisin dâğıtdı kopdı ruste-hîz
 Bir dahî mest oldu Şâh-ı bâde-nûş
 Eyledi tünd-i ğadab deryâsı cûş

(vr. 46b)

Olmadın hûşyâr şâhî hûşyâr
 Her taraf gönderdi çok tâzî süvâr
     Rûm-ili'nün leşkerin derdi tamâm
     Leşkerîden koymadı ol hâs (u) 'âm
 Bir zamanda geldi cem' oldı çerî
 Ata bindi ol erenler serveri
     Söyledi a'yân-ı Rûm'a şehriyâr
     Kim 'adâvet-çün men olmazdım süvâr
 Lîk kardaşımdan oldı iş nuhust
 Yohsa 'ahdimde dürüst idim dürüst
     Rihletinde bir vasıyyet itdi Şâh
     K'olmağıl kardaşlarınla kîne-hâh
 Men dahî peymân u 'ahd idem tamâm
 K'almayaydım düşmanımdan intikâm
     Vâridî gönlümde 'ahdimden vefâ
     Yöğidî kalbimde cüz sıdk u safâ
 Bi'z.zarûret bozdılar peymânımı
 Kahre tebdîl itdiler ihsânımı
     İşbu sözden sonra Şâh-ı bahr u ber
     Bî-tekellûf itdi deryâdan güzer
 Virdi peykâr içün esbâb-ı neberd
 Düşmanın sordı revân ol şîr-merd
     Dîdiler iy pâdişâh-ı nâm-dâr
     Kâm-yâb itdi seni Perverdigâr
 Sen ki geçdin rûy-i deryâdan beri
 Vehm idüb Sultân 'Ali döndi geri
     Anladı Şâh'ın şükûh u şevketin
     Bildî sen şîr u jiyânnun savletin
 Dîdiler ol nev-civâna k'iy civân
 Ana kim karşı durur döndi revân

(vr. 47a)

Vardı Sultân Ahmed'e ol münfa'il
İtdüğü işdin peşîmân u hacîl
Leşkeri dağıldı kendü kaldı ferd
Kalmadı anlarda yârâ-yı neberd
Yürüdi ol ser-firâz-ı nîk-nâm
Anatoli milkini aldı tamâm
Koymadı bir şeh'r u bir burc-ı hisâr
Aldı zabt itdi şeh-i Döldül-süvâr
Kim ki mensûb idi ol şehzâdeye
Kaçdı ol dem vardı ol âzâdeye
Geldi Sultân önine Cemşîd-fer
Gör ne tedbîr itdi Şâh-ı behre-ver

LEŞKER FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELİM BE-AMASYA VE HEZİMET ŞÜDEN-İ SULTÂN AHMED

Çün ğazab deryâsı toldı mevc mevc
Hışm-ı leşker çekdi geldi fevc fevc
Rûm cem'inden şeh-i Cem-iktidâr
Bir çerî cem' itdi hep çâpuk-süvâr
Tur 'Alî kim Malkoç-oğlı'durur
Merd-i meydândır ki koç oğlıdurur
Viridi ol leşkerni ana pâdişâh
Anı sâlâr idüb koşdı sipâh
Ana emr itdi ki iy dâneninde merd
Pehlivân-ı dehr meydân içre ferd
İlgar it Âmâsiye şehrine tîz
Şehrin algıl Şâh'ı eylerse gürîz
Çünkü fermân itdi ol gîtî-penâh
Çıkıdı fi'l-hâl ol mehâbetlü sipâh
Kendü gitdi Engürî şehrine şâd
Şâd u handân Şâh'ı İskender-murâd

(vr. 47b)

Bu tarafdân Tûr 'Alî sürdi hemân
 Yoğ idi gönlünde bir zerre gümân
     Yüridî ol leşker-i deryâ-misâl
     Oldı Sultân Ahmed'e rûşen bu hâl
 Çıkdı şehrinden revân ol şâhzâd
 Vardı Şâm ehlini itdi i'timâd
     Eyledi Rûmî sipâhîden firâr
     Şâmî oldı dutdı ol yerde karar
 Şâh'a i'lâm itdi k'ey dânende Şâh
 Kim sana tahsînler itmiş mihr u mâh
     Tur 'Alî'den uş ulak geldi revân
     Böyle takrîr itdi k'ey sâhib-kırân
 Kim karındâşın senin iy tâc-dâr
 Tîğ berkın görmedin itmiş firâr
     Çerkesün milkine girmiş ol emîr
     Ehl-i Şâm'ı zâhir itmiş dest-gîr
 Şâha oldı kim ol nâ-güzir
 Vardı Şâm ehlini itdi dest-gîr
     Tîğ berkın görmedin döndi revân
     Vâkîf ol iy Husrev-ı mülk-ı cihân
 Çün anun hâlin kemâ hiy anladı
 Kendü re'y (u) cür'etini anladı
     Didi yüz mi döndürür düşmenden er
     Bî-hamiyyetdir ki düşdi derbeder
 Mustafâ kim nakd-i Dâvûd Pâşa'dır
 Meyli dâyim cengile pür-hâşedir
     Rûm'a itdi Şâh anı beglerbegi
     K'ana tâbi' ola Rûm'un her begi
 Mustafâ'ya bile emr itdi ferîd
 Husrev-i gâzî Selîm bin Bâyezîd

(vr. 48a)

Kim budur Âmâsiye şehrine var
 Ahmed'in yerinde sen dut-gıl karâr
 Yüridi Ahmed yerine Mustafâ
 Şâh fermânına gösterdi vefâ
 İşbu huft u hîz içinde nâ-gehân
 Tur 'Alî'den bir ulak geldi revân
 Böyle takrîr itdi ol erden berîd
 K'iy zaman merdi vu 'asr içre ferîd
 Çün Sivâs'a irdi sür'atle sipâh
 Geldi düşmandan revân bir nîk-hâh
 Men sipeh-sâlâra 'arz itdi revân
 Kim budur şehzâde-i 'âlî-mekân
 Ya'nî Sultân Ahmed ol rûşen-zamîr
 Husrev-i 'âdil ferîd-i bî-nazîr
 Ol Derende adlu şehre bî-şümâr
 Leşkeri ile girdi vu tutdı karâr
 Çün bu ahvâli Şeh'in ser-leşkeri
 Malkoç-oğlı ol erenler serveri
 Şâh'a 'arz itdi cevâbın istedi
 Maslahat neyse savâbın istedi
 Böyle emr itdi ferîd-i kâm-yâb
 Kim yûri ceng it ne hordâste ne hâb
 Çün sipeh-sâlâr ılgâr itdi tîz
 Ahmed andan itdi âheng-i gürîz
 Yek-'inân vardı Malâtiyye'ye Şâh
 Bir teemmül it nedir gîtî-penâh
 Tur 'Alî döndi Sivâs'a bî-direng
 Yetmedi şehzâdeye men' oldı ceng

(vr. 48b)

Geldi güz faslı vu ref' oldı bahâr
 Dökdi berkin serv (u) şemşâd u çınâr
     Düşdi kış âsârı tağlar başına
     Bâğ u bostân çin bırakdı kaşına
 Yapağın dökdi çemende müşk u bîd
 Kûh u sahrâyı sehâb itdi sepîd
     İşbu mevsim bâ'is oldı kim revân
     Bursa'ya yüz döndüre Şâh-ı cihân
 Engürî'den vardı Bursa şehrine
 Görelüm lutfı ne olur kahrı ne
     Tahta çıkdı bir gün Şâh-ı şâdmân
     Didi kim bâkî degüldür bu cihân
 Bes cihân gencin ne içün direlüm
 Bize Tanrı virdi biz hem virelüm
     Anatolı milketin ser-be-ser
     Bahş bahş itdi şeh-i Cemşîd-fer
 Virdi bahşış geldi ol mülke tamâm
 Kullarına Pâdişâh-ı nîkû-nâm
     Cûd u in'âm oldı bir müddet işi
     Kalmadı mahrûm devrinde bir kişi
 Şehr içinde Şâh-ı İskender-nijâd
 Gâh 'îş itdi vu gâhî 'adl u dâd
     Çünkü kişver oldı ahkâmına mûm
     Leşkere düstûr virdi Şâh-ı Rûm
 Ruhsat oldı çün büzürg u hordına
 Vardı her sancak beği öz yurdına
     Pâdişâh emriyle dağıldı sipâh
     Kapu halkı paşalar kaldı vu Şâh

(vr. 49a)

İşbu esnâlarda ol Şâh-ı bülend
 Mustafâ Pâşâ'ya yetgördi güzend
     Böyle ma'lûm itmiş ol 'âlî-cenâb
     Kim bu Sultân Ahmed'e yazmış kitâb
 Küfr-i ni'metse vezîr-i a'zamı
 Anda katl itdi vu ref' oldı ğamı
     Böyle garrân iken ol şîr-i jiyân
     Tur 'Alî'den bir ulak geldi revân
 Böyle takrîr itdi ol erden berîd
 K'iy zamâne ferdi 'asr içre ferîd
     Harb Sivâs'a girdi sür'atle sipâh
     Geldi düşmanla revân bir nîk-hâh
 Men sipâh-sâlâra 'arz itdi revân
 Kim budur şehzâde-i 'âlî-mekân
     Ya'nî Sultân Ahmed ol rûşen-zamîr
     Pür-hıred 'âlî ferîd-i bî-nazîr
 Hod Zerîde adlu şehri (bî) şümâr
 Leşkerile girdi vu tutdı karâr
     Ahmed oldı işbu gamla derd-nâk
     Ğayret ol şehzâde i tdi helâk
 Bil ki 'âlem mülkinin şehzâdesi
 Oldı ğurbet hâkinün üftâdesi
     Düşdi milketden ğarîb u hâk-sâr
     Nî musâhib elde nî hem-dem ne yâr
 Hük m u fermân ğâlib oldı ol ere
 Varmaz oldı behcet ol ğam-pervere
     Âşinâlardan cüdâ düşdi ğarîb
     Gülsitânın ister oldı 'andelîb
 Yakdı ğayret odı ol şehzâdei
 Yıkdı ğurbet kahrı ol üftâdei

(vr. 49b)

Bir gün ol şehzâde-i 'âlfî-cenâb
 Leşkeriyle itdi bir re'y-i savâb
     Didi Rûm ehline iy âzâdeler
     Hayr u şer yoldaşı merdu-zâdeler
 Mülkimi ğayr aldı men gayretle zâr
 Mustafâ tahtımda vu men hâkisâr
     Can-fedâlık şimdiden boldı size
     Gayret itmek farz-ı 'ayn boldı size
 Bî-ta'alluk cümle zen ferdüz bugün
 Şâh u volsan nîse hem-derdüz bugün
     İstimâlet virdi ehl-i Rûm'a had
     Kâm ile ki dönse çarh-ı lâciverd
 Rûzigâr elvirse gönlüm olsa şâd
 Ber-murâd idem sizi bulsam murâd
     Ehl-i Rûm ol Şâh'a virdi bir cevâb
     K'iy şehinşâh-ı cihân 'âlfî-cenâb
 Cümlemiz mağlûb u fermândır sana
 Bâş (u) cân bu yolda kurbândır sana
     İy gül-i râ'nâ bu leşkerden hezâr
     Kana boyanur senün çün lâle-vâr
 Beğ yiğit bu yoluna iy serv-i revân
 Kanlu gönlek giymişüz çün erguvân
     Yüriyâlum Mustafâ'yı alalum
     Ol diyâra şûr u gavgâ sâlalum
 İşbu tedbîr ile ılgadı ol er
 İlgarından ol iki beğ bî-haber
     Yek-'inân Niksâr'a çıkdı ceng-cû
     İlgadı şehrine girdi şîr-hû
 Mustafâ'yı tutdı gafletle ferîd
 Yine oldı Rûm ana yekser mürîd

(vr. 50a)

Mustafâ'nun kesmedi bâşın emîr
 Ol vezîr oğlun revân itdi ferîr
     İstimâlet viridi vu itdi kabûl
     Didi hayret-birle iy devletlü kul
 Şâh-ı 'âlf-kadr Sultân Bâyezîd
 Şeh-i 'âlf-şân idi vu siz mezîd
     Men dahî ol serverin ferzendiem
     Ol kerâmet şâhınun dil-bendiem
 Tahta ger çıksam senündür rûzgâr
 Rûm'a şâh olsam bulursun i'tibâr
     Ana mihr idi ki yekser hâs u 'âm
     Meyl ide ol servere Rûm ola râm
 Bi'z-zarûrî Mustafâ viridi gönül
 Oldı zâhir sûrete ol Şâh'a kul
     Tur 'Alî çok vâkıf oldı kıssadan
     Nâ-tuvân oldı vücûdı gussadan
 Leşker-i nusret-şi'âr ile revân
 Dergeh-ı 'âlîye döndürdi 'inân
     Şâh'a 'arz itdi sipehbüd kıssai
     Mustafâ bâşına geçen gussai
 Ilgarın şehzâdenin itdi beyân
 Cür'et u tedbîrini itdi 'iyân
     Çıkduğın ânun Kemâh'a tünd u tîz
     Çevrilüb Niksâr'a ol bî-huft (u) hîz
 Mustafâ'yı gaffet ile alduğın
 Hazretinde Mustafâ'nın kalduğın
     Mâcerâyı cümle takrîr eyledi
     Vâkı'ı vechile ta'bîr eyledi

**KÜŞTE ŞÜDEN-İ ÂL-İ 'OSMÂN BE-CİHET-İ NİZÂM U
 SEBÂT-I ZAMÂN**

(vr. 50b)

Çün bu işden vâkıf oldı Şâh-ı Rûm
 Kim çerî döndü vu elden çıkdı bûm
     Cür'etinden Ahmed'in Şâh oldı tünd
     Ol husûmet içre tığın gördi künd
 Hem sipâhın döndüğünden şîr-dil
 Oldı gayret meclisinde münfa'il
     Şâh tünd tîz u Rûmî bâde-gû
     Halk bî-pervâ vu Husrev kîne-cû
 Düşdi Ahmed ehl-i Rûm'ın evfâhına
 Kim bu taklîb ile Rûm'ın şâhına
     Didiler erdir bu Şâh-ı ercümend
     Cür'et u tedbîrin itdiler pesend
 Dem-be-dem şehzâdeler andı 'avâm
 Korkud'ı Rûm ehli zikr itdi müdâm
     Şâh-ı deryâ-dil bu hâli anladı
     Ehl-i Rûm'un zikr u fikrin tanladı
 Bir teemmül itdi ol rûşen-zamîr
 Anca er gördi sezâvâr-ı serîr
     Didi bundan fitne kopar bî-direng
     Mülk-i Rûm'ı kahr ider heb işbu ceng
 İşbu kesretden kopar bir gün fesâd
 Yok 'acebdir âdem oğlından 'inâd
     Gel bu evhâmı zamîrinden çıkar
     Çün bir iklîmi iki sultân yıkar
 Şâh kim 'âlem nizâmın kasd ider
 Evvel öz kanın döker kim fâsid ider
     Çün bu zu'm-i fâsid ile hâs u 'âm
     Ahmed u Korkud didi durdı müdâm
 Âli 'Osmân ile ider iftihâr
 Dillerinde dem-be-dem şehzâde var

(vr. 51a)

Şehriyâr ile seferde ol zamân
 Bir nice şehzâdeler vardı civân
     Birisi Sultân Muhammed nâm idi
     Kim şehinşâh oğlu vu hod-gâm idi
 Mûsi vu Orhân gibi âzâdeler
 Bir sade f d ü r r i iki şehzâdeler
     İşbular Mahmûd Sultân oğlıdır
     Mahmûd'un Mûsî vu Orhân oğlıdır
 Ol biri gûyâ hemân 'Osmân idi
 Hem 'Alem-şâh oğlu hem sultân idi
     İşbu nev-hîz u nev-âhen nev-civân
     Gör ne vechile alurlar bir zamân
 Çıkdı bir gün Bursa şehriden sa'îd
 'Askerin bindirdi vu bindi ferîd
     Leşkerin yoklar gibi ol tâc-dâr
     Kullarından dirdi bir kaç mergâr
 Anlara emr itdi mahfî Hân Selîm
 Şâh-ı şîr-efken hemân Sultân Selîm
     Kim yürün pinhân velî ihlâs ile
     Sıdk ü cehd u i'tikâd-ı hâs ile
 Âl-i 'Osmân'ı hemân bend eylenüz
 Kanların dökmen revân bend eylenüz
     Pâşalardan gizlü bend eylen revân
     Benden çıkgaç bilür hâl Sinân
 Kayd-bend oldı revân şehzâdeler
 Kayd-i hâlimden kaçan âzâdeler
     Geldiler dergâha cem'-i nev-civân
     Çün Selîm emr itdi öldürdi Sinân
 Korhu gitdi fâriğ ez-bîm oldılar
 Çün Selîm emr itdi teslîm oldılar

(vr. 51b)

Bursa'da defn oldılar şehzâdeler
 Nev-civânlar tâzeler âzâdeler
     Dünyâdan gidüb figân u âh ile
     Hasret ile fî emâni'llâh ile
 Âh kim bed-mihr u kejj-rûsun felek
 Düşman olursun kimi sevsen felek
     İy sabâ dökdün gül-i rengînleri
     İy zemîn koçdun ber-i semînleri
 İy hevâ âsîbile kan eyledün
 'Âlemi kanile vîrân eyledün
     İy sabâ aldın çemenden reng (u) bû
     İy zaman kesdün cihanda güft (u) gû
 İy felek senden mahabbet görmedük
 Derde düş cüz-derd (u) mihnet görmedük

ILGAR NUMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM ŞÂH BE-TALEB-İ SULTÂN

KORKUD BE-MA'Nİ(SA)

Bursa şehrinde çü Şâh itdi kîtâl
 Fursat elde var iken buldı mecâl
     Bindi atına hemân çâbuk-süvâr
     Aldı bir kaç fâris-i hançer-güzâr
 Sordı Sultân Korkud'un me'vâsını
 Gör bu da'vâda anın sevdâsını
     Ma'nisâ şehrine ılgadı ferîd
     Korkusundan Korkud oldı nâ-bedîd
 Bulmadı şehrinde ol şehzâdei
 Görmedi bendinden ol âzâdei
     Leşkerîden her diyâre şehriyâr
     Korkud'un ardınca er saldı hezâr
 Sû-be-sû her kûşe cûyân oldı halk
 Kûh u sahrâlarda pûyân oldı halk

(vr. 52a)

Almadılar âhir andan bir nişân
 Bursa'ya döndürdi Şâh andan 'inân
     Şâh-zâde Korkud ol sâhib-nazar
     Ma'rifet genci her işde behre-ver
 Bir Piyâle nâm enîsi var idi
 Kim ana hem-yâr u hem gam-hâr idi
     Korkud'un müşfik muvâfık hem-demi
     Hem anunla vakti rûşen hem demi
 Mûnis u dem-sâz u san ehli civân
 'Ârif u hoş-hû zarîf u nükte-dân
     Çün Selîm'in sür'atin fehm itdiler
     Ol dilâverden bular vehm itdiler
 Korkud ile ol vefâ-dârı şeffik
 Bir tarîk içinde oldılar refîk
     İtdiler tebdîl-i sûret cân için
     Bir mudâre ya'nî Korkud Hân için
 Çıkdılar şehir u vilâyetden revân
 Mülkden mahfî vu leşkerden nihân
     Âşinâdan gizlü ol bîgâneler
     İtdiler meskenlerin vîrâneler
 Yôzdan âhû-yi müşkînler gibi
 Bâzdan kaçmış gügercinler gibi
     Tâğa düşdiler vefâsuz hemdemîn
     Tâşa girdiler Selîm'ün sehmîdîn
 Buldılar kûhsâr içinde bir mağak
 Girdiler ol kunce zâr u derd-nâk
     Durdılar üç hafta ol gam-hânede
     Kaldılar dîvâneler vîrânede
 Sonra bir fikr itmiş ol bî-çâreler
 Memleket terkin iden âvâreler

(vr. 52b)

Kim Teke-ili'ne 'azm ideler
 'Azme ol menzilde çok cezm ideler
     Giçeler andan Frengistân'a tîz
     Kopmadın İslâm içinde ruste-hîz
 İşbu fikr u fehm ile ol hasteler
 Renc u mihnet kaydile pâ-besteler
     Gitdiler âhir Teke-ili'ne zâr
     Tutdılar kûhinde ol mülkin karâr
 Gördiler bir köhne-zâr u müstemend
 Dîde ter leb hoşk u zâr u derd-mend
     Âc u muhtâc u garîb-i hâkisâr
     Nî püser peydâ ne dâr u ne diyâr
 Söyledi âhir Piyâle k'iy ferîd
 Sen bu halvet şeyhisin benden mürîd
     İneyim bu mülke kût-i râh için
     Varayım bir köye şeydu'llâh için
 Kûtsuz bizlerde kuvvet kalmadı
 Nefs-ı zâlimde mürüvvet kalmadı
     Bindi ol şehzâdenin atın refîk
     Girdi dihkân içre insân-ı şefîk
 Buldı bir Türkî anunla oldı yâr
 Didi gel bu ata sen ol-ğıl süvâr
     Başdan esrârın 'ıyân itdi ana
     Mâ-cerâ neyse beyân itdi ana
 Türk'e râzm virdi yâr-ı mihribân
 Kalmadı kalbinde esrârı nihân
     Didi bizler uş fülân meskendeüz
     Nâ-tuvân (u) bî-kes u dermençe üz
 Sen bize hem tûşe bul hem bir gemi
 İy cerâhatlu gönüller merhemi

(vr. 53a)

Günde bir kez tûşe eyle-gil bize
 Kim bu rencîlerde râhat var size
 Türk'e vardı geldi bu üslûb ile
 Gördi Beytü'l-ahzen'i Ya'kûb ile
 Baht u devlet döndi bir gün nâ-gehân
 Köyde gâfil gezer iken Türkmân
 Gördiler altında bir ra'nâ bedev
 Korkud'un tamğâsile esbâb-ı nev
 Aldılar Türk'ün elinden abraşı
 Sordular kani buna binen kişi
 Vurdular a'zâsına tîğ u teber
 İtdiler işkence tâ virdi haber
 Kıssai 'arz itdiler Kâsım Beğ'e
 K'ana mensûb idi ol demler Teke
 Geldi sür'atle revânî ol emîr
 Duttı Sultân Korkud'ı itdi esîr

KÜŞTE ŞÜDEN-İ SULTÂN KORKUD

Korkud'ı Kâsım çü mahbûs eyledi
 Çarh döndi hayf efsûs eyledi
 Pâdişâh'a bir ulak saldı revân
 Müjde olsun iy Hudâvend-i cihân
 Reh-nümûn oldı mübârek tâli'in
 Yitüğün buldular âhir Sâni'in
 Uş ol âhûyi ki yordı çok semend
 Eyledim bahtun kemendi birle bend
 Ol gügercini ki şâhin almadı
 Düşdi bahtun dâmına söz kalmadı
 Ya'ni Sultân Korkud'ı buldık 'iyân
 Vâkîf olsun server-i mülk-i cihân

(vr. 53b)

Bir Piyâle nâm ile hem-râh imiş
 Korkud'a cânile devlet-hâh imiş
     Eylemişlermiş Frengistân'a 'azm
     Bir gemi kaydında ol 'azm içre cezm
 Bir nişânından anı fehmi eyledük
 Duttık âhir şâhidin vehmi eyledük
     Uş giriftâr u hazîn u nâ-tuvân
     Bâki fermân ol Cenâb'undur hemân
 Şâh'a 'arz itdi serâ-ser kıssai
 Aldı Şâh ol kıssalardan hissai
     Eyledi fermân Karâçîn-oğlı'na
     Var gügercin bigi Lâçîn-oğlı'na
 Kardaşım Korkud esîr u zâr imiş
 Öz hayâtından hemân bî-zâr imiş
     Var getür şehzâdei dergâhıma
     Anı teslîm eyle devlet-hâhıma
 Çün Karâçîn-oğlı'na emr itdi Şâh
 Şâh fermâniyle oldu rû-be-râh
     Bir teemmül itdi zâtından Selîm
     Ol Sikender-tek sıfâtından Selîm
 Didi takdîr-i İlâhî'dür kazâ
 Ol kazâyâ bunda kim virmez rızâ
     Kardaşım Korkud ölürse gam değil
     Ölür âhir 'İsî bin Meryem değil
 Nazm-i 'âlem iktizâsın görmelü
 Nazm-ı 'âlem-çün revân cân virmelü
     Hassa iş ol hadde itdiğim 'avâm
     Uş bugünden bile itmez fikr-i hâm
 Kapucu başı Sinân Beğ'i revân
 İstedi emr itdi Dârâ-yi cihân

(vr. 54a)

Kim yüri ma'dûm it ol şehzâdei
 Dünya bendinden çıkar âzâdei
     Vardı fermânile dergâhdan Sinân
     Her Sinân nâ-mihribândur cân-sitân
 Yolda buluşdı Karâçîn-oğlı'na
 Hem anunla bağılu Lâçîn-oğlı'na
     Kondılar bir evde mihmân oldılar
     Gâhi handân gâhi giryân oldılar
 Korkud ile ol Piyâle hem-nişîn
 'Âciz ü bî-çâre vu giryân hazîn
     Gah anarlar dilde sultân korkusın
     Gâh çekerler cismile cân korkusın
 Şefkat içre birbirinden mihribân
 Ol ana cânım dir u ol ana cân
     Korkud'a bu cânı kurbân fehm ider
     Ol Piyâle zammesinden vehm ider
 Bir zaman kim Korkud'ı almışdı hâb
 Hâb ile merg arasında yok hicâb
     Girdi ol gam-hâneye bir bed-gümân
     Hâb ider şehzâde bîdâr ol civân
 Çık Piyâle dışra isterler didi
 Bir kelâmın dinlesün beğler didi
     Çün Piyâle geldi beğler yanma
     Kasd itdiler musâhib cânına
 Girdi manzardan iki nâ-mihribân
 Korkud'ı def itdiler andan nihân
     Yine bâlin u bisâtın düzdiler
     Çıkıldılar evden omızın üzdiler
 Çün Piyâle girdi mâtem-hâneye
 Başladı Korkud'la bir efsâneye

(vr. 54b)

Çok temelluk itdi miskîn girye-cû
 Ne cevâb aldı vu ne hod güft (u) gû
     Ol fenâ kûyinde mest olmuş uyur
     Bu ana söyler ki Sultân'um buyur
 Koydı yüz âyînesin enfâsma
 Başladı fırkat yüzünden yâsına
     Sîne-çâk u ten be-hâk u sûk-nâk
     Derdile ağlar ki mahbûbûm firâk
 Âh u feryâd iy ma'ârif Husrev'i
 Derd u hasret iy ferîd-i ma'nevî
     İy belâ milkinde mahbûs (u) esîr
     V'ey cefâ kûyinde şeyh-i kûşe-gîr
 Bî-günâh gitdin bu 'âlemden dirîğ
 Mihr u şefkat gelmez âdemden dirîğ
     Husrevâ şîrîn kelâmın kandedir
     Söyle kim senden bu cân şermendedir
 Zerrece cânını pinhân itmedin
 Gizleneydün gerçi kim kan itmedin
     Gitmedin nidem ki Hindistân'e sen
     'Âkibet düşdün dil u destâne sen
 Kâna boyandı Piyâle lâle-vâr
 Dökdi gözden kanlu yâşın jâle-vâr
     Dîde giryân sîne büryân nâ-tuvân
     Cismi 'uryân başda sevdâ gözde kan
 Mûyeden oldu piyâle mû gibi
 Düşdi deşte âh ile âhû gibi
     Ağladı gerdûn elinden iy sipihr
     Yok mudur gönlünde bir mikdâr mihr
 Bile Şâh'ı nâ-tuvân itdin felek
 Nâ-tuvân ol kim yaman itdin felek

(vr. 55a)

Gör ne zulm itdin bu mâtem-hânedede
 Genci pinhân itmedin vîrânedede
 İy felek dökdün binâ-yi 'ömre âb
 Ma'rifet ma'mûresin itdin harâb
 Şâhlar dervîşi kani iy felek
 Neyledin çün söyle anı iy felek
 İy felek dervîşler şâhı kani
 Evc-i rahmet burcının mâhı kani
 Ağladı göklerde anunçün tuyûr
 Kara giydi yerde mâtem tutdı mûr
 Aldılar tâbûtun oldılar revân
 Ol Piyâle tâbût önünce revân
 Geldi tâbûtı şehîdin şevk ile
 Girdi Bursa içre cevka-cevk ile
 Kokud'ı kodılar Orhân yanına
 Ehl-i 'âlem didi rahmet cânına
 Ol Piyâle 'âkıbet beğlenmedi
 Vech-i tîmâr itdiler eğlenmedi
 Korkud'un kabrine derbân oldı ol
 Beğleri turdı nighbân oldı ol
 Giydi mâtem kisvetin ol mâtemî
 Zîre oldı anda mahzûn-i gami

**NÂME FIRİSTÂDÎ-Yİ SULTÂN SELÎM BE-ZEBÂN-I
 SULTÂN AHMED**

Bir gün ol hikmet fûnûnından habîr
 İstedi halvet-sarâya bir debîr
 Dîdi bir kaç nâme yaz iy hûş-mend
 Men ne dirsem dinle gel bî-çûn (u) çend
 Nâme Sultân Ahmed'e varur benâm
 Sen habîr ol bundan ancak ve's-selâm

(vr. 55b)

Kes gil evvel kalem dilini hân
 Tâ bu râzı itmeye nâk-i 'iyân
     Nâmile mestûrlen öğüt de bir
     Ğayre yüz göstermesün ana debîr
 Mührin açub virmesin ağyâre dil
 Yüz karasın zâhir eyler bellü bil
     Rûm a'yânı dilinden iy debîr
     Nâmeler yaz-gil ki iy Şâh-ı kebîr
 İş bu erden yüz çevirdi ehl-i Rûm
 Sizleri gözler tamâm-ı merz-i bûm
     Pâşalardan nâme tahrîr eyle-gil
     Nâmelerde böyle takrîr eyle-gil
 K'iy şeh-i devrân u ferd-i rûzigâr
 Husrev-i 'âdil keremlü şehriyâr
     Rûm'ı yakdı cevri (u) kahr ilen Selîm
     Halk yüz döndürdi andan iy hakîm
 Olalı bu şahs Rûm'a pâdişâh
 Niçeler kanın dökdi bî-günâh
     Katli-i kan itmekle hûlanmış müdâm
     Âl-i 'Osmân neslini kesdi tamâm
 Hakkı koymuş iftirâdır pîşesi
 Dem-be-dem zulmiledir endîşesi
     'Adl âsârı gidibdir iy ferîd
     Gideli rahmetle Sultân Bâyezîd
 Şimdi sensin Rûm içinde mu'teber
 Hem sana merhûm itmişdi nazar
     Rûm a'yânı vü sancak beğleri
     Kapu halkı paşalar yeniçeri
 Muntazırdır sizlere iy şehriyâr
 Bî-tekellüf gel ne hâcet intizâr

(vr. 56a)

Rûm şâhı sensin âhir iy ferîd
 Hem seni nasb itdi Sultân Bâyezîd
 Nâmelerde böyle göster iy debîr
 İstimâlet vir kim olsun şîr-gîr
 Ola kim bir gayret ide ad için
 Ol gele biz varmadın bîdâd için
 İş bu üslûb ile bir kaç nâme Şâh
 Yazdırub, gönderdi ol gîti-penâh

FİRİSTE ŞÜDEN-İ SULTÂN AHMED BE-MAZMÛN-İ NÂME

Nâmeler vardı mer ol şehzâdeye
 Hîleden gâfil şeh-i âzâdeye
 Sâde-dil şehzâde gördi nâmei
 Hayr ile yâd itdi hayli nâmei
 Gördi mazmûnın tamâm-ı nâmenün
 Öpti gaybetde zebânın hâmenin
 Gördi beğler mihr-i 'unvânın tamâm
 Kalmadı Ahmed zamîrinde gümân
 Hoş-dil oldu Husrev-i rûşen-zamîr
 Kim bana Rûm ehli olmuş dest-gîr
 Şâd-mân oldu emîr-i kâm-yâb
 Kâm-bîn irdi kitâb-ı müstetâb
 İstimâletle ferah buldı ferîd
 Gördi Rûm ehlini ser-te-ser medîd
 Hâzır itdi ceng için tîğ u teber
 Bendi mekrinden Selîm'in bî-haber
 Derdi etrâf (u) cevânibden sipâh
 Geldi küstâh ol Ferîdu kadr şâh
 Tünd olub girdi Karaman milkine
 Leşkerin yürütdi Sultân milkine

(vr. 56b)

Ol yire beğlerbeği Hemdem idi
 Şâh'a ol demde bir ulak viribdi
     K'iy zemâne şâhı Dârâ-yi cihân
     Kalmasun 'ilm-i şerîfünde nihân
 Devletin pâyende olsun tâ-ebed
 Yarıcun Allâh u yardımcun Samed

HABER YÂFTEN-İ SULTÂN SELİM EZ-HURÛC-İ SULTÂN AHMED

Çünkü 'ilmünde nihânî nesne yok
 Hep yakîndir bir gümânî nesne yok
     Kalmasun 'ilmünde mahfî iy ferîd
     Uş irişdi Ahmed ibn-i Bâyezîd
 Geldi Karaman milkine basdı kadem
 Kendüden gayri yanında ke'l-'adem
     Günde bir nevbet göçer dutmaz karâr
     Vâkîf olsun işbu işden şehriyâr
 Çok çerîle geldi ol rûşen-zamîr
 Hep mübâriz ekser ehl-i dârugîr
     Bir ümîd ile gelür gûyâ ki Rûm
     Olmuş ol âzâdenin hükminde mûm
 Her diyârı kim basar vîrân ider
 Gâret eyler rahm kılmaz kan ider

MÜHEYYÂ ŞÜDEN-İ LEŞKER-İ NUSRET-Şİ'ÂR

Çün haber aldı bu sûretten Selîm
 İctinâb itdi mürüvvetden Selîm
     Geldügin anun çü ta'yîn eyledi
     Mekr u telbîsine tahsîn eyledi
 Hurrem oldı Husrev-i düşman-firîb
 Kalmadı gönlünde behcetden şekîb

(vr. 57a)

Mîr-âhûr başı Muhammed kim ol er
 Tîğ u cür'etden olubdur behre-ver
     Ana emr itdi firîb-i zû-fünûn
     Kim yûri iy pehlivanlardan füzûn
 Gör 'udûli sen kılavuz ol bize
 İşbu yolda menzil-âmûz ol bize
     Mustafâ Pâşa'ya saldı bir berîd
     K'iy sadâkat kânı cânile mürîd
 Çık Kütâhiyye içinden iy ferîd
 Düşmana göster özün saht u mezîd
     Anatolî leşkerindir bî-direng
     Şöyle kim bir bîşeden kalkar peleng
 Böyle temkîn itdi ol Pâşâ'ya Şâh
 K'iy şecâ'at merdi ferd-i nîk-hâh
     Râ-yi hikmetde hakîm-i feylesûf
     Bunca işden âgeh u sâhib-vukûf
 Bezm içinde pîr u rezm içre civân
 Böyle demlerde hüner-ver pehlivân
     Yûri önünce anun hâlin gözet
     Nireye konsa anı bana söz et
 Al zamîrinden tarfıkından haber
 Gör ne kasd itmiş ne yüzdendir sefer
     Menzilin meylin kamû hâlin anun
     Dem-be-dem 'arz eyle ahvâlin anun
 İt Muhammed Ağa'yile ittifâk
 Şöyle kim ref' ola âsâr-ı nifâk
     Ol Muhammed'dir dahî sen Mustafâ
     Sen sadâkat kânı ol genc-i vefâ
 Şâh emriyle ol iki pehlivân
 Vardılar a'dâya karşı yek-'inân

(vr. 57b)

Bildiler meylin hayâlin niyyetin
 Gördiler cem'in sipâhın kudretin
 Her sülûkin Şâh'a peygâm itdiler
 Kancarû 'azm itse i'lâm itdiler
 Geldi bir gün bir ulak k'iy tâc-dâr
 Bî-niyâz itsün seni Perverdigâr
 Bî-şümâr âdemle uş ol pür-sitîz
 Geldi zâhir yok zamîrinde gürfîz
 Uymuş olsa şehzâde nâ-kes pendine
 Geldi kondı Ermeni derbendine
 Çün bu menzilden haber virdi berîd
 Hey deyince Bursa'dan çıkdı ferîd
 Leşkerin bindirdi bindi Hân Selîm
 İnegöl'e yürüdi Sultân Selîm
 Menzilin şehzâde Şâh'un anladı
 Cür'etin râyin sülûkin dinledi
 Bir teemmül itdi ol 'âlî-cenâb
 Didi farz oldu bizim-çün ictinâb
 Sehvile geldim yakın oldum ana
 Yer yüzi yekser kemîn oldu mana
 Yokdur a'yânın menümle himmeti
 Uş bular mekriyle buldı fırsatı
 Bunlarun maksûdı telbîsât imiş
 Mihr u mekr u nâme nâ-rencâtmiş
 Nice demdir işbu beğler subh u şâm
 Önümüzce hizmet iderler müdâm
 Ger bularda meyl olaydı yâ gümân
 Biz ki geldik döndürürlerdi 'inân
 Nâme ma'lûm oldu telbîsâtmiş
 Nâmeler mazmûnı tezvîrâtmiş

(vr. 58a)

Menzilinden döndi yan virdi emîr
 Yenişehir'e 'azm kıldı kûşe-gîr
     Şâh'a i'lâm oldu kim iy şîr-dil
     Yenişehir'i yitdi dün ol münfa'il
 Çün bu söz sem'ine irdi serverin
 Gönli gözi rûşen oldu saf-derin
     Otağı konmuş iken turdı Selîm
     İlgadı sür'atle ol bî-havf u bîm
 Yenişehir ovasının bir başına
 Kondı tünd u çîn bıraktı kâşına
     Ol iki serdâra fermân itdi Şâh
     Rûm-ili'nden dahî koşdı çok sipâh
 Anlara emr itdi yürün ceng idin
 Düşmana sahrâ yüzünü teng idin
     Döndürün koman ki sahrâdan çıka
     Merd ise yarın bu deryâdan çıka
 Pehlivânlar sürdiler sür'atle tîz
 Yetdiler a'dâya germ oldu sitîz
     Yenişehir üzre yetib ceng itdiler
     Çarh cengin dün-gün âheng itdiler
 Ol gice tâ subh leşker yetmedi
 Cenge bakdı durdı encüm yitmedi

HÜCÛM NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-SULTÂN

AHMED YEKDİĞER

Subh-ı sâdık çün tulû' itdi güneş
 Şâh yanınca güneş hem nîze-keş
     Menzilinden durdı Şâh-ı şîr-hâb
     Çekdi haşmetden rikâbın âfitâb
 Bindi şevket birle Şâh-ı Cem-nişân
 Toldı haşmetden zemîn u âsumân

(vr. 58b)

Leşkerin dirdi alaylar bağladı
 Leşkerîden deşti yekser bağladı
     At u er âvâzı çarhı kıldı deng
     Leşkerîden oldu deşt u kûh teng
 Yer yüzün tutdı serâ-ser leşkeri
 Bağladı leşker yolın yeniçeri
     İş bu haşmetle yürüdi Hân Selîm
     Gör ne şevket gösterir Sultân Selîm
 Ol sabâhın Sultân Ahmed dahî hem
 Leşkerin bindirdi kaldırdı 'alem
     İznik'e aşmak murâd itmiş meğer
     Tâc-dâra bile virdiler haber
 Nâ-ümîd olmuş ekâbirden tamâm
 Çok teessüf çekdi döndürdi emâm
     Tâğa girdi çıkdı meydandan hacîl
     Vâkıf ol iy şehriyâr-ı şîr-dil
 Çün bu sözi behre aldı Şâh-ı Rûm
 Mustafâ Pâşâ'ya emr oldu hücûm
     Didi var iy pehlivân-ı pür-hüner
     Tâğa gir ceng it ana virme güzer
 Hîle ile mekr ile dönün beri
 Şîr-gîr it döndür ol mağlûb eri
     Yüri önünce getir mendin yana
     Dinle menden gör ne emr itdim sana
 Koyma tağı aşub İznik'e kona
 Sen hezîmet göster ol girü döne
     Çek önünce öyle küstâh ol eri
     Hîle vü telbîs ile döndür beri
 Şâh emri mûcibince Mustafâ
 Vardı döndürdi vu gösterdi vefâ

(vr. 59a)

Şâh'a i'lâm itdi ki Şâh-ı cihân
 Uş 'adû döndi müheyyâ ol hemân
 Yürümüşken döndi uş ol ceng-cû
 Mekr idüb çekdüm önünce kû-be-kû
 Çün bu söz irdi Selîm'in sem'ine
 Yüri dir emr itdi Rûm'un cem'ine

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM BE-SULTÂN AHMED

Gel-gil iy mürğ-ı suhan-gû it beyân
 Kim ne yüzdendir bu zîbâ dâstân
 Kasdın bîdâr u âgâh it bizi
 Gâfil-üz işden haberdâr it bizi
 Dâsitânı başla iy mürğ-ı seher
 Vir bize sen bildüğün sözden haber
 Yürüdi ol Şâh-ı İskender-sıfât
 Server-i devrân şeh-i pâkîze zât
 İşbu âyînile kim kıldum beyân
 Çıkdı sahrânın bir ucundan 'iyân
 Çarhçı idüb Dukakin-oğlı'nı
 Ol mübâriz merd-i cengin oğlını
 Dirdi Rûm'ın pehlivânı(n) ol peleng
 Eyledi a'dâ ile âheng-i ceng
 Ceng için her kûşe oldı bir kemîn
 Ditredi enbûh u güsterden zemîn
 Yüze-yüz oldı alaylar bî-direng
 İşbu demde çıkdı âşûbile ceng
 Dıtdı sahrâlar yüzün rengîn-'alem
 Boru zurna nâle itdi zîr u bîm
 Kerre-nây u boru savtı ol seher
 Virdi İsrâfil sûrundan haber

(vr. 59b)

Top atıldı mancınık itdi sitîz
 Er ere karışdı kopdı ruste-hîz
     Kûşelerden çıkdı âvâz-ı kemân
     Cana doğrudı hadeng ile sinân
 Çıkdı feryâd itdi zurnâyile kûs
 Lâciverdî çarh oldı âbanûs
     Er elinde rîze-rîze oldı tîr
     Rîhte rîhte düşdi başlardan sipîr
 Düşdi elden yer yüzine gürz ü tîğ
 Tîğ ile başlar kesildi bî-dirîğ
     Harb (u) darb esbâbı vu tob u tûfeng
     'Âlemi neng it(di) vu âdemni deng
 Tîğ berkı yakdı a'dâ leşkerin
 Gürz bozdı çok erenler peykerin
     Kargu gönder çekdi efâ-tek zebân
     Çıkdı düşman-tek kemînlerden kemân
 İndi per düşürdi oklardan 'ukâb
 Lâşe üzre çıkdı kerkesle gurâb
     At u er kaftanı berkından sipîhr
     Rûşen oldı şevkile gösterdi mihr
 İşbu girudâr içinde nâ-gehân
 Mustafâ Beğ Şâh'a döndürdi 'inân
     Küfr-i ni'met olmadı ol hak-perest
     Mustafâ döngeç 'adû boldı şikest
 'Âkıbet Şâh'ın muzaffer leşkeri
 Ğâlib oldı döndi Ahmed 'askeri
     Çarh-i kej döndürdi bahtın Ahmed'ün
     Aldılar âlât u rahtın Ahmed'ün
 Münhezim oldı sipâhı serverün
 Atı altında yoruldu ol erün '

(vr. 60a)

İndi atdan tîz çekdiler yedek
 Cehd idüb bindirmedi tevsen felek
     Çekdiler bir kaç bedev atlanmadı
     Gitdi hem-rehler ana katlanmadı
 Nice kim sa'y itdiler ol şehriyâr
 Olmadı ciddi vu cehdile süvâr
     Didi benden baht u devlet döndi hân
     Siz yürün kim böyle gösterdi zamân
 Bana bu menzilde ikrâm itmenüz
 Dâmenim çekdi ecel kim gitmenüz
     İşbudur hâli vefâsuz 'âlemin
     Sıhhatı yokdur safâsuz 'âlemin
 Geh yayan ider kişi(yi) geh süvâr
 Gâh dervîş eyler u gâh tâc-dâr
     Gâh taht u baht ile handân ider
     Gâh bular toprağa ser-gerdân ider
 Kaldı ol şehzâde bir yol üzre zâr
 Bî-kes u tenhâ ne gam-hâr ne yâr
     Dukakîn-oğlı bu leşkerden meğer
     İtdi ol şehzâde yanından güzer
 Gördi toprak üzre ğaltân Ahmed'i
 Çehresinden bildi Sultân Ahmed'i
     Gördi hâk-âlûde ol şehzâdei
     Hâkden kaldırdı ol üftâdei
 Didi Şâhâ çekme gam kim dehr-i dûn
 Nîce sen-tek Şâh'ı itmişdir zebûn
     Çarh-i ğaddârın budur uş san'ati
     Tanrı âdem çün yaratmış mihneti
 Devr-i dûnun girdişinden ağlama
 Sen seni firkat odıyla dağlama

(vr. 60b)

Rûzgârın dem-be-dem hâli budur
 Çarhin iy şehzâde ahvâli budur
     Müjdecî boldı Tatar şehzâdesi
     Ol melâhat milkinin âzâdesi
 Hân bin Hân ismiyle Sa'âdet-Girây
 Dukakin-oğlı'ndan ol ferhunde-rây
     Şâh'a 'arz itdi kim iy Şâh-ı bülend
     Oldı kardaşın esîr u müstemend
 Leşkerinden ayru düşmüş kahrile
 Ceng iderken Sultân Ahmed dehrile
     Emr u fermân kim nedür iy kâm-rân
     Her ne emrin varise olsun revân
 Kapucı başı Sinân Ağa'ya râz
 Böyle emr itdi şeh-i düşman-güdâz
     Şâh İstanbul'a emr itdi diye
     Vara gîn yirde anun kaydın yiye
 İşbu sözden vardı hazretten Sinân
 Söyledi şehzâdeye k'iy nev-cıvân
     Şâh İstanbul'a emr itdi sizi
     Hizmetüne koşdı gönderdi bızı
 Didi olmaz mı Selîm'i bir görem
 Rûzigâr ahvâlin anlardan soram
     Pes Sinân Ağa didi nola şehâ
     Her ne emrin vâc ise olsun revâ
 Dânişâlum bir dahî olmasun kusûr
 Hele devletle konun bulun huzûr
     Böyle diyüb öldılar andan revân
     Bilmedi kim hîlesi vardı nihân
 Yürüdiler şehriyâr ile Sinân
 Oldılar bir sâ'at anlar hem-'inân

(vr. 61a)

Bir yedek çekdürdi teklîf eyledi
 Döndü ol hîleyle bir söz söyledi
     Kim mübâriz in bu atdan bin ana
     Kim bu at yoruldu râhat yok sana
 Bu söz ile indi atdan nev-civân
 Bilmedi kim ne oluserdir nihân
     Ahmed'i indirdi atından Sinân
     Aldı yanından zihin kıldı kemân
 Şehriyârın boynuna takdı zihi
 Zih keşâ-keşden üzüldü nâgehî
     Kesdi yânından siper bendin revâ
     Bend ile anı helâk itdi Sinân
 Bahtı döndü çâr u nâ-çâr Ahmed'in
 Kulları oldu giriftâr Ahmed'in
     Kayd (u) bend u zecr u men'ile tamâm
     Geldiler dergâha ol kullar benâm
 Şâh 'afv itdi günâhın cümleinin
 Çün işitdi odlu âhın cümleinin
     Şâh bendinden çü buldular necât
     Gördüler şehzâdei itmiş vefât
 Geldiler tâbûtu üzre kulları
 Nâle itdi ol güle bülbülleri
     Oldılar 'uryân itdiler fiğân
     Dökdiler kan oldu tâbûtu revân
 Düşdiler yanınca âh u derdile
 Hep siyâh-pûş ide rûy-i zerdile
     Cümle kullar mâtem ehli sîne-çâk
     Gözde kan u dîde giryân başda hâk
 İşbu tavrile yürüyüb hep yayan
 Oldılar tâbûtu önünce revân

(vr. 61b)

Tâ ki Bursa'ya varınca bî-gümân
 Yollar üzre cez' u fez' idi hemân
     İtdiler devrân elinden nâleler
     Dökdiler gözden ciğer-pürkâleler
 Âh kim bed mihri zâlimsin felek
 Döneli ehl-i mezâlimsin felek
     Derd u hasret âhlıktan iy sipihr
     Doğalı göstermedin insana mihr
 İy zaman devri elünden âh âh
 Olmadı insana rahmin gâh gâh
     Ânı dahî Bursa şehrinde sipihr
     Defn itdi uşta mühr ü uşta hicr
 Eylesün 'ukbîde kadrin Hak refî'
 Ahmed'e olsun yine Ahmed şeffî'
     Çün bu sûret oldu gerdûnı bedîd
     Göçdi andan Bursa'ya geldi ferîd

BÂZ GEŞTEN-İ SULTÂN SELİM BE-İSTANBUL

İy gönül bir dâstân bünyâd kıl
 Şâh-ı Rûm'ın cür'etinden yâd kıl
     Mürğ-ı dil bir nağme âğâz it yine
     Nağmen 'uşşâkı dem-sâz it yine
 İt bize bir tâze destândan haber
 'Andelîbe vir gülistandan haber
     Söyle bir şîrîn hikâyet iy gönül
     Eyle bir rûşen rivâyet iy gönül
 Bir hikâyet kim bizi dil-şâd ide
 Bir rivâyet kim Selîm'i yâd ide
     Çün muzaffer oldu Şâh-ı kâm-yâb
     Döndi İstanbul'a ol devlet-meâb

(vr. 62a)

Şîr saydinden gerekçe sordı kan
 Girü döndi Şâh-ı şîr-efken revân
     Girdi İstanbul'a Dârâ-yı cihân
     Kalmadı gönlünde düşmandan gümân
 Turdı ol kışverde bir eyyâm şâh
 'Îyş u 'işret itdi ol gîtî-penâh
     'Îyş u nûş itdi Şeh-ı sâhib-kırân
     Gâh sayd u gâh geşt-i bûsitân
 Dost-kâm oldu Hudâvend-i zemîn
 Koymadı a'dâda ol gönlünde kîn
     Rûm-ili'n 'adliyle itdi bir bihişt
     Zî bihişt u kışver-i 'anber-sirişt
 Oldı eyyâmında ma'mûr ol diyâr
 Vardı ref' oldu gönüllerden ğubâr
     Şâh'a milk oldu müsahhar bî-hılâf
     Kalmadı bir maslahatda ihtilâf
 Dıtdı milki Şâh-ı İskender-nihâd
 Kalmadı devrinde kimse nâ-murâd
     Bu hünerler barçı 'âyiddir ana
     Ehl-i 'âlem cümle şâhiddir ana
 Bunda emr itdi vezîr-i Âsaf'a
 Kim Süleymân'a ne lâyıkdur Kefe
     Gelsün ol dergâh-ı 'âlfî-şânıma
     Müstehakdır dem-be-dem ihsânıma
 Varsun ol serhadde bir bendem revân
 Gelsün ol kim olıser Şâh-ı cihân
     İşbu emrile Süleymân bin Selîm
     Geldi İstabul'a girdi iy hakîm
 Peşkîş çekdi el öpdi şehzâd
 Şâh ihsân itdi oldu ber-murâd

(vr. 62b)

Man'isâ şîrîni virdi ol ere
 Böyle irşâd itdi Şâh ol servere
 Yüridi şehzâde-i ferhunde-fâl
 Girdi ol iklîme İskender-misâl

**TEVECCÜH NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELİM EZ-İSTANBUL
 BE-EDİRNE**

Geldi güz faslı vu soldı sebze-zâr
 Kalmadı bostanda âsâr-ı bahâr
 Dökdi bîd u erguvân bergini bâd
 Bâğ içinde nâ-gehân koydı fesâd
 Bâğ u râğun zînetin bozdı hevâ
 Kalmadı bî-çâre bülbülde nevâ
 Gitdi evrâkı çınârın kaldı ferd
 Düşdi haclet hâkine pejmürde verd
 Esdi yil yekser hazân itdi güli
 Dökdi yire nâ-tuvân itdi güli
 Dîdemı itdi revân sûyın hacil
 Çeşmelerden göğe çıkdı dūd-i dil
 Girdi kakum kürkine dağlar tamâm
 Aldı sahrâlardan bürûdet intikâm
 Çün bürûdet 'âleme gösterdi yim
 Edrine tahtına 'azm itdi Selîm
 Çıkdı İstanbul içinden tâc-dâr
 Girdi ol ma'mûreye çâbuk-süvâr
 Kışladı ol milk-i Husrev tâ-bahâr
 Gâh 'işret itdi Şâh u gâh şikâr
 Gâh virdi 'adl u dâdın dâdını
 Gâh tarh itdi kerem bünyâdını

**MEŞVERET-İ SULTÂN SELİM BE-ERKÂN-I DEVLET
 DER KÂR-I KIZILBÂŞ**

(vr. 63a)

Çün bahâr oldu vu bülbül çekdi âh
 Baş çıkardı türe toprağdan giyâh
     Bâğ u bostân tâzelendi bir dahî
     Şâhd-ı gülşen bezendi bir dahî
 Virdi ebr âsâr-ı cennetden fişân
 "keyfe yuhyi'l-arda" gösterdi 'iyân
     Gönlün açdı goncanun bağlarda bâd
     Eyledi hoş-bû hevâ şimşâdi şâd
 Servi gösterdi çemende îtidâl
 Erguvandan düzdi fânûsı hayâl
     Yer yüzi virürdi cennetden nişân
     Ol zemîn Firdevs'e dönmişdi hemân
 Edrine tahtında Şâh-ı ser-firâz
 İtdi rûşen râyile ifşâ-yi râz
     Pâşalar gelsün didi dergâhıma
     Bir sözüm var hâssa devlet hâhıma
 Geldi dergâhına fi'l-hâl ol ferîk
 Vehm müstevlî vu havf içre ğarîk
     Üç vezîri vardı Şâh'ın tamâm
     Hersek-oğlı Mustafâ Ahmed benâm
 Sürdiler yüz Husrev'in dergâhına
 Bakdı birbir Şâh-ı nîgû-hâhına
     Hersek-oğlın sordı bunlardan ferîd
     Dîdi kanı ol bana candan mürîd
 Çün vezîr-i a'zam oldur lâ-muhâl
 Gelsün evvel ol ki ânundur mecâl
     Bir sözüm vardır sizünle bî-direng
     Lîk bu meydâna girmez 'özü u leng
 Söyledi erkân-ı devlet k'iy zahîr
 Tanrı'dır her işde Şâh'a dest-gîr

(vr. 63b)

Hersek-oğlı bî-ser u sâ mân yatur
 Hasta vu bî-çâre vu bî-cân yatur
     Nâ-tuvân itmiş leged-kûb-i felek
     Emr Şâh'un gel dise gelmek gerek
 Pâdişâh emr itdi kim ol nâ-tuvân
 Yüz süre dergâha taht ile revân
     Geldi ol bî-çâre bîmâr u nahîf
     Nâ-tuvân u hasta vu zâr u za'îf
 Taht üzre ol vezîr-i hasta-hâl
 Girdi evvel diriye meyyit-misâl
     Turdılar Şâh'un huzûrunda firâz
     Didiler emrin nedir iy bî-niyâz
 Senden emr u bendelerden inkıyâd
 Emr Şâh'un neyse zikr olsun murâd

TAKRİR-İ SULTÂN SELİM DER KÂR-I KIZILBÂŞ

Dinle iy dâ nâ-dil-i rûşen-zamîr
 Tâ seni idem bu destândan habîr
     Ger tevârîh içre çokdur dâstân
     Kim ne vechile göçübdür âstân
 Ol hikâyetler ider ekser hilâf
 Yok bunun medhinde ammâ ihtilâf
     Kıssa râvîden egerçi hûb irer
     Girçek ol-geç ol dahî mergûb irer
 Çün oturdu Şâh devlet tahtına
 Ğırra oldu kendü taht u bahtına
     Bilmedi kim baht ona bâkî degül
     Dem-be-dem devrân ana sâkî degül
 Bu vefâsuz dehre itdi i'timâd
 Dimedi Behmen kanı yâ Keykubâd

(vr. 64a)

Devlet erkânına takrîr itdi Şâh
 Şâh-ı 'âlem server-i gîfî-penâh
 K'iy ekâbir müstemi' ol bir zamân
 Fikrûmi zikr eylerim dinlen 'iyân
 Söyledi bu haşmet ile bu sipâh
 Bu hazâyin bu mu'allâ bâr-gâh
 Belki bir Şâh'a müyesser olmadı
 Kimseye bu baht reh-ber olmadı
 Böyle leşker böyle haşmet kimde var
 Böyle miknet böyle kudret kimde var
 Kim bu âyînile var reh-ber mana
 Rub'-ı meskûn içre yok hem-ser mana
 Hayf kim geçmiş Ferîdûn yoksa men
 Gösterirdim ona bezm u encümen
 Rûzigârımda gerekdi Şâh-ı Çîn
 Tâ göreydi nîc'olur âyîn u dîn
 Bunca ferr u şevket ile gîrû-dâr
 Kim mana virmişdürür Perverdigâr
 Şükri ânun zimmetimde irdi karz
 Din yolunda gûşiş itmek ayn-i farz
 Ehl-i İslâm'ın bugün seddi bizüz
 Küfrile İslâm ser-haddi bizüz
 Cür'etikle işbu esbâbum menüm
 Aldı benden hordile hâbum menüm
 Arzum oldur ki bir ceng eyleyem
 Yer yüzünü düşmana teng eyleyem
 Gösterem a'dây-ı dîne cür'eti
 Kimdir fehm ide şûr u şevketi
 Çün bu âlât u bu esbâba tamâm
 Kudretim var cümle ahkâmımda râm

(vr. 64b)

Hem mana İslâm Şâhı'dır lakab
 Şâhliğ esbâbına Hâlik sebeb
 Pes niçün İslâm için cehd itmeyem
 Dem-be-dem ol cehde men 'ahd itmeyem
 Çünkü zıllu'llâh okurlar âdımı
 Gösterem eşyâya istişhâdımı
 Şimdi İslâm'ın hevâ-dârı menem
 Kande mazlûm olsa gam-hârı menem
 Kıssa el-hâsıl budur kim milk-i şark
 Oldı bir bî-bâk elinden kana ğark
 Erdebîl'in şehridin itdi hurûc
 Çarh ona yâr oldı vu virdi 'urûc
 Evliyâ nesli diyü her hâss u 'âm
 Ona yüz dönderdi şark oldı râm
 Başa tâc aldı vu çıkdı ol ferîd (pelîd)
 'Âlem ehlin ser-be-ser itdi mürîd
 Şimdi Rûm içre mürîdi çokdurur
 Ona meyl itmez vilâyet yokdurur
 Şark anundur şimdi tâ ser-hadd-i Hind
 Âciz olmuşdur elinden Hind u Sind
 Şâh İsmâ'îl iderler nâm ana
 Ta'n eyler lîk hâss u 'âm ana
 Mustafâ şer'ine mâni'dir bugün
 Kendü etvâriyle kâni'dir bugün
 Dîn-i İslâm ile anun kîni var
 Kendü zu'm-i fâsidince dîni var
 Yok zamânında mesâcidden eser
 Nî medâris var ne Kur'ân u vecer
 Mü'minün katlin mübâh itmişdurur
 Ol taraftan merhamet gitmişdurur

(vr. 65a)

Küfre ol gâyetde virmişdir revâc

Kim 'alâkâtı itmiş başa tâc

Kırdı ol Hârân'ı vu Bâyındır'ı

Zabt itdi Çîn'i vu Cāvındır'ı

Hükm-i tahtundan akar âb u Fırât

Şimdi ânundur Horâsân u Herât

Aldı Şîrvân u Şemâhî milketin

Koymadı ol milke ğayrın şirketin

Oldı çün Kılân-zemîn yandın revân

Tığdin kân ağladı Mâzenderân

Aldı Kirmân'ı 'Acem'den lâ-muhâl

Ol diyârı itdi yekser pâymâl

Darb ile gösterdi Şark'a tumturâk

Nî Eristân koydı nî milk-i 'Irâk

Kancarû 'azm itse kan itdi müdâm

Kana ğark oldı o kişverler tamâm

Ol diyârı ser-be-ser aldı fesâd

Bindi ester Musul u Bâğdâd-ı dâd

Leşkeri bî-had velî kâfir kamû

Kılucumdan gidiser âhir kamû

İşleri zulm ü siyâsetdir hemîn

Fitneden hâlî degüldür rûy-zemîn

Başlarında tâc vardır lâle-vâr

Yer yüzün tâciyle itsem lâle-zâr

Katline fetvâ viribdir ehl-i dîn

Ekser ehl-i dîne eyler kahr u kîn

Bir fesâd itmişdir ol müfsid ki dehr

Çekmemiş Nemrûd elinden böyle kahr

Ol diyârı yıkdı zulm ile hemân

Dîn 'adûsı oldur imdi ve's-selâm

(vr. 65b)

Fitne-i Ye'cûc ile toldı zemîn
 Lîk men İskender'em iy dûr-bîn
     Tanrı'dan İslâm'a hâmî gelmişem
     Halka ânın-çün kirâmî gelmişem
 Benden iy erkân-ı devlet vehm idin
 Neyse maksûdum kemâ hiy fehm idin
     Ğayri Şâh'a siz kıyâs itmen meni
     Oda düşmen iktibâs itmen meni
 'Azm (u) cezm idem budur Tebrîz'e men
 Sıdk ile kasd idem ol hûn-rîze men
     Ger mana tevîk olursa reh-nümûn
     Sürh-serden gösterem deryâ-yı hûn
 Siz hemân Tebrîz tedbîrin görün
 Ol ki müşkildir size bizden sorun
     Çün ekâbir Şâh fermânın tamâm
     Dinledi 'arz itdi iy pür-ihtişâm
 Bu kez kânûn üzre icrâ idelim
 Anlurun üslûbı üzre gıdelüm
     İşbu sözden hışm-nâk oldı ferid
     Kakıdı a'yâna tünd ol ehl-i dîd
 Kim bu kânûn u kavâ'id u sübül
 Gökden inmiş Hak kelâmı hod değül
     Ne Rasûl'in sünnetidür bî-hılâf
     Ne bu güft ü gûda vardır ihtilâf
 Kendü devrinde ne ihdâs itse Şâh
 Ol anun kânûnıdır bî-iştibâh
     Devr anundur emr anun kânûn anın
     Bahr anundur berr anun hâmûn anın
 Her zamân bir sûret ile iktizâ
 Nef' virmez böyle demde mâ-kazâ

(vr. 66a)

İşbu kânûn u kavâid bi't-tamâm
 Kim viribdir nazm-i eşyâya nizâm
     Âdemî-zâd ihtirâ'ıdır bu heb
     Her tarîka bir ferîk olursa heb
 Siz hemân kânûn diyüb olmuşsız esîr
 Kendü zâtında habîr olsa vezîr
     Kâbiliyyet şartdır yok i'tibâr
     Bunda er 'akliyle itse i'tibâr
 Biz fülân demde vezîrüz söylemen
 Öz Şâh'ın devriyle fahr eylemen
     Mülk olmazdır vezâret kimseye
     Müsbet olmaz isti'âret kimseye
 Girsem er bir tabla ger dâni, habîr
 Hîbret ehlidir ne gam itsem vezîr
     Bunda şart olan firâsetdir hemîn
     Yok süvâr yâ reng yâ dîbâ-yi Çîn
 Yâ alam halk intikâmın bi't-tamâm
 Yâ idem yekser cihânı ona râm
     Hayfın ehl-i 'âlemün ondan alam
     Almasam ol hayfı koy ondan kalam
 Ref itmiş 'adl u istihkâmı ol
 Pây mâl itmiş tamâm İslâm'ı ol
     Def'i farz-ı 'ayn olubdur Tanr' için
     Zimmetimde dîm olubdur Tanr' için
 İtmesem ger def makkûl olmazam
 "Küllüküm râ'ın" da mes'ûl olmazam
     Zulm (u) 'ısyân def'ı için gelmişem
     Hâssa kâfir def'ı için gelmişem
 Şimdi men hod bir gazâvet isterem
 Küfr âsârından âsâr isterem

(vr. 66b)

Men size hod söylemişdim bî-direng
 Kim geçer gönlümde şark ehliyle ceng
     İmdi siz de maslahat bâbın açun
     Defter-i tomâr elkâbın açun
 İttifâk idün bu yolda bî-nifâk
 Kim bozar tedbîr-i gayri ittifâk
     Zerrece noksânımızdan vehm idin
     Kûh-dek yanımda birdir fehmi idin
 Cürm idüb 'afv u mürüvvet ummanuz
 Horde-bîn ölmek gerek göz yummanuz
     Horde-bîn u horde-dân olun müdâm
     Ben işâret idem uş temme'l-kelâm
 Söylediler Şâh'a a'yân k'iy ferîd
 Bahtın efzûn ola 'ömrün ber mezîd
     Pâsbândır dergehün bilsun mihr
     Sâye-i çetr-i felek sayun sipihr
 Seyr idüb döndükçe çarh-ı âsumân
 Ömrün olsun iy şehî sâhib-kırân
     Zât-i pâkin hâss u 'âm içün müdâm
     Devlet ü bahtîle dursun ber-devâm
 Pâdişâhâ emr u fermân sendedir
 Biz kamû cismüz hemân cân sendedir
     İy Hudâvendigâr fermânun nedir
     Tâc u hâtem sende a'yânnun nedir
 Cân senündür hâssa bî-cânuz kamu
 Sen buyur biz bende-fermânuz kamu
     Ger seferdir ver hazar ver nef' u darr
     Hep senün râyunladır iy behre-ver
 Dâniş ile şimdi sensin feylesûf
 Bizde yokdur 'ilm u 'irfân u vukûf

(vr. 67a)

Kâinâtı cû-cû itmiş kıyâs
 Hem mühendissin bugün hem hak-şinâs
     Sendedir mecmû'a-i ümmü'l-kitâb
     Hızr 'ilminden deniz bir katre âb
 Husrevâ emrin nedir emr it hemân
 Kim bizi mahv itdi bizden imtihân
     Söyledi a'yâna Şâh-ı şîr-dil
     Emrûme münkâd olun olman hacîl
 Emr u fermânım budur kim bir zamân
 Bundan akdem bir sitîz itdi cihân
     Rûm ile şark arasında bî-sebeb
     Bir neberd itdi iki 'âlî-neseb
 Geldi Âzerbâyecân Şâh-ı firâz
 Rûm ile ceng itmeğe bî-ihtirâz
     Mefhar-ı Bâymdır-ı Sultân Hasan
     Müfsid ü dinsizlerün neslin kesen
 Ceddümüz Sultân Muhammed Hân revân
 Karşu çıkdı gör ne gösterdi zamân
     Bir çerî virdi ki sığmaz vehme ol
     Fikr u dikkat birle gelmez fehme ol
 Çekdi Rûmî leşkeri Tercân'a Şâh
 Şâh'a tahsîn itdi gökden mihr u mâh
     İtdi ol Bâyındır ile bir neberd
     Kim büridi kubbe-i hadrâyı gerd
 'Âkıbet mağlûb düşdi Hân Hasan
 Münhezim döndi revân Sultân Hasan
     İmdi şol defter turur kim ol zamân
     Ol ne resm u râyile çıkdı 'yân
 Leşkerin esbâbın âlâtın görün
 Tûşesin vechin mühimmâtın görün

(vr. 67b)

Şimdi ol defter hazînem içredir
 Defterin mazmûnı sînem içredir
     Alun ol defterden ahbârı tamâm
     Kim ne etvâriyle çıkmış nîk-nâm
 Ol yarakça işbu dört olmak gerek
 'Âlem esbâbın iki bölmek gerek
     Şâh emri mûcibince bî-kusûr
     Dirdi mâ-yuhtâc erkân-ı dühûr
 İtdi a'yân işbu ma'lûmâtı cem'
 Kıldılar esbâbı hem âlâtı cem'
     Şöyle kim her işde noksân kalmadı
     Rezm vakti geldi dîvân kalmadı

ULAK FİRİSTÂDEN-İ SELİM BE-ETRÂF U CEVÂNİB

Her teref saldı ulaklar şehriyâr
 Nî taraf kaldı vu nî şeh'r u diyâr
     Rûm-ili'ne revân emr itdi Şâh
     Tâ gele dergâha bî-pâyân sipâh
 Çün ulaklar virdi heb ahkâmile
 Hük'm içinde her vilâyet nâmile
     Ûrum-ili'nden hemân beğlerbeği
     Kim Hasan Pâşa'dır ol er gerçeği
 Hük'münün tahtıhda olan beğlerin
 Ya'nî Ururm-ili'nün gerçeklerin
     Deyre vu dergâha 'azm ide revân
     Bir zaman eğlenmeye ol pehlevân
 Ohri vu Tırhala vu Köstendil'e
 Hep ulaklar vardı Şâh-fermânile
     Nîğebolî vu Silisre Eğriboz
     Çermen ile İlbasan dahî Siroz

(vr. 68a)

Mora vu Kul-ili vu Yaniyan'a (Yanya)
 Ol diyârın eşher u a'yânına
     Deprenür Rûm-ili içre bir sipâh
     K'âferin didi felekde mihr u mâh
 Kâfire serhad olan beğler velî
 Kaldılar tâ gözleyeler ol ili
     Anatolî milkine vardı ulak
     Hâzır oldu halk görüldi yarak
 Çıkdı Kütâhiyye'den beğlerbeği
 Ata bindi ol diyârın her beği
     Biğ-ili vu Karesi'yle Hâmid
     Bunlara heb vardı sür'atle berîd
 Menteşe Aydın u Sarhân Kangırı
 Bursa Bolı Kastamonı Engüri
     Koca-ili Alâyâ Sultânöni
     Geldi dirildi hem öni hem sonı
 Karaman'a girdi ulaklar tünd ü tîz
 Leşkeri başına kopdı ruste-hîz
     Çıkdı Hemdem Paşa haşmetle revân
     Ki olidi beğlerbeğisi ol zamân
 Aksarây Beğ-şehri vü Taş-ili Rûm
 Kayseri Akşehir halkı hâss u 'âm
     Niğde vü Lârende'den çıkdı çerî
     Konya'dan hem geldi Şâh'ın 'askeri
 Rûm'a hem vardı sipâh-içün ulak
 Ol diyârı târ-mâr itdi yasak
     Çıkdı Kâsım Pâşa ol pür-ihtişâm
     Dirdi ol beğlerbeği Rûmı tamâm
 Geldi Tokat'ile Canik'den sipâh
 Toz u toprâkdan görünmez oldu mâh

(vr. 68b)

Çorum u Âmâsiyye halkı hemân
 Tarbuzan Sivâs cem' oldı revân
     Bu vilâyetler müheyyâ oldılar
     Katre katre sonra deryâ oldılar
 Çün ulaklar her taraf oldı revân
 Her vilâyet(e) ki oldı bî-gümân
     Edrine tahtından ol 'âlf-cenâb
     Şâh-ı deryâ-dil ferîd-i kâm-yâb
 Bir ulak dahî Urum'da yek-'inân
 Beğ 'Aliyyü'd-devle'ye saldı revân
     Kim budur men şarka 'azm idem hemîn
     Sen dahî bil-gil menem gönlümdekin
 Şâh İsmâ'il kim ol hûn-rîzdür
 Zulmden bî-bâk nâ-perhîzdür
     Yıkdı şark etrâfını bî-dâd ile
     Dehr toldı nâle'vu feryâd ile
 Hayfın almak ehl-i İslâmın mana
 Farzdır sen hem teemmül kıl sana
     Bizlere vâcibdir almak intikâm
     Çünkü İslâm'a hevâdârız müdâm
 Sun'-i pâkinden Hudâvend-i Vedûd
 Küfr-i def' için mana virmiş vücûd
     Ol ki vâcibdir sana iy hûş-dârî
     Sen dahî gör-gil bu yoldan gel beri

**REFTEN-İ SULTÂN SELİM HÂN EZ-EDRİNE BE-İSTANBUL
 BE-NİYYET-İ ÂZERBÂYCÂN**

Uş bu esnâlarda Dârâ-yi cihân
 Bir kulun şehzâdeye saldı revân
     Kim budur Tebrîz'e men azm eyledüm
     Surh-serle niyyet-i rezm eyledüm

(vr. 69a)

Edrine tahtına gelsün bî-direng
 Uş memâlik uş sipah uş nâm u neng
     Ger sana emrim n'olur bî-intizâr
     Ana me'mûr ol hemân iy hûş-yâr
 İt tahakküm men dönünce tahtuma
 Çünki vâlisin değil ol bahtuma
     Şâh-ı Âsaf-saf Süleymân-ı Selîm
     Bâde bindi cünbüşe geldi nesîm
 Mâ'nisâ şehriden ol fermân ile
 Edrine tahtına geçdi ân ile
     Çün bu tedbîr u bu emr oldı tamâm
     Göçdi İslâmbol'a Şâh-ı nîk-nâm
 Çıkıdı ferr u şevket ile Şâh-ı Rûm
 Rûm ehl-i Rûm ahkâmında mûm
     Oldı tokuzyüz yigirmi yıl tamâm
     Mustafâ'nın hicretinden ve's-selâm
 Ol Muharrem ayının içinde Şâh
 Edrine tahtından ol 'âlem-penâh
     Çıkıdı bir ferr u şükûh ile Selîm
     Kim tehayyür itdi gerdûn çekdi bîm
 Ol ayun yigirmi ikinci günü
 İtdi âğâz-ı sefer dinlen bunı
     On konakda geldi İslâmbol'a Şâh
     Lîk şehre girmedi Şâh u sipâh
 Kondı Fil Çayırn üzre şehriyâr
 İtdi yigirmi iki gün anda karâr
     Geldi dirildi tamâm âlât-ı ceng
     Cebhe cevşen gürz u tîğile tûfeng
 Tabl u kûs u boru zurna vu nefir
 Kerre-nây u hem silâh-ı dârûgîr

(vr. 69b)

Hayme vu hargâh çetr u bârgâh
 Hem tavîle hem hazâyin hem sipâh
     Toldı Fil Çayırı ceng âlâtiyle
     Haşr kopdı at u er asvâtile
 Çün müekkel oldı esbâb-ı sipâh
 Göçdi andan kondı Beşiktâş'a Şâh
     Hod Safer ayı irişdi iy hakîm
     Geçdi deryâyı revân Sultân Selîm
 Ol ayın yigirmi dördünci günü
 Rast Pençsembe günü dinlen buni
     Sancağın çözdürdi Dârâ-yı zemîn
     Üsküdar kurbına kondı dûr-bîn
 Leşkerile Şâh'a yurd oldı tamâm
 Maltepe andan Tekir Çayır benâm
     Oldı bir yurdı dahî Gâkîvize
     Bir konakda Herreke gûş it bize
 Kondı Şâh andan Çınarlu menzili
 Bır konak da İznikmid'e hâsılı
     Göçdi çün Kazıklu-bili'dir mahal
     Sonra Yaylak'dır konak iy bî-bedel
 Dikilütaş oldı bir menzil 'iyân
 Sonra Pambukcılı'dir bî-gümân
     Yenişehir'e kondı andan göçdi Şâh
     Geldi etrâf (u) cevânibden sipâh
 Bir gün ol menzilde ârâm eyledi
 Dıtdı bir dîvân i'lâm eyledi
     Kim gelüb ta'cîl yetsün leşkери
     İtmesün bir dem ta'allül ceng eri
 Her ulak bir emr ile oldı revân
 Kim hemân me'mûr idi ger itse kân

(vr. 70a)

Leşkeriden her gürûha k'uğraya
 Odasın yıka çayırılar doğraya
     Geçdi Yenişehir'den dahî sipâh
     Kondı Akbıyığ ki oldur toğrı râh
 Kondı andan Ermeni Bâzârı'na
 Sonra Zincirli Kuyu gülzârına
     Bozöyük Çukur Hisâr u Eskişehir
     Andan Akvirân'a kondı nîk-behr
 Seydi Gâzî âsitanın kondı Şâh
 Himmet aldı Şâh-ı 'âlfî-bârgâh
     Oldı bir yurdı Kulapa serverin
     Ol biri yurdı Bayad oldı erin
 Çün Bayad'dan göçdi Şâh-ı ser-firâz
 Kondı Söğütli'ye ol düşman-güdâz
     Göçdi andan kondı Şâh-ı dost-kâm
     Hod Selâm 'aleyk çayırın benâm
 Halkapınar andan Akşehr'e sipâh
 Girdi sekiz gün oturdu anda Şâh

RESİDEN-İ HASAN PÂŞÂ

İşbu menzilde Hasan Pâşa revân
 Geldi Urum leşkeriyle pehlevân
     Bir çeriyle geldi ol meydan eri
     Kim sipâhı dutdı yekser kişveri
 Akşehir'e girgeç ol 'âlfî-mekân
 Dukakin-oğlı'na emr itdi revân
     Kim yüri Sivâs'a iy çâbuk-süvâr
     Biz varınca dut Sivas içre karâr
 Çünkü serhadd-i diyâr-ı Rûm'da
 İtecessüs böyle merz-i bûmda

(vr. 70b)

Erdebîl-oğlı'nda ahbâr ala-gör
 Birle kâni' olma tekrâr ala-gör
     Rûm-ili beğlerbeğisi bî-direng
     Senün ile bil olalar vakt-i ceng
 Geldi andan arkada sâhib-kırân
 Geçdi andan kondı İlğun'ı revân
     Çün irişdi Şâh andan Zengi'ye
     Tozdan döndi zamâne zengiye
 Bir şükûh (u) haşmetile kondı Şâh
 Kim karardı gökde tozdan mihr u mâh
     İşbu menzilde Urum-ili revân
     Yoklar oldı Husrev-i milk-i cihân
 İki cânib'den safâ-saf durdı halk
 Zengi'den basdı konacak yurdı halk
     Bu iki saf arasında şehriyâr
     Yüridi gördi sipâh-ı bî-şümâr
 Halk sanur kim bu bî-pâyân sipâh
 Şâh'a 'arz oldı vu hoş-hâl oldı Şâh
     Didiler bunca sipâh-ı bî-girân
     Ne cihâna geldi ne gördi cihân
 Dirmedi bir pâdişâh bu leşkeri
 Çok okuduk kıssa-i İskender'i
     Şâh-ı hod ol kesret itmiş tünd ü tîz
     Dirdi Pâşa cem'ini itdi sitîz
 Kim bu leşkerden mana yok nef' (u) sûd
 Kesret-i 'asker nedir ya'nî kuyûd
     Kendü düşmandır bu kesret kendüye
     Düşman oldı anca haşmet kendüye
 İşbu kesretten cihân olur melûl
 Kangı yer yâ kangı su eyler kabûl

(vr. 71a)

Kancarû varsa bu denlü âdemî
 Târ u mâr eyler diyâr u 'âlemi
     Yâzunuz defterle seksen bin eri
     Pîr u nev-res hem za'îf olanları
 Döndürün varsun Süleymân Şâh'a tîz
 Dinlesünler anun emrin bî-sitûz
     Rûm ile küffârdan itsün masûn
     İşbu zâyid halk ile ol zû-fünûn
 Ol akıncılar ki var taz'îf idin
 Râst seksen bin kişi tahfîf idin
     Lâhık itsün bunları akıncuya
     Bu şebe karışsun ol ağ incüye
 Böyle didi anda Şâh-ı horde-bîn
 Tâ ki öyle ola ol âyîn u dîn
     Kondı Kellempçi-belin andan ferîd
     Görün âhir ne oliser andan bedîd
 Göçdi andan sonra Şâh-ı feylesûf
 Ceng u sulh etvârına sâhib-vukûf
     Kondı Konya şehrine ol tâc-dâr
     Dutdı ol menzilde altı gün karâr
 İşbu menzilde ferîd-i Cem-şükûh
 Eyledi fermân ki dönsün ol gürûh
     Şâh fermâniyle pâşâlar hemân
     Yazdılar nice bin er döndi revân
 Urum-ili serhaddinün beğlerin
 Ol diyârın cümle ceng-ehillerin
     İtdi me'mûr u mutî' âzâdeye
     Tahtı teslîm itdi ol şehzâdeye
 Çün bular 'avdet idüb döndi giru
 Şâh 'azm itdi oradan illeru

(vr. 71b)

Konya'dan Şâh-ı zamâne yek-'inân
 Kırkpınar'a geldi kondı şâd-mân
 Bir konak dahî Pınarbaşı'nı bil
 Andan Akçaşehri gösterdi delîl
 Dûden u âkayun andan Gül-selem
 Nağre-zen Çayırı andan Niğde hem
 Andan olur Dalbasan yurd âşikâr
 Dalbasan'dan ol Karahısın u hisâr
 Hem Karangu Köpri oldu bir konak
 Kayseri şehrinde görüldi yarak
 Şâh dört gün durdı ol menzilde şâd
 Yetdi Karmân-ile Anatoli çü bâd
 Bir çerî cem' oldu kim devrân-ı pîr
 Görmemişdi böyle cem' u dârugîr
 Göçdi andan Şâh Engür göline
 Devlet u ikbâli geldi yolına
 Kondı andan sonra Sultân-hânı'nı
 Toza bandırdı felek eyvânını
 Göçdi kondı Çubuk sahrâsını
 Gördi 'âlem âdemî deryâsını
 İşbu menzilde şeh-i çâbuk-süvâr
 Bir ulak saldı ki sarsar-vâr vâr
 İt 'Aliyyü'd-Devle'ye k'iy horde-bîn
 Men budur Tebrîz'e 'azm idem yakîn
 İtme bir sâ'at ta'allül mird isen
 Ehl-i İslâm ile ger hem-derd isen
 Gel bu yolda sen de hem-râh ol bize
 Hüsn-i İslâm ile dil-hâh ol bize
 Çün 'Aliyyü'd-Devle'ye irdi rasûl
 İtmedi bu pendî Husrev'den kabûl

(vr. 72a)

Didi ol otuz yaşında nev-civân
 İşbu toksan yaşluyı aldir hemân
     Men ana varman eger hod Mehdî'dir
     Zâhir anun devri Mehdî 'ahdîdır
 Bu cevâb ile revân döndi berîd
 Göçdi Çubuk'dan gedik kondı ferîd
     Üskülec bir yurd u bir yurd-ı latîf
     Biri Dânişmend'lü dür rây-i zarîf
 Göçdi Şâh andan Sivâs'a yek-'inân
 Durdı sekiz gün Hudâvend-i cihân
     Leşker-i Rûmî'le hod beğlerbeği
     Dukakin-oğlı hem ol er gerçeği
 Çıkdı istikbâle işbu zikr olan
 Can virir bu yolda sâhib-fıkr olan
     Kondı Sivas önine Sultân hemân
     İtdi bir dîvân emr itdi revân
 Kayd gördi ol aradan illerü
 'İlmi ola tâ ki ilerü gerü

**LEŞKER FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN PÎŞ
 EZ-NEVÂYİ NUSRET-Şİ'ÂR**

İşbu menzilde Şeh-i 'âlî-mekân
 Böyle fermân itdi ol sâhib-kıran
     Kim nihâl-oğlı Muhammed Beğ benâm
     Karca Pâşâ dahî ol şîrîn kelâm
 Hem feraşâd ol Bayındır nâm-dâr
 Ya'nî bu üç bende vu çâbuk-süvâr
     Varalar sür'atle Erzincân'a tîz
     İttifâk ile ne hâcetdür sitîz
 Alalar ahbâr her yirden tamâm
 Kim tecessüs ideler her subh u şâm

(vr. 72b)

Şâh İsmâ'îl tavrından haber
 Dem-be-dem 'arz ide ol merdânele
     Bir çerî koşdı bu a'yâna Selîm
     Kim 'adû havf itdi düşmen çekdi bîm
 Yürudi ol üç dilâver bî-direng
 Girdiler emriyle Erzincân'a teng
     Göçdi andan dahî ol gîtî-penâh
     Râhat ile kondı Râhat nâme Şâh
 Göçdi Râhat'dan ferîd-i rûzigâr
 Koçhisâr'ın kondı ol çâbuk-süvâr
     Kazlu göldür sonra Şâh'ın menzili
     Hem Uşekciler Kayası hâsılı
 Sa'b menzildir bu menzil(den) sakın
 Gitme bî-pervâ vu her cânib yakın
     Göçdi kondı Şahne Çayr'ın şehriyâr
     Andan Akşehr oldı yurd iy hûş-yâr
 Ez Bedir Suşehri andan Gökseki
 Var bu yurdun hem iniş hem yükseği
     Müşkilâtından bu yurdun bârgâh
     Ermedi ol gûne gösterdi Şâh
 Göçdi andan dahî ol rûşen-zamîr
 Ol büyük yurda nüzûl itdi zahîr
     Yassı Çimen nâma kondı sonra Şâh
     Andan illeruya toğruldı sipâh
 Bir safâlu tâğa kondı şehriyâr
 Anda bezm eyledi ol gün tâc-dâr

ÂMEDEN-İ RESÛL EZ-ŞÂH İSMÂ'ÎL

İşbu menzilde Selîm-i ser-firâz
 Otururken şâdumân u bî-niyâz

(vr. 73a)

Geldi ol yirde bir elçi tünd u tîz
 Erdebîl-oğlı'ndan ammâ pür-sitîz
     Şâh'a bir tâc u birez tiryâk ile
     Geldi fehm it tuhfesin idrâk ile
 Şâh tâcın pâyimâl itdi revân
 Kıldı ol tiryâk ma'nâsın beyân
     Didi bu tiryâk mest itmez meni
     Kendüzün hod-tek perest itmez meni
 Lîk vardır mende bir tiryâk-ı mest
 Leşker-i ihsâsa andandır şikest
     Rezm u bezme İrdebil-oğlı gelür
     Bizden ol tiryâkı nûş itgeç bilür
 Lîk ol tiryâk u tâcı tâc-dâr
 Sakladıb emr itdi kim dursun bular
     Bir dem olur kim bu tiryâk u bu tâc
     Olur ol ser-geşte derdine 'ilâc
 Sordılar kâsıddan a'dâ hâlini
 Ya'nî bî-dîn surh-ser ahvâlini
     Ol ki tahkîk idi zâhir kılmağı
     Bildüğün ketm itdi bâhir kılmağı
 Virdiler işkence ol kâsıd ere
 Nâ-müsül mân bed-gümân fâsıd ere
     'Âkıbet cân korkusundan bed-gümân
     Vâkı'i neyse revân itdi beyân
 Göçdi andan kondı Erzincân'a Şâh
 Şehr kurbından tutuldı bârigâh
     Dutdı sekiz gün bu kişverde sükûn
     Tûşe tedbîrini gördi zû-fünûn
 İşbu menzilde ferâh-şâd iy hakîm
 Ilgadı Tercân'a bî-pervâ vu bîm

(vr. 73b)

Dutdı Tercân'un beği Ahmed Beği

Kırdı yoldaşın mer ol yeğleryeği

Tâc u bâşm zinde serdârın bile

Şâh'a irsâl eyledi vârnın bile

Şâh'a 'arz oldı Feraşşâd itdüği

Surh-serle ceng peydâ itdüği

Bir kerem gösterdi Şâh-ı ser-firâz

Kim Feraşşâd oldı şâd u bî-niyâz

At u hil'at çul da virdi şehriyâr

Ser-firâz oldı emîr-i nâm-dâr

TAHFÎF KERDEN-İ LEŞKER

Paşalar cem' itdi bir gün Hân Selim

Hüsrev-i gâzî hemân Sultân Selim

Böyle fermân itdi Şâh-ı kâm-yâb

Server-i devrân şeh-i devlet-meâb

Kim bu menzilde bu leşker bi't-temâm

Kendi kendülerle fikr itsün müdâm

Kimde kim vardur gümansuz zor zer

Ol mana yoldaş olur eyler sefer

İ'timâd iden bu yolda zorına

Sabr iden dehrün bu telh u şûrına

Ol bu sevdâ içre yâr olur mana

Gam getürmez gam-güsâr olur mana

Yoksa pîr u 'aciz u bîmâr olan

Atsuz olub za'îf u zâr olan

Bu seferde hem-'inân olmaz bana

Anlarun sa'y-i 'iyân olmaz bana

Ol iki bin bu leşkerden alun

Mustafa Beğ'le Süleymân'a salun

(vr. 74a)

Ol Sikender Pâşa-oğlı'n bâş idin

Uş bu mezkûrı ana yoldâş idin

Gönderin varsun Süleymân Şâh'a tîz

Turmasunlar kim gerekmez hoft u hîz

İşbu tedbîr ile döndi bir çeri

Böyle fikr itdi erenler serveri

TERGÎB-İ A'YÂN HEMDEM PÂŞÂ-RÂ BE-DEF'-İ SEFER-İ ŞARK

Çün ekâbir gördi kim Dârâ-yı Rûm

Lâ-tekellüf itdi âheng u hücûm

Didiler ger geçe bundan şehriyâr

Dutmaz ol Tebrîz'e dek bir dem karâr

Kimsede yârâ vu kudret yok 'iyân

Kim bu emri men'ide pîr u civân

Didi Hemdem Paşa'ya a'yân-ı Rûm

Kim sen eylersin bu âhen emri mûm

Çünkü sensin cümle Şâh'ın hemdemi

Kim senünle vakti rûşen hem-demi

Söyle bir fırsat deminde k'iy ferîd

'Ömrün efzûn ola bahtun ber-mezîd

Rûm'dan Tebrîz'e varmak çokdurur

Rûmilerde ol tahammül yokdurur

Yer götürmez işbu enbûhı bugün

Yerile yeksân ider kûhı bugün

Ne azık ne su vefâ ider bize

Sonra gerdûn bir cefâ ider bize

Ceddunuz Sultân Muhammed Pâdişâh

Hod 'Acem-çün derdi bî-pâyân sipâh

Geldi Tercân'a değın ol tâc-dâr

Düşmanın buldı vu itdi kâr u zâr

(vr. 74b)

Basdı şarkın leşkerin ol şîr-dil
 Sındı ol Sultân Hasan döndi hacfl
     Varmadı ardınca ol Şâh-i bülend
     Döndi bundan tahtına ol ercümend
 Sen dahî iy Şâh-ı gerdûn-iktidâr
 Geldün Erzincân'a uş bî-intizâr
     Girdin ol bî-'âr Şâh'ın şehrine
     Rûm'ı râm itdün anun kahrine
 Anda ger gayret olaydı yoksa 'âr
 Bir dem ol kişverde dutmazdı karâr
     Karşulardı sizleri ol bed-gümân
     Bir neberd eylerdi iy Şâh-ı cihân
 Sen dahî ceddin gibi dön tahtına
 İtimâd etme bu yolda bahtuna

'ARZ-NÜMÛDEN-İ HEMDEM PAŞA GÜFT U GÜY-İ A'YÂN RA GEŞTE ŞÛDEN-İ Ô

Bir zaman kim Şâh rûşen-hâl idi
 Şâh'a şevketden felek pâ-mâl idi
     Hüsn-i ta'bîr ile Hemdem bir nefes
     İş bu yüzdten söyledi bir harf bes
 Anladı fikriyle îmâsın anun
 Açdı gönlünden mu'ammâsın anun
     Hemdem'i emr itdi kim ma'dûm idin
     Ol fuzûlf böyle nâ-ma'lûm idin
 Kesdiler fi'l-hâl bâşın Hemdem'ün
 Atdılar yabana leşin Hemdem'in
     Çün ekâbir Hemdem'i gördi katil
     Bildiler kim katle men' oldur delîl
 Çekdi erkân-ı imâret hep dilin
 Gördi bu menzilde anlar menzilin

(vr. 75a)

İşbu menzilden tecessüs-çün meğer
 Pes Mihâl-oğlı'nı ol Cemşîd-fer
 Balı Voyvoda ile yoldâş itdi şâh
 Anları bu leşkere bâş itdi Şâh
 Böyle emr itdi ki leşkerden çıkun
 Dil tutun başlar kesün kişver yıkun
 Bizden öndin bir niçe menzil yürün
 Düşmanın ahvâlin etvârın görün
 Anı kim tahkîk idersiz 'arz idün
 Siz size işbu sülûki farz idün
 Hem bu menzilden Şeh-i kişver-sitân
 Mustafâ Beğ kim Polak dirler îyân
 Koşdı bir leşker dahî ol merde Şâh
 Böyle emr itdi ferîd-i dîn-penâh
 Kim yürü Bayburd'a iy çâbuk-süvâr
 Darbile al almasan itgil hisâr
 Her kızıl-bâşını anun def kıl
 Lâle hem görsen taşından ref kıl
 Çevresin al gâh top ur geh tüfeng
 Gâh yürü gâh tîğ ur iy ceng-peleng

BÂZ GERDİDEN-İ RASÛL-İ ŞÂH İSMÂ'İL

Çün bu me'mûrât hep oldu tâmâm
 Koydı Erzincân'ı göçdi nîgû-nâm
 Bir Çubuk nam adlu yurda kondı Şâh
 Ada-depe'ye varır andan sipâh
 Göçdi andan Hân'a kondı şîr-hû
 Sa'b idi ol yurd u hem yağdı tolu
 Vardı Karkun Çayın'na bâr-gâh
 Ol konakdan yürüdi Tercân'a Şâh

(vr. 75b)

Göçdi andan Üskülec nâm oldu yurd
 Mama Hâtûn yürür iy reh-süpürd
     Üskülüc'den göçdi Şâh iy nîk-nâm
     Hod Cınıs nâm oldu yurdı şâd u kâm
 Lîk bu menzil be-gâyet dûrdur
 Ger müsâfir gitmese ma'zûrdur
     Çün Cins'den göçdi Dârâ-yı cihân
     Alacalar Şâh'a yurd oldu 'iyân
 Göçdi andan Çermük'i ol tâc-dâr
 Balî boybâdeden (Voyvoda) irdi bir süvâr
     İki baş u iki canlu surh-ser
     Şâh'a gönderdi anunla çok haber
 İşbu menzilde ferîd-i rûzigâr
 Tâc u tiryâki çıkardı âşikâr
     Tâcı mâlâ-mâl itdürdi harâb
     Kakdı ol tiryâk-i pür-tiryâk-ı nâb
 Bunları virdi esîrun birine
 Bir teemmül it anun ta'birine
     Didi bu tâc işbu vaz'ile tamâm
     Göndürün bâşına lâyıkdur müdâm
 Hem anun tiryâk itmezdir müfid
 Al bu tiryâki ilet bizden berîd
     Zehr içür yârın sinânımdan 'iyân
     İşbu tiryâk anı def eyler hemân
 Hem anunla nâme virdi şehriyâr
 Nâme mazmûnı budur iy hûş-yâr
     K'iy memâlik Şâh'ı ârın yok mudur
     Cür'etün bir kaç süvârın yok mudur
 Şâhlumenkû vu Hayder memleket
 Men budur girdim bu mülke yek-cihet

(vr. 76a)

Leşkerun Mengücek'i basdı 'iyân
 Nâfına kakdı kazıklar iy fülân
 Sen mukâbil gelmedün hâlin nedür
 Gayretün yok mıdur ahvâlin nedür
 Gelmedün gözükmedün hikmet neden
 Er isen meydâna gel iy kahbe-zen
 İy hamıyyetsüz kanı ârın senün
 Kande vardı lâf (u) güftârın senün
 Böyle mektûb ile peygâm itdi Şâh
 Server-i devrân ferîd-i dîn-penâh

ÂĞÂH YÂFTEN-İ ŞÂH İSMÂ'ÎL EZ-LEŞKER-İ DERYÂ-MİSÂL

Saldılar ol kâsıdı çâlâk ana
 Vardı irdi tâc ile tiryâk ana
 Didi iy sermâye-i tâc u nigîn
 Uş gelüb irdi Selîm-i dûr-bîn
 'Âlem ehlin ser-be-ser girmiş ol er
 Şark milkin târ u mâr itmek diler
 Bir tehevvrle gelübdür Hân Selîm
 Kim 'aceb yok itsen andan havf (u) bîm
 Yâ mudârâ eyle yâ ceng eylegil
 Yâ kaçub bir yana âheng eylegil
 Erdebîl-oğlı çü sözden aldı behr
 Tünd u tîz oldu berîdin itdi kahr
 Didi İsmâ'îl bin Hayder menem
 Şîr-i nerlen ceng iden saf-der menem
 Gireli meydâna men ner-pehlevân
 Kimseden döndürmedüm dahî 'inân
 Şâh-ı Rûm'ın gerçi çokdur leşkeri
 Mende dahî var rumûz-ı Hayderî

(vr. 76b)

Men Horâsân milkin aldum âşikâr
 Eyledüm Keylân-zemîni târ (u) mâr
     Ne Urustân kaldı ne maşrik zemîn
     Gördiler gâzîlerimden tîğ u kîn
 Rûm u hod men bahş bahş itdim 'iyân
 Tahtum öpdî her yire bir pehlevân
     Men varurdum gelmeseydi ol ferîd
     Çekmedüm zahmet zihî bahtî sa'îd
 Anda ger çoksa sipâh u mâl u genc
 Mende dahî var süvâr-i zor-senc
     Gösterem men dahî ana çok süvâr
     Yer yüzün tâcile idem lâle-zâr
 'Arz idem ana Horâsân leşkerin
 Gösterem Rûm'a Urustan leşkerin
     Mars milkinin sipâhın cem' idem
     Belki Rûm u Şâm'ı dûr hem men' idem
 Şimdi Âzerbâyçân ile 'Irâk
 Yüz bin âdemdir mürîdi bî-nifâk
     Gösterem Bağdâd'dan tâzî-süvâr
     Bende dahî var sipâhî Sad-hezâr
 Âmid u Mardîn u Kürdistân eri
 Cem' olur bir Hind'e gel dîsem berî
     Ab-ı Amû'dan kıyâsen tâ Furât
     Vardurur bî-şübhe nısf-ı kâyinât
 Uş menem hakkımdadır bu zikr olan
 Düşman olmaz mana sâhib-fikr olan
     Bî-tekellüf ger gelürse Şâh-ı Rûm
     Bizni âteş bilin u kendüyi mûm
 Bir neberd idem anunla kim sitem
 Araya koya şefâ'at-çün kadem

(vr. 77a)

Tîğ-i Hindî görmemişdir ol gürûh
 Kendü kendüyi sanır sâhib-şükûh
     Çün bu işden âgah oldu kîne-hâh
     Leşkerin dirdi müheyyâ oldu Şâh
 Göçdi andan Erzurûm-ı kondı Şâh
 Andan aldı Karakang'a bezm-gâh
     Lîk bu menzil yakın menzildürür
     Yol eri bundan besî hoş-dildürür
 Göçdi andan çün konaktır Matrahac
 Monla Kâsım köyidür andan revâc
     Göçdi andan dahî ol devletli Şâh
     Evgümi Çayırın'na kondı sipâh
 Dinle bu menzilde yağmur yağdı cân
 Heb menâzil kıssasın menden enân
     Kondı Çoban Köprüsi'n andan Selîm
     Köprinin suyu 'Araz'dandır kadîm
 Köpriden çün göçdi Şâh-ı horde-dân
 Alagöz bir köydürür kondı sipâh
     Bunda gündüz yağdı yağmûr iy hakîm
     Gerçi bu menzil ıraktır çekme bîm
 Göçdi andan kondı Sökmen Köy'e Şâh
 Gürci'den bir ilçî geldi nîk-hâh
     Hediye vü çok pîş-keşlerle tamâm
     İlçî ol Eymürzie çâbukdan benâm
 Hem anunla iki zîbâ nev-civân
 Kim 'Aliyyü'd-Devle'ye olur yegân
     Öbtiler Şâh'un elin anlar dahî
     Çâbukun ilçî ile iy ahî
 Surhu-serden anlar itmişler firâr
 Çâbukun yanında tutmuşlar karâr

(vr. 77b)

İlçiyile geldiler fırsat demi
 Gördiler ol tâc-dâr-ı a'zamı
     İşbu menzilden 'Ali bin Şehsüvâr
     Pâdişâh'ın emriyle oldu süvâr
 Şâh fermân itdi kim ol pehlevân
 Yürüye bir dil ala yâ ide kan
     Göçdi Sökmen'den dahî Sultân Selîm
     Güllü Yurd'a kondı ol bî-havf u bîm
 İşbu menzilde Huzâvend-i 'ukûl
 Eyledi küçük mirâhûrî rasûl
     Saldı Mirzâ câbuka peygâm ile
     Lîk kaldı ilçi nîkû nâm ile
 Virmedi ana icâzet şehriyâr
 Yürüdi 'askerle ol bir rûzigâr
     Güllü'den göçdi Şeh-i 'âlî-cenâb
     Göle kim bir kal'adır illâ harâb
 Anı menzil itdi ol gün Hân Selîm
 Hüsrev-ı 'âlî-neseb Sultân Selîm
     İşbu menzil bir yiğit Yahyâ be-nâm
     Hod silâh-dâr oğlanıydı ol gulâm
 Bir kızılıbâşı ki Şâdî nâm idi
 Şâd-nâm ammâ melâl-encâm idi
     Korçuluk etvâriyle mevsûf imiş
     Körşâdî dimegile ma'rûf imiş
 Başdan ayağa zerrîn polâda ğark
 Kılıcına tahsîn iderler ehl-i şark
     Dâd idüb dil almağa gelmiş meğer
     Aldı Yahyâ anı gösterdi hüner
 Geldi dergâh-ı mu'allâya esîr
 Ol mübârizden haber sordı vezîr

(vr. 78a)

Böyle takrîr itdi ol şûrîde-baht
 Kim beni rûşen bilür Dârâ-yı taht
     Ya'nî İsmâ'îl bin Hayder be-nâm
     Şâh-ı 'âlî Hüsrev-i pür-ihtîşâm
 Meclisinden mest çıkdum dâvâyile
 Toldı Yahyâ milke da'vem çâvile
     İlgadım geldim bu serhadde çü-bad
     Bahtına fercâme itdüm i'timâd
 Rûmî'den bir dil dutam dirdim nihân
 Rûmîye dil şimdiden geldüm 'iyân
     Ger sorarsız katedir ol bî-hirâs
     Şimdi Tebrîz'inde eyler men kıyâs
 Dirliğin arturdu Yahyâ'nun zahîr
 İtdi in'âmât oldu dest-gîr
     Anun ile hem-râh olanlar tamâm
     Şâh'dan gördi 'inâyet aldı kâm
 Kal'adan çün göçdi ol ferhunde-fâl
 Kondı Aydın Beğ köyine bî-melâl
     Vardı Şâh andan leşker üzre tîz
     Kondı ol Toprak Hisâr'ın bî-sitîz
 Göçdi andan kondı Tuzla Suyu'na
 Tuzla'dan hod Gayb Işığ'ın köyüne
     Geldi bu menzilde Çavuş Balı hemân
     Böyle takrîr itdi ol rûşen-beyân
 Kim Mihal-oğlı Muhammed Beğ benâm
 Bendeye bu nev'a gösterdi peyâm
     K'Ustacalı oğlı geldi nâm ile
     Hoy'a vardı kondı fikr u hâm ile
 Âmid u Mardîn ile itmiş vedâ'
 Maslahata Şâh itsün istimâ'

(vr. 78b)

Böyle diyü virdi anda ol cevab
 Şeh didi göçmek durur imdi savâb
     Hem o günde Alatağa yağdı kâr
     Onyedi günü Ağustos'un şümâr
 Göçdi andan dahî ol Şâh-ı kibâr
 Yer yüzün bayraklar itdi lâle-zâr
     Kondı Sakallu'yı Şâh-ı ser-firâz
     Hüsrev-i şîr-efken u düşman-güdâz
 Şehsuvâr-oğlı 'Ali Beğ'den revân
 İşbu menzilde bir er geldi devân
     On Kızılbâş başın ol çâbuk-süvâr
     Şâh'a göndermiş garaz bu i'tibâr
 Şâh çün gönderdi anun da'vâsını
 Cûşa getürdi kerem deryâsını
     Çavlad' ızhâr itdi Dârâ-yı cihân
     Virdi bir at u bir altun boz doğân
 Bir murassa' zîn u bir altun licâm
 Ol semender üzre dahî in'âm-ı 'âm
     Kıpkızıl altun zincirin bile
     Viribdi bu cümlei anun ile
 İki fâhir hıl'at u şimşîr-i zer
 Kabzası üç filor(in u) çok güher
     Bir kerem gösterdi Şâh-ı şîr-dil
     Kim 'Ali bin Şehsüvâr oldi hacîl
 Mâcerâ sordı ol erden tâc-dâr
 Böyle takrîr itdi ol bâsah-güzâr
     K'iy ferîd-i 'asr Dârâ-yı zemîn
     Yâver olsun Şâh'a Rabbü'l-'âlemîn
 Çıkdı Şâh emriyle ol 'âlf-cenâb
 Gice gündüz ılgadı bî havf u hâb

(vr. 79a)

Basdı yurdun Ustacalu'nun ferîd
 Hâli buldı yurdı halkı nâ-bedîd
 İt ürer yurdunda dahî dūd u tün
 Dün göçübdür söylediler yâ bugün
 Sürdi ardınca mübâriz yitmedi
 Durdı ayrık hıbet ehli gitmedi
 Dil dutan diyü her taraf ol pehlevân
 Bir kaç er göründi düşmandan nihân
 Kendü busdı bir kemîn-gehde hamûş
 Subhadek bî-dâd kıldı çeşm u gûş
 Dün demin çekdi vü subh urdı nefes
 Fâriğ oldu dün belâsından 'abes
 Müjde geldi k'iy hünerver pehlevân
 Bî-'aded baş kesdük aldık zebân
 Düşman alındı vü efsûsı dahî
 Var içinde Rûm câsûsı dahî
 Kesmemiş bâşın bunun ol bü'l-fudûl
 'Âkibet itmiş bu câsûsi rasûl
 Nâmile Şeyh Ahmed ol pür-hîle-dâr
 Hîle vü telbîs ile bulmuş zafer
 Zâhirâ dergâhdan olmuş revân
 Şarka girmiş sûretiyle pehlevân
 Varmış o câna teccessüs-çün bu er
 Anlamışlar işbu câsûsı meğer
 Erdebîl-oğlı'na 'arz olmuş revân
 Kim bu Rûmîden gelübdür bî-gümân
 Katline emr itmiş anı hem cevâb
 Kıssa sormuşlar revân virmiş cevâb
 Kim meni Ekrâd u bânîdir tamâm
 Saldılar 'afv için iy ferhunde-fâl

(vr. 79b)

Şâh'dan ihsân umarlar iy ferîd
 Men tazarru' çün budur geldüm berîd
     Didiler göster bu da'vâdan nişân
     Mihr u nâmın kani ızhâr it 'iyân
 Didi Rûmîden kebûter fi'l-mesel
 Nâme-le uçmaz bu yoldan yok mahal
     İ'timâd itmiş anun güftârına
     Mâni' olmuş işbu söz âzârına
 Belki hil'at vermiş ol çeşmi hâb
 Hil'at ile çok kitâb-ı müstetâb
     Nâmeler virmiş buna ol bed-gümân
     Şark a'yânına Rûmîden nihân
 Uş bu câsûs (tâ) o candan Hoy'e dek
 Şâh'a yoldaş olmuş u çemmiş sükûk
     İşbu başlar birle çıkmış nâ-gehân
     Fursat isterken budur geldi 'iyân
 İstedi câsûsı ol ferhunde-fâl
 Sordı ahvâlin anun fi külli hâl
     Şâh ana dahî 'inâyet eyledi
     Cân ile ol hem itâ'at eyledi
 Göçdi andan dahî Şâh-ı nev-hırâm
 Yürüdi ikdâm ile her subh u şâm
     Üçkilisa oldı andan sonra yurd
     Geldi bu menzilde hem bir reh süpürd
 Şehsüvâr-oğlı'ndan olda dost-kâm
 Zü'l-kadir-oğlı ki pür-bende benâm
     Bu hod onbir baş getürdi bir mezîd
     Ana dahî anca lutf itdi ferîd
 Kondı Bâzîrgân Suyı'n andan sipâh
 Dana Sazı'na yöneldi bârigâh

(vr. 80a)

İşbu menzilde dutuldu âfitâb
 Âfitâba her kûsûf oldu hicâb
 Hod Cemâzi'l-Âhir ayında zamân
 Hem yigirmi sekizinci gün 'iyân
 Râst yekşenbe günü ol subh-dem
 Tâ dem-i duhâ güneş çekdi elem
 Sâzdan göçdi Şeh-i pür-ihitişâm
 Hod Karapınar'a kondı nîk-nâm
 Ovacuk Sahrâsı'na çün geldi Şâh
 Şâh'a kuruldu otak kondı sipâh
 İşbu demde bir haber geldi revân
 Kim budur irişdi a'dâ bî-gümân
 Göçdi konmuşken otâğı serverin
 Geçdi ol sahrâyı esbâb-ı erin
 Çalduran Ovası üzre tağa Şâh
 Kondı hâzır oldu ceng için sipâh
 İki cânibden karavul turdu fâş
 Ol gice tâ-subh başlandı savaş

**MÜHEYYÂ ŞÜDEN-İ 'ASÂKİR-İ RÛM VE MUHÂREBE-İ
 KIZILBÂŞ-I ŞÛM**

Subh-ı sadık k'âfitâb-ı hoş-hırâm
 Asdı Nîl-künbete zerrîn câm
 Hüsrev-i hâver-zemîn çekdi 'alem
 Leşker-i encüm 'alemden itdi rem
 Göklere çıkdı hümâ-yı âfitâb
 Ol hümâyı gördi mahv oldu 'ukâb
 Râğ-ı zulmetden zuhûr oldu sabâh
 Şâhbâzî şems gösterdi cenâh
 Rûşen oldu devr-i gerdûn bir dahî
 Çehre açdı kûh-i hâmûn bir dahî

(vr. 80b)

Tanrı'ya itdi tevekkül Hân Selîm
 İndi tahtından revân Sultân Selîm
     Urdılar rahşın gül endâmına zîn
     Çekdiler k'iy Şâh-ı dîn devletle bîn
 Bâdiye üstine çıkdı Şâh-ı Rûm
 Leşkeri Ervâm ahkâmında mûm
     Saf saf itdi leşkerin bî-reng için
     Ehl-i Rûm oldu müheyyâ ceng için
 Yer yüzün tutdı serâ-ser ehl-i Rûm
 At ayağından yıkıldı merz-i bûm
     'Arşa irdi boru zurnânın demi
     Kerre-nây âvâzı basdı 'âlemi
 Top asvâtı vü âvâz-ı tûfeng
 Göklere çıkdı vü âlem oldu reng
     Dutdı kûh u deşti gûnâ-gûn 'alem
     Sûr'a zâhir urdı İsrâfil dem
 Al yeşil bayrâğ ile toldı hevâ
 Lâciverdiyken siyah oldu semâ
     Şark şâhı dahî ol gün subh-dem
     Haşmetile bindi kaldırdı 'alem
 Sâğ u solın düzdi Şâh-ı tîre-rây
 Çarha çıkdı toz avâzıdır ay
     Çalduran sahrâsın itdi lâle-zâr
     Kırmızı tâciyle ol çâbuk-süvâr
 Dutdı ol sahrâ yüzün rengîn direfş
 Kim yeşil kîm kızıl kimi benefş
     Sad hezârân âdemî oldu süvâr
     Hep mübâriz tîğ-zen hançer-güzâr

(vr. 81a)

Nîzeden oldu neyistân ol fezâ
 Ortaya girdi rızâyîçün kazâ
     İtdi bayraklu hevâ-yi lâle-gûn
     Tâcile oldu zemîn deryâ-yi hûn
 Kırmızı tâciyle elvânî- 'alem
 Bîd u serv u erguvân idi be-hem
     Leşkerin dirdi alaylar bağladı
     Er başın gösterdi tuğlar bağladı
 Çün kızıl tâciyle bindi ata Şâh
 Lâle dahî Şâh için çekdi sipâh
     Tanrı'dan bî-bâk hûn-rîz ol ferîd
     Leşkeri cümle fedâyî vü mürîd
 Cevşen u polâda ğark oldu sipâh
 Ceng için gördi yarak seyrâna Şâh
     Er libâsı yir yüzün itdi bahâr
     Tâc-ı hamrâdan zamâne lâle-zâr
 Girdi ol sahrâya çok ra'nâ bedev
 Her yeri sarsardan almışdır giru
     Her bedev bir şîr olub giydi peleng
     Şâh için ister ide şîrâne ceng
 Ol bedevler heb murassa' zîn ile
 Tolu her zîn-hâne nakş-i Çîn ile
     Her birisi bir murassa' zîn ile
     Mâlikâne kim endek zeyn ile
 Saf saf itdi leşkerin şîrâne Şâh
 İşbu âyînile gösterdi sipâh
     Sola Ustacalu'yı koydı ferîd
     Sağa kendü turdı vü cem'-i mürîd
 Şâh İsmâîl bin Hayder be-nâm
 Turdı ol meydân içinde dost-kâm

(vr. 81b)

İstedi bir ehl-i hibret ol ferîd
 Rûm için 'arz oldu Şâm'a bir mürîd
     Gelmedin meydâna ceng için sipâh
     Malkoç hâcibini almışdı Şâh
 Dil getürmişlerdi Rûmî'den anı
 Sordı anı Şâh kim ol er kanı
     Uşbu dem buldurdı ol dânâ eri
     Ana fermân itdi k'iy er gel beri
 Rûm'in evzâ'ın u ahvâlin bana
 Söyle birbir çünkü rûşendir sana
     Âl-i 'Osmân'un sipâhın bilmezem
     Anlarun men resm u râhın bilmezem
 Çok sipâhîler gelübdür ol ferîd
 Kimdir anlar âşikâr it iy mürîd
     Şimdi bu tağdan iner sahrâya ol
     Göz kızardır lâle-i hamrâya ol
 Sen inerken anları göster mana
 Gitme yanımdan zaman (hiç) bir yana
     İşbu güft u gû içinde Şâh-ı şark
     Bir alay göründi heb polâda ğark
 Çıkdı ceybinden bu demde âfitâb
 Düşdi ol kûhsâr üzre Şâh hicâb
     Sad-hezârân âfitâb itdi zuhûr
     Her silâhı kıldı bir rahşende nûr
 Göklere dutdı serâ-ser gerd u hâk
 Nâ-gehân ol hâki berbâd itdi çâk
     Zâhir oldu gerd içinden âdemî
     Basdı ol âdem tamâm-ı 'âlemi
 Başlarında heb kızıl tâc anların
 Gürz u tîğî kana muhtâc anların

(vr. 82a)

Âsumânî tonları ser-tâ-kadem

İçleri gayri kisvet pûş kem

Başı altun bir 'alem çıkdı 'iyân

Kırmızı bayraklu bî-pâyân sinân

Ol 'alem almış şafakdan bir kumâş

Kana boyanmış şafak-tek böyle fâş

Sordı Rûmî'den bu cem'-i Şâh-i şark

Kim nedür bu ra'da u bu rahşende bark

Ol kızıl sancak kimündür it 'iyân

Kırmızı bayrakludur vir-gil nişân

Bu sipâhın söyle sâlârın bana

Kimdürür 'arz eyle serdârın bana

Böyle takrîr itdi ol nâsih-güzâr

K'iy sipeh-sâlâr-ı Şâh-ı nâm-dâr

İşbu leşker kim sorarsın bendeden

Bende-i der-mende-i şermendeden

Bunların küffârilendir işleri

Katlı iderler dâyim ol şerkeşleri

Nîgebolı bir vilâyetdür be-nâm

İşbu leşker ol diyârundur tamâm

Kâfir ile dem-be-dem eyler neberd

Gâzilerdir işbu cem'-i şîr-merd

Beğleri olur Mihâl-oğlanları

Âl-i 'Osmân'a fedâdur canları

Eski 'Osmân'dan bular tâ işbu dem

Bendedirler sâdık u sâbit-kadem

Bu Mihâl-oğlı Muhammed'dir gelen

İşbunun emsâli bî-haddir gelen

Anların ardınca çıkdı bir sipâh

Kim karardı gökde tozdan mihr ü mâh

(vr. 82b)

Toz içinden bir sipâh oldu 'iyân
 K'âferîn didi zemîn ü âsumân
     Başı altun bir 'alem çıkdı yeşil
     Gölgesi şâmil kıyâmı mu'tedil
 Nîzeler heb sebze-gûn bayrağıle
 Mîşe bezendi yeşil evrâk ile
     Hem 'alem hem nîze bayrağı yeşil
     Sebze-zârın itdi gerdûnın hacil
 Âdemîsi cümle giymişler sepîd
 Gül zamânmda misâl-i misk-i bîd
     Şâh sordı kim bu bî-pâyân sipâh
     Kangı kişverden gelür iy nîk-hâh
 Ol yeşil sancak kimündür mu'tedil
 Bunca bayraklar ne yüzdendir yeşil
     Kimdürür serdârı bu haylin benâm
     Nereden virildi bunca izdihâm
 Rûmî didi k'iy sipâh-sâlâr-ı dehr
 Dehr elinden çekme endûh ile kahr
     Kişver-i İsfendiyâr'undur bu hayl
     Beğleri heb Âl-i 'Osmân'a tufeyl
 Ol 'alem kim sebz u ra'nâdır 'iyân
 Sâye göster servdir illâ revân
     Nâmile Mirzâ Beğ'ündür iy ferîd
     Âl-i 'Osmân'a ceden 'an ced mürîd
 Söylenür İsfendiyâr-oğlı be-nâm
 Vâkîf ol iy Hüsrev-i pür-ihtişâm
     Uş karavoldur bu yek-ser bî-gümân
     Şimdi kopar fitne-i âhir zamân
 Kopdı bundan sonra nâ-gâh bir ğubâr
 Zulmete ğark oldu diyâr u diyâr

(vr. 83a)

Zâhir oldı toz içinden bir gürûh
 Kim getirmezdi anı hâmûn kûh
     Çıkdı bî-pâyân u bî-had âdemî
     Gerde girdirdi tamâm-ı 'âlemi
 Lâle-i hamrâ bigi heb surh pûş
 Sanasın deryâ-yı hûndur ordı cûş
     Ol gürûh içinde gûnâ-gûn 'alem
     Kerre-nây u borusiler zîr u bem
 Sordı Rûmî'den bu bî-had halkı Şâh
 Kim ne yüzdendir bu gûnâ-gûn sipâh
     Rûmî didi k'iy Şeh-i Cem-iktidâr
     Kâmyâb itsün seni Perverdigâr
 İşbu bî-pâyân sipâh iy zû-funûn
 Kim göründi gözlere deryâ-yı hûn
     Heb yayan tâyifesindedir bu hayl
     Eylemezler her-gîz işbu zîne meyl
 Bunlara Rûmî 'azebdir iy ferîd
 Âl-i 'Osmân'a mürîd oğlu mürîd
     Çıkdı andan sonra bu leşker ki Şâh
     Kaldı hayrân bi'z-zarûre çekdi âh
 Göklere çıkdı bu leşkerden ğubâr
 Nûr gitdi dehr-i gerdûn oldı târ
     Toz içinden çıkdı bir leşker 'iyân
     Kim götürmezdi zemîn u âsumân
 Gözden alaylar kenârı nâbedîd
 Anların şânında "enzelne'l-hadîd"
     Çok 'alemler çıkdı altun başlu heb
     Her 'alem altında bir sâhib-neseb
 Ol 'alemler içre bir a'lâ 'alem
 Başı rahşende misâl-i câm-ı Cem

(vr. 83b)

Şâh sordı Rûmî'ye ki ehl-i hûş
 Di kimindir işbu gülbânk u hurûş
     Gûyiyâ sultân Selîm oldu süvâr
     İşbu kesret kendüdür bî-intizâr
 Rûmî didi iy zamâne ferdi Şâh
 İşbu sen benzettüğün şimdi sipâh
     Bir beğidir ol erenler şâhınınun
     Kemterîn bir bendesidir kâhinun
 İşbu ihtişâm u bu leşkerler tamâm
 Anadolu milkinündür Rûm'a râm
     Mîr-mîrânı bu şevketle 'iyân
     Hod Sinân Pâşa'dur ol ner-pehlevân
 Din hevâdârıdır ol çâbuk-süvâr
 Nice kez küffârı itmiş târ u mâr
     Gâzidir ol pehlevân iy ceng-cû
     Hem peleng-rezmdir hem şîr-hû
 Ger tavâşîdir velî ol pehlevân
 Erlik ile şöhre olmuşdur 'iyân
     İşbunun ardınca çıkdı bir çeri
     Kim ğubâr u gerdi dutdı gökleri
 Basdı eşyâyı tamâm ol gerd-i hâk
 Esdi yıl hâkin yakasın itdi çâk
     Toz içinden çıkdı bir bî-had ferîk
     Cevşen pûlâd içinde heb ğarfik
 Oldı tâğın sağ yanından 'iyân
 Bellüsüz oldu zemîn ü âsumân
     Bunda zerrîn ser 'alemler çekdi bâş
     Ol 'alemler zeyni ğûnâ-ğûn kumâş
 Her 'alem dibinde bir ğirrende şîr
 Hem mübâriz hem bahâdır hem dilîr

(vr. 84a)

İçlerinde bir yeşil sancak durur

Âsumân ile durub pehlev-urur

Şâh didi kim bu leşker bî-hilâf

Pâdişâh'ındır ne hâcet ihtilâf

İşbu ferriyle şükûh ânundurur

Böyle hod refât kûh ânundurur

Rûmî didi k'iy zamân içinde ferd

Pehlevân-ı 'asr u meydân içre merd

İşbu leşker kim görüldi âşikâr

Bu 'alemler bunca bî-pâyân süvâr

Cümle Karaman milkinündür bî-gümân

Şâh 'aleminden niçün kılsun nihân

O 'alemler beğlerindir iy emîr

Lîkin ol beğlerbeğiden ol habîr

Bir kulıdır işbu 'Osmân oğl'nın

Bendesidir böyle ol Hân oğlınm

Söylenir nâmiyle Zeynel Pâşa ol

Muntazırdır ceng ile pür-haşe ol

Ol mu'allâ sancak ânundur 'iyân

Ana tâbi'dir bu cümle bî-girân

Şâh bu takrîr için gûş eyledi

Kendü kendüyi ferâmûş eyledi

Çıkdı andan sonra bir hayl u haşem

Toz (u) gerde içinde gûnâ-gûn 'alem

Bu şimâlî lîk bî-pâyân sipâh

Şöyle kim tozdan karardı mihr u mâh

Tâğ u tâşı basdı yekser âdemi

Toza ğark oldu sipihri- 'âlemi

Şâh didi işbudur Sultân Selîm

Kim bu ferriyle gelür bî-havf u bîm

(vr. 84b)

Rûmî didi iy Şeh-i ferhunde-fâl
 Dehr elinden çekme-gil her-giz melâl
     İşbu nev'-i nev' sancaklar ki var
     Bunca bî-hadd u nihâyetsüz süvâr
 Rûm milkinden çıkubdur kîne-hâh
 Ol diyârındır bu haşmetlü sipâh
     Ehl-i Rûm'undur bu sancaklar tamâm
     Rûm'a tâbî'dir bu hayl u izdihâm
 Bunda Kâsım Pâşa'dur beğlerbeği
 Vâkîf olgıl iy erenler gerçeği
     Ol mu'azzam sancak anundur yakîn
     Gelmedi dahî Şeh-i rûy-i zemîn
 Şimdi Sultân Ahmed'in milkin tamâm
 İşbunun hükmindedir iy nîk u nâm
     İşbu güft u gûda nâ-gâh bir ğubâr
     Çıkdı vu itdi tamâm eşyâyı târ
 Bir karanu toz kopdı nâ-gehân
 Ser-be-ser târık u teng oldı cihân
     Toldı zulmetle dünyâ-yı denî
     Lâciverdî çarh oldı sûsenî
 Künbet-i mînâ-yı şeb-reng itdi gerd
 Tozdan mihr u meh oldı lâciverd
     Basdı ol kûh-sârı bir leşker ki Şâh
     Didi zî leşker zihî hayl u sipâh
 Ditredi ol tâğ heybetden tamâm
 Tâği pâymâl itdi yekser hâss u 'âm
     Cebhe cevşen pertevinden âfitâb
     İndi yüz top râğa sürdi aldı nâb
 Çıkdı çok sancakla bî-pâyân süvâr
 Sancak(l)u bayrak zuhûr itdi bahâr

(vr. 85a)

Kûh kûh oldu alaylar neng için
 Tîğlar çıkdı kınından ceng için
     Şâh didi işbudur Dârâ-yı Rûm
     Şevketile geldi gösterdi hücum
 Rûmî didi k'iy ferîd-i ercümend
 Görme devrân âfetinden sen gözend
     İşbu enbûh bu halk-ı bî-şümâr
     Rûm-ili gâzîleridir âşikâr
 Bunlar anlardır ki küffârı müdâm
 Târ u mâr eylerler iy ferhunde-nâm
     İşleri dün-gün gazâdır Şâh için
     Heb fedâyîdür sebîlü'llâh için
 Uş bu yoldan küfr girmiş mâteme
 Bunlar irmişdir cihâd-ı a'zama
     Can-fedâyî pehlevanlardır kamu
     Yek-cihetler hem-'inânlardır kamu
 O 'alemler Rûm-ili'nündür tamâm
 Bir beğindür her biri anun be-nâm
     Başı altun ol kızıl vâlâ-'alem
     Gâh gösterür şû'â-ı câm-ı Cem
 Ol Hasan Pâşa ferîdindir be-nâm
 İşbu sancaklar anı gözler müdâm
     Rûm-ili Beğlerbeğidür ol er
     Hem diyânet vardır anda hem hüner
 Sînesin tîr u kazâ-çün açmış ol
 Dîn yolunda bâş u candan geçmiş ol
     Uş şehâdet menzilin gözleb gelür
     Evliyânım öldüğün gûyâ bilür
 Şâh'a çün 'arz itdi Rûmî kıssai
 Aldı Şâh ol kıssalardan hıssai

(vr. 85b)

Parmağın ağzına aldı ol ferîd
 Bir dem-i serdile didi iy ferîd
     Hân Muhammed'den Çeleb bîzâr ola
     Bozdı bu pürkârı bî-pergâr ola
 Bâ'is ol oldu bu gîrû-dâruma
 Gör ne husrân eyledi bâzârıma
     Böyle sultanla ol nâ-dân meni
     Hem sarâyitî kıldı ser-gerdân meni
 Rub'-ı meskûn ger dirilse bir yire
 İşbuna karşı gelirken yan vire
     İşbu hayf u bu teessüf içre Şâh
     Gam çekerken çıkdı nâ-gâh bir sipâh
 Bir karanlık dutdı âfâkı tamâm
 Toz u toprağa bulandı hâss u 'âm
     Lâciverdî çarha çıkdı gerd u hâk
     Yer yüzini göklere savurdu bâk
 Toz içinden ra'd u bark oldu zuhûr
 Sad-hezârân yerde zulmet içre nûr
     Tarfalardan pâre pâre düşdi kûh
     Âleme odlar bıraktı ol gürûh
 Her şerâre toz içinde bir güneş
 Her güneş bî-kâr için bir nîze-keş
     Gâh tûfeng atdı tırâka gâh top
     Göge çıkdı top oldu çarh kûp
 Harbelerden yıldırım rahşandı
 Her yarak ol gün şerâr-efşandı
     Yüridi mûr u melâh-tek âdemî
     Çarha çıkdı boru zurnânın demi
 Zenberekle harbeler gösterdi nûr
 Toz içinden oldu âteşler zuhûr

(vr. 86a)

Ye'cûc (u) Me'cûc'e benzer bu ferîk
 Od içinden hep semender-tek ğarîk
     Kasdı kûh (u) deşti saf-saf ol gürûh
     Deşt bî-hûd oldu lerzân kaldı kûh
 Bir kızıl sancak gözükdi nâ-gehân
 Başı altun ol 'alem bir erguvân
     Bir kızıl saru 'alemlerle çıkdı fâş
     Nîl'e uydı gönül nîlü gördi baş
 Her 'alem altında bin ağa be-nâm
 Dillerinde şöyle zikru'llâh müdâm
     Şâh çün gördi bû bî-had âdemi
     Gitdi 'akl u hûş bağlandı demi
 Söyledi hey hey Selîm-i ser-firâz
 Eylemez mi böyle oddan ihtirâz
     Gör ne hoş girmiş bu od deryâsına
     Tekye itmişdür meğer esmâsına
 İşbu âteş-pârelerden ihtirâz
 İtmez ol deryâ-dil-i düşmân-güdâz
     Rûmî didi iy zamâne serveri
     Şâh-ı ma'nî Hayder oğlu Hayderi
 Yok bu leşkerde Selîm-i şîr-dil
 Hayret içre kalma vu olma hacîl
     İşbu hayl u sipâh u bî-hisâb
     Nîçe nîçe yerler itmişdür harâb
 Zenberekle top atar dâyim bu cem'
 Bunların savtına döyemez değme sem'
     Harbe vu şimşîr ilendir işleri
     Katl iderler dîn için ser-keşleri
 Ol gürûha söylenür Yeniçeri
 Bir amansuz yağîdir iy hûş eri

(vr. 86b)

Ol 'alem altındağı Yezdân-şinâs
 Bunlarun ağasıdur ismi Ayâs
     Tanrı'nın mecmû'-ı ismi andadur
     İşbular dîvî tılısmı andadur
 Zabt ider ol dîvi Yezdân emriyle
 Ana tâbi'dür Süleymân emriyle
     Ol sürer cenge bu enbûhı tamâm
     Uş bular yeniçeridür ve's-selâm
 Uş bular ebr u güneşdir ol civân
 Her buludun bir ayası var 'iyân
     Çün bu sözi aldı gûşe Şâh-ı fevk(şark)
     Derledi oldu 'arak içinde ğark
 Ol bî-hûş ol perîşân rûzigâr
 Kaçdı andan 'akl (u) hûş itdi firâr
     İşbunun-tek izdırâb içinde Şâh
     Nâ-gehân oldu cihân mülki sipâh
 Şark u garbı dutdı yek-ser gerd-i hâk
 Toza ğark oldu semâyile sımâk
     Gice gündüz bir zaman fark olmadı
     Ayn-ı zulmet oldu ol şark olmadı
 Yidi kat yirün birin kaldırdı bâd
 Sanasın kim giru döndi devr-i 'Âd
     Asumân halkına çıkdı tîre hâk
     Hâkdan oldu mükedder çarh-ı pâk
 Hakk'a yalvardı melekler k'iy İlâh
 İşbu toz itdi semâvâtı siyâh
     Kâsid itdi cümle tâ'atdan bizi
     Zulmete sokdı hidâyetden bizi
 Sen kerem göster hidâyet vir bize
 Tâ'atin-çün istitâ't vir bize

(vr. 87a)

Dinledi Sâni' du'âsın anlarun

Müstecâb itdi du'âsın anlarun

Bir yıl estirdi heman-dem Kirdigâr

Gitdi ma'dûm itdi gerd ile ğubâr

Zâhir oldı gerd içinden bir sipâh

Kim ta'accüb itdi çarh (u) mihr u mâh

Bir çerî kim şîş cihetden dışradır

Fehme sığmaz her san'atdan dışradır

Kopdı eşyâdan tamâmet bir gırîv

Ol gırîvin heybetinden kaçdı dîv

Toldı âdemden yemînile yesâr

'Âlemi âdem tamâm itdi hisâr

Mağrib u meşrik diyârı kûh kûh

Leşkerile toldı gösterdi şükûh

Âdemî deryâsı düşdi mevc mevc

Yer yüzün basdı sipâhî fevc fevc

Sağ yanı leşkerün bir lâle-zâr

Kırmızı bayraklu hayli bî-şümâr

Heb bulardan daşra bayraklu yeşil

İzdihâmından basîret münfa'il

Heb bular ispâhî oğlanı be-nâm

Lutfi Ağa'nun tamâm emrine râm

Dahî andan daşra bayraklar heb ak

Hayret itdi ehl-i Tebrîz ü 'Irâk

Sol cânibden gelen 'asker tamâm

Heb saru bayraklu bî-hadd izdihâm

Daşra andan bir sipâhî bî-firân

Heb yeşil bayraklu anlar hem-çünân

Bunların serdârı Ahmed nâm-dâr

Bu silahdâr ağa ol çâbuk-süvâr

(vr. 87b)

Dahi andan dışra bayraklu sepîd
 Sanasın geldi bahâr u miski-i bîd
     Ortasında iki sancak sâye-dâr
     Başları cevher be-gâyet mâye-dâr
 Ol 'alemler göklere çıkmış 'îyân
 Olmuş anunla müşerref âsumân
     Cevherinden nûr alurdu âfitâb
     Sâyesinde râhat olurdu sehâb
 Biri yeşil anlarun birisi ak
 Anlara hayrân bu mînâ-yı revâk
     Ol 'alem altında Şâh-ı ser-firâz
     Server-i devrân Selîm-i bî-niyâz
 Ak 'alem altında ol sâhib-şükûh
 Ferr u şevketle durur mânend-i kûh
     Didi Rûmî iy Şeh-i ferhunde-fâl
     Uş budur ol pâdişâh-ı hoş-hısâl
 Ak 'alem yeşil 'alem ânundurur
 Bu 'alemler ol Süleymân'ındurur
     Ol kızıl bayraklu oğlanlar ki var
     Heb sipâhî oğlanlarıdır hî-şümâr
 Saru bayrakla idenler girû-dâr
 Ol silâhdârundurur iy şehsüvâr
     Ol yeşil bayraklu alaylar duran
     Ûlûfeci bölüğüdür mevc uran
 Şol ki ak bayrak getürmüşler revân
 Ol garîb yiğitleridür bî-gümân
     Pes bu âyinile dârâ-yı cihân
     İndi sahrâya zihî bebr u beyân
 Düzdi sahrâ içre ceng için esâs
 Düzdi meydâna hüner-ber bî-hirâs

(vr. 88a)

Ol sufûfa itdi çavuşlar yasak
 Gördiler ceng ü neberd için yarak
     İşbu teşvîş (u) bu fikr içinde Şâh
     Çıkdı ardından Ferîdûn bir sipâh
 Geldi bir haşmetlü leşker kim bu kevn
 Tîrelendi tozdan döndürdi levn
     Tîre toprakdan karardı gün 'iyân
     Ne zemîn peydâ idi ne âsumân
 Sad-hezârân âdemî oldı zuhûr
 Kopdı gûya haşr ile yevmü'n-nüşûr
     Şâh sordı Rûmî'ye k'iy ehl-i dîd
     Şeyhine irşâd iden kâmil mürîd
 Pâdişâh'dan sonra bu haşmet nedür
 Bunca zor u savlet ü şevket nedür
     İşbu bî-hadd u nihâyetsüz sipâh
     Kimdurur niçün buna bağlandı râh
 Sonradan niçün bular çıkdı bedîd
 Gerçek it Şâh'ı seversen iy mürîd
     Rûmî didi iy mübâriz pehlevân
     Bir galat söylenmedi sizden nihân
 Şimdiden sonra bunun-tek izdihâm
 Bî-nihâyetdür dükenmez hâs u 'âm
     İşbuna benzer ğubâr u hâk u gerd
     Eksik olmaz tâ tamâm ola neberd
 Kimi ağrıkdır bunun kimi nüzûl
 Yir yüzine yekser itmişdir şümûl
     Erdebîl-oğlı çü gûş itdi sözi
     Sanasın zehr itdi nûş itdi özi
 Durdı meydân içre Şâh-husn ol ferîd
 Geldi Şâh üzre dirildi her mürîd

(vr. 88b)

Şâh çün gördi bu deryâ mevcini

Kûh (u) sahrâlarda âdem fevcini

Nâ-ümîd oldu vücûdından tamâm

Kendi kendüye dîdi zî fikr-i hâm

Katre deryâla berâber mi olur

Hâk-i 'anber çarh-i ahdar mı olur

Bu güneşdir biz hemân bir zerre-üz

Bu İrem bâğı vü biz bir terre-üz

Bu hemân bir kûhdır men berg-gâh

Men gedâyım şimdi bildim üste Şâh

Bu Süleymân-ı zamândır iy şerîf

Biz anun yanında bir mûr-i za'îf

Bu denizdir biz heman bir katre âb

îşimüz bizüm harâb ender harâb

Pâdişâh uş şimdi gördi rûzigâr

Cem Cüneyd efsânedir İsfendiyâr

Şâh 'âlemde hemân 'Osmân imiş

Şâhlık ısmi bize bühtân imiş

Böyle 'âlî-şân ile kim ceng ider

Bol cihânı bâşına kim teng ider

Lîk çün meydâna girdi işbu er

Olalı tîğından anun behre-ver

Susamışdır kana anun hançeri

Kanduralum doğrasun koy pençeri

Çün kadem rencîde kıldı şehriyâr

Makdemine canlar idelüm nisâr

Lîk bu deryâya 'âkıl uğramaz

'Akla baksan kimse bağrın doğramaz

Kim girür od bahrine idrâkile

Kani hâk bahs ider eflâk ile

(vr. 89a)

İstedi Ustaca-oğlı'n Şâh-ı şark
 Didi men hem gösterem bir nev'a zerk
     Tur 'Ali vü Gûr Emîr ile Çiyân
     Bunların emsâli bir kaç pehlevân
 Bunlara emr itdi Şâh-ı şîr-dil
 Kim bizi Sultân Selîm itdi hacîl
     Bana kim tâbî'a mest olmak gerek
     Tanrı bilmez hod-perest olmak gerek
 Hûş u 'aklından giçen bî-kâr ider
 Bunda 'akl issi kaçan inkâr ider
     Şâh fermân itdi kim gelsün şarâb
     Surh-ser içün harâb olsun harâb
 Mest ü lâ-ya'kıl olub itsün savaş
 Bilmesinler tâ düşen kol mı ya baş
     Ol çü emr itdi revân geldi şarâb
     Nakl hâzır oldı vü çeng ü rebâb
 Câm u zerrîn toldı mâlâ-mâl mey
 Meclis-i kanunla germ itdi ney
     Rezm ü bezmin gezdi döndi lâ'l-fâm
     Surh-ser saf saf kadeh çekdi müdâm
 Bezm-ârâ ol sürâhî toldı kân
 Rezm kanından revân virdi feşân
     Surh-ser heb mest ü medhûş oldılar
     Ceng ikdâmiyle çavuş oldılar
 Bahr berden seçmez oldı surh-ser
 Bî-hıred yanında birdir hoşk-i ter
     Girdiler meydâna ser-mest ü harâb
     Elde heb şimşîr u başlarda şarâb
 Tîğ-i Hindî çıkdı kınından selef
 Bağladılar ceng içün mestâne saf

(vr. 89b)

Durdı ol meydân içinde Şâh-ı şark
 Ât âdem atlu pûlâd içre ğark
     Borı bağırdı figân itdi nefir
     Yer yüzün dutdı silâh-ı dâru-gîr
 Solına Ustaca-oğlı'n koydı Şâh
 Ânunile dahî bî-pâyân sipâh
     Kendi sâğın bağladı durdı ferîd
     Geldi heb üste dirildiler mürîd
 Kalbe kudret bulmadı mîr ol şakî
 Sâğına aldı tamâmet sancakı
     Cevşen ü pûlâda ğark oldu süvâr
     At ayağından hevâ doldı ğubâr
 Her gönülden vardı kat' oldı ecel
 Er başına hâzır oldı bu ecel
     Köşeler doldı silâh u cengile
     Deşt sengîn oldı kalyâ sengile
 Yer hüründi anca kim doldı siper
 Kerre-nây âvâzı itdi çarh-ı ger
     Çaldıran sahrâsına çün girdi Şâh
     Şâh'a karşı geldi ol şarkî-sipâh
 Çün 'adû cem'ini gördi Şâh-ı Rûm
 Bağladı alayların itdi hücûm
     İki cânibden düzüldi saf safa
     Cûş urub geldi zemîn mağzı tefe
 Araya girdi siyâset dâd için
 Bağladı belin sitem bî-dâd için
     Hâzır oldı ceng için esbâb-ı ceng
     Nîze vu nây u cevşen bir hadeng
 Mecenîk u top u şimşîr u sinân
 Gürz ü tîğ u tîr u âvâz-ı kemân

(vr. 90a)

Hep vezîrin hâzır itdi tâc-dâr
 Böyle fermân itdi ol düldül-süvâr
     Kim kapum halkın görürsüz uş 'iyân
     Anların sâğında ceng itsün Sinân
 Anadolu beğleriyle ol emîr
 Anların sâğında itsün dâru-gîr
     Anadolu'nın sâğında bî-direng
     Karaman cem'yle Zeynel ide ceng
 Varsun ol beğlerbeği Karmân ile
 Anadolu sâğına fermân ile
     Tarh olub dursun anın sâğında fâş
     İki beğler her biri bir cem'a baş
 Biri Hüsrev'dir anın biri Ayâs
 Solı dahî sağa eylenüz kıyâs
     Kapu halkınun solunda bir neheng
     Dursun itsün Şâh'ile şîrâne ceng
 Ol Hasan Pâşa'dır iy a'yân be-nâm
 Urum ile beğlerin dirsün tamâm
     Şâh'a karşı dursun itsün neberd
     Oldur imdi işbu meydân içre merd
 Ol yarak görsün bu yolda Şâh için
 Hem şehîd olsun sebîlu'llâh için
     Rûm-ili solunda koy dutsun karâr
     Pehlevân ya'nî 'Alî bin Şehsüvâr
 Tarh olub dursun ırakda ceng için
 Ol iki kardaş nâm u neng için
     Malkoç-oğlu 'Ali Beğ ikdâm ile
     Küçirek Tur 'Ali Beğ olda bile
 Dursun önümde Ayas hâs fâş
 'Âkıbet mahmûd olur itsün savaş

(vr. 90b)

Kılıç ursun ol erenler serveri
 Çünkü tâbi'dür ana yeniçeri
     Ye'cûc u Me'cûc'i alsun yânına
     Od bıraksun surh-serler cânına
 Anlarun iki kolundan böyle heb
 Kat' için tîğle dursun ğarb
     Anlarun iki yanından arabalar
     Toplar atsun çıkarsun (çakrasun) harbeler
 Asker ardın ağırlığıyle üstüvâr
 Eylemek lâzımdur iy a'yân kâr
     Rûm Beğlerbeğisi Kâsım varub
     Beklesün ağırlığı ol dündâr olub
 Çün bu etvârile fermân itdi Şâh
 Düzdi pašalar anı hî-iştibâh
     İşbu zikrolanlar oldı bî-temâm
     Yerlerini bekledi durdı müdâm
 İşbu âyînile Şâh-ı ceng-cû
 Rustem-ı meydân Selîm-ı şîr-hû
     Merd-i meydân ol erenler serveri
     Hakk'a sığnub geldi ol meydân eri
 Çünkü 'azmitdi (vü) bâzâr oldı tîz
 Er ere karışdı kopdı ruste-hîz
     Pehlevanlar çarha cengin itdi sâz
     Kan döküp baş keddiler bî-ihtirâz
 İki cânibden bahâdır çıkdı fâş
 Pehlevanlar keddiler meydanda bâş
     Birbirin itdi mübâriz imtihân
     Er başın kesdi bahâdır dökdi kan
 Her dilâver neng için ceng eyledi
 Şâh önin kanile gül-reng eyledi

(vr. 91a)

Pehlevanlar baş kesüb kan itdiler
 Şâh önünde kelle ğaltân itdiler
     Deftere girdi bahâdır nâmile
     Kâmın aldı Şâh'dan in'âmile
 Pehlevanlar ismi süst oldu tamâm
 Dehr tûmârında kaldı bunca nâm
     Cûşa geldi iki deryâ lâ-muhâl
     Kulzum-i 'ummân şebîh oldu mecâl
 Ma'reke kan toldı şimşîr urdı dem
 Kana boyandı kalender-tek 'alem
     Lâle-zâr oldu o sahrâ yek-sere
     Lâle-gûn tâc anca kim düşdi yere
 İş bu dem Ustacal-oğlı bî-sebât
 Sağma Sultân Selîm'in saldı at
     Anatolî üzre geldi tîz u tünd
     Lîk tîğın gördi ol meydanda künd
 Rû-be-rû oldu Sinân Pâşa'ya merd
 Bir kıyâmet kopdı kim oldu neberd
     Düzdiler meydanda katliçün esâs
     Baş kesildi gövde düşdi bî-kıyâs
 Bir neberd oldu vu bir ceng u sitîz
 Kim sanasın geldi rûz-i rüstahîz
     Döndürüşme at u erden aldı zor
     Kan mübâh oldu vü ağzın açdı gûr
 İş bu demde tarh olan Husrev Ayâs
 Ol Yezdân-perest u Hak-şinâs
     Bir kemînden çıkdı ol iki peleng
     İtdiler Ustacalu-oğlıyle ceng
 Bir siyâset kopdı kim devrân-ı dûn
 Kahrile gösterdi bir deryâ-yı hûn

(vr. 91b)

Tîğ u gürzün çâk çâkinden zamân
 Sandı kim kopdı kıyâmet bî-gümân
     İşbu ceng içinde düşdi Beğ Ayâs
     Yörgüç-oğlı dahî düşdi it kıyâs
 Kim Sikender Beğ'dür adı iy ferîd
 Oldı iki beğ anda oldılar şehîd
     Çün Sinân Pâşa bu hâli gördi fâş
     Döndi tekrâr itdi bir ceng ü savâş
 Bunda da Karl-oğlı Sinân Beğ 'iyân
 Hâkim-i Beğ-şehri'nün ner-pehlevân
     Hem Muhammed Beğ ki sultân oğlıdır
     Ol bahâdır merd-i meydân oğlıdır
 Veys Beğ ki Kayseri'nin hâkimi
 Üçi de meydâna girdi der-hemî
     İtdiler ustaca-oğlı birle ceng
     Ceng bâzî şöyle kim ceng-i peleng
 Üçi dahî bunların düşdi bedîd
 Fî sebîli'llâh için ya'nî şehîd
     Çün Sinân Pâşa bu hâli anladı
     Kendü tîğı cür'etini tanladı
 Hışmile aldı sinânı ol Sinân
 Ustacalu-oğlı üzre pehlevân
     At salub bir nîze urdı ol ere
     Atıyile müfsidi urdı yere
 Ustacalu-oğlı'n ol bebrî-beyân
 Atdı atından yere ol dem 'iyân
     Virdi fırsat paşaya âhir Hudâ
     Gövdesinden bâşını itdi cüdâ
 Ol kulı sındurdı paşa darbile
 Kodı gitdi darben-darbile

(vr. 92a)

Sınğunun ba'zı ulaştı Şâh'ına
 Kim kaçdı ol diyârıun tâğına
     Şâh İsmâ'îl bin Hayder dahî
     Ol erenler serveri saf-der dahî
 Aldı tîğın geldi ol meydâna tîz
 Kopdı mahşer geldi rûz-i rustehîz
     Taclu Hâtun cümle eskâliyle Şâh
     Mekr idüb eyledi bir 'âlî sipâh
 'Avretiyile bir 'alem koydı 'iyân
 Tâ görenler Şâh sansunlar hemân
     Kendü sağından bir kenâr itdi murâd
     Hfle ile cenge girdi şeyh-zâd
 Rû-be-rû oldı Hasan Pâşa'ya Şâh
 Rûm-ili'ne girdi ol bî-had sipâh
     Bir neberd oldı ki çarh-ı tîz-gerd
     Görmemişdi bir ana benzer neberd
 Rûm-ili'nin server-i ser-leşkeri
 Cenge girdi oynadı ebreşleri
     Beydakın meydâna sürdi Meysere
     Düşmanın kalbine girdi Meysere
 Sağ u soldan kopdı âşûb-i fiğân
 Susadı er kanına tîğ u sinân
     Malkoç-oğulları çıkdı firâz
     Her biri zâtında bir düşman-güdâz
 Şâh'a dokuşub bular ceng itdiler
 Ol bisâtı Şâh'a hod teng itdiler
     Toz içinde görmez oldı er eri
     Na'reden deng oldı çarh çemberi
 Boru zurnânın sadâsından hemân
 Deng u hayrân kaldı heftüm âsümân

(vr. 92b)

Toldı âdem hây u hâyından zemîn
 Fitne çıkdı halka gösterdi kemîn
     Toldı gavgâdan serâ-ser kâyinât
     Garka-hûn oldu hem âdem hem at
 İşbu demde Malkoç-oğlu Tur 'Ali
 Hem karındâşı 'Ali ya'nî Velî
     Fî sebîli'llâh öldiler şehîd
     Zî şehâdet zî merâtib zî sa'îd
 Hod siyâset bile germiken neberd
 Kâyinâtı tîre atmışken bu gerd
     Rû-be-rû oldu Hasan Pâşa'ya Şâh
     Şâh ana ol Şâh'a oldu kîne-hâh
 Vasfa sığmaz bir neberd oldu bu dem
 Kim şefâ'atçün ecel basdı kadem
     Düşdi bozından Süleymân Beğ revân
     Oldı ol demde şehîd ol pehlevân
 Mora'dan düşdi Hasan Beğ be-nâm
 Olda düşdi vu oldu tamâm
     Yörgüç-oğlu hod Muhammed Beğ nâmile
     Ol dahî vardı bu ser-encâmile
 Ya Hal-oğlu Mustafâ Beğ dahî hem
 Tırhala'dan düşdi olda oldu kem
     Çün Hasan Pâşa bu hâli gördi fâş
     Tanrı'nın yolına koydı cân u bâş
 Didi ya bu mülhidî idem helâk
 Ya seni ol bunda ide çâk-çâk
     Yâ koyam bir nâm bunda Şâh için
     Yâ şehîd olam sebîlu'llâh için
 Şâh'a at saldı Hasan Pâşa revân
 Baş kesildi gövdeler götürdi kân

(vr. 93a)

At u erden kopdı âşûb u nefir
 Germ oldı bu demde dâru-gir
     Nâ-gehân Hak emriyle girdi kazâ
     Virdi ol emre Hasan Pâşa rızâ
 Bir sünü gögsine irdi ol erin
 Çıkdı ketfinden bir ucı gönderin
     On yedi yerde cerâhat gördi ol
     Çü şehâdet buldı râhat gördi ol
 Kulları görgeç revân bindürdiler
 Tâc-dâra 'arz idüb indürdiler
     Pâdişâh: Lala nedir hâlin didi
     Nicedir bu demde ahvâlin didi
 Bir ramak kalmışdı rûhundan meğer
 Didi iy dehr içre Şâh-ı behre-ver
     Men budur yolında can virdim sana
     Din tarîkında 'inân virdim sana
 Sad-hezârân can fedâdır sizlere
 Sen hemân sağ ol ne pürsiş bizlere
     Şâh bu nev'ile virdi ol cevâb
     Ol cevâb ile didi bir katre âb
 Sandılar bir katre su iç-geç revân
 Nîşi def' oldı vu teslîm itdi cân

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM HÂN BÂ-KIZILBÂŞ DER- ÇALDIRAN

İş bu hâl içinde Şâh-ı tîre-baht
 Yüridi cem' silah-dâr üzre saht
     Bir neberd itdi kızılbaş-ı şakî
     Kim avutdı gökde sancak sancakı
 Gürz gürze değdi matrak matraka
 Er ere karışdı sancak sancaka

(vr. 93b)

Kan revân Ceyhûn'a döndi âşikâr
 Nîzelerden giru döndi rûzigâr
     Subhdan tâ 'asr bî-kâr itdiler
     Ademiçün ebr-i hûn-bâr itdiler
 Çün silah-dârı bu demde gördi Şâh
 Husrev-i Gâzî Selîm-i dîn-penâh
     Kapucı başı Koçi Ağa'ya revân
     Emr u fermân itdi ol bebr u beyân
 Kimyüri yeniçeri ağasına
 Ya'nî Mahmûd'm Ayâs-ı hâssına
     Yürüsün yeniçeriyle Şâh'a ber
     Âteş-efşân olsun ol pür-hâşe ber
 Men dahî ol Şâh'a döndürdüm 'inân
 Görelüm neyler bu devr-i âsumân
     Koçi Ağa vardı Şâh fermâniyle
     Hizmet itdi Şâh'a bâş u câniyle
 Hod Ayas Ağa'ya didi k'iy emîr
 Şîr-merdân u hüner-ver dâru-gîr
     Pehlevân-ı 'asr ferd-i rûzigâr
     Rustem-i devrân u merd-ı kâr u zâr
 Böyle fermân itdi ol girrende-bebr
 Kim hemân yeniçeriyle ol hizebr
     Yürüsün Şâh'ile bir ceng eylesün
     Bu cihanı başına teng eylesün
 Pâdişâh emriyle yürüdi Ayâs
 Küfr-i 'isyân kâtr'ı Yezdân-şinâs
     Kulları yürüdi Sultân emriyle
     Dîve hükm itdi Süleymân emriyle
 Şâh-ı şîr-efken dahî sürdi revân
 Geldi a'dâ üzre haşmetle 'iyân

(vr. 94a)

Zenberek top u tûfeng itdi sitîz
 'Âleme od düşdi kopdı rüstehîz
     Bağladı bî-dâd için bilen sitem
     Kahr u fermân isteyü geldi gelem
 Teng (u) târîk oldı rûşen kâyinât
 Rahm u şefkat ummağa geldi memât
     Bir sitîz itdi felek insân ile
     Çalduran sahrâsı toldı kân ile
 Âdemî deryâsı çün itdi hücûm
 Durmadı döndi revân ol baht-i şûm
     Târ u mâr oldı kızılbaş-ı şakî
     Hâke yıkıldı şakînün sancakı
 Rûmî'den Şâh iki zahm aldı be-kâr
 Cân içinde dutdı anı yâdigâr
     Gördi candan hem çıkar ol tîre-baht
     Bâşın aldı çıkdı kaldı baht u raht
 İki cânibden iki sancak revân
 Dahî sağ u soldan her pehlevân
     Sağdan saru kızıl sancaklu merd
     Çıkdı yanından besân hîre-gerd
 Ya'nî Hüsrev Beğ yegânı serverin
 Bende-i dergâhı ol çâlâk erin
     Sol yanında dahî çıkdı bir er
     Kırmızı sancaklu merd-i behre-ver
 Ol Mihâl-oğlı Muhammed Beğ be-nâm
 Âl-i 'Osmân'a gulâm-oğlı gulâm
     Çaldıran sûnın üzere bî-direng
     İtdiler Şâh'a mîr ol iki peleng
 Çakdılar atından ol bed-ahteri
 Düşdi başından yere tâc-ı zeri

(vr. 94b)

Surh-serler berîdin çekdi revân
 Bindi bed-ahter revân kurtardı cân
     Sağ yanında Sinân Pâşa meğer
     Ustacalu-oğlı'nı kovub gider
 Oradan fırsat bulub çâbuk-süvâr
 Bir taraftan olda kırdı bî-şümâr
     Doldı ol sahrâ serâ-ser kan ile
     Kimse can kurtarmadı imkân ile
 Şâh kurtuldu vu bir kaç bed-sigâl
 Tâc-ı ahmer deşt içre pâyimâl
     İşbu demde çıkdı bir kûh-sâra Şâh
     İtdi Rûm ehlini ol tağdan nigâh
 Gördi mecmû'-ı alaylar ber-karâr
 Bir alay bozulmamış hep pâyidâr
     O giru tağdan dahî 'asker iner
     Kimi göçer anlarun kimi konar
 Çarha halkın gördi yalguz bî-vakâr
 Dest râ âhû ıder gûyâ şikâr
     Âdemi âhû gibi kovub alur
     Başın alur gövde hâk üzre kalur
 Ğâret ü yağmâya hod yokdur şümâr
 Mâl ü 'avret esb ü ester bî-karâr
     Şâh hayrân kaldı kim zî pâdişâh
     Zî hükûmet zî tecemmül zî sipâh
 Bunca ceng oldı vü bunca gîru-dâr
 Dahî ânun hep sufûfî ber-karâr
     Buna gûyâ ceng ızhâr olmadı
     Cengden kat'â haber-dâr olmadı
 At u âdem cebbesin soydı revân
 'Azm-i Tebrîz itdi andan yek-'inân

(vr. 95a)

Ol günin yârındası sâhib-gürîz
 Girdi sekiz kişiyle Tebrîz'e tîz
     Singunun ardınca vardı Hân Selîm
     Katle fermân eyledi Sultân Selîm
 Ilgadı ardınca çok çâbuk-süvâr
 Kodılar ser-keşlerini bî-şümâr
     Düşmanın atı vefâ-dâr olmadı
     Kıldı ekser Şâh'ile yâr olmadı
 Çıkıldılar bir tâğa cem'-i surh-ser
 Hep yayan ne tîğ u ne tîr u teber
     Sengi cengin itdi âğâz ol gürûh
     Bir hisâr oldı hemân ol halka kûh
 Yüridi mûr u melâh-tek leşkeri
 Hassa keklik-tek seken yeniçeri
     Tîğ u tîrile tüfeng itdi helâk
     Kalmadı bir surh-ser katl oldı bâk
 Dahî germâ-germiken ceng ü neberd
 Pâdişâh'a geldi bir şîrâne merd
     Hayme vü hargâh bî-had sâyebân
     İbrişim halı vü zeyl-i bî-girân
 'Avretin Şâh'ın zırh-pûş u süvâr
 Şâh'a getürdi anı ol âhû-şikâr
     Kadı-'asker anda hâzırdı meger
     Ana in'âm itdi Şâh-ı behre-ver
 Kadı aldı 'adle gelmiş 'avreti
 Kadıdan gelmez dirler bid'ati
     Düşdi düşmân içre feryâd u nefîr
     Erkeği katl oldı el-bâkî esîr
 Kendü nâ-peydâ olub itdi gürîz
 Başına çün gördi kopdı rüsthîz

(vr. 95b)

Erdebîl-oğlı olub mecrûh zâr
 Eyledi Rûmî mübârizden firâr
     Ğâret oldı anda gûnâ-gûn metâ'
     La'l u gevher dirdi leşker sa' sa'
 Çok teberrük nesne târâc itdiler
 Düşmanı bir nâne muhtâc itdiler
     Kıymeti taşlarla altun tâş u deşt
     Çadır otak her birisi bir bihişt
 Genc ü zer harvârile girdi ele
 Sîm (u) zerden mahzen oldı merhale
     Cübbe vü cevşen zırh hod u külâh
     Oldı yağmâ zî ğanîmetlü sipâh
 Beserekle tâzî atlar bî-şümâr
 Bâz u boz u turnacı şâhîn hezâr
     Her yayanın mün'am itdi fil ü at
     Ol bisâtı terk idüb Şâh oldı mât
 Ğâret itdi her kişi bir mahzeni
 Çalduranda her fakîr oldı ğanî
     Ol gice maktelde Şâh itdi karâr
     Geldi ol dergâha beğler hî-şümâr
 Pâdişâh'ın öpdi heb beğler elin
 Hizmetiçün bağladı kollar belin
     Kim ğazâ bolsun mübârek Şâh-ı dîn
     Kapuna mihr u melek sürsün cebîn
 Bir mübârek vakt meymûn ay idi
 Kim ğanîmetden gedâlar bây idi
     Hod Receb âyı vu ikinci günü
     Çârşenbe leyletül'-İsrâ düni
 Bir gün ol menzilde Şâh itdi sükûn
 Yüridi yârındası ol zû-fünûn

(vr. 96a)

Taht-ı Tebrîz'e yöneldi tâc-dâr
 Oldı Şâh ile müşerref her diyâr
     Yukarı Segmen'de Şâh itdi nüzûl
     Menzil anı maslahat gördi 'ukûl
 Aşağa Segmendir andan sonra yurd
 Yüridi Hoy üzre andan reh-süpürd
     Dutdı bir gün anda ârâm ol ferîd
     Göçdi Hoy'dan dahî haşmetle sa'îd
 Bağ-dere menzil ki oldı servere
 Andan Ev-ağılı mahaldir ol ere
     İşbu menzilden Şeh-i Cem-ihtişâm
     Böyle fermân itdi Şâh-ı nîk-nâm
 Kim Dukakin-oğlı vü defter-deri
 Ya'nî defter-dâr nâmiyle peri
     Dahi Segmen başı ol çâbuk-süvâr
     Anlarunla hem 'Ali bin Şehsüvâr
 Pâdişâh'dan öndin anların 'inân
 Gireler Tebrîz'e 'adl ola 'iyân
     Kimseye zulm itmeye Rûmî-sipâh
     Emniyetle 'adl ile devletlü Şâh
 Erdebîl-oğlı'nın esbâbm tamâm
 Zabt ide bunlar ferîd için müdâm
     Andan Ahta-hâne'ye ol bârigâh
     Kondı Kuşcı Çayırı'na sonra Şâh
 Bir gün anda tâc-dâr itdi karâr
 Geldi Ekrâd'un beğinden bir süvâr
     Hacı Rüstem nâm bir efsürde pîr
     Şark Şâh'ınun sülûkinden habîr
 Erdebîl-oğlı'na tâ ğâyet enîs
 Surh-ser içinde Ekrâd'a reîs

(vr. 96b)

Küfr (u) 'isyân cürmin ol şûrîde-hâl
 Pâdişâh'dan 'umdi zî fikr-i muhâl
     Şâh emr itdi gelsün ol ğulâm
     Küfr u tuğyân ehli her yüzden melûm
 Hazretinde hâzır oldı serverin
 Turdı tapusunda bir dem ol erin
     Pâdişâh hışm itdi ki şûrîde-baht
     Süfle-gevher acı yemişlü dıraht
 Dün kılıç saldın hod İslâm ehline
 Hâmi-yi İslâm ile nâm ehline
     Can mudârâsın idüb geldin bugün
     Söyle meydân içre hâlin neydi dün
 Hacı Rüstem didi iy Dârâ-yı dehr
 Dehr elinden çekme her-giz cevri u kahr
     Fırsatın hem-vâre bolsun Şâh-ı dîn
     Kapuna sürsün selâtînler cebîn
 Bendeki külfet belâsı âşikâr
 Bunlara tapdurdı itdi böyle hâr
     Küfr îmâsın İslâm içinde gütdüğüm
     Bir mudârâ sûretidir itdüğüm
 Şâh ana didi ki iy mel'ûn dün
 Şermsâr u dîn ü hâyin ser-nigûn
     Mülkümün bir yanı 'Osmân mülkidir
     Bir yanı Şâmî ki Sultân mülkidir
 Ger buna ya ana itseydin penâh
 Hiç olur muydun bu demde rû-siyâh
     Yüz ağardır dem-be-dem İslâm (u) dîn
     Küfr u 'isyân yüz karasıdır hemîn
 Hâssa ol 'isyânı fikr it âşikâr
 Kim Kemâh'ın kal'asın itdün hisâr

(vr. 97a)

Şâh 'Ali Beğ'den Kemâh'i 'âkıbet
 Şâh'a tekye itdin aldın bî-cihet
     Sen bilürdün ol hisârı sâbıkâ
     Bizlere virmişdi ol nîgû-likâ
 Böyle diyüb Pâdişâh-ı kâm-rân
 Kapucu-bâşıya emr itdi hemân
     Kim bu mel'ûnı (vu) ferzenden dahî
     Akraba vu haşv u peyvendin dahî
 Tiğ ile cellâda teslîm eyle-gil
 Kendüsin oğlıyla ma'dûm eyle-gil
     Hacı Rüstem birle yüz elli kişi
     Anda katl oldı budur gerdûn işi
 Göçdi andan dahî ol Döldül-süvâr
 Yamcı Gedüği'nde kondı Tâc-dâr
     Heft Çeşme nâma kondı bârigâh
     Râhat oldı Şâh dinlendi sipâh
 Gördi Hâlid (Beğ) geldi ol menzilde fâş
 Geldi ol 'âsî velî getürdi bâş
     Hâlid'i yüz elli kâfir kişi ile
     Boynun urdı ya'nî kavm-i vahşiyle
 Kondı andan Şâh Sehlân'a be-nâm
 Nefs-i Tebrîz'e yüridi dost-kâm
     Hod Receb ayınun on altıncısı
     Çârşenbe gün iy idrâk ıssı
 Kondı surhâbun yanında bârigâh
 Köpri Başına konuldu çâr-gâh
     Çıkdı Tebrîz'in hep a'yânı tamâm
     Şâh'a istikbâle ya'nî hâs 'âm
 Bustân oldı kudûmundan firâş
 Yer yüzün nakş itdi gûnâ-gûn kumâş

(vr. 97b)

Şâh'a pâ-y-endâze yek-ser yer yüzi
 Bezedi zerbâgla oldu kırmızı
 Yüz sürüb sümm-i semendin öpdiler
 Yüz tazarru' birle andın öpdiler

DER-ÂMEDEN-İ SELÎM HÂN BE-ŞEHR-İ TEBRÎZ VE İSTİKBÂL-İ BEDÎ'İ'Z-ZAMÂN

Mağribî cenbinde Tebrîz'ün 'iyân
 Bir mu'allâ kubbe var çün âsumân
 Künbet-i mînâya benzer lâciverd
 Reşk ider ana bu çarh-ı sâl-hord
 Söylenir adiyle ol Şâmî Kazan
 Geçdi ol bünyâd olalı çok zamân
 Çıkdı ol hadrâyî-künbetden çü-kûh
 Şâh'a istikbâl itdi ol gürûh
 Şedde vü tûgiyle bir saf ehl-i hâl
 Sûretâ abdâl u pes ma'nâya dâl
 İçlerinde bir cemâ'at-keş civân
 Çehresinde pertev-i devlet 'iyân
 Şâh suâl idüb bu cem'i şevk ile
 İrdi tahkîkına cem'in sevk ile
 Didiler iy pâdişâh-ı kâm-rân
 Husrev-i devrân Hudâvend-i cihân
 İşbu mecmû'ı Kalenderlerdurur
 'Âlemi pâ-mâl iden erlerdurur
 Şimdi tâbi'dür bular bir servere
 Tuhme-i Sultân Hüseyin-i Baykara
 Söylenir ismiyle ol Bed'u'z-zamân
 Şâh iken dervîş olubdur nâ-gehân
 İşbu er taht-ı Herât'un hândır
 Her Horâsân milkinün sultânıdır

(vr. 98a)

Çün kızılıbâş u yeşilbâş itdi ceng
 Koşuluşdı devri ol iki neheng
     Oynadı ol memleketlerde semend
     Ortalıkda işbuna irdi güzend
 Zulmile gitdi elinden saltanat
 İhtiyâr itdi makâm-ı meskenet
     Şimdi bu künbetde zâyîrdir fakîr
     Tâc-ı şâhî kisveti taht-ı hasır
 Şâh-ı şark itmiş yasak kim bu civân
 Ata her-giz binmeye şimdi yayan
     Şâh'a istikbâle geldi adile
     Dehr elinden şekvesi var Şâh'ile
 Çün bu ma'nâdan Selîm oldu habîr
 Böyle fermân itdi ol sâhib-nazîr
     Kim bu mihnet hâkine üftâdei
     Dehr-i dîn dâmındaki âzâdei
 Söylenüz varsun yine ğam-hâneye
 İtmesün nisbet bizi bî-gâneye
     Tahta çıkmış bir selâtîn-zâdedür
     Pâdişahlık eylemiş âzâdedür
 Men yayan anı getürmen yanuma
 Vechiyle gelsün benüm dîvânıma

NIŞESTEN-İ SULTÂN SELÎM HÂN BE-TAHT-I ÂZERBÂYCÂN

Geçdi andan server-i rûy-i zemîn
 Şâh-ı 'âlem sâhib-i tâc u nigîn
     İndi devletle visâk-ı şevkete
     Başladı 'iyy u huzûr-ı vahdete
 Böyle emr idüb ferîd-i rûzigâr
 Hüsrev-i 'âdil-dil-i Düldül-süvâr

(vr. 98b)

Kim cihân Şâh'ıyla Sultân Bû-sa'îd
 Hem Hasan Sultân u Ya'kûb-i ferîd
     İşbu 'âlî pâdişâhlardan 'iyân
     Her hazâyin kim alubdı bî-gümân
 Şimdi ol genc ü define lâ-muhâl
 Erdebîl-oğlı'ndadır yok kîl u kâl
     Ol ğarâyib ol 'acâyib tuhfeler
     Kıymeti daşlarla gûnâ-gûn gevher
 Vasfa sığmaz her teberrükler ki vâr
 Ol cevâhirler ki bulmuş i'tibâr
     Âlet ü esbâb u genc u sîm u zer
     Ûd-i hâm u 'anber ile misk ü ter
 Tâzî atlar beserekler bârile
 Bin katar ester kamu hâr-vâr ile
     Arslan u pîl ü kaplanlar tamâm
     Bebr u şîr ile hüner-berd zinde nâm
 Hayme vu hâr-gâh çetr-i sâyebân
 İbrişim halı vü zeyli bî-girân
     Hep buna benzer ğarâyibler ki var
     Dahî gûnâ-gûn metâ'-ı bî-şümâr
 İşbu mezkûrâtı'cem' idü revân
 'Arz idün dîvânıma bî-âyîn u ân
     Akmişe cinsin ü altun âletin
     Kıymeti taşlarla şehler kisvetin
 Hâzine teslîm idün bî-intizâr
 Bunların emsâlîne öldür medâr
     İşbu ma'dûdât genc ü râyde pes
     Her metâ'ı işbuna idün kıyâs
 Her ne Şâh emr itse girdi ele
 Anca zâyid tuhfeler dahî bile

(vr. 99a)

Geldi dîvâna bu mâl-i bî-şümâr
 Aldı zabt itdirdi Şâh-ı tâc-dâr
     Böyle fermân itdi bundan sonra Şâh
     Şâh-ı şîr-efken Selîm-i kîne-hâh
 Şehr-i Tebrîz içre bâzîrgân olan
 Ehl-i san'atdan ne vâr imkân olan
     Her hüner ehli vu her sâhib-kemâl
     Hâcegî vu tâçir u dârâ-yı mâl
 Sürile ahkâm ile İstanbul'a fâş
 İde bunlar ol memâlikde ma'âş
     Tâ 'Acemler san'atına bî-lecâc
     Rûmîler göstermeye hiç ihtiyâc
 Şâh emri mücebince lâ-muhâl
 Sürdiler Rûm'a besî sâhib-kemâl

**MÛLÂKÂT-I BEDÎ'U'Z-ZAMÂN BÂ-HAZRET-İ
 SULTÂN SELÎM HÂN**

İşbu dîvânda hem ol Bedî'u'z-Zamân
 Kim Horâsân şâhı vü Hân oğlu Hân
     Bir alay âbdâlile ol zinde-pûş
     Geldiler dîvâna kopdı bir hurûş
 İlticâ itdi revân dergâha ol
 Dest-bûs için yöneldi Şâh'a ol
     Pâdişâha virdiler bundan haber
     K'iy zahîr-i milk-i şâh-ı behrever
 Uş hemân cem'iyle Hüsrev-nijâd
 Geldi dergâha el öpmekdir murâd
     Böyle fermân idüb ol rûşen-zamîr
     Ki ana çok i'zâz ide cem'-i vezîr
 Ağlar hep ide istikbâl ana
 Hürmetile şöyle kim abdâl ana

(vr. 99b)

Böyle fermân itdi ferîd-i rûzigâr
 Kim bu er hem Şâh'dır hem şehriyâr
     Paşalar önünce gelsün yanıma
     Hürmetile girsün ol dîvânıma
 Kapucu başı olanlar ihtirâm
 Eyleyüb ardınca gelsünler temâm
     Çün gele tahtım yanında yir idün
     'İzzet ü ikrâma anı seyr idün
 Anun üzre kimse takdîm itmesün
 Nâ-gehân rencîde-hâtır gitmesün
     İşbu üslûb ile paşalar revân
     Şâh'a 'arz itdiler anı kâm-rân
 Şâh'a bir Şeh-nâme itdi pîş-keş
 Ol selâtîn-zâde-i dervîş-veş
     'İzzetile Şâh'a ol virdi selâm
     Pâdişâh sür'atle gösterdi kıyâm
 Lutfile bir kaç kadem basdı ferîd
 Merhaba itdi anunla ehl-ı dîd
     Çıkdı andan sonra tahta tâc-dâr
     Bir murassa' kürsi geldi zer-nigâr
 Kürsiyi tahtun yanında koydılar
 Nice kürsi kim serâser pür-güher
     Hüsrev-i dervîş-veş geldi firâz
     Kürsiye çıkdı vü gösterdi niyâz
 Hem-nişîn oldı Selîm'e rû-be-rû
 Şâh anun hâlini sordı mû-be-mû
     Şâhlığı vaktinde olan hâlini
     Sonra çarhın itdüğü ahvâlini
 Şâh-ı şarkın ana bî-hürmetliğin
 Cevr u kahrin cümle bî-mürvetliğin

(vr. 100a)

Hem dem oldı Şâh ol dervîş ile
 Çok bu yoldan söyledi dil-rîş ile
     Ser-güzeştin olda bir bir söyledi
     Mâ-cerâsın cümle takrîr eyledi
 Şâh-ı deryâ-dil Selîm-i ser-firâz
 Didi: İy perverde-i envâ-ı nâz
     Sen irübsin Çarh-ı gerdûn hâline
     Muttali'sin bu dü gerdûn hâline
 Süfle gerdûndan vefâ ummak m'olur
 Bu cefâ-cûdan safâ ummak m'olur
     Âsumân hali budur iy horde-bîn
     Âdemi geh şâd ider gâhî hazîn
 Geh virür tâc u nigîn u saltanat
 Geh virür 'acz u niyaz u meskenet
     Tahtayile tahtı yeksândır bunun
     Cümle ma'mûrâtı vîrândır bunun
 Kim felekden kâm alubdur ya murâd
 Dâd elinden çarhın iy şeh-zâde dâd
     Lîk 'ahd idem eğer taht ola yâr
     Yâr olursa bendeye Perverdigâr
 Surh-ser mel'ûnı def idem tamâm
 Rûmî'ye bu mülk yek-ser ola râm
     Arzu şimdi Horasan'dur mana
     Ol diyârın fethi âsândur mana
 Belki Hind ü Sind olubdur arzum
 Anı tahkîk eyleyübdür ehl-i Rûm
     Tahtuna sultân idem âhir seni
     Hod Herât'a han idem âhir seni
 Öpdi ol dervîş-veş Şâh'ın elin
 Bağladı sıdkile hizmet-çün belin

(vr. 100b)

Çıkdı Şâh'ın hizmetinden şâd u kâm
 Giru istikbâle geldi hâs u 'âm
     Yurdına i'zâz ile gönderdiler
     Pes girü dergâha yüz dönderdiler
 Bir temevvüc itdi deryây-ı kerem
 Ol kerem itdi gedâyı muhterem
     Virdi ol dervîşe şâh-ı hod-perest
     Bahşış-i şâhâne ya'ni deste-dest
 Tâzî atlar biserekle haymeler
 Dahi gûnâ-gûn metâ'-ı sîm u zer
     Sîm u zer esbâb u envâ'-ı mal
     Bî-'idâd kul cümlesi sâhib-cemâl
 Bir murassa' tâc-i zer virdi ana
 Kim görenler anı kalırdı tana
     Bir kemer virdi serâ-ser la'l u dür
     Uçdan uca dürr-i şeh-vâr ile pür
 Bî-'aded hil'at kamu dîbâ-yi Çîn
 Çarh-ı atlas Şâh'a itdi âferîn
     Kendüye yâr u enîs itdi anı
     Hazretinde hem celîs itdi anı
 Sâliyâne rûze ihsân eyledi
 Ol gedâyı yine sultân eyledi

ADALET GÜSTERDEN-İ SULTAN SELİM DER ŞEHR-İ TEBRİZ

Çün bu in'âmât hep oldu temâm
 Böyle fermân itdi Şâh-ı nîgû-nâm
     Ki ol mu'allâ cami'i kim bir zamân
     Hayr için itmiş bina Ya'kûb Hân
 Surh-ser devrinde olmuş pâyimâl
 Zikr u tâ'at anda bir emr-i muhâl

(vr. 101a)

Nice yıl ol mescid-i 'âlf-penâh
 Ketm-i İslâm ile kalmış mübtelâh
     Çâr-yâr adından olmuş bî-nasîb
     Minberine çıkmamış bir gün hatîb
 Ne müezzin bamına çıkmış firâz
 Ne namaz olmuş içinde ne niyâz
     Secdeden mahrûm mihrâb müdâm
     Secdeyi hep Şâh'a itmiş hâs u 'âm
 Minberini oda yakmış Surh-ser
 Eylemiş mihrâbını zîr u zeber
     Her yanında bir tavile baĒlu at
     Ortasında nice dürlü mühmelât
 Şâh fermâniyle çok firâş ana
 Vardı sepdî su yerine yaş ana
     AĒlayub mihrile nem-nâk itdiler
     Âbile cârûb ile pâk itdiler
 Kâr-gârlar ana emritdi ferîd
 Minber u mihrâbın itdürdi cedîd
     Halı vü seccadeler geldi revân
     Virdi câmi' girü cennetden nişân
 'Ud u 'anber yakdı hâdim câmi'a
 Câmi'i gark itdi nûr-i lâmi'a
     Câmi'in esbâbı çün oldu temâm
     Hem Hatîb u hem ma'ârif hem imâm
 Böyle emr itdi ferîd-i rûzigâr
 Katil u küffârı Şâh-ı tîĒ-dâr
     Kim ne denlü ehl-i fadl u 'ilm ola
     Câmi'-i İslâm u sâhib-hilm ola
 Şehr içinde sâkin olan ehl-i dîn
 Ya'ni din ehlî vü İslâm'a mu'în

(vr. 101b)

Dirile câmi' günü ol câmi'a
 Hatt-ı rûhânî ire her sâmi'a
     Cum'a vakti geldi cem' oldı sipâh
     Mescide 'azm itdi Şâh-ı dîn-penâh
 Ol cemâ'atle Şeh-i rû-yi zemîn
 Câmi'a şevketle geldi dûr-bîn
     Cüz-hânlar devrin itdiler cedîd
     Câmi'a can virdi Kur'ân-ı Mecîd
 Minbere çıkdı hatîb-i hoş-sadâ
 Canlar oldı savtuna ânun fedâ
     Başladı tevhîdile evvel kadem
     Zikr-i Bismi'llâh'dan ol urdı dem
 Mustafâ'yı Câr-yârile tamâm
 Taze zikr itdi vu virdi halka kâm
     Âl-i Osmân zikr olub tâ kim Selîm
     Hutbe Şâh adıyla oldı müstakîm
 Sıdk u ihlâs ile kıldılar namâz
 Hem namâz itdiler ve hem çok niyâz
     Oldı Cum'a çü 'iydi'l-mü'minîn
     Tazelendi bir dahi âyîn-i dîn
 Şehr-i Tebrîz'in fakîrin bi't-tamâm
 'Âciz ü miskinîn ol şehrün be-nâm
     Cum'ada cem' itdi Şâh-ı pür-kerem
     Hayr u edrâr itdi vu virdi direm
 Sıdkile fâka ehlin ser-firâz
 İtdi dünya cîfesinden bî-niyâz
     Ehl-i İslâm'ın du'âsın aldı Şâh
     Çıkdı mescidden ferîd-i dîn-penâh
 Tâ'at ile buldı Cennâti'n-Na'im
 Heşt-Behişte vardı Câmi'de Selîm

(vr. 102a)

Olda bir 'âli 'imâretdür 'iyân
 Hem binâ itmiş ânı Ya'kûb Hân
     Heşt-behişte girdi ol nîgu-Sirişt
     Tâ'ati makbûl olanındır behişt
 Ol makâmı gördi Şâh-ı kâm-yâb
 Ol behiştî-sîret u cennet-meâb
     Çün temâşâsın tamâm itdi ferîd
     Hayme vu har-gâha döndi ehl-i dîd
 Ol vilâyet halkına oldı nidâ
 'Âmm u hâssalar ekâbir var gedâ
     Kim gele yurdına emniyyetle hep
     Bir ahad incinmeye hod bî-sebep
 Her perîşân-hali cem' itdi Selîm
 Halk döndi yurdına bî-havf u bîm
     Şehr-i Tebrîz içre Şâh-ı kâm-kâr
     Dutdı devlet birle dokuz gün karâr
 'Adlile ol mülki ma'mûr itdi Şâh
 Emniyet gösterdi ol kişver-penâh
     Hutbe vü sikke okundu adına
     Halk tahsin itdi 'adl u dâdına
 Aldı Âzerbâyçân'ı şehriyâr
 Dutdı Tebrîz'inde bir kaç gün karâr
     'İyş u nûş itdi Şeh-i ferhunde-fâl
     Şehr-i Tebrîz içre İskender-misâl
 Her metâ'ından ol milkin bîş ü kem
 Derdi durdı Şeh-i sâhib-kerem

BÂZ GEŞTEN-İ SULTAN SELİM (EZ)-ÂZERBÂYCÂN

Girdi güz faslı vü yüz gösterdi dey
 Zer hazân oldı vü geldi cûşe mey

(vr. 102b)

Bûstân pejmürde oldu nâgehân
 Sûsenî ton giydi şâh-ı erguvân
     Dökdi bâğ evrâkını toprağa berd
     Vardı pâ-mâl itdi bâdı herze-gerd
 Gülşeni târâca viridi şerr-i bâd
 İtdi sarsar bâğ içinde çok fesâd
     Hâneğî-tek başa çadır aldı tâğ
     Hıl'at-i beyzâya girdi giydi ağ
 Dey zamânı bâ'is oldu kem sipâh
 İde teşden hod tere bağı penâh
     Hob kışlakdır atı vu avı bol
     Odunı vu koyunı vu gâvı bol
 Kışlaya Şâh ol zemîn-i tâ-bahâr
 Çün bahâr ola yine çâbuk-süvâr
     Yüriye Tebrîz'e Rûmî bir dahî
     Zabt ide ol merz-bûmı bir dahî
 Şâh-ı şarkı kande vardıysa bula
 Yer yüzinde anı nâ-peydâ kıla
     'Azm ide andan Horâsân'a Selîm
     Göstere teshîr'i insâna Selîm
 Uş bu tedbîr ile Şâh-ı kîne-hâh
 Göçdi Tebrîz'inden ü çıkdı sipâh
     Kondı Sehlân'a sipâh-ı bî-girân
     Göçdi şevketle Hüdâvend-i cihân
 Hoca Reşîd-i güher-zîn kondı ferîd
 K'ânı hayriçün revân itmiş Reşîd
     Kondı Devletle Merend'e bârigâh
     Çayırını anda pâ-mâl itdi Şâh
 Ol çemenden göçdi menzildir Zulûs
 Kondı ol gün tâ seher çalındı kûs

(vr. 103a)

Gergere geldi o menzilden sipâh
 Uş bu menzilden ferîd-i dîn-penâh
 Geçdüğü demde Iraz suyn revân
 Zikrolan kışlaya 'azm itdi 'iyân
 Didi göreyim Karabağ'ı dahî
 Seyr idem bağında 'an râğın dahi
 Şark Şâh'ın almayınca gitmeyem
 Yaza-dek bir özge niyyet itmeyem
 Kışlayam ol bâğ u râğın tâ-bahâr
 Kim onun kışı olur hep lâle-zâr
 Şâh'a gerçi tâbi' oldı leşkeri
 Virmedi lîkin rızâ Yeniçeri
 Didiler iy Hayder-i Düldül-süvâr
 Behremend itsün seni Perverdigâr
 İşbu deryâ gibi leşker kim sipâh
 Bu 'adûsız leşker iy devletlü Şâh
 Ne Karabâğ'a sığar ne ak bağa
 Ne beyâbâna ne deşte ne tağa
 Zat u tûşe nâ-gehân kim yâb olur
 Gâh olur kim bağlar bî-âb olur
 Nefs-i hod terk eylemezdir segligi
 Nefs ucundan kopa ad eksikliği
 Pahadişâh emr itdi ki Yeniçeri
 Bir bahâne itmeyüp yürün beri
 Tanrı virirse kefilim tûşeye
 Her birinüz koyayım bir kûşeye
 Mûr (u) mâhî râzikîdir Zü'l-Celâl
 Râzık oldur rızık için çekmen melâl
 Hayli sa'y itdi erenler serveri
 'Âkibet men' olmadı Yeniçeri

(vr. 103b)

Didiler iy pâdişâh-ı Cem-nişân
 Kim Sikender mağrib u meşrik 'iyân
     Rûm milki bir ucuzluk kûşedir
     Kanda varsak âb u nân tûşedir
 İnelüm Âmâsiyye şehrine tîz
 Kışlalyalum ol diyârı bî-sitîz
     Çün bahâr hürremi yüz göstere
     Sen buyur biz can virelüm yek-sere
 Dönelim Tebrîz'e iy Şâh-ı cihân
 Çünkü maksudundır Âzerbâyecân
     Surh-ser-i bî-dîni ma'dûm idelim
     Ol diyârı Şâh'a mahkûm idelim
 Bi'z-zarûret kahrile ol ser-firâz
 Geçüben sû-yi İraz'dan döndi bâz
     Kondı Tundalınca suyu üzre Şâh
     Şâh-ı 'âlî server-i 'âlem-penâh
 Ol kesik-künbed makama bî-direng
 Yokdur ol künbetde kat'â asl-ı seng
     Göçdi künbetden ferîd-i nükte-dân
     Nahcivân kurbına kondı yek-'inân
 Bir Karabâğ ulu köy var lâ-muhâl
 Ana kondı Hüsrev-i ferhunde-fâl
     Geçdi andan Hüsrev-i 'âlî-cenâb
     Hassa üzre yürürken pür-'ikâb
 Bir tasavvur kıldı erenler serveri
 K'emrini dutmadılar Yeniçeri
     Kışlamadılar uyup bunlar bana
     Bunları fikr eyleyüp kaldum tana
 Lîk bildüm men çü fikr itdüm uzak
 Mustafa Pâşâ'dan almışlar sebak

(vr. 104a)

Uş anun igvâsilendir ekseri
 Kim bana yâr olmadı Yeniçeri
     Serverin bir dilsüzi vardı 'iyân
     Şâh işâret itdi kim iy bî-zebân
 Mustafa Paşa yürirken var yakîn
 Duymasun nâ-gâh seni Paşa sakın
     Kuskunun kes bindügi atun nihân
     'Askeri güldür ana iy bî-zebân
 Varuben dilsüz revân kesdi anı
 Bir yanına Paşa'nın asdı anı
     Halk hayrân kim ne hâletdir buna
     Yazmağičün işaretdir buna
 Kondı Ahmed Beğ zevâyâsın o gün
 Bilmedi kimse mu'ammâsm o gün
     Geçdi anda Sidrek'e kondı ferîd
     Ol konakdan dahi geçdi ehl-i dîd
 İki vâdî arasına kondı Şâh
 Zengicâni'ye erişdi bârigâh
     İşbu menzilde hakîkat iy hakîm
     Mustafa Paşa'yı redd itdi Selîm
 Oldı ma'zûl ol vezâretten vezîr
 Açdı kuskunun mu'ammâsın habîr
     Bir gün ol menzilde ârâm itdi Şâh
     Üçkilisa'ya yöneldi bârigâh
 Uruc'a kondı oradan Tâc-dâr
 Master'a 'azm itdi andan Şehriyâr
     Anisuyın kondı andan dûr-bîn
     Geçdi andan dahi Dârâ-yı zemîn
 Kondı Kars'un şehrine hod kâm-kâr
 Bir gün ol menzilde itdi ol karâr

(vr. 104b)

Yüridi Sugeçidi'ne bârigâh
 Girdi Gürcistan'a Şâh-ı dîn-penâh
     Ana irşâd itdi yolu reh-numûn
     Yoldan ermez cüz tarîkatsuz cünûn
 'Ahd olunmuşıdi Gürcîden revân
 Leşkere azık geldi bî-fîn u ân
     Çâbuk ol ma'nîde te'hîr eyledi
     Ehl-i Rûm'a tûşe taksîr eyledi
 Bundam akdem elçisi ânun be-nâm
 Şâh'a gelmişdi ânun adı Nizâm
     Hod 'Acem mülkünden idi ol resûl
     Surh-serden Gürcî'yi itmiş kabûl
 Şâh icâzet virmemişdi ol ere
 Kim döne çâbuk huzûrına vara
     Tûşe kahrinden ferîd-i rûzigâr
     Gürcî'ye 'azm itdi vü oldı süvâr
 Elçiden yol sordı Şâh'ım Cem-nişân
 Çâbuk'in mülkine döndirdi 'inân
     Böyle emr itdi ki Gürcistan'ı Şâh
     İde Rûmî birle ser-te-ser tebâh
 Gice habs olurdı elçi tâ-seher
 Subh-dem yol gösterirdi râh-ber
     Gündüzin i'zâz iderdi Tâc-dâr
     Gicele mahbûs idi bâ-sûh-güzâr
 Bir nice menzil kulağuz oldı ol
 Ehl-i Rûm'a menzil-âmûz oldı ol
     Çağlagur nâma nüzûl itdi ferîd
     Bir gün anda sâkin oldı ol sa'îd
 Düşkaya'ya kondı andan Hân Selîm
 Yüridi andan dahî Sultân Selîm

(vr. 105a)

Karşusından Bardız'ın görüldi yurd
 Kondı ol hana ferîd-i reh-süpürd
 Bir konak gâyet bâ'îd u dûrdur
 Bu konakda leşkeri ma'zûrdur
 Kaldı bu menzilde hayli çâr-pâ
 Ermediler hana çekdiler cefâ
 Yoldan azdı anda ekser leşkeri
 Him sipâhî oğlanı Yeniçeri
 Bunda âgâh oldı çâbuk kim Selîm
 Gürcî'ye hışm itmiş ol bî-havf (u) bîm
 Tûşe vü envâ-i ni'metle revân
 Tâc-dâra karşı gönderdi 'iyân
 Çâbuk'i 'afv itdi sehvindin Selîm
 Geçdi cürminden kerem-güster(di) hakîm
 Göçdi handan sür'atile bâr-gâh
 Yaylacuk'a kondı andan bâr-gâh
 Bunda İstanbul kilesi un 'iyân
 Bin doryüz akçeye çıkdı revân
 Şöyle kaht oldı azık kim leşkeri
 Hâkile bir gördiler sîm u zeri
 Yaylacuk'dan göçdi kondı Tâc-dâr
 Alacalar nâmı ol çâbuk-süvâr
 Göçdi andan dahi ol Husrev-nijâd
 Kondı Çoban Köprüsi pâyine şâd
 Anda bir gün oturak oldı ferîd
 Server-i devrân Selîm bin Bâyezîd
 Tâ ki ardından gelüp irdi revân
 Tôplar Urum-eliyle bî-gümân
 Kim Hasan Pâşâ şehîd oldukda Şâh
 Rûmî Beğler-beğliğin ol Pâdişâh

(vr. 105b)

Hod Sinan Paşa'ya kılmışdı 'atâ
 Yoğ idi yoldaşlığında hiç hata
     Göçdi anda bâr-gâhiyle sipâh
     Yeniler nâmi müşerref itdi Şâh
 Yenilerden göçdi ol 'âlî-mekân
 Matrahac'a kondı Dârâ-yı cihân
     İşbu menzilde kıyâfette hakîm
     Pîri Paşa'yı vezîr itdi Selîm
 Göçdi anda dahi ol 'âlî-cenâb
 Erzurûm önine kondı pür-şitâb
     Kondı anda hod Tekir nâma sipâh
     Geldi bu menzilde iki dem sipâh
 Didiler Bayburd henüz alınmadı
 Gerçi az eyyâm da kalınmadı
     Ol hisârile besî ceng eyledük
     Başlarına kal'ayı teng eyledük
 Mancunûkî toplar urduk ana
 Şöyle kim gerdân felek kaldı tana
     Şimdi feth olunmadı dahi durur
     Durmuyup hâ Rûmî topı tîr urur
 Şâh bunlardan haber sordı revân
 Didiler kim iy Hudâvend-i cihân
     Anca ceng itdük yemîn ü ger yesâr
     Feth olunmadı dahi durur hisâr
 Pâdişâh itdi ğazâbl'ânun birin
 Tîĝa teslîm itdi kestürdi serin
     Birin anun saldı Bayburd'a revân
     Hışm ile ol server-i sâhib-kırân
 K'ol hisâr üzre olan beğler tamâm
 Varmadın ben yürüyüş itsünler hemân

(vr. 106a)

Şöyle kim varam hisâr alınmadın
 Kûs u zurna feth için çalınmadın
     Cümlesinin boynunu ursam gerek
     Başlarını gövdeden ırsam gerek
 Bu ne ğayret bunca müddettir tamâm
 Bir hisâr alınmaya zî neng ü nâm
     Beğlere çün irdi serverden haber
     Hep revân aldı ele tîğ u teber
 Didiler çün ölmek imiş 'âkıbet
 Olalım ğayret yolunda yek-cihet
     Cân u başdan geçdi ol beğler tamâm
     Yürüyüş itd' ol hisâra hâs (u) 'âm
 Tôp u tîr u tîğ ile ceng itdiler
 Kal'ayı topile pür-seng itdiler
     Yürüyüş ki tîp ile tîğ oldu fâş
     Bir nefes kat' olmadı anda savaş
 Surh-ser gördi ki Rûmî pehlevân
 Koydular ğayret yolunda bâş u cân
     Bi'z-zarûret 'aciz u ızhâr itdiler
     El-amân diyü din ikrâr itdiler
 Aldı âhir ol hisârı ehl-i Rûm
 İtdiler tîğ ile ol pûlâdı mûm
     Hem kilidî karşı vardı servere
     Kim musahhar oldu Hayber Hayder'e
 İşbu demde Şâh-ı gerdûn-iktidâr
 Ol Tekir'den ferr ile oldu süvâr
     Yürüyüb kondı şikâre kâm-rân
     Geçdi kondı Kârver'e 'âlî-mekân
 Göçdi andan dahi kondı Zernic'e
 Savma niyyet itdi mü'min ol gice

(vr. 106b)

Cum'a güninde oruç oldu bedîd
 Orucu dutdı vü göçdi ol ferîd
     Göçdi andan kondı Çinoğlı'na Şâh
     Bir gün anda oturak oldu sipâh
 Has arabalar gelüp irdi revân
 Kar dahi yağdı bu menzilde 'iyân
     Göçdi kondı Yenice nâma Selîm
     Yürüdi Bayburd'a hikmetle hakîm
 Üçkilisa oldu andan sonra yurd
 Giru kaldı kal'a ya'ni Bayburd
     Üçkilisa'dan icâzet virdi Şâh
     Şâh fermâniyle dağıldı sipâh
 Yürüdi (tâ) Sınur'a (hem) Tâc-dâr
 Ol sınır bir köy idi iy hûş-yâr
     Bir gün ol menzilde gösterdi sükûn
     Şâh-ı 'âlem Pâdişâh-ı zû-fünûn
 İşbu menzilde hüner-ver ehl-i dîd
 Eyledi Bayburd'ı bir sancak ferîd
     Mîr-âhûr başına virdi tamâm
     Kim Muhammed Bıyıklu'dur be-nâm
 Trabozan'ı ve Karahıss'ı dahî
 Canik'i vü çok vilâyet iy ahî
     Dahi Âzerbâycân ile bâkî diyâr
     Tâbi' itdi Bayburd'a Tâc-dâr
 Koydı ol âğâyı ol serhadde Şâh
 Koşdı Rûmî'den dahî hayli sipâh
     Ol diyârı ser-be-ser Dârâ'yı Rûm
     Ana virdi oldu ahkâmında mûm
 Dahi envâ'-ı 'inâyet itdi Şâh
 Gence gark itdi anı 'âlem-penâh

(vr. 107a)

Nergile Zâviyesi dirler be-nâm
 Hod Sınur'dan ana kondı döst-kâm
 Dayı Şeyhi kondı andan sonra Şâh
 Ol diyâra çok gazâ itdi sipâh
 Nice köyler yakdı yıkdı leşkeri
 Ger sipâhîdir ve ger Yeniçeri
 Dâd idüb ehl-i tezellümden revân
 Dergeh-i 'âlîde itdiler figân
 Vâkîf oldı Husrev-i rûy-i zemîn
 Cûşe geldi hışm idib deryâ-yı kîn
 Bundan oldı Şâh-ı gerdûn-iktidâr
 Böyle emritmişdi tekrar âşikâr
 Ger ide Paşa (lar) yasak kim leşkeri
 Ger sipâhî aslı ger Yeniçeri
 İtmeye dervîş-i dil-rîşe sitem
 Çekmeye dihkân sipâhîden elem
 Çün re'âyâ şekve ızhâr eyledi
 Kim bizi 'asker dil-efkâr eyledi
 Leşkeri zabt itmeyen a'yâna Şâh
 Hışm-nâk oldı ferîd-i kîne-hâh
 Hersek-oğlı'yla Dukakin-zâdeyi
 Ol vezîr olan iki âzâdeyi
 Bir gazabla halk içinde itdi hâr
 Bir nefesle anlar oldı târu-mâr
 Başlarına yıkdılar çadırların
 Bozdılar Paşaların hâtırların
 İkisinde anda ma'zûl itdi Şâh
 Hibret aldı Paşalardan hod sipâh
 Göçdi andan Pâdişâh-ı pür-gazab
 Karaciğer konağa kondı bî-te'ab

(vr. 107b)

Çağalğan andan Uluç-ârâ be-nâm
 Hem 'Ali-Şîr'e yöneldi dôt-kâm
     Şîr-ışık'dan geçdi Dârâ-yı cihân
     Ol Kara-hısın u hisâra kondı Hân
 Anda dört gün sâkin oldu tâc-dâr
 Geçdi pes menzildürür Balçık-hisâr
     Kiliköy Ercilüvan'dan lâf olı
     Sorkun andan yağdı karılı tolı
 Kışdan ol gün sâkin oldı anda Şâh
 Göçdi Budaş'a yöneldi bârigâh
     Bunda hem bir gün karâr itdi ferîd
     Yüridi andan Hicarçuğ'a Sa'îd
 Göçdi andan menzil oldı Hacılu
 Bu konakdan Niksar'a yetmelü
     Kondı Niksar'ı vü bayrâm itdi Şâh
     İki gün durdı ferîd-i dîn-penâh
 Ayatı nâm olda bir yurddur yamân
 Anda kondı Hüsrev-ı mülk-ı cihân
     Sonusa bir yurdı dahi Server'in
     Karatay'a vardı esbâbı erin
 Girdi Şevvâl'in ikincisi günü
 Dinle im'ânile iy 'ârif bunı
     Pâdişâh Âmâsiyye şehrin be-nâm
     Menzil itdi uş menâzil ve's-selâm
 Çün bu 'âlî şehre girdi bârigâh
 Böyle emr itdi Sinan Paşa'ya Şâh
     Kim yüri sen Engür i şehrine var
     Kışla ol ma'mûre şehri tâ-bahâr
 Çün bahâr-ı şâd-mân-ı bozdire
 Variser emrim kapumdın yeksere

(vr. 108a)

Anda fermânım sana neyse revân
 Dinle iy merd-u muhibbâ ol hemân
 Yüridi Şâh emriyle ol hûş-mend
 Kışladı Engüri'de ol bî-güzend
 Girmedin şehre ferîd-i rûzigâr
 Bâdiyâ üzre yürirken kâm-kâr
 Şehsüvâr oğlı'yla itdi güft u gû
 Güft u gû içre ferîd-i şîr-hû
 Dulkadirlû'nın diyârın bi't-temâm
 Ol ere 'ahd itdi Şâh-ı nîk-nâm
 İndi atından revân ol ehl-i dîd
 Atınun ayağın öpdi ol mürîd

**REFTEN-İ 'ALİ BİN ŞEHSÜVÂR BE-FETH-İ
DİYÂR-I DU'LKADİR**

Geldi kış faslı vu dağlar giydi ağ
 Sûsen-i kesretle mâtem dutdı bağ
 Bostân pejmürde boldı ser-be-ser
 Dökdi evrâkını toprağa seçer
 Münharif boldı bürüdetden hevâ
 Kalmadı eşyâ zamîrinden safâ
 Dem-be-dem efrûde boldı rûzigâr
 Kış deminde gitdi âsâr-ı bahâr
 Kışladı Âmâsiyye şehrinde Şâh
 'İşret u 'iyş ile Şâh-ı dîn-penâh
 Gâh sayd itdi vü gâhî 'iyş u nûş
 Olmadı bir dem ney u nây hamûş
 Kayseri'nun sancağın ol Tâc-dâr
 Şehsüvâr-oğlı'na virdi âşikâr
 Boz-ok'ı hem ana ilhâk itdi Şâh
 Böyle fermân itdi kim iy kîne-hâh

(vr. 108b)

Uş 'Aliyyü'd-Devle-oğlı bî-gümân

Adı Salman kendü Bozok'da 'iyân

Çün bu dem Bozok bize hem-sâyedür

Milketinden anun a'lâ pâyedür

Yüri var sen müddaî ol-ğıl ana

Çünki tâlibsın ana önden sona

İlğâ Salmân'ı bas andan it neberd

Bozok'ı darbile al iy şîr-merd

Çün bahâr-ı hurremî yüz göstere

Ne Maraş kalur ana ne Göstere

Böyle irşâd eyle-geç Şâh-ı cihân

Pâyitahtın geldi öpdi pehlevân

Himmet-i Şâhîyilen oldu sa'îd

Vardı Boz-ok üzre bî-bâk ol ferîd

Çün 'adâvetden mübâriz urdı dem

Kesdi Salman başını evvel kadem

Dergeh-i a'lâya gönderdi revân

Âferîn didi Hüdâvend-ı cihân

Düşdi Etrâk içre vehm ü dil ola

Vardı bu ahvâl Bekr-i Ahvel'e

Kım budur geldi 'Ali bin Şehsüvâr

Kesdi kardaşın başın bî-ihliyâr

İstimâlet vermiş ana Hân Selîm

Mülk-i da'vâ-dârdur bî-ters u bîm

Dinle-geç bu kıssai Bozok begi

Münhezim oldu dağıldı derneği

Kaşdı kış kalbinde indi Mar'aş'a

Durmadı karşı mer-ol gerden-keşe

Aldı Bozok'ı vü zabt itdi Ali

İtdi ol kış Kayseri'de menzili

(vr. 109a)

MEMÂLİK BAHŞ-KERDEN-İ SELİM HÂN

İş bu 'âlî şehri içinde şehriyâr
 Otururken şâdumân u şâd u kâm
 Hacı Rüstem k'ânı maktûl itdi Şâh
 Ol Kızılbaş tâbi'i kim girde-râh
 Surh-ser içinde oldukda meğer
 Oğlı ânun bir Hüseyinî behre-ver
 Surh-ser zulmin görüp itmiş firâr
 Varuben Rûm'a revân dutmuş karâr
 İlticâ itmiş hemân Osmanlu'ya
 Küfrden dönmüş revan îmanluya
 Ol sebebden server-i 'âlem-penâh
 Hâci Rüstem yurdını bî-iştibâh
 Pür-Hüseyin Beğ bendesine lâ-muhâl
 Viridi ihsân itdi ol ferhunde-fâl
 El öpüp yürüdi Kürdistân'ına
 Ol da gark oldu Şeh'in ihsânına
 Öyle gör-geç ânı Kürdistân tamâm
 Ya'ni Kürdistân hem oldu Rûm'a râm
 'Âtufet gösterdi ol 'âlem-penâh
 Her birini yurdma nasb itdi Şâh
 Cümle tecdîd-i berât ile revân
 Vardılar mansıblarına şâdumân
 Birisi anun Şeref Beğ'dir be-nâm
 Kim Kızılbaş'ın 'adûsıdır müdâm
 Âl-i Osmân gayretini çekmiş mukîm
 Dîn-i İslâm'ın yolunda müstakîm
 Hâmili Bitlis'in ol serhadde fâş
 Surh-serle dem-be-dem eyler savâş

(vr. 109b)

İşbu esnâlarda bir gün Tâc-dâr
 Otururdu şâd-kâm u bahtiyâr
 Bir kitâbet geldi hod Bitlîs'den
 Ya'nî 'irfân menba'ı İdrîs'den
 Kim Diyâr-ı Bekr'den sekiz hisâr
 Tâbi' oldu Şâh'a bî-intizâr
 Ol sekiz pâre hisârın âdemi
 Surh-serden heb hazîn ü mâtemî
 Tapdılar dergâh'a çok ihlâs ile
 Pür sadâkat i'tikâd-ı hâs ile
 Hep kilîdin ol hisârın gülbe-tek
 Şâh'a teslîm itdiler bî-reyb u şek
 Didiler iy Pâdişâh-ı dûr-bîn
 Şâh-ı gâzî Husrev-i rûy-i zemîn
 Uş sekiz pâre hisâr iy nâm-dâr
 Şâh'a tâbi'dir ne hâcet intizâr
 Zabtına fermân idin iy zû-fünûn
 Bendelerden gîti Şâh'ındır künûn
 İşbu demde her hisâra nâmîle
 Bir kulun gönderdi istihkâmîle
 Yürüdi zabt itdi her kul bir yeri
 Her birine girdi hod Yeniçeri
 Hem dahî Erzincân'a Bâlî Beği Şâh
 Hayli yoldaşîle Şâh-ı dîn-penâh
 Ya'ni nevbet-dâr ola gönderdi tîz
 Vardı Bıyıklu'ya itmeyüb sitîz
 İşbu esnâlarda nâ-gâh bir süvâr
 Geldi şâd u müjdeci k'iy Tâc-dâr
 Urum-ili'nden budur geldim firâz
 Vâkıf olsun Hüsrev-i düşmen-güdâz

(vr. 110a)

Tâ ki Üzürnik'e geldi Ungurûs
 Kopdı ol dâyirede âvâz-ı kûs
 Ol hisâr üzre yürüdi çok çeri
 Yer götürmezdi sipâhî kafiri
 Anlarınla Hacı Beğ ceng eyledi
 Yer yüzini kâfire teng eyledi
 Kâfir ile bir neberd itdi ol er
 Devletinde ehl-i dîn buldı zafer
 İşbu sancaklar u başlar bi't-tamâm
 Kâfiründür iy Şeh-i ferhunde-fâl
 Başlar ile sancağı ol reh-neverd
 Yire dökdi kâmin aldı refd-i merd
 Şâdumân Âmâsiye şehrinde Şâh
 Otururken server-i 'âlem-penâh
 Surh-serden geldi bir kâdî resûl
 Surh-ser kâdîsi ya'ni Bu'l-Fudûl
 Ol resûl u nâmesi 'arz itdiler
 Şâh elin öpmek ana farz itdiler
 Pâdişâh didi getürmen yanuma
 Sunmasun her-giz nemekle nâmuna
 Lîkin ahbârın alub (u) 'arz idin
 Tâ ki sonra habs (in) ânun farz idin
 Söyle didi Paşalar hâlin nedür
 Maksûdın nedür senün kâlin nedür
 Dergehe yüz sürdi gösterdi niyâz
 Didi iy 'âlî-cenâb-ı ser-firâz
 Şâh sensin senden özge Şâh yok
 Dergehinden gayri bir dergâh yok
 Çün tazarru' itdi el-hâsıl resûl
 Böyle takrîr itdi âhir Bu'l-Fudûl

(vr. 110b)

Kim sipâh-i Rûm u şarkî-pehlevân
 Çaldurân'da uğraş itdiler 'iyân
     Erdebîl-oğlı'nı basdı Ehl-i Rûm
     Kana gark oldı serâ-ser merz-bûm
 Lâşe vü bâş ile toldı merhale
 Anca nâdir nesneler girdi ele
     'Avreti Şâh'ın esîr olmuş meğer
     Rûm-ili'nde iy ferîd-i behre-ver
 Şâh İsmâ'îl saldı bendei
 Pâdişâh'dan ister ol pergendei
     'Avretin sizden temannâ itdi ol
     Küfr u 'isyândan teberrâ itdi ol
 Böyle emr itdi ferîd-i rûzigâr
 Ol resûle Pâdişâh-ı nâm-dâr
     Kim biz Allah emriyle vardık ana
     Kadiyisen işbu rûşendur sana
 Surh-ser cem'in ehl-i 'ilm u dîn
 Nass-ı Kur'ân ile kâfirdür yakîn
     Men gazâdüb târumâr itdüm anı
     Dîn için bî-i'tibâr itdüm anı
 Ol gürûhın kanını itmiş mübâh
 Mustafâ şer'iyile ashâb-ı salâh
     'Avret u esbâb (u) emvâli tamâm
     Ehl-i İslâm'a halâl oldı müdâm
 Şark mülki şimdi dâru'l-harb irür
 İşbuna 'allâmeler fetvâ virür
     Surh-ser rızk u ganîmetdir bize
     Bu in'âm el-hayr niyyetdür bize
 Şâh-ı şark'ın 'avretini lâ-muhâl
 Kande ise akçesin say satun al

(vr. 111a)

Ger rızâyile satar gâzî ne ğam
 V'er rızâ virmes'ana sen urma dem
 Kadî el-kıssa habs itdi ferîd
 'Avretin virdirmedi ol ehl-i dîd
 Bundan evvel Dukakin-oğlı'nı Şâh
 'Azl idüb gidermişidi Pâdişâh
 Giru mukarrer vezîr olmuşdı ol
 K'âna in'âm itmiş idi anca bol
 Bir hiyânet sezdi andan Pâdişâh
 Anun içün sonra ezdi anı Şâh
 Gövdesinden bâşını kıldı cüdâ
 Neydüğün hâlini hod bilür Hudâ

**'AZM NÜMUDEN-İ SELİM HÂN BÂR-I DUVVUM BE-
ÂZERBÂYCÂN**

İşbu hâle geçmedin çok rûzigâr
 Gitdi kış âsârı geldi nev-bahâr
 Sebze-zâr oldı serâ-ser yer yüzü
 Lâleden kuhsâr boldı kırmızı
 Yer bezendi sünbül-i hoş-hûyile
 Bûstân geldi gül-i hod rûyile
 Buldı haddince tebâyi' i'tidâl
 Kalmadı kalbinde eşyânın melâl
 Dehr zînet virdi cism u cevhere
 Hoş-mizâc oldı zamâne yeksere
 İşbu zîbâ fasl içinde rûzigâr
 Rûz-i nevrûzî-zamâne lâle-zâr
 giru 'azm itdi Kızılbâş'a Selîm
 Rağbet itdi ceng-i pür-hâşâ Selîm
 Erdebîl-oğlın didi alsam gerek
 Rub'ı meskûn içre men kalsam gerek

(vr. 111b)

Ol kılıcımdan hirâsândır menem
 Maksûdım Şâh-ı Horâsândır menem
     Yaralu ol bir geyikdir âşikâr
     Alıser âhır anı sâhib-şikâr
 Mağrib ile meşrikun şâhı menem
 Saltanat eflâkinün mâhı menem
     Gireyim meydâna da'vâ-dâr olub
     Nice da'vâ-dâr kim hûn-hâr olub
 Şarkı dutsun ser-be-ser Rûmî-sipâh
 Menden öndin Hind'e varsun bârigâh
     İdeli İskender-i Rûmî vefât
     Gelmedi dünyâya men-tek şeh-sıfât
 Men dahî bir âdile olsam 'adîm
 Kim ki İskender diyeler ki Selîm
     Alayım Maşrik-zemîni darbile
     Dûtayım ol milki yek-ser harbile
 Şark eviyle Rûm milkin bir idem
 Ol diyârı tîğ ile teshîr idem
     Canlara kasd itdürem peykân ile
     Dolduram maşrik-zemîni kan ile
 Ya idem 'âlemde bir da'vâ-yı hâm
 Ya menem ola 'Acem milki tamâm
     Giru her milke yazıldı nâmeler
     Nâme yazmaktan yoruldu hâmeler
 Anadolu mülkine vardı ulak
 Ata bindi leşkeri gördi yarak
     Kar'aman'a girdi ulaklar tünd u tîz
     Leşker ehlin dirdi kopdı rustahîz
 Rûm'a tîz emr oldu geldi leşkeri
 Kapu halkı bî-'aded Yeniçeri
     Rûm-ili Beğler-beğisi ol Sinân
     Engürî'de kışlamışdı ol hemân
 Getürür varır ulak anı da tîz
 Düşmene tâ kim kopara rustahîz
     Geldi cem' oldu sipâh-ı bî-şümâr
     Çarha çıkdı at ayağından gubâr

(vr. 112a)

Giru dirdi yer götürmez leşkerin
 Rûm-ili'nde gayri bellü 'askerin
 Rûm-ili'n küffâr için koydı Selîm
 İşbu mezkûrâtı cem' itdi Selîm

**ÂMEDEN-İ RESUL BE-DERGÂH-I 'ÂLEM-PENÂH
 EZ-SULTÂN-I MISR**

Hod Rebî'ul Evvel'ün beşincisi
 Pencşenbe günü günler incüsü
 Çıkdı Âmâsiyye şehrinden Ferîd
 Kondı Geldi'len ovasın ehl-i dîd
 Anda dört gün oturak oldu sipâh
 İne-bazar'ına geldi bârigâh
 Göçdi andan dahi Dârâ-yı cihân
 Kurdı deryâ geldi leşkerin 'inân
 Göçdi Turhal'a bu menzilden Selîm
 Kazlu göl'e geldi hikmetle hakîm
 Göçdi andan dahi Şâh-ı ehl-i dîd
 Kar'cabeğ çayırına kondı berîd
 İşbu menzilde Mısır'dan bir resûl
 Buldı dergâh-ı mu'allâya vusûl
 Mısır Sultânı'ndan ol elçi be-nâm
 Rûm Şâhı'na irüştirdi peyâm
 Nâme ile kâsıdı 'arz itdiler
 Şâh elin öpmek ana farz itdiler
 Böyle takrîr itdi ol bâ-sah güzâr
 K'iy zamâne ferdi Şâh-ı tâc-dâr
 Kansu Gavrî ki sultândır 'iyân
 Şâh'a sıdkile muhibdir bî-gümân
 Böyle i'lâm itdi ol sultân-ı dîn
 Kim ferîde bizden itgil âferîn

(vr. 112b)

Âferînden sonra 'arz it ey resûl

Vardır ümmîdim ki 'arz ola kabûl

Ben de bir pîrem bu demde deyr-sâl

Sen civân u tâze vü ferhunde fâl

Dut atan yerinde lutfundan meni

İşbu muhlis pîre ferzend it seni

Rûm u Şâm'ın ihtilâfı olmasun

Arada müfsid hilâfı olmasun

Rûm ile A'râb'a sen hüküm it hemân

Yek-cihet ol-gıl ne hâcetdir gümân

Ayruluk bî-gânelikden dûr olun

İttihâdile hemân mesrûr olun

Pâdişâh'dan bir murâd itdüm hemîn

Ger kabûl eylerse Dârâ-yı zemîn

Bundan evvel Dulkadirlû'nın beği

Kendi zu'mında bahâdırlar yeği

Türk bin türk adı ammâ şeh-süvâr

Dulkadirlû'la iderdi iftihâr

Rûm u Şâm'ın arasında bir zamân

Fitneye ol bâ'is oldu bî-gümân

'Âkıbet bir hîle birle ol eri

Dutdı Çerkes iy erenler serveri

Mısır'da Bâb-ı Züveyle adıyla

Bir siyâset-gâhdur bî-dâd ile

Dikdiler ol kapu meydânında dâr

Salb olundu anda âhir Şehsüvâr

Böyle müfsidler ucundan iy ferîd

Ortanuzda çok fesâd oldu bedîd

Adana üstünde hod Rûm ile Şâm

Az husûmet itmedi iy nîk-nâm

(vr. 113a)

Şimdi Sultân istimâ' itdi ki Şâh
 Şehsüvâr-oğlı'n sayarmış nîk-hâh
     Kayseri'le Boz-ok'ı virmiş ana
     Mısr Sultânı ana kaldı tana
 İltimâs itdi ki Şâh'ın bî-şümâr
 Dergehinde bende vü âzâdı var
     Boz-ok'ı bir gayre in'âm eylesün
     'Uzlet ânun bizge peygâm eylesün
 Müfsid oğlı müfsid olur 'âkibet
 Ehl-i ifsâda ne lâzım 'âtıfet
     Dahi bilsün Hüsrev-i rûy-i zemîn
     Gerçi bundan evvel itmişdir yakîn
 Dulkadir mülkinde tâ-gâyet müdâm
 Hutbe vü sikke yürütdi ehl-i Şâm
     Hutbe sikke oldu Sultân âdile
     Anı men' itmen hasûd-ifsâd ile
 Sikke sultân âdile olsun müdâm
 Hutbede siz zikr olun iy nîk-nâm
     Yohsa sikke sizlere bolsun nasîb
     Hutbede Sultân'ı zikr itsün hatîb
 İşbu taksîm üzre olsun ittifâk
 Kalmasın kat' aranızda nifâk
     Şâh- şîr-efken Selîm-i kîne-cû
     Dinle-geç andan bunun-tek güft u gû
 Bir tebessüm itdi kim andan resûl
 Giryte itmek itdi vü oldu melûl
     Didi iy kasıd bu fâsid fikrdir
     Hutbe sikken zikri bâtil zikrdir
 Bu vilâyet hutbesin dilden gider
 Mısr-i câmi' hutbesinden it hazer

(vr. 113b)

Kansu merd ise Mısr'ın beklesin
 Bir zaman dîvâne gönlin eğlesin
     Ol siyâset-gâhı kim yâd itmiş ol
     Şehsüvâr'ı dâra bünyâd itmiş ol
 Hod Züveyle bâbına itsün nazar
 Çün siyâset-gâh imiş kılsun hazer
     Bu cevâb ile resûli kâm-yâb
     Mısr'a gönderdi perîşân u harâb
 Göçdi andan devlet ile Pâdişâh
 Artuk-âbâde yolunda bârigâh
     Arugar'a kondı andan reh-süpürd
     Issı Çermik oldu andan sonra yurd
 Göçdi Sivas'a bu menzilden Selîm
 Yedi gün oturdu hikmetle hakîm
     İşbu âyînile ferd-i rûzigâr
     'Azm-i Tebrîz itdi vü oldu süvâr
 Paşalar didiler iy Şâh-ı bülend
 Görme dür anı dînden sen güzend
     Bundan öndin kim Hudâvend-i cihân
     İtdi idi 'azm-i Âzerbâyecân
 Bayburd üzre besî Rûmî-sipâh
 Koydu andan yürüdi devletlû Şâh
     Haybere mânend bir 'âlî hisâr
     Burcı müstahkem esâsı üstüvâr
 Rûm u Âzerbâyecân serhaddidir
 Ol binâ gûyâ Sikender seddidir
     Kullesi hem-serlik eyler mâh ile
     Handaki hem-berlik eyler mâh ile
 Burcına konmaz kebûter vehm-dîn
 Çevresinde canlu gezmez sehm-dîn

(vr. 114a)

Uş durur feth olmadın iy Tâc-dâr
 Yürümen çünkim 'adûdur ol hisâr
     Şâh'a 'arz oldu anun ser-keşliği
     Küfr ile ma'mûr Hayber-veşliği
 Sordı kim ol kal'anın adı nedir
 Ol hisârın burc u bünyâdı nedir
     Kimdürür dizdârı ol sûrun diniz
     'Âmiri kimdür o ma'mûrın diniz
 Nîreye tâbi'dir imdi ol hisâr
 Kim dutubdur ol hisârı üstüvâr
     Dîdiler kim iy Hudâvend-i dühûr
     Şark'a tâbi'dir bu gün ol burc u sûr
 Söylemişlerdir anun âdın Kemâh
 Çok zamandandır ol eyvân u o kâh
     Sâkin u dîzdârı iy Şâh-ı zemîn
     Erdebîl-oğlı'na hâkimdir hemîn
 Var içinde çok Kızıl-baş âdemî
 Kıymı Varsaktır kıymı Taş âdemî
     İşbu sözdin hande itdi şehriyâr
     Böyle buyurdu ferîd-i rûzigâr
 K'ânı men gönlümde teshîr itmişem
 Vech-i teshîrini tasvîr itmişem
     Anı men feth itmedin imkân mıdur
     Kim geçem Tebrîz'e istihsân mıdur
 Belki ol bir vakt râm oldu bana
 Baht ol yüzden gulâm oldu bana
     Sonra bir Tezvîr birle ol hisâr
     Çıkdı elden diyûben oldu süvâr
 Koydı Sivas'ı ferîd-i behre-mend
 Çekdiler iyvân-ı 'ulyâyâ semend

(vr. 114b)

Koçhisar'a göçdi Dârâ-yı cihân
 Merzifôn'a kondı andan Cem-nişân
     Çün Hân'a kondı bu menzilden zahîr
     Geldi Kınağzma Sultân-ı serîr
 Kerceses'e göçdi andan Tâc-dâr
 Elmalu'yı kondı sonra şehriyâr
     Yürüdi andan Kemâh üzre Selîm
     Çevresin aldı hisâr itdi hakîm
 Bâd-pâdan inmadın har-gâh Şâh
 Çıkmadın tahtına Şâh-ı dîn-penâh
     Top atıldı nâ-gehân kopdı gırîv
     Sûra çıkdı leşker-i mânend-i dîv
 Tarfetü'l-'ayn arasında ol hisâr
 Yire indi vü hevâ toldı gubâr
     Bir temâşâcıdan ol sûr-ı bülend
     Hâke hem-vâr oldu bî-renc-i nigend
 Hey diyince kal'a feth oldu revân
 Dinledi ol fethi ebnâ-yı zamân
     Kal'aya (hep) toldı (lar) Rûmî-sipâh
     Bârigâhından temâşâ itdi Şâh
 Darbile girdi hisâra leşkeri
 Şehri târâc eyledi Yeniçeri
     Surh-ser kaniyle toldı ol hisâr
     Tâc-ı Humrâ şehrin itdi lâle-zâr
 Kırdı Rûm ehli Kızılbaş'ı tamâm
 Hod Kemâh oldu bu resme Rûm'a râm
     Sâkin oldu anda sekiz gün Selîm
     Ol hisârın gördi tedbîrin hakîm
 Üstüvâr itdi hisârı bir dahî
 Gül-şen itdi lâle-zârı bir dahi

(vr. 115a)

Çok yarakla koydı hayli leşkери

Girdi ana yediyüz Yeniçeri

Kût u esbâbın müheyyâ itdi Şâh

Ol gürûhun Hüsrev-i 'âlem-penâh

ŞİKÂYET NÜMÛDEN-İ EHL-İ NÜZÛL EZ-'ALÂÛ'D-DEVLE-İ BÎ'L-FUDÛL

Kal'anın kaydın görürken dûr-bîn

Nâ-gehân geldi nüzûl ehli hazîn

Baht-i şâhî üzre Dârâ-yı cihân

Ahile dergahdan kopdı figân

Ki sipeh-sâlâr şâhı kâm-yâb

Server-i dîn Hüsrev-i 'âlî-cenâb

Bir Nüzûl ehli meğer bir gün seher

Gâfil idik hayr u şerden bî-haber

Çıkıdı nâ-gâh bir alay tâzî-süvâr

Târ-mâr itdi bizi iy Tâc-dâr

Aldı hayf ile Nüzûl'i bî-dirîğ

Biz nüzûl ehline yağdı tîr u tîğ

Nâkanın kesdi mehârın ol gürûh

Tüşemiz sahrâda kaldı kûh kûh

Dulkadir-oğlı 'Aliyyü'd-Devle nâm

Uş bu hayfı itdi iy 'âlî-makâm

Çün bu dâdı dinledi Şâh-ı zemîn

Cûşe geldi mevc urub deryâ-yı kîn

Öyle takrîr itdi ol 'âlem-penâh

Kim mana ol er değildir nîk-hâh

Üç delîl ile ana men düşmenem

Vay ana kim düşmeni anun menem

Bir bu kim çıkdum gazâyâ âşikâr

Ol menümlle gelmedi dutdı vakâr

(vr. 115b)

Ne bana bir oğlın irsâl itdi ol
 Ne bu yolda bir eyü fâl itdi ol
     Gayretin dînün ri'âyet itmedi
     Gelmedi kendü himâyet itmedi
 Biri dahi bu ki çün yâr olmadı
 Durduğı yerde hevâ-dâr olmadı
     Dutalım kim yokdur anda tîr u tîğ
     Bir du'âsın niçün itdi ol dirîğ
 Ol seferde bir mübârek bâdi ol
 Gösterib def' itmedi ifsâdı ol
     Biri dahi bu kim ol bed-rûzigâr
     Bunca 'isyân resmin itdi âşikâr
 Hâmi oldı remzile bed-hâhıma
 'Özrin isteyüb gelmedi dergâhıma
     Bu kamû tuğyân ile ol Bu'l-Fudûl
     'Âkıbet aldı nüzûlimden nüzûl
 Bundan öndin Rûm u Şâm'u bî-hilâf
 Arasına ol bırakdı ihtilâf
     Serseri kasdiçün olmuşdum süvâr
     İşbuna dönsem gerek bî-htiyâr
 Çün Kızıl-bâş'ın hevâ-hâhıdurol
 Gerçi tâcı yok velî Şâhıdur
     Gaziler yolun kesübdür bî-gümân
     Tanrı-çün uş ana döndürdüm 'inân
 Târ u mâr idem anı evvel kadem
 Kaysı mülkin Şâhıdır ol ke'l-'adem
     Kestürem bâşın men ol ser-keştenin
     Gösterem ana kıtâlin küştenin
 Hükmile ider müsahhar kişverin
 Göndürem Sultân'a ol pîrin serin

(vr. 116a)

Anı dahi agâh idem kıssadan
 Koymayam hâlf zamanı gussadan
     Dönem andan sonra Tebrîz'e revân
     Surh-ser def'ine sa'y idem hemân
 Eyledi fermân ki göçsün leşkeri
 Bindi Şâh ol kal'adan döndi giri
     Kal'adan Sivas'a sekiz günde Şâh
     Şevketile geldi Şâh-ı dîn-penâh
 İtmedi bir lahza ol yerde karâr
 Kahr atından inmedi çâbuk-süvâr
     Urum-ili'nin sipâh-dân Sinân
     Ol firâset-kânı vü ner-pehlevân
 Hâzır oldu ana emr itdi ferîd
 K'iy sadâkatlu kulum sâfî mürîd
     Anatoli'n kapu halkın al tamâm
     Şehsüvâr-oğlı'n dahî iy nîk-nâm
 'İbret ehlerinden de bir kaç merd-i kâr
 Al yanınca durma hiç ol-ğıl süvâr
     Dülkadırlü milki üzre it hücûm
     Bul 'Aliyyü'd-Devlei iy hoş-kadem
 Biz de uş irdik 'akîbinden revân
 Görelim tedbîrünü iy pehlevân
     Yüridi andan Sinân Pâşâ-yı Kürd
     Tünd-i Elbistân'a kondı reh-süpürd
 Paşa Elbistân'a kondukda Selîm
 İnce-su'ya irdi ol bî-havf (u) bîm
     İşbu demlerde Aliyyü'd-Devle nâm
     Vâkîf oldu Dülkadırlu'ya tamâm
 Bakdı Elbistân'a ol Erdeklü'den
 Toz u leşker gördi sâlâr-ı kühen

(vr. 116b)

Didi hey hey işbu leşker Rûm'dur
 Bunların devrinde âhen mûmdur
     Bunların kesdük nüzûlin bî-dirîğ
     Ol nüzûl ehline urduk tîr u tîğ
 Şâh-ı şîr-efken Selim'e ol gürûh
 Şekve âğâz eyleyübdür kûh kûh
     Bundan öndin dahî bizden çok fesâd
     Zâhir oldu şimdi ol nfk-i'tikâd
 Güft-i hâmi deyip bize çekdi sipâh
 Uş gazablan geldi ol haşmetlu Şâh
     Çarha ger çıksak hisâr eyler bizi
     Bir nefesde târ u mâr eyler bizi
 Fırsat elden gitdi yürün gidelüm
 Ehl-i Beyt'içün tedârik idelüm
     Alalum ehl-i 'iyâli tîz ele
     Kopmadan Yeniçeri'den zelzele
 Bu tasavvurla Aliyyü'd-Devle tîz
 Kalkuben Erdeklü'den itdi gürfz
     İşbu demde Husrev-i 'âlî-cenâb
     Paşa'ya irmekliğe itdi şitâb
 Paşa Göksun kondı server gülgülü
 Üç konakda râst mâ-beyn iy ulu
     Göçdi Göksun'dan çü haşmetlü vezîr
     Gülgülü'den göçdi Sultân-ı serîr
 Ol gün üç kerre otağın Tâc-dâr
 Konmuşiken kaldurur çâbuk-süvâr
     Râst-çün Çinçin'e kondı ser-bülend
     İrdi Türk'e ol vezîr-i hûş-mend

(vr. 117a)

Bir seher vakti ki tığ-i âfitâb
 Virdi rahşân lem'adan elmâsa âb
     Subh buldı mihr-i tığından hayât
     Şâm-ı zulmet itdi o gamdan vefât
 Subh kerbâsını şâm itdi kefen
 Âsumân giydi şafakdan pîrehen
     Boldı Yeniçeri'den ra'd u berk
     Kûh u sahrâ yek-ser oldı oda gark
 Saf saf oldı cem'-i Rûmî bî-direng
 Dâğ içinden itdiler âğâz-ı ceng
     Kopdı bir ceng ü neberd ü gîr u dâr
     Kim zemînile zamân oldı hisâr
 Türk ulusu dahi derdi leşkerin
 Düzdü bir derbende Türk'ün 'askerin
     Tîr bârân itdi Türk'e hayre-hû
     Durdı Rûm ehliyle oldı rû-be-rû
 İki cânibden siyâset kopdı fâş
 Kan döküldü gövdeden ayrıldı baş
     At atı göğüsledi vü er eri
     Kana boyandı erenler peykeri
 Durdı feryâd itdi zurna zîr u bem
 Gezdi kûhsâr içre gûnâ-gûn 'alem
     Zenberek top u tüfeng itdi sitfz
     Tağlara od düşdi kopdı rüstahîz
 Kana kandı gürz u tığ-ı âbdâr
 Lâle-zâr oldı tamâm ol kûh-sâr
     Dulkadirli'dan 'adedsiz at (u) er
     Düşdi ol gün iy semî'-i behre-ver
 Girdi meydâna bahâdır didi dav
 Er ere karışdı kopdı hav hav

(vr. 117b)

Cevşeni çâk itdi tîğ-ı tîzdem
 Nîze effsinden âdem içdi sem
     Püşte püşte lâşe düşdi küşteden
     At u âdem aşmaz oldu püşteden
 Bir hücûm itdi meğer Rûmî sipâh
 Dutdı Türk'ün 'askeri bî-iştibâh
     Dulkadirli'dan yüzün döndirdi baht
     Baht yüz döndürdii târâc oldu raht
 Akdı kan deryâsı germ oldu kîtâl
 Düşdi sarsardan dirah-i deyr-sâl
     Döndi Türksitân revân oldu firâr
     Baş alındı gövde kaldı bî-şümâr
 Düşdi toprağa 'Aliyyü'd-Devle Bek
 İşbu üslûb üzre devr eyler felek
     Başını tenden revân ayırdılar
     İşin ol üftâdenin kayırdılar
 Dülkadir cem'ini dağıtdı Sinân
 Böyle bir ceng itdi ol ner pehlevân
     Başını dergâha gönderdi vezîr
     Hem vezîr u hem hezebr-i dâr u gîr

ÂMEDEN-İ HABER -GÜŞTEN-İ 'ALÂÜ'D-DEVLE

Subh-dem kim çıkdı gül-bang-i horôs
 Şâh dergâhında feryâd itdi kûs
     Künbet-i hadrâya girdi câm-ı zer
     Câm-ı Cem-tek çehre gösterdi seher
 Rûşen itdi har felek har-gâhını
 Düşdi öpdî Pâdişah der-gâhını
     Kapucu başı ki Koçi'ydi be-nâm
     Hizmetinde ol ferîdin subh u şâm

(vr. 118a)

Otağın Şâh'm göçürdi ol seher
 Kıssadan gâfil kazâdan bî-haber
     Karşudan Çavuş Sinân geldi hemân
     Pâdişah çavuşı ya'nî ol civân
 Didi Ağa dönün ikbâl oldu yar
 Bahtiyâr oldu vu düşman târ u mâr
     Uş benimle başı ol ser-geştenün
     Tîre bahtun devleti bir küştenün
 Didi döndürdi otağı lâ-muhâl
 Şâh'a geldi baş ile ferhunde-fâl
     Aldı ağa başı çavuşdan revân
     Girdi galtân itdi ki Şâh-ı cihân
 Düşmanın dâyim zebûn olsun senün
 Kîne-hâhın ser-nigûn olsun senün
     Uş Aliyyü'd-Devle başıdur bu baş
     Kim Sinan Paşa'yile itmiş savaş
 Devletünde gâlib olmuş ehl-i Rûm
 Uş 'adûnın başı vu uş merz-i bûm
     Külbe-i şîrâna bakdı Tâc-dâr
     Didi gerçi baş ânundur âşikâr
 Lîk birhem-sâle yarin bul anun
 Ehl-i hıbrat gam-güsârın bu anun
     Tâ tevehhüm ref' ola bî-intizâr
     Hem bula eşyâ içinde iştiâr
 Ağa vardı hâzır itdi bir habîr
 Dulkadirli hem ana ham-sâle pîr
     Sordı Şâh kendü huzurında ana
     Kaldı ol sergeşte haşmetden tana
 Vehm Türk'e oldu müstevlî 'iyân
 Gitmedi bî-çâre vehminden gümân

(vr. 118b)

Odur ola deyüben virdi haber
 Kakdı Türk'e Şeh-i Sâhib-nazar
     Tırbazon'dan didi men evsâfile
     Bildüm ol başı şu'ûr-ı sâf ile
 Sen ki kırk yıldan bunun hem-derdisin
 Hem-demi yâri vü gam-perverdesin
     Niçün idrâk itmedin iy bî-hired
     Şâh'a tahsîn eyledi ol bî-'aded
 Didi iy sultân-ı Dârâ-yı zemîn
 Pâdişâh'ın haşmetinden men hemîn
     Yavi kıldum kendözümü bulmadum
     Anuniçün başı kimdür bilmedüm
 Varayın tenhâda başın göreyin
 Kimün olduğın haberni vireyin
     Pâdişah emriyle Ağa't-Tûranî
     Bilüben taşra haber virür anı
 Girüben Şâh'a didi nâşî budur
 Kim 'Alâü'd-Devle'nin başı budur
     Başı ol sâ'atde Dârâ-yı cihân
     Bir ulakla Mısr'a gönderdi revân
 Geldi baş ardınca bî-pâyân esîr
 Tîğ teslîm itdi Sultân-ı serîr
     Aldı ol mülki serâ-ser Şâh-ı Rûm
     Şâh'a râm oldu tamâm ol merz-i bûm
 Dulkadirlu'nun yerin yurdun tamâm
 Şehsüvâr-oğlı'na virdi ve's-selâm
     Didi kim sen bir dilâversin Ali
     Haydere sıdk ile Kanber'sin Ali
 Senden ihlâs olsun menden nazar
 Menden ihsân olsun senden hüner

(vr. 119a)

İstimâletle kulun şâd itdi Şâh
 'Âtufet gösterdi ol 'Âlem-penâh
     Bahtuna bî-çâre itdi i'timâd
     İstimâlet aldı oldu ber-murâd
 Bilmedi kim yolunda kusûr
 Devlete noksan virir kalmaz huzûr
     Bu Safer'den sonra biş gün Tâc-dâr
     Dutdı Göksun'da hükûmetle karâr
 Göçdi andan lîk tünd u hışm-nâk
 Bir teemmül it buna iy zât-i pâk
     İşbu menzilden yiğirmi günde Şâh
     Girdi İstanbul'a Şâh u bârigâh
 Menzilin gözden nihân itdi Selîm
 Gûyiyâ tayy-i mekân itdi Selîm
     Bu gidişle varmadı bir Pâdişâh
     Zî sülûk ehli (vü) zî sür'atlı Şâh

MÜNÂKAŞA-İ ŞÂH-I GİTİ-PENÂH BÂ-CEMÂ'AT-İ YENİÇERİ

Gel gil iy cûyende-i râz-ı 'acîb
 Dinle benden bir kaç elfâz-ı garîb
     Şâh tavrından hikâyet dinle bir
     Ru'yetün varsa rivâyet dinle bir
 Şâhlar sırrıki sırlar Şâhıdır
 Dinle benden kim selâtûn râhıdır
     Girdi İstanbul'a tünd ol Tâc-dâr
     Dutmadı şehre içre bir kaç gün karâr
 Böyle emr itdi ferîd-i nükte-dân
 Kim kazâyâ bâbı sedd olsun hemân
     Her kazâyâ kim müsemmâdır be-nâm
     Örfi vü şer'î ke-mâ hiy bi't-tamâm

(vr. 119b)

Ola mend ü kazâ sorulmaya
 Hayr u şerden maslahat görülmeye
     Yapıla edyân-u şer'in kapısı
     Men' ola dîvân-ı örfin tapısı
 Kadı vü müftî vü paşalar tamâm
 Hiç kazıyye sormayalar ve's-selâm
     Böyle hükm itdi vü geçdi şehriyâr
     Anatoli'ya varıp çâbuk-süvâr
 Sayd ü seyrân itdi ol kişverde Şâh
 İşbu nev'a kırk gün bî-iştibâh
     Kaldı İstanbul mükemmel bir zamân
     Emr-i şer'iden mu'attal bir zamân
 Mürtefi' oldı tamâmet 'adl ü dâd
 Mahkeme yapıldı yüz dudı fesâd
     Çün bu hadde irdi iş iy hûş eri
     İttifâk itdi revân Yeniçeri
 Müfti'ye vardılar istiftâyiçün
 'Âciz ü bî-çâre bu mâ'nâ için
     Didiler Monla'ya kim Monlâ-yi Rûm
     Şark (u) Garb zulmiyle toldı merz-i bûm
 Şer' bâbı nâ-gehân mesdûd ola
 Şer'î vü örfî kazâ nâ-bûd ola
     Bağlana dîvân-u mesned ola şer'
     Kalmaya savtında ne asl u ne fer'
 Mazleme bunda kimindür vir cevâb
 Maslahat kıldı nedir re'y-i sevâb
     Müfti yazdı kim bu ma'nîde vebâl
     Şâh'a 'âyiddir hemân bî-kıyl u kal
 N'işe kim olur ola emr iy ferîd
 Lîk idibdir bunda bir fikr-i latîf

(vr. 120a)

Hazret-i 'ulyâda feth ol-gaç bu bâb
 Bî-tereddüd anda alursuz cevab
     Gelicek İstanbul'a ol Hak mazharı
     Şâh'a 'arz itdi bunı Yeniçeri
 Hışm-nâk ol kavme ad itdi cevâb
 Şâh-ı deryâ-dil Selîm-i pür-'itâb
     Kim şer'at mü'min içündür hemân
     Kanı mü'min k'ide şer' emrin revân
 Böyle m'olur şer' kim bî-çâre kul
 İtmeye sultân-ı dîn emrin kabûl
     Kim menem şimdi ülü'l-emr-i ferîk
     Siz hemân 'isyânda olmuşsuz garîk
 Ânuniçün kim ülü'l-emre hilâf
 Küfürdür Kur'ân'ile bî-ihtilâf
     Şimdi siz emrûme mâni' siz tamâm
     Men ne Sultân'em ne siz kabil gulâm
 Bundan öndin men hûd itdim âşikâr
 K'iy memâlik halkı cem'-i bî-şümâr
     Ger meni sultân idersiz bî-hilâf
     İtmenüz emrimde her-giz ihtilâf
 İmdi bu nev'a size Şâh olmazam
 Hayr-hâhım size bed-hâh olmazam
     Bî-niyâzım ger budur ikbâl u baht
     Uş Süleymân uşte milk u tâc u taht
 Kani'am bir künce bu vîrânedin
 Kim temettu' gördi mihnet-hânedin
     Çün bunı didi erenler serveri
     Şâh'a 'arz itdi revân Yeniçeri
 K'iy Şeh-i Cem-kadr-u gerdûn-iktidâr
 Kâm-yâb itsün seni Perverdiğâr

(vr. 120b)

Biz ne mûruz kim Süleymân-ı zamân
 Müttehem ide bizi ya imtihân
     Sen ülü'l-emre mutî'uz iy ferîd
     Sen irâdet şâhısın bizler mürîd
 Sen ne emr itdün ki biz bî-çâre kul
 İtmedik ol emri cân ile kabûl
     Âl-i Osmân'dan dahî bir Pâdişâh
     Sürmedi Tebrîz'e hükmiylen sipâh
 Biz senün emründe iy 'âlî-cenâb
 İtdük Âzerbâycan milkin harâb
     Şâh-ı Şark'ın gayretin itdük tebâh
     Yürüdük Tebrîz'e-dek devletlü Şâh
 Giru maksûdun nedir emr it hemân
 Emrüne me'mûruz iy Şâh-ı cihân
     Böyle takrîr itdi Şâh-ı ser-firâz
     Mazhar-ı esrâr-ı hikmet genc-i râz
 Çün mutî'-i emr u fermânsız tamâm
 Pâdişâh'em men hakikat siz gulâm
     İmdi sizden bir suâlim var menüm
     Ol cihetden çok melâlim var menüm
 Ger mana ol sırrı eylersiz 'iyân
 Bende-i fermânumuz siz bî-gümân
     Bir gice Âmâsiyye şehrinde kul
     Yürüdi ev basdı bir kaç bü'l-fudûl
 Pîri Paşa'nın evin basdı 'iyân
 Gayri tahrîkiyle bir kaç bed-gümân
     İtdi tahfîf anda olan mahzarı
     Böyle teşnî itdi hod Yeniçeri
 Men sa'âdet tahtı üzre ber-karâr
 Böyle küstâh oldı bir kaç nâ-be-kâr

(vr. 121a)

İmdi anlar kimdurur söylen bana
 İşbudur emrüm 'iyân eylen bana
     Anlarun tahrîkine kimdür sebab
     Ketm itmen söylenüz aslınca heb
 Didiler iy server-i 'âlî-mekân
 Şâh-ı deryâ-dil Hüdâvend-i cihân
     Bu fesâdı iy erenler serveri
     İtdi bir kaç bî-hıred Yeniçeri
 Lîk bâ'is bunda üç bî-behreder
 İşbu tahrîk ile anlar şöhredir
     Biri İskender Paşa'durur be-nâm
     Ol biri Seğmen başı iy nîk-nâm
 Biri dahi kadı-'askerdir ki Şâh
 Sanır ânı her cihetden nîk-hâh
     Biz ki tâbi'lerni bend ile revân
     İletâlim dergâha iy Şâh-ı cihân
 Bâki ahvâlini iy Dârâ'yı dehr
 Sen bilürsin sendedir heb lutf (u) kahr
     Ol fesâd idenleri bir bir be-nâm
     Dutuben hem Şâh'a virdiler hemân
 Boynun urdurdı Hudâvend-i cihân
 Ol gürûhun zî-ferîd-i nükte-dân
     Pes Sikender Paşa'yı istetdi Şâh
     Geldi Seğmen başı da bî-iştibâh
 Pîri Paşa hâzır oldu lâ-muhâl
 İtdi bunlardan Ferîdûn-fer suâl
     Ol Sikender Paşa'dan Dârâ-yı dehr
     Sordı ki müstevcib-i envâ'-ı kahr
 Sen vezîrimsin benüm ben Pâdişâh
 Çün olur Şâh'a vezîri nîk-hâh

(vr. 121b)

Pâdişâh'ın gayretin gözler vezîr

Şâh'ı her işden vezîr eyler habîr

Ol fesâdı çün bilürdin bî-gümân

Pâdişâh'ından niçün kaldın nihân

Virmedin ahbâr i'lâm itmedün

Müfsidin men'ine ikdâm itmedün

Cümle bâ'is uş seni dir kul tamâm

Ol fesâda senden olmuş fikr-i hâm

Kasır oldu virmedi Paşa cevâb

Pâdişâh ref'in anun görüp sevâb

Ur didi cellâda boynun urdılar

Defter-i ömrin vezîrin dürdiler

Döndi Seğmen başıdan itdi suâl

K'iy münâfık şer'ile katli halâl

Sen ki Seğmen başısın men Tâc-dâr

Paşalar benimle eyler iftihâr

Olasın bir mu'temed benden be-nâm

Ol fesâd iden ola hükmimde râm

Fitnenin aslından olası habîr

Dimeyesin fâş u pinhân k'iy vezîr

İşbu müfsidler evün basmaktadır

Kimi öldürmek kimi asmaktadır

Gâfil olma vâkıf ol hâl işbudur

Bir tedârik eyle ahvâl işbudur

Ya fesâdın anların def' idesin

Fitnei tedbîr ile ref' idesin

Böyle didükde Şeh-i 'âlî-cenâb

Kadir olmadı ki vire bir cevâb

Didi urun boynını bunun da Şâh

Urdılar boynun zihî haşmet-penâh

(vr. 122a)

Anların emri olur çünkim tamâm
 Didi kanı kadı 'asker ol be-nâm
     Geldi kadı hazır oldu vehm-nâk
     Çıkdı istikbâline ânun helâk
 Kadı-'askerden suâl itdi ferîd
 K'iy şer'at mesnedinde ehl-i dîd
     Mü'minün katline kasd itse kişi
     Ol günehsüz kâtilin n'olur işi
 Didi Şâhâ, ömrin olsun ber-devâm
 Kâyinâta sen virübdürsin nizâm
     Katldir ba'de's-sübût iy Şâh-ı dîn
     Böyle gördük biz kitaplarda yakîn
 İşbu takrîr ile fermân itdi Şâh
 Kim menem 'ilmimle yok isbâta râh
     Men ki Şâh'ım 'ilmim irmişdir tamâm
     Sen de inkâr idemezsin uş kelâm
 Sen fülân menzilde bir gün aşikâr
 Dimedün mi ki ferîd-i rûzigâr
     Piri Paşa'nun helâkidür savâb
     Şimdi inkâr eyler isen vir cevâb
 Pîri Paşa hod bana bir gün nihân
 Didi ki iy Husrev-i milk-i cihân
     Kadı-'asker fitnedir def' eylegil
     Yeryüzünden fitnei ref' eylegil
 Katline sa'y itdün ânun bî-gümân
 Cürmsüz çekdün ana tîğ u zebân
     Hâssa tahrîkinle bir cem'-i tamâm
     Tîğa teslîm itdin iy fikr içre hâm
 Kadı-'asker çün işitdi bu sözi
 İ'tirâf itdi günâhına özi

(vr. 122b)

Boynun urmaklığa emr itdi Selîm
 Gayre gösterdi bu 'ibretle besîm
 'Ahd itmişdi ferîd-i nükte-dân
 K'olmayınca iş bu sırr mana 'iyân
 Tahtum üzre râst men oturmam
 Tâ bu işi yerine getürmeyem
 Çün bulardan aldı Husrev intikâm
 Râst tahtına oturdu ve's-Selâm
 Didi kim ma'lûmdur bunlar nihân
 Sehv ile zulm itdi bilürler 'iyân
 Bir teessüf çekdi anda Pâdişâh
 Kim Dukakîn-oğlı'na hayf oldu âh

AGÂH YÂFTEN-İ ŞÂH İSMÂ'İL EZ-FETH-İ KAL'A-İ KEMAH

Gel gil iy bostan-sarây-ı rûzigâr
 Kim deminden reng u bû aldı bahâr
 Şöyle iy şûrîde şeydâ 'andelîb
 Kimsüz eşyâdan sana oldu nasîb
 Söyle iy bir tûtî şîrîn kelâm
 Tâ bulasuz mülk-i nazmından nizâm
 Bundan evvel kim Kemâh'ı aldı Şâh
 Darbile buldı zafer Rûmî-sipâh
 Şâh İsmâ'îl bin Hayder meğer
 Kal'a fethinden tamâm aldı haber
 Vâkîf oldu kim sipâh-ı mülk-i Rûm
 Ol hisân eyledi harbile mûm
 Ol vilâyet Rûm'a döndi bî-gümân
 Sürh-ser'den baht döndürdü 'inân
 Memleket Rûmî'nin oldu lâ-muhâl
 Bî-'aded tâc itdi Rûmî pâyimâl

(vr. 123a)

K'ol Muhammed Beğ Bıyıklu'dur be-nâm
 Hâkim oldu ol yire virdi nizâm
     Bayburd'a Şâh-ı Rûm anı 'iyân
     Eyledi sâlâr dönderdi 'inân
 Çün bunu tahkîk itdi ol peleng
 Ol pelengi oda yakdı nâm u neng
     Gayret itdi işbu gamdan Şâh-ı Şark
     Bir çerî cem' itdi hep polâda gark
 Derdi etrâf (u) cevânibden sipâh
 Rûm için gördi yarak ol kîne-hâh
     Tur Ali kim bir hâlifeydi be-nâm
     Anı hod rûşen bilür hâs ile 'âm
 İstimâlet virdi ana ol ferîd
 K'iy sadâkatlu kulum gerçek mürîd
     İ'tikâdım var sana iy behre-mend
     Görme a'dâ âfetinden sen güzend
 Niçe kez sen pehlevân-ı şîr-dil
 Gayretim-çün düşman itmişsin hacil
     Rûmîler canın'üçün mülkün be-nâm
     Âdemin sürdün getürdün bi't-tamâm
 Cânun ile Rûm'ı târâc eyledün
 Halkını bir nâna muhtâc eyledün
     'Âkıbet itdün Yular kastî-i hâr
     Senden oldu Rûm yekser târumâr
 Mîr-mîrânidi Rûm içre Yular
 Basdun anı hep hakîkatdir bular
     Rûm'a noksân irdi senden âşikâr
     Lîk ol bî-kâre itmen i'tibâr
 Ol Yularkasdı ki sen ceng eyledin
 Milk-i Rûm-ı başına teng eyledin

(vr. 123b)

Tîğ u cür'etden müberrâdır ol er
 Lîk Rûmî ana virmişdir Yular
     Pehlevanlar ana itmez i'tibâr
     İhtisâs olmuş ana dirler firâr
 Şöyle mezmûm kimseyle ceng eylemek
 Pes hüner değüldür anı söylemek
     Ger hüner göster istersen bana
     Uş Bıyıklu'dur hüner didim sana
 Kıssa el-hâsıl budur kim Şâh-ı Rûm
 Aldı uş bizden hisâr-ı merz-i bûm
     Rûmî küstâh olmadın iy şîr-dil
     Sen it ol iklîmi tîğindan hacîl
 Uş sipâh uş esb-i esbâb iy ferîd
 Bir dilâverlik gerek gerçek mürîd
     Yüri Bayburd'a damân u hışm-nâk
     Katl u ğâret eyle ol etrâf pâk
 Bıyıklû'dır anda olan merd-vâr
 K'anda nasb itdi Selîm-i Tâc-dâr
     Yüri var anun ile bir uş 'iyân
     Cür'et it bir kez dahî iy pehlevân
 Uş hazâyin uş 'asâkir iy ferîd
 Durma ger Şâh'ı seversen iy mürîd
     Çün bu da'vâdan dem urdı Şâh-ı Şark
     Yakdı ol demden mürîdi ra'd u berk
 Erdebîl-oğlı'na ol meydân eri
 Didi kim iy Hayder-oğlı Hayderî
     Emr sen Şâh'ındır iy şîr-i jiyân
     Sen buyur men bende fermânem hemân
 Yüriyem gâzîlerünle iy ferîd
 Şeyhi yolında fenâ bulsun mürîd

(vr. 124a)

Can virem Şâh'ın yolında bî-gümân
 Himmet it iy Mehdi-yi sâhib-zamân
 Bir neberd idem 'adûye şark ile
 Ki oda yakam Rûm'ı ra'd u berk ile
 Çünki virdi şöyle bu vech-i haber
 Şâh gördi anda bir hoş zîb ü fer
 Çok sipâh u çok hazâyin virdi Şâh
 Tur 'Ali mel'ûnı itdi rû-be-râh
 İşbu demde geldi Bayburd'a bir er
 Virdi Tebrîz'den Bıyıklu'ya haber
 Böyle takrîr itdi ol bâ-suh-güzâr
 K'iy zamân içre ferîd-i rûzigâr
 Şah-ı Şark'ın uş sipâhı çıkdı fâş
 İtmek ister ehl-i Rûm ile savaş
 Erdebîl-oğlı işitmiş kim Kemâh
 Rûm'a râm olmuş hemân eyvân u kâh
 Tünd ü tîz ol Hüsrev-i 'âlf-mekân
 Bir çerî derdi ki kim ana yok girân
 Tur 'Ali nâmı sipeh-dâr itdi Şâh
 Uş seni silib-gelür iy nîk-hâh
 Surh-serden bir çerî dirmiş gelür
 Bayburd'ı kendü kendünün bilür
 İder ol sen şîr ile şîrâne ceng
 Kend'olur cenginde çengâl-i peleng
 Çün bu câsûsın sözinden aldı behr
 Ol kerem kâni vü genc-i lutf (u) kahr
 Ya'ni Rûm içre Muhammed Beğ be-nâm
 Şâh-ı Rûm'a bende-i kemter gulâm
 Tîz ulaklar saldı Rûmî-leşkere
 Hey diyince irdi bunlar 'askere

(vr. 124b)

Canik u Karahisar'un leşkeri
 Çekdi cem' oldı revân iy hûş eri
     Çıkdı Erzincân Kemâh ehli tamâm
     İspir-i Tercân dirildi izdihâm
 Kendü de Bayburd'dan aldı çok sipâh
 Leşkerin cem' itdi oldı rû-be-râh
     Dirdi etrâf (u) cevânibden çeri
     Geldi Kürd'ün dahî bir kaç beğleri
 Tanrı'ya itdi tevekkül ol emîr
 Çünkü Tanrı'dır her işde dest-gîr
     Çıkdı Bayburd'ından ol âzâde merd
     İtdi a'dâ ile âheng-i neberd
 Tur Ali dip sürdi ol çâbuk-süvâr
 Geçdi Erzincân'ı merd-i kâr-zâr
     Geldi evvel ceyš gürk emlâkine
     Kasd kıldı düşmanın ihlâkine
 Bir haber geldi Tılâ'dan k'iy ferîd
 Kim gelüp düşmân dahi oldı bedîd
     Çün Bıyıklû anı işitdi hemân
     Getürüb yanına 'askerni revân
 Sağına durdı Karîçin bî-gümân
 Kim Kemâh'ın beğidi ol pehlevân
     Solına Cânîk Beği durdı erin
     Sağ u solın aldı Rûmî saf-derin
 Beğlere zamm itdi Kürdistan erin
 Virdi sağ u sola Kürd'ün beğlerin
     Kendü girdi kalbe ol bebr u beyân
     Merd-i meydân u hüner-ver pehlevân
 İki kola iki alay koydı tarh
 Müdde'îni 'âkibet tarh itdi tarh

(vr. 125a)

İşbu âyinile ol meydân eri
 Saf saf itdi düzdi Rûmî-leşkeri
     Tur Ali de Sürh-ser'den bir sipâh
     Hâzır itdi heb mübâriz kîne-hâh
 Tâc ile sahrâlar oldı lâle-gûn
 Cûşe geldi mevc urub deryâ-yı hûn
     'Avretin emvâlin esbâbın tamâm
     Derdi gösterdi meğer kim izdihâm
 İzdihâmı arda aldı leşkeri
 Cenge ikdâm itdi ol meydân eri
     İstimâletlen Kızıl-bâş-ı ferîd
     Böyle tenbîh itdi ki cem'-i mürîd
 Şâh için bir gayret idin k'ehl-i Rûm
 Gerçi polâd ise yek-ser ola mûm
     Neng-i nâmûs için idelüm neberd
     'Avret aldırmağdurur bîhûde derd
 Şâh için iy gâziler ceng idelim
 Yer yüzün Rûm ehline teng idelim
     Kim ki Şâhîdur bu yolda bî-dirîğ
     Rûmîden zevkile alsun tîr u tîğ
 Ehl-i Rûm'a Şâh diyüp tîr uralum
 Mu'cizin Şâh'ın bu yolda görelüm
     Girdi meydâna mübârizler revân
     Kopdı nâk-i fitne-i âhir-zamân
 Âteş-efşân oldı tûpile tüfeng
 Od bıraktı 'âleme başlandı ceng
     İki cânibden siyâset urdı dem
     Dutdı ol sahrâyı gûnâ-gûn 'âlem
 Al-yeşil bayrağıle ol lâle-zâr
 Güz günü gösterdi âğâz-ı bahâr

(vr. 125b)

Dil uzatdı kargu gönder ceng için
 Er uzatdı okı nâm u neng için
     Göksüni göksine virdi iki kûh
     Kûhlar sahrâda gösterdi şükûh
 Gürz ü tîğ u tîr ile toldı zemîn
 Mihr u şefkat gitdi geldi kahr u kîn
     Tabl u kûs u boru zurnâ vü nefîr
     Durdı feryâd itdi kopdı dâru-gîr
 Geldi düşmân rû-be-rû oldu ere
 Er ere yüz dutdı gönder göndere
     Er ere karışdı kından çıkdı tîğ
     Kana kandı tîğ u hançer bî-dirîğ
 Cevşene zahm urdı peykân-ı hadeng
 Dilde perrân geçdi polâd-ı tüfeng
     Baş kesildi gövde düşdi toprağa
     Döndi âdem güz güninde yaprağa
 Döndürüşme aldı çengîden zimâm
 Geldi sulh için emân u intikâm
     Durdı sancak sancağa itdi sitîz
     Gerde girdi dehr kopdı rüstahîz
 Kırmızı kanile tâc-i lâle-gûn
 İtdi ol sahrâyı yek-ser bahr-i hûn
     Subhdan tâ şâm ceng oldu müdâm
     Kana boyandı şafak-tek subh u şâm
 'Âkıbet çıkdı kemînlerden kemân
 Tîr-bârân itdi Rûmî bir zamân
     Tarh olan kullar keminden çıkdı fâş
     İtdiler ol bâş ile bî-had savaş
 Allah Allah deyüp çü Rûm itdi girîv
 Tanrı isminden hezîmet itdi dîv

(vr. 126a)

Hâce Beğ bir kadı oğlıdır be-nâm
 Ceng içinde âhiru'l-emr ol hemân
     Bir süniyle Tur 'Ali'yi pest ider
     Nîze zehrinden harâb u mest ider
 Alur atından urur toprağa tîz
 Kalmaz ol hâkîde imkân-ı gürîz
     Gövdesinden bâşın alur bî-direng
     Reng ider kaniyle cengâlin peleng
 Tîz alub sâlâra ol başı gelür
 Hibret ehli ânı başından bilür
     Atı önüne revân galtân ider
     Ol sebebden ana çok ihsân ider
 Münhezim boldı Kızılbaş-ı şakî
 Döndi ikbâl il'almdı sancağı
     Girdi ardından anun Rûmî-sipâh
     Kırdı zâhir koymadı bir bed-külâh
 Lâşeden toldı serâ-ser yeryüzi
 Tâc u tenden oldı sahrâ kırmızı
     Gazîler baş kesdi bî-had bî-şümâr
     Kana kandı gürz u tîğ u âb-dâr
 Gâret oldı genc ü esbâb u esîr
 Bî-niyâz oldı ganîmetden fakîr
     Hayme vü har-gâh genc-i bî-girân
     İbrişim halı vü çetr ü sâyebân
 'Avret ü kız gâret oldı hûb-çehr
 Hûb ya'nî rişk iderdi mâh (u) mihr
     At u katır bî-'aded bî-had deve
     Her deve bazar içinde bir ceve
 Rûmî kâm aldı ganîmetden o gün
 Hoş-dil oldı nâz u ni'metden o gün

(vr. 126b)

Tur 'Ali'nin sancağın başın revân
 Altı bin burunla sayılmış 'iyân
     Dergehe gönderdi sâlâr-ı sipâh
     Âferînler itdi ol sâlâra Şâh
 Dahi esbâb u esîr u gene (ü) mâl
 Şâh'a teslîm oldu min vechi'l-halâl
     Sancağı dîvân içinde ser-nigûn
     İtdiler ol müfsidin iy zû-funûn
 Feth-nâme okunup feth oldu bâb
 Şâdlık itdi Şeh-i 'âlî-cenâb
     Bir zamân kim mülk-i Âzerbâyçân
     Şâh-ı Şark'ile dururdu fi'l-emân
 Emniyetle mülk-i Tebrîz ü 'Irâk
 Şöyle ma'mûr itdi bî-kibr u nifâk
     Surh-ser mesrûr u Şâh'ı pür-gurûr
     Memleket ma'mûr u haşmet bî-kusûr
 Düşdi nâ-gâh şarka bir gavgâ ki Rûm
 Nî sipihr koydu ne mülk u merz-i bûm
     Aldı şarkın bir yanın Rûmî tamâm
     Gâret oldu milki bozuldu nizâm
 Bayburd'un hâkimi ol pehlevân
 Surh-ser birle neberd itmiş 'iyân
     Tur 'Ali'yle bir neberd itmiş ol er
     Kalmamış kat'â nişân-ı surh-ser
 Bir sitîz itmiş bu çarh-ı nîl-gûn
 K'ol diyârı seyle virmiş bahr-i hûn
     'Âkıbet Rûm'ın amansuz 'askeri
     Tîğa teslîm itmiş ol ser-'askeri
 Tur 'Ali'nin başın almış ehl-i Rûm
 Gâret olmuş ser-be-ser ol merz-i bûm

(vr. 127a)

Vehmidir kim ol sipeh-büd nâ-gehân
 Döndüre Tebrîz'e dav idüb 'inân
     Şâh'a ma'lûm oldu el-hâsıl bu ceng
     Tünd gördi bunda çengâl-i peleng
 Oldı gam-nâk ol perîşân rûzigâr
 Fikre virdi kaldı ser-gerdân u zâr
     Çıkmadı taht üzre ol bir kaç zamân
     Nâ-tuvân oldu bu gamdan bed-gümân
 Sonra bir fikr itdi ol şûrîde-baht
 Kim çıkar elden bu nev'a tâc u taht
     Düzdi bir elçi besî rûşen-zamîr
     Her zamîrin gizlü râzından habîr
 Çok teberrük tuhfe vü çok armağan
 Ana teslîm itdi Şâh-ı bed-gümân
     Mısr Sultânı'na irsâl itdi Şâh
     K'iy Harem Sultânı Şâh-ı dîn-penâh
 Sen bu Yûsuf tahtının sultanısın
 Saltanat Tûr'ında mülkün câmsın
     Şehriyârısın sevâd-ı a'zâmın
     Mefharısın şimdi ehl-i 'âlemin
 'Asr içinde sâhib-i seyf u kalem
 Mekke Sultânı Şeh-i Beytü'l-Harem
     Sen ki Yûsuf tahtı üzre Şâh'sın
     'Asr içinde Şâh-ı Zıllu'llâh'sın
 Kalmasun mahfî sana iy nüktedân
 Kim hakîkat Rûm'a râm olur cihân
     Men ki dutdum tîğ ile milki tamâm
     Darbile itdüm cihânı böyle râm
 Kılıcımdan seyle vardı merz-i bûm
 Oldı eşyâ ser-be-ser hükmümde mûm

(vr. 127b)

Lîk şimdi bir hüner oldu zuhûr
 Şîr-tek gûrında bebr-i pür-gurûr
     Rûm'ı teshîr itdi ol bî-reng ile
     Surh-ser neslini kesdi ceng ile
 'Âciz itdi uş Kızılbaşı Selîm
 Aliser âfâkı ol bî-havf u bîm
     Tîgımız şermende tîğından tamâm
     Andadır zôr u şükûh u izdihâm
 Özge Şâh'a nisbet itme sen anı
 Sen işitdin lîk gördüm men anı
     Gayri takrîrinden alma hissai
     Öz gözümle gördüm âhir kıssai
 Dirmiş ol er 'âlem ehlin ser-be-ser
 Andadır tîğ u şükûh u zôr (u) zer
     Rub'-ı meskûn ana hem-ser olamaz
     Pertevin eşyâ dirilse bulamaz
 İmdi sen de vâkıf ol iy hûş-mend
 Surh-ser cem'ine hod irdi güzend
     Leşkerimle leşkerim bâşın tamâm
     Aldı makhûr itdi ol pür-ihtişâm
 Ne sen anunla berabersin ne men
 Dinle benden elde fırsat var iken
     Gel senünle 'ahd ü peymân idelüm
     Rûm'ı bir tedbîr ile râm idelüm
 Fırsatın fevt itme iy sultân-ı dîd
 Sende çerkez bizde vâr iken mürîd
     Ben sana vü sen bana ol-gıl mu'în
     Yoksa kalmaz bizde tâcile nigîn
 Ger mana 'azm eyler ise ol peleng
 Sen yûri ardından it şîrâne ceng

(vr. 128a)

Ger sana 'azm itse ol şîr-i jiyân
 Men revân ardın kesem iy kâm-rân
     İttifâk ile girür düşman ele
     İttifak it kopmadın bir zelzele
 Anun oldur arzusu kim meni
 Ala evvel sonra def' ide seni
     Mısır Sultânı'na çün irdi resûl
     İşbu sözden Kansu oldu melûl
 Beğlerin cem' itdi ol sâhib-şükûh
 Geldi Çerkes'den dirildi çok gürûh
     Dirdi dîvânına Sultân Çerkes'i
     Sâl-hurde pîr u bernâ nev-resi
 Meşveret kıldı bularla Kansu
 Kıssai şerh itdi bir bir pîş-rû
     Şâh-ı Şark'ın dinle-geç bunlar sözün
     Heb bu menzilde unudı kendözin
 Virmedi bir bende Sultân'a cevâb
 Vehme gark oldu temâm ol şeyh u şâb
     Bunda 'Allân kim vezîridir anun
     Belki ma'nâda nazîridir anun
 Ana Sultân didi ki iy dânâ vezîr
 Gaflet içre kalma vü ol-gıl habîr
     Şimdi bildin mi ki Rûm'ın serveri
     'Âciz itmiş Hayder oğlu Hayder'i
 Bundan öndin bir hatâ itdük 'iyân
 Kalmaz ol Dârâ-yı Rûmî'den nihân
     Çün 'Aliyyü'Devle'nin başın ol er
     Bizlere gönderdi bî-vehm ü hazer
 Meclisimde başım gördük anun
 Bilmedim başın niye yordun anun

(vr. 128b)

Baş getüren müjdecisi bî-cihet
 Münfa'il itdin ne farz itdi o let
     Mahfilim diyürek urdun başına
     Göz görürken çin bıraktın kaşına
 Gerçi virdim men ana çok mâl (u) genc
 Gitmedi lîk andan ol bîhûde renc
     Anı a'yânı Selîm'e anladur
     Nâ-sezâ işden cihânı dinledür
 Bundan evvel hassa ehl-i Rûm (u) Şâm
 Biribiriyle nizâ' itmiş müdâm
     Bir dahî açdun husûmet bâbını
     Giru depretdün nizâ' esbâbını
 Şâh-ı Şark'ın sözleri hep hakdurur
 Hadd-i zâtından ol er mutlakdurur
     Ger Kızılbaş'ı alur bulsa Selîm
     Döndürür yüz Şâh'a ol havf (u) bîm
 Bundan anlan k'ol ki oldı pâdişâh
 Gün bugün eksildi Çerkes'den sipâh
     Çerkes'in yolın revân sedd itdi ol
     Şâh olalı çok sözüm redd itdi ol
 Sebzemiz âbını kesdi bâğbân
 Size bir gün hoş olur öndin uyan
     Şâmi'ye aldırılmaz oldı dâhi kul
     Çok tazarru' itdük olmadı kabul
 İmdi iy a'yân nedir tedbîr-i rây
 Görelim tedbîr bir bir câ-be-cây
     Böyle tedbîr itdi Şâmî 'âkibet
     Kim bu oldukca bize yok 'âfiyet
 Meşveret itdi tamâm a'yân-ı Şâm
 K'olmadın Şarkî vü Şâmî Rûm'a râm

(vr. 129a)

Elçiyile Şâh'a bir dane resûl
 Gönderüp 'arz itdi ol devletlü kul
     Kim senün sözün serâ-ser hakdurur
     Her hadîsin bir dürr-i mutlakdurur
 Böyle takrîr itdi Sultân-ı Harem
 Ol 'Arab Şâh-ı hevâ-dâr-ı 'Acem
     Kim ne şark'ı belleyübdür Şâh-ı Rûm
     Kendüye görsün kalur mı merz-i bûm
 Şâm u Şark u Rûm üç odur hemân
 Her biri ma'nîde bir cûd (ur) hemân
     Kimseye bâkî değüldür tâc u taht
     'Âriyetdir bizde anda raht u baht
 Men dahî Sultân-ı Mısr'ım fi'l-mesel
 Rûm'a mâni' yokdurur ger sunsam el
     Ger tama'la mülki girseydi ele
     Men dutardum şimdi yüz bin merhale
 Şâm'a men Sultân'ımu ol Rûm'a Şâh
 Şâh İsmâ'îl Şark'a Pâdişâh
     Rûm Şâh'ı Şark'da hân olmamış
     Şark Şâh'ı Mısr'a sultân olmamış
 Rûmî'den kim çıkdı haşmetle temâm
 Vardı Şark iklimin aldı dost-kâm
     Şam'dan hem Rûm'ı almış yokdurur
     Azile hırsı Selîm'in çokdurur
 Ol ki Şark'ı dutmak itmişdir hayâl
 Şâm'a dahî rağbet eyler lâ-muhâl
     İmdi sen Şâh'ile 'ahdim iy ferîd
     Oldur ol kim sana oldum mürîd
 Her tarîk içinde hem-râhım sana
 Cân u dilden men hevâ-hâhım sana

(vr. 129b)

İşbudur söz kim ger ol bebr-i beyân
 Rûm'dan Tebrîz'e döndürse 'inân
     Men revân ardın alam iy şîr-dil
     Ol hevesden döndürem idem hacil
 Ver bilâd-ı Mısr'a varsa Şâh-ı Rûm
 Sen yüri ardından u göster hüçûm
     Aramızda 'âciz ola ol ferîd
     Bi'z-zarûret sulh ide ol ehl-i dîd
 Sonra fırsat düşse bir dem bî-nifâk
 İdelim Şâh'ile bizler ittifâk
     İntikâmın alalum Şark'ın tamâm
     Şimdi Şâhîdir tamâm-ı ehl-i Şâm
 Şâh'a Sultân'dan bu nev'ile cevâb
 İletüb ve döndi resûl kâm-yâb

'İNÂYET FERMÛDEN-İ SULTÂN SELİM HÂN MEMLEKET-İ DİYARBEKİR MUHAMMED PAŞA-RÂ

Söyle iy mürğ-i sühân-gû bir dahî
 Çünkü bustân oldu hoş-bû bir dahî
     Bir terennüm kıl ki rûhı şâd ide
     Gam kuyûdından bizi âzâd ide
 Söyle iy bostân-sarây-ı dâstân
 Kim gülistân oldu yek-ser bûstân
     İşbu târîh içre Şâh-ı kâm-rân
     Edrine tahtına döndürdü 'inân
 Kışladı 'işretle ol ma'mûrei
 Tâze ma'mûr itdi ol meşhûrei
     Böyle demde Husrev-i 'âlî-cenâb
     Şâh-i şîr-efken Selîm-i kâm-yâb
 Böyle emr itdi ki Bayburd'ı revân
 İde bedrûd ol hüner-ver pehlevân

(vr. 130a)

Yürüye andan Diyâr-ı Bekr'e merd
 Zabt ide ol mülki merd-i-pür-neberd
     Gire Âmid şehrine ol pehlevân
     Ol diyâra hüküm ide bebr u beyân
 Mîr-i meydân ola ol kişvere fâş
 İde dün-gün surh birle savâş
     Çün 'inâyet itdi ol Hayder-sıfât
     Çıkdı tuğrâ birle bir 'âlî-berât
 Ol berât ile Muhammed Paşa tîz
 Âmid'e girdi revân bî-huft u hîz
     Ol diyârı 'adl ü dâd ile revân
     Giru ma'mûr itdi ol ner-pehlevân
 İstimâlet virdi Kürdistân'a merd
 Koymadı lütfile hâtır-gerde gerd
     Cem'-i Kürdistân mutî' oldı ana
     Surh-ser kaldı bu ma'nîden tana
 İşbu demlerde Selîm-i ser-firâz
 Şâh-ı deryâ-dil kerîm-i bî-niyâz
     Bir Kerem gösterdi kim çarh-ı kebûd
     Ol kerîme itdi tahsîn u dürûd
 Kim Muhammed Paşa'yı ol ser-firâz
 İtdi dünyâ ni'metinden bî-niyâz
     Tur 'Ali'yle itdüğü cengin revân
     Culdusun gönderdi Dârâ-yı cihân
 Uruturur fi'l-mesel yigirmi şîb
 Heb samur kürkile zî 'âlî-nasîb
     Çatma yigirmi uşak kürkile heb
     Zî kerem genc-i Şeh-i 'âlî-neseb
 Zerdevâ kürkiyle yigirmi dahî
 Şöyle gûnâ-gûn frengî iy ahî

(vr. 130b)

Giru çatma yüz 'aded bî-bôstun
 Zî-sehâ zî hâtım-i dünyâ vü dîn
     Viribdi üç yüz nîk kaftân ana
     Yağdı gökden lutf ile ihsân ana
 Yedi yüz zîbâ münakkaş ter libâs
 Her 'atâsın işbuna it-gil kıyâs
     Otuz altunlu kılıç yüz boz doğan
     Âferîn ü nice tahsînler 'iyân
 Yüz gümüşlü tığ-ı Mısrî âb-dâr
 Üş buna benzer 'atâlar bî-şümâr
     Elli yük nev-sikke ağ akçe tamâm
     Âferîn-nâme dahî iy nîk-hâm
 Viribdi on altı sancak sâye-dâr
 Başları altun kumaşı mâye-dâr
     Kim bu sancaklarını heb ol kîne-cû
     Kime isterse vire bî-guft u gû
 Tâ berât için gelüben Şâh'dan
 'Izzet ile çıkara dar-gâhdan
     İşbu mezkûrât geldi bi't-tamâm
     Pâdişah'dan Paşa'ya temme'l-kelâm

İN'AMÂT-I MUHAMMED PAŞA BE-ÜMERÂ-YI EKRÂD

Çün Muhammed Paşa aldı kâmını
 Kâmile pür-feyz gördi câmını
     Her taraf saldı ulaklar ol ferîd
     Dirdi Kürdistân'ı cüml'ol ehl-i dîd
 Beğlerin dirdi tamâm ol kişverün
 Gör 'atâ vü rây (u) tedbîrin anun
     Geldi dîvânına yek-ser ol gürûh
     Çıkdı ta'zîmile gösterdi şükûh

(vr. 131a)

Merhabâ itdi bu cem'ile tamâm
 Rağbet itdi ol ferîde hâs (u) 'âm
     Sordı gördi işbu hayli rû-be-rû
     Bildî ol cem'i kemâ-hiy mû-be-mû
 Kim sezâ-vâr ise sancak virdi merd
 Ol Muhammed Paşa devrân içre ferd
     Virdi altunlu besî şimşîr u şîb
     Kime çatma kime' şîb oldı nasîb
 Kime hıl'at kime' ni'met kime zer
 Anda in'âm itdi ol sâhib-nazar
     Şâh-ı Rûm'ın işbu i'tâsm tamâm
     Bahş-bahş itdi ferîd-i nik-nâm
 Kâmın aldı cümle Kürdistân u Kürd
 Böyle ihsân itdi ol âzâde kürd
     Dirdi bir bir yerlerin Rüstem-sıfât
     Geldi der-geh'den bu vechile berât
 İstimâlet virdi ol a'yâna merd
 Giru döndi cem' Paşa kaldı ferd
     Hoş-dil oldı cümle Kürdistân eri
     Pâdişâh'a çâker oldı beğleri

ÂĞÂH YÂFTEN-İ ŞAH İSMÂ'İL EZ-ÂMEDEN-İ LEŞKER-İ NUSRET-Şİ'ÂR BE-ÂMEDEN-İ KARA HAN

İy gönül pervânesi pervâz kıl
 Şem'-i hurşîdesini dem-sâz kıl
     Bir bülend âvâze it iy 'andelîb
     Çün sana sözdür bu bostandan nasîb
 Girülüb hoş kıssa âğâz it bize
 İşbu destân bâbını bâz it bize
     Çün Muhammed Paşa vü Rûmî-sipâh
     Girdi Âmid şehrine bî-iştibâh

(vr. 131b)

Kıssadan âgâh oldu Şâh-ı Şark
 Hışm-nâk oldu besân-ı ra'd u berk
     Paşa'nun in'âm u ihsânın tamâm
     Bildî tahkîk itdi ol 'âlî-makâm
 İttifâkın Kürd'ile fehm itdi Şâh
 Kal'a-i Mardîn'den vehm itdi Şâh
     Böyle fikr itdi kim ol bebr-i beyân
     Leşker u ser-leşkerin aldı 'iyân
 İ'timâd itmiş Selîm'e ol Peleng
 Uş gelüb itdi mana dünyâyı teng
     Girdi Âmid şehrine uş ehl-i Rûm
     Yarın eyler Kal'a-i Mardîn'i mûm
 Ala ger Mardîn'i ol er nâ-gehân
 Bî-gümân Tebrîz'e 'azm eyler 'iyân
     Musul u Bağdâd'a hod virmez mecâl
     Şark'ı el-hâsıl ider ol pâ-y-i mâl
 İmdi fırsat var iken iy Şâh-ı Şark
 İdelüm bir leşkeri pûlâda gark
     Varsın ehl-i Rûm'ile ceng eylesün
     Ehl-i Rûm'a yir yüzün teng eylesün
 Anı Âmid'den çıkarsun al ile
 Girsün ana gürz ile kûpâl ile
     Tur 'Alî'nin intikâmın bi't-tamâm
     Alsun andan virsün ol mülke nizâm
 Bir teemmül itdi ol şîr-i jiyân
 Şâh İsmâ'îl bin Hayder 'iyân
     Surh-serden buldı bir merd ol ferîd
     Bir fedâyî Şâh'a can ile mürîd
 Ustaca-oğlı Karahan nâmile
 Pençe urur Rüstem u Behrâm ile

(vr. 132a)

Surh-serden viridi ana çok sipâh
 Hem hazâyin hem sipeh şîrâne Şâh
     İstimâlet viridi Şâh-ı tûre-rây
     K'ey mürîd-i muhlisam vey can-fedây
 Yûri var Şâh'ı seversen bî-direng
 Rûmî'ye it kûh sahrâyı teng
     Ol Muhammed Paşa ile't bir sitîz
     Paşa'nın başına yağdır tîğ u tîz
 Kırmızı tâcile iy çâbuk-süvâr
 Ol diyâr-ı yek-ser it-gil lâle-zâr
     Al Kızılbâş'ın dilâver erlerin
     Can-fedâ-yı pehlevân saf-derlerin
 Şâh diyüb 'azm it sipâh-ı Rûm'a tünd
 Ol pelengin eyle çengâlini künd
     Çün Karahan'ı sipeh-büd itdi Şâh
     Yürüdi Şâh emriyle ol kîne-hâh
 İndi Bağdâd'a sipeh-büd tünd ü tîz
 Surh-ser'den kopdı rûz-ı rüsthâz
     Musul'a yürüdi ol Bağdâd'tan
     Toldı kişver zulm ile bî-dâdtan
 Mardîn'e 'azm itdi andan ol peleng
 Kıldı ehl-i Rûm ile âheng-i ceng
     İşbu demde Şâh-ı şîr-efken Selîm
     Edrine tahtında olurdu mukîm
 Böyle emr itdi ki bin Yeniçeri
 Bin de kapu halkı heb meydan eri
     Bâli Ağa vü Muhammed Ağa baş
     Yüriyeler Âmid'e yardımcı fâş
 Anatolî'dan dahi beşyüz süvâr
 Heb mübâriz pehlevân-ı nâm-dâr

(vr. 132b)

Anatolî kethüdâsına bular
 Koşulub ol mülke ideler sefer
     Yürüdi Menteş Muhammed Beğ be-nâm
     Bir de Şükrullâh Beğ'dür iy hümâm
 İtdi üç bin yumlaya baş anları
 Bunlara gösterdi yoldaş anları
     Karaman'ın leşkerini de tamâm
     Göndürür Hüsrev Paş'ile ol nîk-nâm
 İşbu 'âlî leşkeri Sultân Selîm
 Âmid'e gönderdi ol hâkim hakîm
     Tâ Muhammed Paşa'ya işbu sipâh
     Yâver ola ger gelirse kîne-hâh
 Çün bu leşker Âmid'e girdi 'iyân
 Vâkîf oldı Karahan ol bed-gümân
     Şâh-ı Şark'a bir ulak saldı ol er
     K'iy ferîd-i 'asr Şâh-ı bahr u ber
 Âmid'e uş bî-nihâyet bî-'aded
 Rûmî cem' oldı meded senden meded
     Dutdı Osmanlu bu mülki yek-sere
     Böyle enbûh ile varsa er ere
 Ol gürûha men bu leşkerle 'iyân
 Varamen iy server-i mülk-i cihân
     Surh-ser'den Şâh bir 'âlî sipâh
     Himmat itsün yoksa iş olur tebâh
 Çün bu sözden behre aldı Şâh-ı Şark
 Bir çerî cem'itdi heb pûlâda gark
     Geldi Âzerbâyçân ile 'Irâk
     Gör nedir şimdi bu mînâ-gûn revâk
 Fars'dan dirildi bir leşker ana
 Kim zemîn hayrân zamân kaldı tana

(vr. 133a)

Dahi Şark'ın kişverinden çok sipâh
 Dirdi hâzır itdi Şâh-ı kîne-hâh
     Hassa korçusun bir eksiksiz tamâm
     İtdi bu bî-had sipâha inzimâm
 İşbu bî-had leşkeri ol bed-gümân
 Ol ere yardımcı gönderdi revân
     Kendü Tebrîz'inde kaldı ol ferîd
     Geldi Rûmî cengine yek-ser mürîd
 İndi Bağdâd'a sipâhî bî-hisâb
 Surh-ser'den memleket oldı harâb
     Geçdi Musul'dan koşdı ol ere
     Secde itdi bundan er ol servere
 Çün Karahan'a bu leşker irdi tîz
 Surh-ser dirildi kopdı rüstahîz
     Ol sipeh-sâlâra el verdi sürûr
     Ata bindirdi sürûr ehli gurûr
 Çıkdı Mardîn'den sipâh-ı bî-şümâr
 Surh-tâc itdi zemîni lâle-zâr
     Geldi Âmid üzre ol ceng-gürâz
     İtmedi dervâze-i Rûm ehli bâz
 Çıkmadı sahrâya Paşa ceng için
 Cengi te'hîr itdi nân u neng için
     Tîz ulaklar saldı 'âlî-dergehe
     Böyle 'arz itdi mübâriz ol Şeh'e
 Kim budur bir leşker-i deryâ-misâl
 Geldi bu iklîmi itdi pâ-yi mâl
     Surh-serden çok çerî geldi kunûn
     Yer yüzün tâc itdi yek-ser behr-i hûn
 Hayder-oğlı giru İsmâ'îl Şâh
 Bir çerî gönderdi iy 'âlem-penâh

(vr. 133b)

Kim bu mülki dutdı yekser ol gürûh
 Geldi Âmid üzre gösterdi şükûh
     Bî-icâzet çıkmaduk ceng itmedük
     Lâ-tekellûf cenge âheng itmedük
 Çün bu güftârı işitdi Tâc-dâr
 Hâzır itdi rezm içün ceng-süvâr
     Bin sipâhî oğlanı heb ceng-cû
     Bin silâh-dâr adıyla heb şîr-hû
 Bâlf Beğ'ile Sinan'ı Pâdişâh
 Bunlara baş itdi vü virdi sipâh
     Âmid'e gönderdi sür'atle revân
     İşbu cem'-i serveri sâhib-kırân
 Girmedin şehre sipâhî-i pür şükûh
 Vâkîf oldı leşkerîden ol gürûh
     Didiler kim Şâh-ı Rûm'un leşkери
     Girmedin bu şehre göçelüm giri
 Göçdi Âmid'den Kızıl-bâş-ı şakî
 Döndi Mardîn'e şakînün sancaki
     Geçdi bir kaç gün kesildi guft u gû
     Nâ-bedîd oldı gürûh-ı kîne-cû
 Paşa'ya 'arz oldı k'iy 'âlî-cenâb
 İşbu bî-bâk itdi bizden ictinâb
     Surh-ser gûyâ firâr itdi 'iyân
     Yok niçün oldı gözlerden nihân
 Paşa şöyle didi kim ol kîne-hâh
 Bildi zâhir kim gelür Rûmî sipâh
     Karşu çıkdı Rûmî'ye ol nâ-pesend
     Bir keminden irgörür nâ-gâh güzend
 İmdi tahkîk idelüm ol kavm-i şûm
 Kandadır ana ne yüzdendir hüçûm

(vr. 134a)

Olmaya nâ-gâh pusudan çıka
 Tîğ ura at oynada âdem yıka
     Leşkerin cem' itdi Paşa 'âkibet
     Çıkdı Âmid'ten yel-i Hayder-sıfat
 Kara Köpri'den geçüb ol ehl-i dîd
 Danışık itdi sipâhiyle sa'îd
     Virdi beşyüz er nizâm-ı dîne merd
     Heb bahâdır tîğ-zen merd-i neberd
 Koşdı beşyüz de Hüseyñ Ağa'ya fâş
 Heb bular merdân-ı pür-hâş u savâş
     Giru merd-i ceng-cû beşyüz süvâr
     Hod Muhammed Ağa birle itdi yâr
 Bunlara emr itdi ol ğurrende şîr
 K'iy mübâriz vey bahâdır vey dilîr
     Siz teccüs-çün revân olun yürün
     Kande pinhân oldu a'dâyı görün
 Heb kemîn-gehdîr bu vadîler tamâm
 Bî-haber gezmen hazer hoşdur müdâm
     Bunda Hüsrev Paşa bussun bir yire
     Ola kim fırsat gele baht el vire
 Bir taraftan ben de girem busuya
 Gark idem a'dâ-yı dîni bu suya
     Biz bu vâdîlerde uş durduk kemîn
     Siz kemîni bellenüz çokdur zemîn
 Buluşub ceng iderek çekmek gerek
 Önlerince ceng idüb sökmek gerek
     Bir firîb u al ile alın beri
     Sizden öndin bir haber salın beri
 Ger size kovub gelürse bed-gümân
 Biz çıkalum bu kemînlerden 'iyân

(vr. 134b)

İdelüm a'dâ-yı dîni târ (u) mâr
 Kana kansun bir dahî Rûmî-süvâr
     Gitdi anlar kaldı bunlar çok zamân
     Geldi nâ-gâhî nizâm-ı dîn demân
 Paşa'ya 'arz itdi ki şîr-i dilîr
 Gördük uş bu vâdiyi bâlâ vu zîr
     Surh serden yok bu mülk içinde nâm
     Sû-be-sû gezdik bu sahrâyı tamâm
 Bî-gümân itmiş firâr ol kavm-i şûm
 Heb arandı kûh (u) deşt u merz-i bûm
     Paşa bu takrîre itdi i'timâd
     Gelmedin ol iki sâhib-ictihâd
 Bozdı busuyı vü döndi şehre tîz
 Bî-haber andan ki kopdı rustahîz
     Ol Hüseyin ile Muhammed nâ-gehân
     Busu ararken Kızılbaş'dan nihân
 Surh-serler üzre çıkar (lar) bî-haber
 Hayme tutmuş bir çemend Surh-ser
     At salub çadır kılıçlar ehl-i Rûm
     Gösterürler ol gürûh üzre hücûm
 Tîğ ururlar baş keserler bî-dirîğ
 Yağdururlar her taraftan tîr u tîğ
     Karahan'a at çekerler bî-direng
     Surh-ser biner kopar âşûb u ceng
 İki cânibden çıkar şimşîr tîz
 Ol siyâsetden kopar bir rustahîz
     Gâh çekdi gâh döndi ehl-i Rûm
     Gâh pûlâd oldı Rûmî gâh mûm
 İşbu demde Surh-ser itdi gümân
 Kim bu vâdîlerde Rûmî var nihân

(vr. 135a)

Rûmî hod ta'yîn idübdür kim kemîn
 Uş müheyyâ ceng için durmuş yakîn
     Dâru-gîr içinde bir kaç Surh-ser
     Paşa'nın vâdîde bususın arar
 Vâkîf olur kim bozulmuş ol kemîn
 Hâli kalmış Rûmî'den rûy-i zemîn
     Bî-muhâbâ at salub heb Surh-ser
     Yağdururlar Rûmî'ye tîğ u teber
 Çün kemin-gâh üzre kaçır ehl-i Rûm
 Rûmî'den görür tehî ol merz-i bûm
     'Akıbet eyler hezîmet ehl-i dîn
     Ehl-i dîne menfe'at virmez kemîn
 Âmid'ün suyn yüzüb geçen geçer
 Geçmeyen küffâr tîğından geçer
     Bunda hayli Rûmî olur nâ-bedîd
     Hem Muhammed hem Hüseyin olur şehîd
 Paşa'ya i'lâm olur kim Surh-ser
 Gaflet ile Rûmî'ye buldı zafer
     Âh idüb olur peşîmân ol ferîd
     Son peşîmanlık ne sûd iy ehl-i dîd
 Bir teemmül itdi ol bebr-i beyân
 O neheng-becce vü ner-pehlevân
     Dirdi Rûmî Beğleri ol nerre-şîr
     Ol peleng-i tîz-çengâl ol dilîr
 Böyle takrîr itdi kim uş Surh-ser
 Buldı Rûm ehline fırsatla zafer
     Bu kazâya biz rızâ virdik 'iyân
     Tanrı'dandır her havâdis bî-gümân
 Çün bu nev'a döndi çarh-i tîz-gerd
 Gönlümüzce olmadı ceng ü neberd

(vr. 135b)

Pâdişâh sağ olsun iy Rûmî-sipâh
 Sehl sûretidir kim itdi kîne-hâh
     Şimdi oldur maslahat kim bî-nifâk
     İdelim ol sözün ile ittifak
 Çün bu gayretde şerfiküz bi't-tamâm
 İdelüm bir ceng hoşdur neng ü nâm
     Farz-ı 'ayn oldı biz ehl-i Rûm'a ceng
     İşbu menzilde hatâdır garar-leng
 Şehrden çıkmak savâb oldı bize
 Şehr-i şöhret bir hicâb oldı bize
     Göçelüm Âmid'den el-hâsıl nuhust
     Kara Köpri'ye konalum tîz u cüst
 Ola kim işbu şikeste Surh-ser
 İ'timâd idüb döne al-gaç haber
     Şimdi ol küstâh olubdur bî-gümân
     Kande fehm itse bizi döner 'iyân
 Dönsün ol hod-rây Hakk'undur umûr
 Nice hayrı şerre döndürmüş gurûr
     Şâh-ı Rûm'ı yâd idüb ceng idelim
     Kanile sahrâyı gül-reng idelim
 İşbu guft u gûda nâ-gâh bir sipâh
 Pâdişâh'dan şehre girdi kîne-hâh
     Bir çeri irişdi kapu halkile
     Bâli Ağa vü Sinân Ağa bile
 Tünd göçdi paşa Âmid'den revân
 Kara Köpri üzre kondı pehlevân
     Bundan cem'oldı tamâm-ı leşkери
     Heb yarak gördi neberd içün çeri
 Gürz u tîğ u tîre el kattı sipâh
 Yol gözetdi durdı Rûmî kîne-hâh

(vr. 136a)

Gelmedi meydâna âhir ol gürûh
 Koç hisârı üzre kondı kûh kûh
     Paşa didi işbu mel'ûn-ı gurûr
     'Aklı his dâyiresinde itdi dûr
 Kendü zu'm-ı fâsidince bed-gümân
 Bir hüner itdüm sanur şimdi 'iyân
     Sehv-i gaflet ânı pâ-mâl idiser
     Kibr u nuhûset ânı bed-hâl idiser
 Beglerle meşveret itdi ferîd
 Şâh-ı Rûm'a ol dil u candan mürîd
     Böyle emr itdi sipeh-sâlâr-ı Rûm
     Ki idelüm pûlâdı Rûm ehliyle mûm
 Yüriyelüm düşmen üzre bî-direng
 İdelüm anunile bir şîrâne ceng
     Hak 'inâyet itse yâr olsa Resûl
     Bî- gümân pâ-mâl olur Bü'l-fudûl
 Pâdişâh'un devleti pâyendedir
 Şâh'a ikbâl u zafer âyendedir
     İntikâm olur bu demde zü'l-tikâm
     Yüriyelüm müfsid üzre ve's-selâm
 Köpriden göçdi revân Rûmî-sipâh
 Gerdden girdi hicâba mihr u mâh
     Beş konakda Cevşak'a kondı ferîd
     Din 'adûsın gördi hâzır ehl-i dîd
 İki cânibden zuhûr oldı hıyâm
 Gezdi her cânib karavul subh (u) şâm
     Ol gice tâ subh-i sâdık Rûm u Şârk
     At u âdem oldı heb pûlâda gark
 Havf u vahşet gitmedi tâ subh-dem
 Ol sabâh evvel güneş çekdi 'alem

(vr. 136b)

DÂSTÂN-I MUHAMMED BA-PAŞA KARAHAN

Bir seher-geh kim tutukdan çıkdı mihir

Mihir rahşân oldı gösterdi çihir

Nîl-gün künbet serâ-ser toldı nûr

Cünbüş itdi menzilinden murg (u) mûr

Gîru rûşen oldı çarh-ı lâciverd

Gezdi seyrân itdi mihr-i tîz-gerd

Cünbüş itdi iki deryâ lâ-muhâl

Cûşe geldi âdemî deryâ-misâl

Ata çıkdı Rûmî Şarkî pehlevân

Ser-be-ser târîk ü teng oldı cihân

Toldı gûnâ-gûn 'alemden deşt (u) kûh

Her kemînden çıkdı bir 'âlî-gürûh

Kerre-nây u boru zurnâdan nidâ

Çıkdı mînâ-künbete virdi sadâ

Tabl u kûsile dühül savtı hemân

Virdi mahşer hây u hûyından nişân

Geh tüfeng âvâzı geh top atdı şûr

Gâh kürk nâle kıldı gâh bûr

Harb u darb âlâtı çıkdı âşikâr

Sad-hezârân âdemî oldı süvâr

Nîzeden sahrâ neyistân oldı fâş

Geldi meydana kadem basdı savâş

İki cânibden alaylar bî-girân

Saf saf dayandı durdı çok zamân

Girdi meydana Muhammed Paşa şâd

Himmat iste'b Şâh-ı Rûm'ı itdi yâd

Sağına ispâhî oğlanın tamâm

Saf saf itdi koydı ol ferhunde-nâm

(vr. 137a)

Anatoli kethüdâsın beğlerin
 Ol diyarın saf-der u serverlerin
     Anlarun sağına koydı ol peleng
     Ki idiser a'dâyile şîrâne ceng
 Bunların sağında Hüsrev Paşa fâş
 Durdı bünyâd itdi ceng ile savâş
     Karamân leşkeriyle ol dilîr
     Hamle itdi durdı ol gûrende-şîr
 Solına koydı silahdarı tamâm
 Böyle tertîb itdi ol 'âlî-makâm
     Anların solunda durdı Kariçin
     Ol Kemâh'ın hâkimi cûyâ-yi kîn
 Bunların solında Kürd'ün beğleri
 Durdı heb şimşîr-zen meydân eri
     Kendü girdi kalbe ol bebr-i beyân
     Önine Yeniçeri durdı 'iyân
 Anlarun her yanını aldı 'azeb
 Toplar düzdi bu câniblerin heb
     'Askerün ardını ağrık itdi sed
     Oldı Rûm ehline ağrık müstened
 İşbu âyînile Paşa bir sipeh
 Düzdi kim reşk itdi gökden mihr u meh
     Ol taraftan Surh-ser gösterdi zark
     Oldı yek-ser Surh-ser pûlâda gark
 Tîğ-i Hindî çıkdı câc-ı bed-gümân
 Gürz-i Şîrâzî vü Bağdâdî Sinân
     Surh-ser heb giydi der-bendî zırh
     Her zırhda merg-i mâtemden girih
 Tâzi atlar giydi gûnâ-gûn peleng
 Çıkdı sancakları gözükdi reng reng

(vr. 137b)

Kırmızı tâc ile toldı ma'reke
 Kimi varsak kimi Menteş kim Teke
     Lâle-zâr oldı serâ-ser ol diyâr
     Cevşene gark oldı bî-pâyân süvâr
 Dıtdı yek-ser yeryüzin Şarkî-sipâh
 Elde tûğ u dillerinde Şâh Şâh
     Karahân (dan) meydâna girdi bî-direng
     Cenge âheng itdi ol ceng-i peleng
 Şâh'ın ol iç korçusundan bir gürûh
 Sağına nasb itdi gösterdi şükûh
     Bir gürûhın dahi aldı solına
     Bahş bahş itdi anı her kolına
 Anların sağında solında 'iyân
 Yek-'inân-deş korçı durdı bî-gümân
     Meymene oldı 'Irak ehli tamâm
     Anların sâlârı heb bîhûde-nâm
 Biri Konralar biri Teklitühân
 Ol birisi Keçeyuti Beğ 'iyân
     İtdi Âzerbâyçân'ı yek-sere
     Böyle bir kaç beğler ile meysere
 Kendü hâher-zâdesi Selmân Beğ'i
 Başı büyük dahi ol Küzmen Beğ'i
     Kendü girdi kalbe ol şûrîde-baht
     Durdı sedd oldı hemân esbâb-ı raht
 Leşker-i Bağdâd ile Hân Turmuş'ı
 Bir mahalde busuya koydı kişi
     Kürd Muhammed Beğ dahi dıtdı kemîn
     Surh-serden lâle-zâr oldı zemîn
 Çün alaylar böyle itmâm oldı fâş
 Bî-müheyyâ çarhacı itdi savâş

(vr. 138a)

İki cânibden bahâdir çıkdı tîz
 Kopdı Şark u Rûm'dan bir rustahîz
     Akdı tîğ evvel niyâmında revân
     Canlara kasd itdi toğruldu Sinân
 Gürz baş kaldırdı şımşîr urdı dem
 Her sipeh-sâlâr gösterdi 'alem
     Er ere zahm urdı elden düşdi tîğ
     Lâşe kaldı baş alındı bî-dirîğ
 Cevşeni çâk itdi tîr-i dîde-dûz
 Yakdı ceng ehlini zer'-i sîne-sûz
     Kana boyandı erenler peykeri
     Er düşürdi toprağa Yeniçeri
 Dil çıkardı nîze-i nâyî çü-mâr
 Mârdan zehr aldı tîğ-ı âb-dâr
     Saf safa karışdı vü kopdı gırîv
     Ol gırîvin heybetinden kaçdı dîv
 Dâru-gîr âvâziyle dehr oldı ger
 Dehrden kan ağladı tîğ u teber
     Ma'reke Ceyhûn'a döndi kan ile
     Kana kana ağladı imkânile
 Kalmadı Şarkî'den at-vâre süvâr
 Küştelerden püşte düzdi rûzigâr
     Kelle-i câm itdi esrûk pehlevân
     Mey yerine leb-be-leb doldurdu kan
 Kana kana çekdi camı şîre-merd
 Surh-rû oldı tamâm ehl-i neberd
     Dönderişme halkı bî-cûş eyledi
     Kendü özin ceng ferâmûş eyledi
 Subhdan tâ şâm gîru-dâr idi
 Düşmanın başına dünyâ dar idi

(vr. 138b)

Pes ki kana tîğ u tîz itdi dehen
 Şâm ki giydi şafaktan pîrehen
     İşbu demde bir Nâsuh adlı peleng
     Karahan'ile ider şîrâne ceng
 'Âkıbet atdan yıkub bâşın keser
 Paşa'ya galtân ider ki Tâc-i ser
     Düşmanın Şâh'ın hemîşe çarh-i pîr
     Böyle mağbûn eylesün hôr u hakîr
 Surh-ser çün gördi kim sâlâr-ı Şark
 Oldı şâhîler gibi kan içre gark
     Başına tenden cüdâ gördi ferîk
     Lâşe-i murdârı kan içre garîk
 Döndi yek-ser Surh-ser itdi firâr
 Bâd-ı sarsardan bozuldı lâle-zâr
     Yetdi ardından revân Rûmî-sipâh
     Baş kesüb kan dökdiler tâ-subh-gâh
 Ol gün ol gice katl oldı müdâm
 Geldi ikbâl aldı devlet intikâm
     Yer yüzine Surh-ser virdi revâc
     Lâle evrâkı gibi dağıldı tâc
 Çün tulû' itdi ufukdan subh-gâh
 Kerkesi da'vetledi Rûmî-sipâh
     Kelleden künbed düzüldi bî-şümâr
     Tâc ile sahrâlar oldı lâle-zâr
 Rûmî'ye el virdi bî-pâyân esîr
 Her ganîmetden ganî oldı fakîr
     Bâr u büngâhm u raht-ı âletün
     Mâl u gencin hânedânın 'avretin
 Aldı Rûmî ol gürûhın bi't-tamâm
 Mâl ü gence bakmaz oldı hâss u 'âmm

(vr. 139a)

Bî-nihâyet tâze at bî-had deve
 La'l u yâkût u zümürüd bir ceve
     Dahi gûnâ-gûn kumâş u sîm u zer
     Aldı Rûm ehli vü oldı behre-ver
 Çün ganîmetden sipâhî aldı kâm
     Kalmadı muhtâc yek-ser hâs u 'âm
     Paşa ol gün dutdı maktelde karâr
     Başladı baş derdi evvel bî-şümâr
 Çok 'alemler ser-nigûn u şerm-sâr
 Tabl u kûs u boru zurnâ bî-karâr
     Karahân'un başın on bin bâş ile
     Beğlerle yâr ile yoldâş ile
 Dahi gûnâ-gûn metâ'-ı bî-kıyâs
 Viribdî der-gâha ol Yezdân-şinâs
     İşbu nusretten ferah-nâk oldı Şâh
     Şâdlık çekdirdi Şâh-ı dîn-penâh
 Şâ'dan aldı bahâdır kâmını
 Şöhre itdi Şâh öninde nâmını
     Ol sipeh-sâlârı kahr iden Nasûh
     Buldı miftâh-ı şecâ'atden fütûh
 Sancak ihsân itdi Şâh-ı ser-firâz
 Ser-firâz itdi kulın ol bî-niyâz
     Paşa'ya tahsînler itdi Tâc-dâr
     Tâc-dâr'a yâver oldı Kirdigâr
 Böyle bir feth itdi Pâşâ bî-hilâf
 Yok bu guft u gûda her-giz ihtilâf
     Çün bu fethi itdi ol ner-pehlevân
     Kal'a-i Mardîn'e döndürdi 'inân
 Ol şükûh ile revân ol nîg-nâm
 Geldi Mardin üzre ceng itdi müdâm

(vr. 139b)

Çevresin aldı hisâr itdi anı
 Yürüyüş her günde hor itdi anı
     Tığ u tîr u tob olub bir kaç zamân
     Dâş ile karışdı durdı pehlevân
 Tokuz ay anı hisâr itdi peleng
 'Âkıbet kıldı müsahhar ol neheng
     Kal'a-i Mardîn'e toldı ehl-i Rûm
     Rûm'a râm oldı hisâr u merz-i bûm
 Aldı feth itdi anı ol pehlevân
 Feth-nâme Şâh'a 'arz oldı revân
     Kıssa el-hâsıl budur kim ol ferîd
     Ol bahâdır pehlevân ol ehl-i dîd
 Aldı ol mülki musahhar eyledi
 Bunca işler ol gazanfer eyledi
     Musul u urılar indirdi sipâh
     Aldı Ruhâ'yı dahi ol kîne-hâh
 Biryecik Harburt u Çörmik bi't-tamâm
 Heb müsahhar oldı ardın Rûm'a râm
     Ergani Palu alındı darbile
     Dutdı sancak u bilâdı harbile
 Tavağ u Kesl kôd'ı aldı ol ferîd
 Mülki teshîr itdi yek-ser ehl-i dîd
     Sürdi Bağdâd'a Kızılbâş'ı hemân
     Ol diyârı itdi âhir Rûm'a râm
 Rûm'a zamm itdi tamâm ol kişveri
 Ol dilâver ol erenler serveri
     Çün bu aklâ'in futûhın bildi Şâh
     Böyle takrîr itdi Şâh-ı dîn-penâh
 Kim mana Hak'dan 'inâyet var tamâm
 Olıser 'âlem serâ-ser Rûm'a râm

(vr. 140a)

Feth feth ardınca virdi Kîrdigâr
 'Âlemi âhir dutar Rûmî-süvâr
     Def'a def'a Erdebîl-oğlı'na Rûm
     Darbe urdı itdi ol pûlâdı mûm
 İşbugünden sonra bir bendem be-nâm
 Alur İsmâ'îl u Şark'ın bi't-tamâm
     Kağrı kulum k'ana olsa kîne-hâh
     Târ u mâr eyler anı bî-iştibâh
 Varsun ana bir kulumla çok çeri
 Hor u pâ-mâl itsün ol bed-ahteri
     Münteşir itdi bu güftârı Selîm
     İşbu söz 'âm oldı zî hâkim hakîm

ÂGÂH YÂFTEN-İ PADİŞÂH EZ-ŞİKESTE ŞÜDEN-İ SURH-SER

Gel bize bir tâze destân it yine
 'Âlemi yek-ser gülistân it yine
     Şâm u Şarkîden hikâyet söyle bir
     Bildügin yerden rivâyet söyle bır
 Bir taraf-engîz söz bünyâd kıl
 Şâm u Şark'ın kıssasından yâd kıl
     Çün Karahan u sipâh-ı ehl-i Şark
     Oldılar Rûmî elinden kana gark
 Bu şikestin Şah'a vardı kıssası
 Şâh'ın efzûn oldı derd (u) gussası
     Kaldı ser-gerdân u hayrân ol ferîd
     Surh-serden derdi cem' itdi mürîd
 Cem'a takrîr itdi ol şûrîde-baht
 Kim çıkar elden bu nev'a tâc u taht
     Döndi ikbâli Kızılbâş'ın 'iyân
     Bizi kahr ider oldı âsumân

(vr. 140b)

Revnakın bozdı Kızılbaş'ın sipihr
 Çerh-i kej göstermez oldı dahi mihr
     Külli-nev-mîd oldı cânından şakî
     Nâ-ümîd oldı bozuldı rernakî
 Gıru bir elçi müheyyâ itdi Şâh
 Mısır'a gönderdi emîr-i kîne-hâh
     K'iy Harem Sultahı âgâh ol ki Rûm
     Gâlib oldı gıru gösterdi hücûm
 Gıru bir sâlâr-ı Rûm'ı kahr itdiler
 Dehr lezzetin bana zehr itdiler
     Surh-ser neslini kesdi bi't-tamâm
     Nısfı Şark'ın Rûm'a oldı inzımâm
 Sehl kıldı bizde yâra vu şükûh
 İşbu milki alur âhir ol gürûh
     Ger bu nevbet çıksa ol Şâh-ı bülend
     Şark'a bil kim Şâm'a hem ider güzend
 İmdi Sultân bundan evvel 'ahd u guft
 İtdi ger bâkîse ol râz-ı nü hüft
     Hâzır olsun kim bu nevbet Şâh-ı Rûm
     Çıksa ger eyler tamâm eşyâyı mûm
 Al-gaç Âzerbâycân'ı bî-gümân
 Şâm'a yürür ol mübâriz pehlevân
     Rub'-ı meskûnı tamâm almakdadur
     Kendü yalguz Şâh olub kalmakdadur
 Çün bu söz Sultân'a irdi bî-direng
 'Âlem oldı ser-be-ser başına teng
     İşbu demde geldi bir câsûs hem
     Rûm'dan Sultân-ı Mısır'a urdudem
 Kim budur Sultân-ı Rûm ol pür-şükûh
 Her taraftan dirdi leşker kûh kûh

(vr. 141a)

Vehme sığmaz bir çerî cem' itdi ol
 Leşkerîden âdeme bağlandı yol
     Lîkin ol kendü sefer itmez 'iyân
     Bir vezîrin hazır itmiş bî-gümân
 Ol vezîr ile sipâh-ı bî-şümâr
 Geçiser deryâyı olsa rûzigâr
     Çün bu sözden dahî Sultan aldı behr
     Belki toldı kûçe vü bâzâr u şeh'r
 Kansu oldu dige'r-gûn u nigûn
 Fikr-i vehm itdi dige'r-gûn u zebûn
     Beğlerin istedi fi'l-hâl ol emîr
     Girdi halvet-hâneye sâhib-serîr
 Geldi Mısr'ın beğleri cem' oldu heb
 Hassaği Sultân'â cem'-i müntehab
     Meşveret itdi bu beğlerle zahîr
     Ki devîdârım olan ya'nî vezîr
 Uş bana câsûs geldi Rûm'dan
 Bir haber virdi ol merz-i bûmdan
     Şâh-ı Şark'ın kulına oldu güvâh
     Gerçek oldu her ne peygâm itdi Şâh
 Girü dir Sultân Selîm ol hûş eri
 Dirdi bir bî-hadd ü bî-pâyân çeri
     Bir vezîrin Rûm'a sâlâr eylemiş
     Çok sipâh ana hevâdâr eylemiş
 Lîk deryâyı henüz ol geçmedi
 Leşkeri su yerine kan içmedi
     Bilmezem fikri nedir ol serverün
     Kancarû yürür sipâhı ol erün
 Beğler itdiler eyâ Sultân-ı dîn
 Rûmî'den niçün olursun vehm-gîn

(vr. 141b)

Şâmî'den Rûmî alubdur hussasın
 Gördi Sultân Şâm u Rûm'ın kıssasın
     Rûmî'ye kerrât ile darb urdı Şâm
     Şâm Rûm üzre zafer buldı müdâm
 Giru Sultân devletinde ger Selîm
 Çerkes'e kasd itse bî-pervâ vü bîm
     İdelüm anınla bir şîrâne ceng
     Kim cihân başına Rûm'ın ola teng
 Rûm'a bir iş idelim kim ehl-i Şâm
 Tâ-kıyâmet söyleye ânı müdâm
     Çün bu sözler girdi Sultân mağzına
     Aldı bir sâ'at sakalın ağzına
 Bir zamân fikr itdi vü virdi cevâb
 K'iy devî-dâr u emîr u şeyh u şâb
     Siz Selîm'i bilmemişsiz âşikâr
     Hayder-i sânîdir ol Döldül-süvâr
 Özge Şâh'a siz anı itmen kıyâs
 Tığ u cür'et bahridir ol Hak-şinâs
     Anı Sultân Bâyezîd'e igmenüz
     Saltanat belini iki bükmenüz
 Tıflıyet 'ahdinden ol şîr-i jiyân
 Nice nice cür'et itmişdir 'iyân
     Gürce'yi kerrât ile kahr itmiş ol
     Gürce kanından revân nehr itmiş ol
 Dahi nev-hîz iken ol ceng-i peleng
 Surh-serler itdi bir şîrâne ceng
     Surh-serden on iki bin boy-ı nöker
     Basdı Erzincan'da katl itdi ol er
 Anda Şâh'a virdi bir muhkem şikest
 Merd-i meydândır bugün ol pîl-i mest

(vr. 142a)

Atasından tâc u taht aldı 'iyân
 Rûm'ı râm itdi tamâm ol pehlevân
     Nice Osmanlu'ya tîğ urdı Selîm
     Hikmet ile dutdı âfâkı Selîm
 Şâh ismâ'îl kim bir ferd idi
 Kendü meydân içre yalguz merd idi
     Bir menem-çün kimse yok derdi 'iyân
     Yürüdi Tebrîzi'ne ol pehlevân
 Târ u mâr itdi sipâh u kişverin
 Kesmedi ancak mer ol Şâh'ın serin
     'Avretin esbâbın âlâtın tamâm
     İtdi târâc ol ferîd-i nîk-nâm
 Aldı Âzerbâycân'ı ol peleng
 Kaçdı ol şûrîde-i bî-nâm u neng
     Şimdi Mardîn'ile Âmid hod 'iyân
     Ol erenler Şâhı'nındır bî-gümân
 Şark'a gösterdi gurûr u heybetin
 Savletü zôr ü şükûh- şevketin
     Rûm-ili'nden çıkdı ol Şâh-ı Bülend
     Erdebîl-oğlı'na tiy-gördi güzend
 Bircetük'den dahi kim itdi 'iyân
 Şâh İsmâ'îl'i ol şîr-i jiyân
     Şâm ilendir şimdi da'vâsı anun
     Yokdur andan gayri sevdâsı anun
 Leşkeri deryâyı geçdi bî-gümân
 Yok 'aceb ger Şâm'a döndürse 'inân
     Vehm idün andan ki ol ferhunde-fâl
     Alıser âfâkı İskender-misâl
 Kangı Şâh'a kim virir bir kez şikest
 Tahtın alur 'âkıbet ol pîl-i mest

(vr. 142b)

Çerkes'i bir kez dağıtsa bî-gümân
 Mısır'a yürür ol hüner-vâr pehlevân
     Lutf iderken kesdi bizden Çerkes'i
     Kahr ile hod da'vet eyler kerkesi
 Böyle 'âlî Pâdişâh-ı horde-dân
 Hîle vü mekr ile alur bî-gümân
     Yoksa 'âlem karşı durmaz ol ere
     Kim garîm olur anun-tek servere
 İmdi oldur çâre kim al idevüz
 Alile a'dâyı pâ-mâl idevüz
     Heb bu beğler emr-i Sultân'ın didi
     Kudret ü takdîr Yezdân'ın didi
 Böyle tedbîr itdi Sultân kim nuhust
 Varalım bundan Dimaşk'a tîz u cüst
     Gidelüm andan Haleb şehrine tünd
     Dursun ol şehir (u) diyâr içinde cünd
 Şâh-ı Rûm er gele yâhud ol vezîr
 Lutfile men' idelüm bî-dâr-u gîr
     Ver mudârâ bilmesey Rûmî-sipâh
     Hâzır olsun Şark-ı İsmâ'îl Şâh
 Ceng ile çeksün bu mülke ânı Şâm
 Ol 'akîbinden hücûm itsün müdâm
     Rûm'a çıksun Erdebîl-oğlı revân
     Rûm'ı râm itsün tamâm ol pehlevân
 Ol diyârın hassa halkı bî-hilâf
 Muntazırdır Şâh'a itmez ihtilâf
     Ehl-i Rûm anın mürîdidir tamam
     Şâh diyüb âh ider ol hâss u 'âmm
 Niceniz hod gördünüz 'ayne'l-yakîn
 K'ol diyâr ehli çıkub düzdi kemîn

(vr. 143a)

Rûm içinde Surh-ser itdi hurûc
 Paşasın kahr itdi gösterdi 'urûc
     Rûm ana yek-ser mürîd-i hâs irür
     Şâhî'yem ger söyleyen heb can virür
 Var hemân Tebrîz'e 'azm eylerse Rûm
 Biz Haleb'de ol-gaç ol itmez hücûm
     Bunda gayret yüzvirir ol servere
     Vehm ü fikret gâlib olur ol ere
 Şâh ile ihlâs mümkindir bu dem
 Hassa men basam o sulh için kadem
     Bir mudârâdır bu sûret yoksa Rûm
     Kande mümkindir k'ola zôr ile mûm
 Zâhiren bir sulh olur döner Selîm
 İşbudur tedbîr u fikr-i müstakîm
     Mısır Sultân'ı bu takrîrin tamâm
     Eyle-geç tahsîn didi heb hâss u 'âmm
 İşbu güft u güyile gitdi resûl
 Hâzır oldu Şâh-ı Şark ol bu'l-fudûl
     Şâm'a geldi Mekke Sultânı devân
     Her yana peyk u berîd oldu revân
 Dirdi Mısır'un serveri serkeşlerin
 Bindiler serkeşleri ebreşlerin
     Bir çerî cem' itdi Gavrî kim zemîn
     Toldı gökden encüm itdi âferîn
 Geldi dirildi besî tâzî-süvâr
 Cümle meydân merdi vü hançer-güzâr
     Cem' oldu bî-'âdâd hayl u haşem
     Ne 'Arab kaldı ne Türk u ne 'Acem
 Lâ-tekellûf çıkdı geldi Kansu
 Bî-'aded leşkerle heb sâhib bedû

(vr. 143b)

Girdi şöhretle Dimaşk'a ol zahîr
 Şâh-ı Rûmî olmadı bundan habîr
 Bilmedi kim Mekke Sultânı be-nâm
 Çerkes'i cem' itdi dirdi izdihâm
 Mısr'dan geldi Dimaşk'a al île
 Gayri sûret düzdi istibdâlile

RESÛL FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELİM BE-SULTÂNI MISR *

Kıssadan gâfil ferîd-i bahr u ber
 Böyle tedbîr itdi ol sâhib-hüner
 Kim Mısr Sultâm'na bî-iştibâh
 İki elçi göndüre Devletlü Şâh
 Varalar Mısr'a bu elçiler temâm
 İ'teler Sultân'a serverden peyâm
 Her biri dânişle bir Lokmân ola
 Hem belâğat hem fesâhat-dân ola
 Çün tefekkür itdi Şâh-ı nükde-dân
 Virdi Şâh'a kasıd-ı kasdan nişân
 Dâniş ehli ol iki âzâdei
 Kar'ca Paşa'yile Zeyrek-zâdei
 Kim anun her biridür bir feylesûf
 Her biri zâtında bir sâhib-vukûf
 Hikmet ile rây-i tedbîrin bülend
 'Akl u dâniş menşe'inden behre mend
 Sözleri Şâh'ın huzûrında kabûl
 Her biri bâb-ı risâlet-çün resûl
 Elçi itdi bunları 'âlem-penâh
 Mısr Sultânı'na ol haşmetlü Şâh
 Rûm-ili'nin her metâ'ından revân
 Resm-i kanun ile virdi armağan

(vr. 144a)

Bir mahabbet-nâme tahrîr itdi Şâh
 Oldı mazmûnına kâsıdlar güvâh
 K'iy Harem Sultânı Şâh-ı hûş-mend
 Husrev-i kâmil makâmât-ı bülend
 'Adlile sultân Yûsuf tahtının
 Kevkeb-i dürrîsi Âdem bahtının
 Kılmasun mübhem sana iy nükde-dân
 Kalmamış çün nesne 'ilminden nihân
 Kim cihân ebnâsı'nâ- hoş-nüddur
 Şâh İsmâ'îl tâ-mevcûddur
 Olalar ol bî-sa'âdet Şark'a Şâh
 Şark mülki ser-be-ser oldı tebâh
 Zulm ile ol kişveri itdi harâb
 Ol vilâyet kahrile oldı Yebâb
 Her cihetden küfre virmişdür kemâl
 Dîn-i İslâm'ı idübdür pây-i mâl
 Erdebîl-oğlı nedir bir bî-sebât
 Kim anundur şimdi nisf-ı kâyinât
 Sen Mısır Sultani'sın men Şâh-ı Rûm
 Şâh örfinde bizimdir merz-i bûm
 Kimdir İsmâ'îl bin Hayder ki Şark
 Ola anun kılıcından kana gark
 Bizlerün ta'zîmin idrâk itmeye
 Menden ü senden ol er bâk itmeye
 Ol vilâyet ehli iy kişver-penâh
 Sizni vü bizni dutubdur dâd-hâh
 Men ana bir kerre vardım iy ferîd
 Mülkin aldum kendü oldı nâ-bedîd
 Eyledüm cem'in anun zîr u zeber
 Kalmamışdır şimdi anda bâl ü per

(vr. 144b)

Âl-i Osmân'un şükûhı iy zahîr
 Dîn-i İslâm'îçün olmuş dest-gîr
 Çün bu haşmet birle buldı zîb (ü)* zeyn
 Bizlere def'i anundur farz-ı 'ayn
 Sen ki 'asr içinde rahmet kânısın
 Himmet it-gil kim Harem Sultânı'sın
 Hâzır itdüm uş anun-çün bir sipâh
 Himmet it iy Pâdişâh-ı nîk-hâh
 Zordurur itmen tama' iy dûr-bîn
 Bir du'âsından temennâdır hemîn
 İtmezem bundan garaz imlâk u genc
 Gayret-i İslâm içündür bunca renc
 Leşker ü esbâb u genci bî-hisâb
 Bizde bunlar çokdur iy 'âlî-cenâb
 Ger bana tevfk iderse reh-numûn
 Surh-ser'den gösterem deryâ-yı hûn
 Koymayam vaz'mda hayfın âdemün
 İntikâmı andan alam 'âlemün
 Ya anı Hak fazlile ma'dûm idem
 Yâ cihân mülkin ana mahkûm idem
 Nâmede bu sözleri derc itdi Şâh
 Didi hem kasıdlara gîtî-penâh
 Kim bu takrîri beyân eylen ana
 Niyyetim neyse 'iyân eylen ana
 Uş vezîrim birle geçdi leşkeri
 Himmet itsün ol erenler serveri
 Oldı kâsıdlar** revân ashâb ile
 Tuhfe-i Şâhî vü çok esbâb ile
 Şâm'dan geçmişdi hod Dârâ'yı Şâm
 Mısr'dib yürürdi elçiler müdâm

*) Topkapı (203a) "ve-ü"

**) Topkapı (2033b) "kâsıdla"

(vr. 145a)

Çün Haleb şehrinde gösterdi nüzûl
 Virdi tahtın öpdi ol iki resûl
 Sundılar kâsıdlar ol mestûrei
 Gördiler ol lü'lü-i mensûrei
 Hazrete i'lâm u takrîr itdiler
 Ahsen-i vechile ta'bîr itdiler
 Didiler ol Tâc-dâr-ı ser-firâz
 Hazret-i Sultân'a gösterdi niyâz
 Bir çerî derdi gazâ için Selîm
 Himmət ister sizden iy hâkim hakîm
 Çün bu i'lâm* işitdi ol ferîd
 Elçiye meyl itmedi ol ehl-i dîd
 Ne icâzet virdi ne hod bir cevâb
 Ne telattuf zâhir itdi ne 'itâb

BÎRÛN ÂMEDEN-İ SİNAN PAŞA EZ DÂR-I İSTANBUL
 BE-KASD-I FETH-İ ÂZERBÂYCÂN**

Dinle bu destânı iy rûşen-zamîr
 Gör ne tavrile yürür Şâh u vezîr
 Biyle fikr itdi Selîm-i ser-firâz
 Ol firâset ma'deni ol genc-i râz
 Kim eğer deryâyı men geçsem revân
 Şâh-ı Rûm uş geldi dib olur 'iyân
 Vehm ider gelmez mesâfe Şâh-ı Şark
 Var vezîr u Şâh mâ-beyninde fark
 İmdi çıksun bir vezîrüm âşikâr
 Ol vezîrüm birle çok Rûmî-süvâr
 Yürüsün Bağdâd diyüb ol vezîr
 Erdebîl-oğlı olur bundan habîr
 Bî-tekellûf karşular sâlârı ol
 Dönmez andan germ ider bâzârı ol

*) Topkapı (204) "i'lâm"

**) Topkapı (204a) "DÂRU'L-İSLÂM İSTANBUL"

(vr. 145b)

Ser-haddimden* çıkmadan Rûmî sipâh
 Men geçem deryâyı olam kîne-hâh
 İrişem sür'atle Rûmî-leşkere
 Karışam elden nihân ol 'askere
 Mülkine giricek 'adûnun ehl-i Rûm
 Ol vezîr üzre gelüb eyler hücûm
 Şâh İsmâ'îl dönmez âşikâr
 Ger vezîr olursa hod sâmî-süvâr
 Rûmî'ye eyler hücûm ol nerre-şîr
 Yok Selîm'i bunda dib olur dilîr
 Benden ol gâfil yürür bir ceng ider
 Başına lîkin cihânı teng ider
 İşbu demde men çıkar-men âşikâr
 Eylerem a'dâ-yı dîni târ u mâr
 İşbu fikrile Sinan Paşa'yı Şâh
 Eyledi Sâlâr virdi çok sipâh
 Geçdi deryâdan vezîr-i nâm-dâr
 Yürüdi Bağdâd deyü çâbuk süvâr
 İşbu demlerde Selîm-i şîr-hû
 Bir çerî cem' itdi cümle kîne-cû
 ** Çıkmadın memâlikden Rûmî-sipâh
 Geçdi deryây-i Selîm-i dîn-penâh
 Ilgadı sür'atle ol bebr-i beyân
 Geldi Elbistân'a çıkdı yek-'inân
 İşbu menzilde hüner-ver pehlevân
 Girdi leşker içre düşmenden nihân
 İstimâ' itdi ki Sultân âşikâr
 Hod haleb şehrinde dutmuşdur karâr
 Mısır'dan gelmiş haleb şehrine ol
 Leşkerîden yok Haleb ehline yol

*) Topkapı (204b) "serhadini"

**) Topkapı (205a) "çıkmadın Rûmî memâlikden sipâh"

(vr. 146a)

Bî-'aded leşker yığub itmiş hurûc
 Saltanat etvârına virmiş 'urûc
     Harb u darb esbâbını virmiş tamâm
     Ceng için görmüş yarak ol fikr-i hâm
 Çün bunu Dârâ-yı Rûmî anladı
 Gavrî'nin tehbîr u fikrin tanladı
     Bildî tahkîk itdi kim Şâmî-sipâh
     Uş Haleb şehrinde dir bî-iştibâh
 Lîk Sultân bî- haber kim Şâh-ı Rûm
 Kendözi bi'z-zât gösterdi hücûm
     'Askerî Rûmât'a girmiş nâ-gehân
     Şâmî değil belki Rûmî'den nihân
 İşbu demde Mısır Sultânı meğer
 Vehme düşdi kim ne yüzdendir sefer
     Rûmî'nin kasdı nedir dîb ol ferîd
     Her taraf ahbâr için salmış berîd
 Surh-ser üzre ne cânibden gider
 Kandadır 'asker ne yüzdendir sefer
     Geldi Sultân'a bu demde bir süvâr
     Ol Malâtiyye Beği'nden âşikâr
 Kim budur Rûmî sipâhi bî-girân
 Girdi Mülk-i Şâm'a döndürdi 'inân
     Uş gemiler düzmede yok ihtilâf
     Geçmek isterler Furât'ı bî-hilâf
 Köpri bağlarlar urub zencîr ile
 Geçmek ister suyu bu tehbîr ile
     Çün bu ahbâr irdi sultân Sem'ine
     İtdi ikdâm işbu mâni' men'ine
 İstedi kâsıdların Rûm'ın revân
 İhtirâm itdi ferîd-i hîle-dân

(vr. 146b)

Çok 'atâ gösterdi vü çok ihtirâm
Elçiler döndi revân temme'l-kelâm

RESÛL FİRİSTÂDEN-İ MISR BE-SİNAN PAŞA*

Dinle ger bu kıssa dil-hâhındurur
Hıssa al bundan ki söz Şâh'ındurur
Mısr Sultânı ki Kansu'dur 'iyân
Tünd bir elçi getürdi nükte-dân
Elçi bir kâdî vü râzî hizmete
Hizmetin Sultân'ın aldı minnete
Ana fermân** itdi Sultân ki hakîm
Uş vezîrin Şark'a gönderdi Selîm
Var ana sen bizden evvel it selâm
Sonra takrîr it bu cânibden peyâm
Söyle bizden ki vezîr-i hûş-mend
Mesned-i 'âlî makâmât-ı büleñd
Bir tevakkuf it ki men oldum resûl
Şâh-ı Rûm'a isterem bulam vusûl
İltimâsım var meğer Rûmî-sipâh
Olmaya Şarkî-sipâha kîne-hâh
Döndürem Bağdâd 'azminden seni
Men' idem Şark ehli rezminden seni
Ola kim sulh ide Rûmî ser-büleñd
Şâh-i İsmâ'îl bula bî-gezend
Anı te'hîr itdüri-geç Rûm'a var
Gör ne fikr itmiş Selîm-i Tâc-dâr
Bizden it ol Şâh'a evvel âferîn
Sonra takrîr it kim iy Dârâ-yı dîn
Mısr sultânı ki Kansu'dur be-nâm
Şâh dergâhına 'arz itdi selâm

*) Topkapı (206a) "VE GÂFİL BUDEN EZ-SELİM HÂN

**) Topkapı (206a) "Sultân"

(vr. 147a)

Böyle takrîr itdi kim ol Pâdişâh
 Giru Şark etrâfına salmış sipâh
     İmdi men muhlis ki bir pîrem 'iyân
     Sâl-horde şeyhum u sâhib-kırân
 Şâh atam dirse mana zî iftihâr
 Var meni Lala'm okur zî i'tibâr
     Hazret-i 'ulyâya var-gıl iy resûl
     Ol mu'allâ dergehe bul-gıl vusûl
 Lutf (u) ihsân itsün ol devletlü Şâh
 Bizlerü saysun muhibb u nîk-hâh
     Böyle 'arz it muhlismdan k'iy ferîd
     K'iy zamâne ferd-i Şâh-ı ehl-i dîd
 Şâh İsmâ'îl bir nemrûd idi
 Din anun devrinde hod nâ-bûd idi
     Tâ bu dem anı gurûr itmişdi mest
     Hod-şinâs idi vü hod-bin hod-perest
 Târ u mâr itdün anun perkârını
 Bozdun ol bâzîçenin bâzârını
     Şehr-i Tebrîz içre iy ferhunde-fâl
     Sikke vü hutben okundı lâ-muhâl
 Vâcibince gûş-mâlden aldı ol
 'Ucb u da'vâ eylemekden kaldı ol
     Bildi tahkîk itdi kim Dârâ-yı Rûm
     Kûh-i pûlâdı ider bir demde mûm
 İmdi senden bir murâdum var hemîn
 Cürmini 'afv it anun iy Şâh-ı dîn
     Sürme Rûmî-leşkeri ol kişvere
     Havf itme Hayder-oğlı Hayder'e
 Ol diyârı kim atun basdı 'iyân
 Sana teslîm idelim iy Cem-nişân

(vr. 147b)

Giru fermân itki dönsün ehl-i Rûm
 Varmasun târâca mülk-i merz-i bûm
     Böyle fermân itdi Sultân kasıda
     Kim bu yolda düşme fikr-i fâside
 Uş anun kasıdların itdim devân
 Lîk sen cehd it iriş öndin revân
     Kadı kasıd oldı çıkdı bî-direng
     Geldi Paşa'ya şeff'i sulh u ceng
 Çün vezîre kıssa takrîr itdi ol
 Didi kûtâh it ki kûtâh oldı yol
     Rûm'a varma uş Selîm-i ser-bülend
     Rîş-hand ider sizünle rîş-hand
 Şâh'a fi'l-hâl anı 'arz itdi vezîr
 Mâcerâdan Şâh-ı Rûm oldı habîr
     Nâmesi okundı Sultân'ın revân
     Tanladı anı Hüdâvend-i cihân
 Nâmenin virdi cevâbın kasıda
 Didi hey hey bak bu fikr-i fâside
     Mısr u Şâm'ın leşkerin cem' itmiş ol
     Kendü zu'munda cedel men' itmiş ol
 Böyle m'olur iltimâs iy hûş eri
 Kim gele Sultân u bî-pâyân çeri
     Çerkes'i cem' ide ol 'âlî-makâm
     Mısr şehrinden çıkar Dârâ-yı Şâm
 Yüriye âhir Haleb şehrinde tünd
 Cündiden kûh u beyâbân tola cünd
     Leşkerimle Rûm mâ-beynin ala
     Rûm'a geçe ol şeff'im dîb kala
 Kangı Sultân çıkdı Mısr'ından 'iyân
 Hod Haleb şehriyle itdi iktirân

(vr. 148a)

Mısr'dan sulh için ol bîhûde-fâl
 Ger dilekçi salsa olmazdı muhâl
     İmdi ma'lûm oldu kim Dârâ'yı Şâm
     Erdebîl-oğlı'na hâmîdir tamâm
 Ehl-i Beyt'i itmiş ol bî-din ile
 Anun için geldi bu âyîn ile
     Bundan öndin hod yakîn itdim ki Şâh
     Mısr'a elçi saldı Şâh ol nîg u hâh
 Mısr'dan dahî ana vardı resûl
 Gâyibâne itdiler anlar vusûl
     Kadı inkâr itdi ki Şâh-ı bülend
     Şâm-ı deryâ-dil ferîd-i ercümend
 Bî-haberdîr Kansu bundan yakîn
 Yok bu sûret anda iy Şâh-ı zemîn
     Pâdişâh emr itdi kadı-'askere
     Geldi kadı hazır oldu mahzara
 Durdı kasıd oldu Sultân'a vekîl
 İşbu töhmet-çün taleb kıldı delîl
     İtdi bir da'vâ bu meclisde resûl
     Didi Şâh'a süz bunı itmen kabûl
 Geldi bir kaç müslimîn ol mahzara
 Didiler meclisde kadı-'askere
     Kim Kızılbaş ile Sultân bî-hilâf
     İttifâk itdi ne lâzım ihtilâf
 'İlmümüz yetti yakîn itdik yakîn
 Bâkî emr u hükm-i şer'indir hemîn
     Tünd ü tîz oldu bu ma'nîden ferîd
     Böyle emr itdi Selfîm ol ehl-i dîd
 Kim bu guft u gûden evvel men' 'iyân
 Fîl Çayırında dur hem bir zamân

(vr. 148b)

Anda cem' oldı mevâlî bi't-tamâm
 Kadı vü müftû tamâm ol hâss u 'âmm
     Surh-ser-çün istedim fetvâ-yı katl
     İtdi ol remze besî da'vâ-yı katl
 'Âkıbet fetvâ virildi k'ol ferîk
 Küfr ü 'isyân içre olubdur garîk
     'Âlem ehli içre bu söz dinlenür
     Küfre bu sözden himâyet anlanur
 Mısr Sultânı ki Kansu'dır be-nâm
 Bî-teemmül eylemiş bir fikr-i hâm
     Gerçi haşmetle kirâmîdir ol er
     Erdebîl-oğlı'na hâmîdir ol er
 Kendi zu'm-i fâsidince ol ferîd
 Şâh İsmâ'îl'i olmuşdur mürîd
     Ya başından devleti gitmişdurur
     Ya hakîkat nevbeti gitmiş-durur
 Hâmi-yi küfrile kâfir birdurur
 Bu hod ânun birle zâhir burdurur
     Men gazâ kasdına olmuşdum süvâr
     Kansu Gavrî yoluma dökdi hâr
 Yürümüşken kâfire men germ-rû
 Mâni' oldı âşikâre Kansu
     Kâfire çünkim himâyet itdi ol
     Döndi ol dîni ri'âyet itdi ol
 Bana farz oldı ki Rûmî-leşkeri
 Yürüdem Şâm'a yıkam ol kişveri
     Ol diyâra fitne vü gavgâ salam
     Mısr'a girem Yûsuf'un tahtın alam
 Bundan akdem kim mukîm idi sipâh
 Girdi Rûmî-'askere ol dîn-penâh

(vr. 149a)

Hod Malâtiyye hâkimi aldı haber
 Kim bu leşker içre dir ol şîr-i ner
     Vardı Sultân'ı habîr itdi ki hân
     Vâkıf ol iy server-i mülk-i cihân
 Kim Selîm-i şîr-hû-yi yüzi rev
 Geldi gözükdî besânî mâh-i nev
     Girdi uş Rûmî-sipâh içre nihân
     Sanmasun Sultân bu tahkîki gümân
 Çün bu söz Sultân'a irdi âşikâr
 Bî-karâr oldı ferîd-i rûzigâr
     Kakıdı bâ-sah-güzâra ol ferîd
     Tünd ü tîz oldı revân ol ehl-i dîd
 Kim bu bir emr-i muhâl irür 'iyân
 Zâyil olmaz bunda nasbilen gümân
     Çün hakîkat geldi ol ferhunde-fâl
     Sen kaçub niçün getürdin infi'âl
 Çıkmadun 'aczile istikbâline
 Olmadın pâ-mâl anun pâ-mâline
     Bi'z-zarûret düşman itdin sen beni
     'Örfile hakdır ger öldürsem seni
 Şâh-ı Rûm'un elçisin sordı revân
 Ilgadı ardınca çok Şâmî-revân
     Îrmedi kasıdlar ardından ulak
     Ceng için Şâmî hemân gördi yarak
 Geldiler der-gâha ol iki resûl
 Her bir ânun hâmil-i redd u kabûl
     Didiler kim iy Şeh-i Cem-iktidâr
     Tâ-cihân var bahtın olsun üstüvâr
 Düşmanın kahrîle bolsun ser-nigûn
 Sen ser-efrâz ol müdâm iy zû-funûn

(vr. 149b)

Mısr Sultânı ki Gavrî'dir 'iyân
 Erdebîl-oğlı'na dönmüş bî-gümân
 Ger du'â ver himmet itdün iltimâs
 İltifâtı itmedi ol bî-hirâs
 Kıssa el-hâsıl budur kim âşikâr
 Küfre mâyildir bugün ol Şehriyâr
 Dinle-geç kasıd sözün Sultân Selîm
 Kakıdı kopdı yerinden Hân Selîm
 Kansu kimdir didi ol Tâc-dâr
 Kim fuzûl olur nihân u aşikâr
 Sad-hezârân böyle 'abde mâlikem
 Din tarîkında dilâver sâlikem
 Anları biz sâhib-îmân itmişüz
 Darb-i tîğ ile Müselmân itmişüz
 Kendü mikdârını bilmezdir ol er
 Bâyi' ile müşterî virsün haber
 Çün bahâsın kendü göre arada
 Pes ne kudret vardır ol bî-çârede
 Kendü sultansa fakîrimdir benim
 Leşkeri-cümle esîründür benim
 Çün bu tezvîrile gelmiş ehl-i Şâm
 Kıssa hatm oldı hemân temme'l-kelâm

BÎRÛN ÂMEDENİ SULTÂN-I MISR EZ-HALEB*

Çünki tahkîk itdi Sultân kıssai
 Kıssalardan aldı Sultan hıssai
 Çıkdı ol Server Haleb'den tünd ü tîz
 Çerkesin bindirdi kopdı rustahîz
 Geldi kondı Şâh-Mercan deştini
 İtdi Sultân deştü sahra keştini

* Topkapı (210b) "VE ÂHENG-İ MUHÂREBE KERDEN BÂ-RÛMİYÂN BİLÂ SEBEB"

(vr. 150a)

Dıtdı Sultân kulları sahrâ yüzın
 Ğöge savırdı sabâ sahrâ tozın
     Geldi bî-pâyân bedû atlu 'Arab
     Hem haseb da'vâsın itmiş hem neseb
 Haymeler sahrâyı dıtdı yek-sere
 Geldi dirildi sipâhî ol ere
     Çün Haleb'den çıkuğın anun Selîm
     Bildı tahkîk itdi ol bî-havf u bîm
 Bozdı köprisin Furât'un ol neheng
 Fâriğ oldı geçdi köprüden peleng
     Arzu itdi Haleb şehrin ferîd
     Surh-ser'den fâriğ oldı ehl-i dîd
 Düşdi Mısr u Şâm sevdâsına Şâh
 Şâm'a 'azm itdi hemân Rûmî-sipâh
     Kânsu diyü Şehî firûz-baht
     'Azm u rezm itdi revân bağlandı raht
 Çün 'adâvetden gazenfer urdı dem
 Aldı bir şehrin anun evvel-kadem
     Kim Malâtiyye dinür nâmile ol
     Müttahiddür milket-i Şâm'ile ol
 Bir Hasan Beğ nâma virdi anı Şâh
 Girdi zabt itdi anı ol nîk-hâh
     Çün bu şehri lutfile dıtdı ferîd
     Kal'alardan ser-be-ser geldi kilîd
 Tâbi' oldı şehriyâra çok hisâr
 Her hisâra girdi Rûmî'den süvâr
     El-amân dib Şâh'a yüz döndürdi 'âmm
     Şâmî'den çok kal'a oldı Rûm'a râm
 'Ayntâb'un hâkimi geldi bedîd
 Şehri teslîm itdi vü sundı kilîd

(vr. 150b)

Viridi Nasûh Beğ'e Şâh-ı nâm-dâr
 Geçe andan da Şeh-i çâbuk-süvâr
     Şâh'dan öndin iki menzil tamâm
     Bursa'nın sancak beğisi Koçi nâm
 Biri de Ferhâd Beğ'idi bî-şeke
 Ki ana mensûb id'ol demler Teke
     Oldılar bunlar karavul bî-gümân
     Dahve-i kübrâ çü geçdi nâ-gehân
 Şâmî-'askerden bular leşker görür
 Bir birinden bahâdır söz sorur
     Çarhacılar buluşub bir ceng olur
     İki cânibden neberd-âheng olur
 Koçi Beğ âdemlerinden bir süvâr
 Ceng ider bir dil dutar merdâne-vâr
     Koçi Bey sorar bu erden k'iy esîr
     İşbu leşkerden meni it-gil habîr
 Bunların sâlân kimdir söyle gil
 Bizleri bundan haber-dâr eyle-gil
     Böyle takrîr itdi ol şûrîde-hâl
     K'iy karavul başı vü merd-i hisâl
 Hayr Beğ-vâr söyleyem aslıncâ heb
 Kim anun hükmindedir şimdi Haleb
     Dahi Şâm'ın hâkimi Sîbî be-nâm
     Tırbalus Hâmisi vû Hamâ halkı tamâm
 'Abdu'r-Rezzâk u Melik Arslan dahi
 Ya'ni cem'-i ehl-i Türkistân dahi
     Gelmedi Sultân u Sultân kulları
     Yoksa heb işbunda Şâm'ın 'askeri
 Lîk bir fikr itdi dün-gün Şâh-ı Şâm
 Kim sipâhın cem' ide ol er tamâm

(vr. 151a)

Yüriye şeb-hûn idüb pür-hûn ide
 Hûnile bir cûyi ol Ceyhûn ide
     Ol dili der-gâha gönderdi revân
     Şâh'a 'arz itdi dilinden tercümân
 Muştuladı k'iy sipeh-sâlâr-ı dehr
 Ezrak-ı şeb-reng elinden çekme kahr
     Uş buluşduk düşmana aldık zebân
     Bir haber sorsun Hudâvend-i cihân
 Pâdişâh dilden bu takrîri tamâm
 İstimâ' itdi dilinden aldı kâm
     Koçi Beğ'e bir ulak saldı ferîd
     Kim çekişme Şâh'ile iy ehl-i dîd
 Varma düşman üzre çek senden yana
 Ola kim ğâfil gele mendin yana
     Varmadın fermânı Şâh'ın ol ere
     Er ere göründi gönder göndere
 Yürüdi Ferhâd u Koçi bî-direng
 Cenge ikdâm itdiler sahrâda teng
     Şâmî geh ceng itdi ve geh döndi fâş
     Vardılar Sultân'a men' oldı savaş
 Koçi'ye tahsîn irişdirdi mezîd
 Dahî temkîn itdi kim iy ehl-i dîd
     Vâkîf ol Sultân'a gör meyli nedir
     Çerkes ü A'râb ser-hayli nedir
 Giru âdem saldı merd-i horde-bîn
 K'iy ferîd-i 'asr u Dârâ-yi zemîn
     Düşmanın ordusu uş peydâdurur
     Bende yok kuhsârı heb beydâdurur
 Gavri'ye çün vardı irdi 'askeri
 Bindi bindirdi tamâm ol leşkери

(vr. 151b)

Uş müheyyâ oldı Gavri âşikâr
 Çıkdı sahrâya nihâyetsüz süvâr
     Lîk Şâmî şâm ceng itmek diler
     Subha kalmaz vakt-i teng itmek diler
 Böyle demde ceng ü bîdâr olmasa
 Bir güneş toğsa şeb-i târ olmasa
     Çün bu sözden behre aldı Tâc-dâr
     Kondı Rûmî ol gice dutdı kenâr
 Giru çıkdı çok karavul dâv idüb
 Gürz ü tîğ alub ele heyhâv idüb
     Ol gice tâ-subh-dem leşker tamâm
     Hâzır oldı durdı ehl-i Rûm u Şâm

DÂSTÂN-I SELÎM HÂN BÂ-MISRİYÂN*

Subh-ı sâdık kim sipihr-i lâciverd
 Kubbe-i mînâdan asdı câm-ı zerd
     Künbet-i şeb-rengi rûşen itdi mihr
     Tîrelikten çehre gösterdi sipihr
 Açdı yüz âyine-i İskenderî
 Döndi devrân itdi câm-ı hâverî
     Hayme-i hadrâda gezdi âfitâb
     Bâğ u râğa sâyebân oldı sehâb
 Zulmeti ref' itdi gerdûn bir dahî
 Rûşen oldı bu diger-gûn bir dahî
     Ata çıkdı Şâh-ı Rûmî subh-gâh
     Dutdı yek-ser yeryüzin Rûmî-sipâh
 Na're atdı kûs u zurnâ vu nefîr
 Çarha çıkdı hây u hûy u dârû-gîr
     Merc sahrâsına dutdı yek-sere
     Meymene kalb u cenâh u meysere

*) Topkapı (213a) "VE 'ARAB VE ZAFER YÂFTEN BER-İŞÂN"

(vr. 152a)

Zenberek top u tüfeng itdi hurûş
 Koymadı düşmende fikr u 'akl u hûş
     Şâmi'nun ordusu görün-geç 'iyân
     Paşalar gelsün didi ol Cem-nişân
 Hâzır oldı paşalar emr itdi Şâh
 Kim neberd içün yaraklansun sipâh
     Heb bu alaylar düzülün bi't-tamâm
     Rutbesiyle 'âmil olsun hâss u 'âmm
 Saf saf eylen işbu Rûmî leşkeri
 Ger sipâhîdir vü ger yeniçeri
     Paşalar heb bende-fermân oldılar
     Top-tek meydânda ğaltân oldılar
 Pâdişâh'ın sağın u solın be-nâm
 Düzdi kanûn üzre çavuşlar tamâm
     Kırmızı bayraklu bî-pâyan süvâr
     Dutdı şâh'ın sağ yanında karâr
 İsmile ispâhi oğlanı bu cem'
 Heb bular pervâne Şâh-ı Rûm şem'
     Ak kızıl bayraklu bir bî-had ferîk
     Cümle âhen içre ser-tâ-pâ ğarîk
 Anların sağında durdı âşikâr
 Heb dilâver kîne-cû ceng-i süvâr
     'Ulfeci dirlər bu cem' nâmile
     Nice urdı tünd ehl-i Şâm'ile
 Bir alay dahî yeşil bayraklu heb
 Cümle ehl-i sîret ü sâhib-neseb
     Bunların sağında durdı ceng içün
     Cân-fedâ-yi barça nâm u neng içün
 İşbular cümle ğarîb yiğitleri
 Tîğ u cür'etdir buların fenleri

(vr. 152b)

Düzdi solun Pâdişâh'ın hem-çünân

Saru bayraklu silâh-dârı 'îyân

Sol 'ulfecisi durdı solına

Hem ğarîb yiğitler anun kolına

Anlarun bayrakları ağ u kızıl

Bunlarun bayrağı ser-te-ser yeşil

Anatolı Beğleriyle bi't-temâm

Geldi Zeynel Paşa ol ferhunde-fâm

Turdı sağında ferîdin ceng içün

Cenge âheng itdi nâm u neng içün

Dahî Hüsrev Paşa ol bebr-i beyân

Durdğ sağında ol a'lâmın 'iyân

Karaman leşkerleriyle ol hizebr

Girdi meydâna besânî hayra-bebr

Durdı sağından anun iy hûş-vâr

Dulkadirlû'le 'Ali Beğ Şehsüvâr

Meysere oldı Sinân Pâşa be-nâm

Urum-ili leşkeriyle bi't-tamâm

Rûm anun solına durdı âşikâr

Kim Muhammed Pâşa ol çâbuk-süvâr

Milket-i Rûm'ile ol ğurrende-şîr

Ol mesâfa girdi bî-bâk u dilîr

Solına durdı anun bir pehlevân

Bir dilâver merdi bir şîr-i jiyân

Ol Bıyıklu kim Muhammed Paşa'dır

Her zamanda gön'anun pür-hâşedir

Âmid u Mardîn u Kürdistân ile

Bahs iderdi Rüstem-i destânile

Aldı sağ u solı yek-ser leşkeri

Şâh önünde durdı hem yeniçeri

(vr. 153a)

Bunlar ol sağında vu solında fâş
 Toplar durdı vu başlandı savaş
 Bundan öndin iki paşa bî-hilâf
 İtdiler cür'et yüzinden ihtilâf
 Pâdişâh önünde ol iki dilîr
 Birbiriyle idişüb bâlâ vu zîr
 Birisi anun Sinân Paşa-yi Kürd
 Biri Yûnus Paşa ol menzil-süpürd
 Sağa tarh oldı Sinân Paşa bu dem
 Sola Yûnus tarh olub çekdi 'alem
 Bahs idüb turdı bu iki pehlevân
 Koydular ğayret yolunda bâş u cân
 Sağ u sol çün her taraftan buldı had
 Geldi ağrık leşkere sedd oldı sed
 İki sancak ağrık üzre dûdmân
 Ağrığı zabt itdi iki pehlevân
 'İsi Beğ Ferhâd Beğ bunlar be-nâm
 Düzdi Rûmî cem'in el-hâsıl tamâm
 Ôl taraftan dahî Sultân bî-hilâf
 Girdi meydân içre teng oldı mesâf
 Kapısı halkı ki cündîdür 'iyân
 Her biri zâtında bir bebr-i beyân
 Dahî Mısr'un tâbi'inden hâss u 'âmm
 İşbu cem'ile devîdârın tamâm
 Kendü Sultân üste dirdi bunları
 Koydı sağ u sola bâkî 'askeri
 Sibi vü Cânberdî vü etbâ'-ı Şâm
 Ol vilâyet beğleri heb bi't-tamâm
 Saf saf oldı girdi Sultân sağına
 Döndi bayraklar hazân yapağına

(vr. 153b)

Bundan evvel Mısr Sultânı meğer
 Al u efsûn u hiyelden behre-ver
 Bir Urum'lu tâze oğlanı 'iyân
 Saklar imiş halk çeşminden nihân
 Rûm evzâ' u libâsında tamâm
 Âl-i 'Osmân dib idermiş ihtirâm
 İşbu demde zâhir itdi ol eri
 Halka gösterdi tena"um-perveri
 İbn-i 'Osmân birle buldı iştihâr
 Ana tâbi' oldı çok Şâmî-süvâr
 Didi Sultân Ahmed oğlıdır bu fâş
 Kıssadan Rûmî haber-dâr olsa kâş
 Virdi ol oğlana bir Rûmî-'alem
 Ol 'alem üzre ğulûv itdi haşem
 Çok çerî virdi ana Gavrî be-nâm
 İbn-i 'Osmân'a dirildi ehl-i Şâm
 Anı dahî sağa sürdi Kansu
 Öyle tedbîr itdi pîr-i pîş-rû
 Hayr Beğ de turdı Sultân solına
 Her mübâriz girdi kullar kolına
 Abdu Rezzâk u Melik Arslan hemân
 Hayr Beğ'le sola durdılar 'iyân
 Bunda cem' oldı Haleb etbâ'ı heb
 Çerkes ü Türk ile Ekrâd u 'Arab
 Alay alay oldı bunlar yek-sere
 Bunlarınlan kâmil oldı meysere
 Çün sufûfın Rûm u Şâmî düzdi fâş
 Çarhacı deprendi germ oldı savaş
 Girdi meydân içre Rûmî pehlevân
 Ehl-i Şâm üstine doğrudı 'inân

(vr. 154a)

Al yeşil bayrâğile toldı zemîn
 Mahzen-i tîğ u kemân oldu kemîn
     Tîğ-i Mısrî vü hadeng-i dîde-dûz
     Nîze-i nâyi vu zer'i-yi sîne-sûz
 Her 'alem oldu hevâda bir güneş
 Her güneş peygâr için bir nîze-keş
     Top atıldı vu tûfeng itdi sitîz
     Gövde düşdi yire kopdı rustehîz
 İki cânibden mübâriz çekdi tîğ
 Er ere tîğ urdı kopdı vâ-dirîğ
     Pârelendi başlar üstünde siper
     Ra'd u berk aldı dem-i tîğ u teber
 İki deryâ cûşa geldi bî-dirîğ
 Seyle virdi 'âlemi deryâ-yı tîğ
     Sîbi vu Şâmî tamâm at saldı fâş
     İtdi Şâh'ın sağ yanından savaş
 Kana ğark oldu o sahrâ ser-be-ser
 Toz u toprağa bulandı at u er
     Ma'reke kânile oldu lâle-gûn
     Gizledi sahrâ yüzün deryâ-yı hûn
 Şehsüvâr-oğlı'nı mağlûb itdi Şâm
 Rûmî'nin sağında ceng oldu müdâm
     Sonra fırsat buldı ol çâbuk-süvâr
     Ya'nî meydânda 'Ali bin Şehsüvâr
 Gürz-i şimşîr oldu âlât-ı cedel
 Araya peygâr için girdi ecel
     Virmedi anda aman ol nev-civân
     Kesdi Sîbî başını ner-pehlevân
 Döndü vü aldı Melik Arslan'ı fâş
 Kesdi başın itdi bir 'âlî savaş

(vr. 154b)

Hayr Beğ yürüdi Rûm'ın solına
 Ya'nî şîr-efken Selîm'ün kolına
     İtdi Bıyıklu ile ol bir neberd
     K'âbinosî oldu çarh-i lâciverd
 Bir siyâset kopdı kim devrân-ı dûn
 Düzdi ol sahrâda bir deryâ-yı hûn
     'Âlemi teng itdi gavgâ-yi esîr
     Âdemi deng itdi âvâz-ı nefîr
 İşbu dem ol bahs iden iki vezîr
 Tarhdan çıkdı vu itdi dâr u-gîr
     Biri Şâm'un sağına at saldı fâş
     Biri solundan anın itdi savaş
 Bir neberd itdi bu iki dâv-dâr
 K'âferîn didi bu devr-i rûzigâr
     Şâmi'ye tığ urdı Rûm'un leşkeri
     Çerkes'i dökdi yire yeniçeri
 'Âkıbet Rûmî-sipâh itdi hücûm
 Oldı Şâmî-'askerin ikbâli şûm
     Döndi Mısr'ın leşkeri itdi firâr
     Çâlib oldu anlara Rûmî-süvâr
 Bî-'aded er düşdi Şâmî'den yere
 İndi bî-'add Hâss u 'âmmîden yere
     Nice server düşdi ol gün Şâmî'den
     Katl olundu halk u hâss u 'âmmîden
 Kesdiler 'Allân Sîbî başını
 Gördi Şâmî Rûmî'nin pür-hâşını
     Çok 'alem ol gün nîgûn-ser itdi Rûm
     Rûmî'den ğark oldu kana merz-i bûm
 Bahtı döndi ehl-i Şâm'ın âşikâr
 Kırdı Çerkes cem'ini çâbuk-süvâr

(vr. 155a)

Girmedi Sultân-ı Mısr ol gün ele
 Anı cem'inden ayırdı zelzele
     Ğâret oldu ehl-i Şâm'ın leşkeri
     Ordısın yağmaladı yeniçeri
 Tâzî atlar besirekler mâyeler
 Aldı Rûmî her cihetden vâyeler
     Genc-i gûnâ-gûn u esbâb u esîr
     Her ğanîmetden ğanî oldu fakîr
 Sîm u zer la'l u güher girdi ele
 Mahzen oldu sîm u zerden merhale
     Mısr u Şâm'ın her metâ'in bi't-tamâm
     Rûmî'ye erzâni gördi ehl-i Şâm
 Çün 'adû üzre muzaffer oldu Şâh
 Göçdi vu kondı Haleb şehrin sipâh
     Girdi ol ma'mûreye Sultân Selîm
     Ma'delet bünyâdın itdi Hân Selîm
 Bir 'adâlet itdi onda şehriyâr
 Kim senâ didi ana şehr u diyâr
     Hayr Beğ genci vu Sultân mahzeni
     İtdi şehr içinde Rûm ehlin ğanî
 İki günden sonra geldi bir civân
 Didi k'ey Dârâ-yi İskender-nişân
     Merc sahrâsına çıkdum dün süvâr
     Eyledüm bir cûy-bâr üzre güzâr
 Bir mu'azzez lâşe gördüm bî-hayât
 Tîğ-zahmin görmedin itmiş memât
     İşbu mak'ad üzre yatırdı firâz
     Vaz'-i cisminden yağardı 'izz u nâz
 Mak'adın altından aldım uş nişân
 Başını kesdüm getirdim bî-gümân

(vr. 155b)

Şâh'a 'arz oldı heman mak'adle bâş
 Gavrî'nindir didiler bu kelle fâş
     İşbu mak'ad dahî anundur 'iyân
     Lâşesi geldikde kât' olur gümân
 Gövdesin emr itdi kim gelsün ferîd
 Bir 'imârı saldı Şâh ol ehl-i dîd
     Geldi girdi şehre Sultân böyle hâr
     Hora rahm itdi ferîd-i tâc-dâr
 Düzdi techîzin anun Cemşîd-fer
 Gavrî'yi i'zâz ile defn itdiler
     Kabri üzre Gavrî'nin bî-iştibâh
     Bir mu'allâ kubbe bünyâd itdi Şâh
 İşbudur hâli bu fânî 'âlemün
 Yok bakâsı bunda miskîn âdemün
     Ger gedâdurur ğanî er pâdişâh
     Dehr-i dûn ider ser-encâm tebâh
 Böyle döndi işbu gerdûn tâ bu dem
 Böyle gezdi bu diger-gûn tâ bu dem
     Sonra ma'lûm oldı kim ol hoş-sıfât
     Cûy-bâr üzre neden itmiş vefât
 Gûyiyâ kopdukda rûz-i rustehîz
 Bulmaz ol bî-çâre imkân-ı girîz
     Ceng içinde halkdan eyler kenâr
     Ol kenâr ehli bulur bir cûy-bâr
 Altına mak'ad döşerler ol erün
 Her ümîdi kat' olur ol serverün
     Tığ ile cellâda virmez ol rızâ
     Özge vechile irer ana kaza
 Mührinün ol hâtemin bozar revân
 Budur elması virür bî-çâre cân

(vr. 156a)

Hem-celîsinden bu ma'nî oldu fâş
 Şâh ol da'vâya başile firâş
 Turdı bir kaç gün Haleb şehrinde Şâh
 'İyşe meşğûl oldu ol gîtî-penâh
 Çün Haleb şehrine girdi Tâc-dâr
 Geldi Yûnus Pâşa ol çâbuk-süvâr
 Ehl-i Şâm'ın sığınımın komuş ol er
 Tâ Hamâ şehrine irmiş behre-ver
 Hayr Beğ ardından irdikde vezîr
 İtmedi ânunla ceng u dâr u-gîr
 İstimâlet virdi vu dönderdi tîz
 Dergehe yüz dutdı ol sâhib-gürfîz
 Geldi yüz sürdi Şeh'in dergâhına
 'Aczi ızhâr itdi nîgû-hâhına
 'Ahd u peymân ile öpdi Şâh elin
 Dutdı andan sonra nîgû-hâh elin
 Lutf-i Şâhî itdi ol ğam-kîni şâd
 İstimâlet aldı oldu ber-murâd
 İtmedin Şâm'a Haleb'den Şâh 'azm
 Ol diyârı bekledi tâ Gazze'ye cezm
 Bahş bahş itdi o mülki şehriyâr
 Kullarına tâc bahş-i rûzigâr
 Beğlere ol mülki in'âm itdi heb
 Karca Pâşâ'ya nasîb oldu Haleb
 Tırbalus şehrinin virdi âşikâr
 Mustafâ Beğ nâme ol Düldül-süvâr
 Kim Sikender Pâşa-oğlı'dur be-nâm
 Ol vilâyet yek-ser oldu ana râm
 Virdi ol server Hamâ'yı bî-gümân
 Şol Güzelce Kâsım'a zî Cem-nişân

(vr. 156b)

Hâmisi de İhtimân-oğlı'na Şâh
 Virdi ihsân itdi Şâh-ı dâd-hâh
     Şâm'ı Yahş-oğlı'na in'âm itdi ol
     Ahmed'e ol kişveri râm itdi ol
 Lutfile Mustansır-oğlı'n itdi şâd
 Ol sıfâtı aldı oldu ber-murâd
     Evranos-oğlı'na virdi Kuds'i Şâh
     Ser-firâz itdi gedâsın Pâdişâh
 Gazze'ye 'İsî Beğ-oğlı vardı tîz
 Ol Muhammed Beğ kim oldur şîr-hîz
     Hoş-dil oldu cümle 'âmm u hâssagî
     Vardı her bir şehre bir sancak beği
 İstimâletlen Şeh-i 'âlfî-cenâb
 Eyledi Rûmî-şîpâhı kâm-yâb
     Şâm'ı râm itdi tamâm ol ser-firâz
     Kâmın aldı Şâm'dan düşmen-güdâz
 İşbu menzil-gehde bir kaç beğleri
 Giru dönderdi erenler serveri
     Böyle fermân itdi server beğlere
     Kim siz İstanbul'a yürün yek-sere
 Rûy-i deryâdan gemiler sâz idün
 Ol gemilerle sefer âğâz idün
     Çevrilin andan Frengistân-ı Hân
     Mısır'ın İskenderye'sin olun revân
 Şâh'ın emri mücebince lâ-muhâl
 İtdi İstanbul'a beğler irtihâl

BÎRÛN ÂMEDEN-İ SELİM HÂN EZ*-HALEB VE TEVECCÛH

NÛMÛDEN EZ-FETH-İ ŞÂM

Çün bu me'mûrât heb oldu tamâm
 Gezdi gönlünde Selîm'in Mısır u şâm

*) Topkapı (220b) "BE FETH-İ ŞÂM VE ŞÂMİ-SİPÂH"

(vr. 157a)

İstimâlet viridi Rûm ehline Şâh
 Hoş-dil oldu Şâh'dan Rûmî-sipâh
     Söyledi Rûm ehline k'iy ehl-i Rûm
     Yüriyalum kim bizümdür merz-i bûm
 Alalum Mısr'ile Şâm'ı bendeden
 Dolduralım Mısr'ı şeker-handeden
     Çıkdı şevketle Haleb'den ol ferîd
     Şâm'a 'azm itdi revân ol ehl-i dîd
 Girmedin şehr-i Dımışk'a şehriyâr
 Dutmadın bir hefte Şâh anda karâr
     Düşdi Rûm evfâhına işbu kelâm
     Kim budur alındı Şâm u oldu râm
 Feth ise yüz virdi vü bulduk zafer
 Şâm'ı râm itdük tamâm oldu sefer
     Leşkeri hem 'âciz u bî-çâredür
     Çok zamân oldu ki halk âvâredür
 Olalı devletle Şâh-ı dîn-süvâr
 Dutmadı bir yerde bu leşker karâr
     Gâh Rûm u gâh şark u gâh Şâm
     Gezdi bu leşker yasâk çekdi müdâm
 Rahmet itse dönse devlet birle Şâh
 Râhat olsa bir zamân işbu sipâh
     Şâh'a bir dahî gerekdür ehl-i Rûm
     Şâh pür-sevdâ vü çokdur merz-i bûm
 Çukur-Ova nâm bir kıslak imiş
 Gül fezâ rû-yi cihânda tâk imiş
     Kışlayalum ol makâmı tâ-bahâr
     Görelüm âhir nider Perverdigâr
 Çün Hamâ'dan göçdi Dârâ-yı cihân
 Şâh'a Yûnus Pâşa oldu hem-'inân

(vr. 157b)

Pîş ü pesden vardı halk itdi kenâr
 Şâh kaldı ancak ol çâbuk-süvâr
     Böyle takrîr itdi Şâh-ı kâm-yâb
     K'iy sadâkatlu kulum fi külli bâb
 Girdün uş şehri Dımışk'a lâ-muhâl
 Kış budur geldi teng oldu mecâl
     Kanda kışlarsız nedir tedbîr u rây
     Sen ne fikr itmişsin iy müşkil-güşây
 Viridi ol pâşa cevâbın k'iy zahîr
 Tanrı'dır her işde Şâh'a dest-gîr
     Şâh 'ilminden nihânî nesne yok
     Bu yakîndir kim gümânî nesne yok
 Dâniş iy Hüsrev senündür bî-gümân
 Lîk hunda Şâh'a sözüm var nihân
     İşbu râzı iy ferîd-i ser-firâz
     Bende vu âzâde izhâr itme bâz
 Rûm'ı râm itdüm eyâ Şâh-ı bülend
 Devletinden Rûmî oldu behre-mend
     Erdebîl-oğlı ki bir bî-bâk idi
     Zulmi elinden yakalar çâk idi
 Târ u mâr itdün sipâhın lâ-muhâl
 Tahtın aldın tâcın itdün pâyi-mâl
     Sikke vü hutben okundu âşikâr
     Şehr-i Tebrîz içre iy Düldül-süvâr
 Beğ 'Aliyyüsd-Devlei itdün zebûn
 Kılıcından oldu eşyâ ğark-ı hûn
     Şark'a 'azm idüb gidersin sen revân
     Erdebîl-oğlı'nı isterken 'iyân
 Kansu çıkdı vü çekdi bir sipâh
 Ana hâmî oldu iy haşmetlü Şâh

(vr. 158a)

Himmet isteb Şâh'dan vardı rasûl
 İtmedi ol Bu'l-fudûl anı kabûl
     Nice kim pend itdünüz gûş itmedi
     Eski da'vâyı ferâmûş itmedi
 Anı dahi iy Şeh-i Cem-iktidâr
 İtdünüz bir sâ'at içre târ-mâr
     Aldunuz âhir Haleb şehrin be-nâm
     Rûmî'ye râm oldu nısf-ı şark u Şâm
 Şâm milkin bahş bahş itdin 'iyân
 Tahtun öpdi her yire bir pehlevân
     Bu kamu sa'y u hüner iy kâm-kâr
     Mısr'a varmakça değidür âşikâr
 Ne Timur varmış ne İskender ana
 Sa'bdin yol virmemişdür her yana
     Bundan öndin Hüsrev-i rûy-i zemîn
     Rûm u Şâm'ın kıssasın itmiş yakîn
 Ço k hakâret eylemişdür Rûm'a Şâm
 Varmanız Mısr'a lınmaz intikâm
     Sen ki dutdm şevket ile 'âlemi
     Almasan âhir sevâd-ı a'zamı
 Zâyi' olur sa'y kalur bahta hâm
 'Âkıbet elden çıkar hayfile Şâm
     Devletile sen ki döndürsen 'inân
     Kul yürür bil işbu mülke bî-gümân
 Mısr'dır ser-çeşme-i Şâmî-sipâh
 Almayınca dönme iy devletlü Şâh
     Kim bu dönmekten hakâret var bize
     Hem hakâret hem hasâret var bize
 Erdebîl-oğlı ki gösterdi firâr
 Çok teessüf çekdi andan Tâc-dâr

(vr. 158b)

Sabrile ger ânı def' itseydi Şâh
 Bir dahî dönmezdi şarka din-penâh
     Bundan alur bir nedâmet lâ-muhâl
     Kim gönülden tâ ebed çıkmaz melâl
 Şâh suâl itdi menâzil hâlini
 Hoşk u terde ol diyâr ahvâlini
     Didi Mısr'a nice varsun bu sipâh
     Kim bu yollarda akar yok ğayri çâh
 Böyle 'arz idüb cevâbın ol vezîr
 K'iy ferîd-i 'asr u Dârâ-ı Kebîr
     Leşkeri Mısr'ın buna kerrât ile
     Bî-şümâr âdem 'adûsuz atile
 Geldi itdi Rûm u şarkile nizâ'
 Şâh anı tekrâr itmiş istimâ'
     Hibret ehli bendenüz yanındadır
     Bu sülûki ol erün şânındadır
 Emrûn olursa menâziller be-nâm
 Yazılıb dergâha 'arz olsun tamâm
     Çün bu sözden hissa aldı Pâdişâh
     Didi tahsîn râyune iy nîgu-hâh
 Behre-mend ol Rûmî şâdımdan menüm
 Kim haber virdin murâdımdan menüm
     Men seni zâhir iderdim imtihân
     İşbu takrîründe ref' oldı gümân
 Hemdem'i sandum ferâmûş eyledün
 Yüri kim kahr meni hâmûş eyledün
     Yazdurub gönder anı dergâhıma
     Gizlü teslîm eyle nîgû-hâhıma
 Böyle tedbîr itdi Yûnus birle Şâh
 Kim Dımışk'a gire çün Rûmî- sipâh

(vr. 159a)

Söylene a'yân-ı Rûm'a bi't-tamâm
 Kim budur geldi yakîn mâh-ı sıyâm
 Ol mübârek âyî âhir idelüm
 Kandadır kışlağı zâhir idelüm
 İdelüm bayrâm ehl-i Şâm ile
 Dânişâlum sonra hâss u 'âmm ile
 Maslahat niyse anı hâs idelüm
 Maslahat bâbmda ihlâs idelüm
 Çün gele bayrâm ref' ola sıyâm
 Söyleyâlum Rûmî'ye ki hâss u 'âmm
 Uş Dımışk u Mısır mâ-beyni hemân
 Ol Çukur-ova'ca yoldur bî-gümân
 Bunda hod vardır gümânsız mâl u genc
 Anda yokdur cüz tereddüd birle renc
 Çün berâberdir menâzil âşikâr
 Yürüyâlum Mısır'a kim hatm oldu kâr
 Şâm tahtın almadın dönme tamâm
 Rûmî'ye 'ayb u hakâretdür müdâm
 Çok tereddüd çekdünüz iy ehl-i Rûm
 Rûm'a râm olsun serâ-ser merz-i bûm
 Emr Şâh'undur dirler ol zamân
 Yürüyâlum Mısır'a iy Şâh-ı cihân
 Söz buna kat' oldu kim çün ola 'fyd
 İde bayrâmı vü göçe ol ferîd

**CEM' ÂMEDEN-İ ÇERKEZ DER-MISR VE
MEŞVERET KERDEN (-İ O)**

İy hikâyet-gû hikâyet it yine
 Şâmî Rûmî'den rivâyet it yine
 Bir hikâyet it ki şûr-engîz ola
 Dinle-geç kundânı tünd ü tîz ola

(vr. 159b)

Söyle bir zîbâ vü ter dâstân bize
 Kıssa-gûluk çün nasîb olmuş size
 Çün Dımışk'a girdi ol 'âlem-penâh
 Râhat oldu Şâh dinlendi sipâh
 Gördi bir kaç gün o şehri şehriyâr
 Şâh ile oldu müşerref ol diyâr
 Gâh 'işret itdi gâh sayd ol ferîd
 Gördi kâminca Dımışk'ı ehl-i dîd

İTTİFÂK NÜMÛDEN-İ EHL-İ MISR VE PÂDİŞÂH ŞÛDEN-İ TOMAN BEĞ

Çün bu hâl irdi felekden âşikâr
 Ehl-i Şâm'ı gayret itdi bî-karâr
 Vardı Mısrî bende cem' oldu tamâm
 İttifâk itdi tamâm-ı ehl-i Şâm
 Bir Toman Bay nâmı sultân itdiler
 Yenile 'isyân u tuğyân itdiler
 Didiler kim Mısr'a gelmez Şâh-ı Rûm
 Benzemezdir Mısr'a bâkî merz-i bûm
 Mısr hem-serdür tamâm-ı 'âleme
 Kim girür böyle sevâd-ı a'zama
 Bu mülakkab söylemez ümmü'l-kurâ
 Görmemiş her-giz 'adûdan mâ-cerâ
 Bu mutabbak bâma irmezdir kemend
 'Âlem almaz Mısr'ı olsa kûçe-bend
 Fi'l-mesel deryâya benzer işbu şehri
 Kim bunun sûdında tâcir ola kahr
 Girmemişdir Mısr'a düşman iy hakîm
 Zâhir İskender değıldir hod Selîm
 Geldi İskender bu mülke lâ-muhâl
 Lîk deryâdan ki berden yok mecâl

(vr. 160a)

Çıkdı ferr ile Horâsân'dan Timur
 Dıtdı yirni göğe püfkürdi temur
     'Âlemin nısfını aldı bî-gümân
     Mısr'a fırsat bulmadı ol pehlevân
 Geldi vü aldı Dımışk'ı bî-hirâs
 İtdi menzil menzil ol Mısr'ı kıyâs
     Gördi kim mümkün değül berden sefer
     Girü döndi ol emîr-i bahr u ber
 Mısr'a berden nice 'azm itsün sipâh
 Kim harâretten görünmez mihr u mâh
     Oldı beyâbânlar susuz olmuş harâb
     Âb cinsi yokdur anda cüz-serâb
 Ger sehâb olsa tamâm-ı âsumân
 Katre-i bârân ana itmez 'iyân
     Yol görünmez nice itsen iltifât
     Rîgden çıkmaz eğer fil olsa at
 Nice alsunlar kevâkibden nişân
 Çün berâberdir zemîn u âsumân
     Ol zafer bulmaz bu mülke âşikâr
     Bir sülûkin idemez Rûmî-süvâr
 Döner ol yarın gümânsuz Rûm'ına
 Hâkim olur kendü merz-i bûmına
     Biz çıkalum Mısr şehrinden revân
     Alalum Şâm'ın diyârın yek-'inân
 Rûmî'den ger mülkümüzde kalsa er
 İlğayıb bâşın keselüm bî-haber
     İşbu fikrile sipâh-ı ehl-i Şâm
     Mısr içinde durdılar zî fikr-i hâm

MÜHEYYÂ ŞÜDEN-İ ŞÂH-I RÛM BE-CÂNİB-İ MISR*

*) Topkapı (225b) "VE FETH-İ 'AN VİLÂYET"

(vr. 160b)

İy gönül bir kıssa bünyâd it yine
 Şâh-ı Rûm'ı hayr ile yâd it yine
     Çün Dımaşk'ı aldı a'dâ oldu kahr
     Mısır'a 'azîmet itdi sipeh-sâlâr-ı dehr
 Mısır için düzdi sefer esbâbını
 Ol heves men' itdi hordu hâbını
     Didi kim almış Sikender 'âlemi
     Mende hod vardır Süleymân hâtemi
 Rub'-ı meskûnı niçün men almayam
 Def' idüb a'dâyı yalguz kalmayam
     Mısır'a vardım men budur bî-ımtihân
     Rûzigâr içre menem sâhib-kırân
 Din yolında sâlikem Hayder-sıfât
 Men dahî bir merdem İskender-sıfât
     Bahrdan varmışdır İskender ana
     Men varam ger müşkil idi ber ana
 Şâm'ı râm itsem gerekdür bi't-tamâm
 Himmet itsün evliyâ-i mülk-i Şâm
     Çok zamanidi ki sakkâ-yi sehâb
     Dökmemişdi ol yire bir katre âb
 Çün Selîm-i ter-kadem basdı kadem
 Bahre döndürdi yeri ebr-i kerem
     Saklar imiş ebr anı bî-iştibâh
     K'ola ol yollarda âb-efşân Şâh
 Feyz-bahş irdi çü feyyâz-ı ezel
 İtdi ol sahrâları bârân vahal
     Ol seferde anca yağmur dökdi ebr
     K'itmedi bir lahza ebr-i hayra sabr
 Eyledi âhir ta'accüb ehl-i Şâm
 Kim bu mülke vireli gerdûn nizâm

(vr. 161a)

Böyle yağmur yağmamışdı bî-gümân
Hayra-makdem iy Şeh-i sâhib-kırân

ÂGÂH YÂFTEN-İ SELÎM HÂN EZ-ÂMEDEN-İ GAZÂLÎ*

Dinle iy destân-sarây-ı bûstân
Gör ne söz söyler bu zîbâ dâstân
    Şâm içinden çıkmadın ol Tâc-dâr
    Devlet erkânına geldi bir süvâr
Aldı pâşalar anın ahbârını
Hazret'e 'arz itdiler esrârını
    Didiler iy Pâdişâh-ı bahr u berr
    Gazye beğinden irişdi bir haber
Kim hezîmet eyleyen Şâmî-sipâh
Eylemişler Mısr'a Toman Beğ'ni şâh
    Mısr'a sultân eylemişler ol eri
    Vâkıf ol-gıl iy erenler serveri
Kim dimişler giru döndi Şâh-ı Rûm
Giru bizümdür tamâm ol merz-ı bûm
    Alalum Rûmî'den ol mülki tamâm
    Bâkiye koy kala bâkî intikâm
Dâv idüb çıkmış Gazâl iy ferîd
Kadye'ye gelmekdedir didi berîd
    Çerkes'in kani dimişdir gayreti
    Mısr'ilendir ehl-i Şâm'ın şöhreti
Mısr'a hod yokdur 'adûdan havf u bîm
İşbu denlü fethile neyler Selîm
    Çün bu güftârı işitdi zû-fünûn
    Bir temevvüc itdi ol deryâ-yı hûn
Bir vezîri var idi Şâh'ın Sinân
Hem firâset ehli vü hem pehlevân

*) Topkapı (226a) "-İ BED-GÜMÂN"

(vr. 161b)

Virdi ana her vilâyetden çerî
 Didi kim var ata bindür leşkeri
     Gazye'nin kurbına gelmiş ehl-i Şâm
     Gazye Beğ'in basmak istirmiş tamâm
 Dâv idüb gelmiş Gazâl-i bî-hirâs
 Sen dahî var andan it cür'et kıyâs
     Var anunla uğraş iy dânende merd
     Merd ile meydân ara hoşdur neberd
 Sen yüri biz dahî uç çıkdık revân
 Görelüm tebdîrünü iy pehlevân
     Dirdi Rûm ehlin Sinân-ı feylesûf
     Sulh u ceng etvâridın sâhib-vukûf
 Didi fermân Pâdişâh'mdır hemân
 Yüriyalum iy Hudâvend-i cihân
     Gazye'ye yüz dutdı vu yürüdi germ
     Hikmetile gâh germ u gâh nerm
 Çün irişdi ol diyâra pehlevân
 Anda ârâm itdi bir kaç gün Sinân
     Saldı bir câsûs bildi k'ehl-i Şâm
     Kangı sahrâ içre itmişdür makâm
 Geldügin tahkîk itdi pür-şitâb
 İtmedi bir sâ'at ol ârâm u hâb
     Rûz-i rûşen çün gurûb itdi 'iyân
     Şâm farkın viridi zulmetden nişân
 Bâl u per gösterdi zâğ-ı tîr-gûn
 Teng u târik oldu bu dünyâ-yı dîn
     Dün karanusunda ol rûşen-zamîr
     Ol firâset kânı dânâ-dil vezîr
 Gazye'den döndi Dımışk'a itdi 'azm
 Eylemen didi Gazâlî birle rezm

(vr. 162a)

Âşikâre gitdi ol bir nice mîl
 Gitudüine nice mil oldu delîl
 Gazye halkından nihân ol pehlevân
 Giru Mısr ehline döndürdi 'inân
 Yürüdi bir gayri yoldan Çerkes'e
 Subh-dem minnetler itdi herkese
 Gazye ehli didü kim Rûmî-sipâh
 Kaçdı ol ceng itmedin bî-iştibâh
 Kırdılar Rûm'in za'îf u hastasın
 Şehr içinde 'âciz u pâ-bestesin
 Subh-dem Cânberdî'ye irdi berîd
 Kim hezîmet itdi Rûm iy ehl-i dîd
 Yürü sür'atle ki kaçdı ehl-i Rûm
 Çerkes'ündür giru mülk ü merz-i bûm

MUHÂREBE-İ SİNÂN PAŞA BÂ-GAZÂLÎ*

Çün seher vaktinde hurşîd-i bülend
 Atdı kâh-ı âsumân üzre kemend
 Çıkdı eyvân-ı sipihr üzre güneş
 'Adle âgâz itdi Şâh-ı Rûm-veş
 Mihr boldı çehre-güster bir dahî
 'Âlemi itdi münevver bir dahî
 Alay alay oldu Rûmî subh-gâh
 Çıkdı busudan mehâbetlü sipâh
 Yürüdi Mısrî-sipâh üzre Sinân
 Vâkıf oldu düşman-ı nâ-mihribân
 Karşu durdı cenge bünyâd itdi Şâm
 Basdı ol sahrâyı yek-ser izdihâm
 Kûs u zurnâ durdı feryâd eyledi
 Gürz u tîğın Rüstem'in yâd eyledi

*) Topkapı (227b) "VE MUZAFFER ŞUDEN"

(vr. 162b)

Kerre-nây u borudan kopdı nefîr
 Ya'nî uş meydan u gürz u dâru-gîr
 Her direfş oldı hevâda bir bulut
 Gâh serv oldı 'alemler gâh sükût
 İrdi meydân içre rûmî-pehlevân
 Kana kandı gürz u şimşîr u sinân
 Göklere ağdı nevâ-yı kerre-nây
 Çarhı ker itdi sadâ-yı hûy u hây
 Açdı tîr u nîze cûşından girih
 Çeşme-i hûn oldı her çeşm-i zirih
 Tîğ-zen kendü işinde bî-direng
 Ma'reke kanile oldı lâle-reng
 At u erden kopdı âşûb u figân
 Susadı er kanına tîğ u sinân
 Kat! u kin gösterdi zulmile sipîhr
 Çıkdı ol dâyireden şafakla mihr
 Bir siyâset itdi devrân-ı değâl
 Kim olun hâline rahm itdi ecel
 Âhiru'l-emr itdi Rûm ehli hücûm
 Şâmi'nün ikbâli bahtı oldı şûm
 Çarh virdi 'asker-i Rûmâta dest
 Bi'z-zarûret boldı Şâm ehli şikest
 Münhezim boldı vü döndi ehl-i Şâm
 Beğler alındı vü sancaklar tamâm
 Kesdi serverler başın ol pehlevân
 Sâhib-i seyf-i kalem ya'nî Sinân
 Bî-'aded Çerkes katîl oldı yine
 Su yirine kan sebîl oldı yine
 Kaçdı Rûmî'den Gazâlî çün gazâl
 Şâmî bir de bunda oldı pâ-yi mâl

(vr. 163a)

Rûmi'le Şâh varmadın bî-iştibâh
 Müjde geldi kim zafer buldı sipâh
     Bî-'adede ahtarma vu bâş u esîr
     Karşu gönderdi zahîre ol vezîr
 Beğlerin sancakların ma'kûs u hâr
 Şâh'a 'arz itdi vezîr-i nâm-dâr
     Bir dahî târâc oldı ehl-i Şâm
     Virdi Rûm'a Şâmi'nin yağması kâm
 Mısır'a vardı ol hezîmet yek-'inân
 Gazye'de bir böyle ceng itdi Sinân
     Pâdişâh'dan âferîn aldı vezîr
     Lutf u ihsân itdi Şâh-ı dest-gîr
 Şâh'a bu menzilde 'arz itdi vezîr
 K'iy ferîd-i dehr Dârâ-yı serîr
     Gazye birle Remle ehli yek-sere
     Çok muhâlif itdi Rûmi 'askere
 Zu'm-i fâsid birle çıkdı ehl-i şeh'r
 Rûmî'nin zâr u za'îfîn itdi kahr
     Farz-ı 'ayn oldı bulardan intikâm
     İntikâm-ı hâs ya'nî katl-i 'âm
 Böyle emr itdi Selîm-i ser-firâz
 Kim çeke tîğ u teber Rûmî-güdâz
     Gazye birle Remle ehlin bi't-tamâm
     Katl ide Rûmî ne varsa hâss u 'âmm
 Şâh emri mücebince ehl-i Rûm
 Ol iki şeh'r üzre gösterdi hüçûm
     Erkeğin küllî helâk itdi sipâh
     İntikâm aldı sipâh-ı kîne-hâh
 İşbu menzilde Selîm-i nâm-dâr
 Tavâf kasdın itdi vu oldı süvâr

(vr. 163b)

Çün muzaffer oldu a'dâ üzre Şâh
 Kuds'e 'azm itdi Selîm-i dîn-penâh
     Ol mukaddes beyti itdi arzû
     Vardı âhir Kuds'i gördi kû-be-kû
 Zâyir oldu Kubbe-i Sahrâ'da ol
 Secde itdi Mescid-i Aksâ'da ol
     Maksad-ı aksâya boldı dest-res
     Ser-bülend oldu şeh-i 'Îsî- nefes
 Ol makâmâtı tavâf itdi Selîm
 Halkın ol şehrin mu'âf itdi Selîm
     Hayr u ıdrâr itdi min vechi'l-halâl
     Kuds şehrinde Şeh-i ferhunde-fâl
 Kuds'den vardı Halîlu'llâh'a Şâh
 Ol makâmı dahî gördi pâdişâh
     Enbiyâ vü evliyâ kabrin tamâm
     Gördi vu itdi ziyâret ve's-selâm
 Gazye'ye döndi ziyâretten revân
 Ol ferîd-i 'asr Dârâ-yı cihân
     Leşkere kavuşdı göşdi bî-direng
     Mısır'a 'azm itdi peleng-i tîz-ceng
 İşbu menzilde Hüseyin Pâşa meğer
 Şâh'a dir kim iy ferîd-i behre-ver
     Gazye'den geçmen ki kumdur yok mecâl
     Çok zarar var şâh'a 'âyiddir vebâl
 Bu seferde halka çok noksân ider
 Leşkeri bu yolda ser-gerdân ider
     Rûmi çıkmaz kum içinde bî-gümân
     Heb helâk olur sipâh iy Cem-nişân
 Kanına girme bu cem'in Şâm'a dön
 Göçdüğün yurda sa'âdet birle kon

(vr. 164a)

Çün vezîrinden bu sözi itdi gûş
 Şâh-ı deryâ-dil revân oldı hamûş
     Ol gice menzilde Şâh-ı pür-şitâb
     İşbu sözden itdi Pâşa'ya 'ıkâb
 Kapucılar kethudâsm şehriyâr
 İstedüb emr itdi ki hidmet-güzâr
     Var Hüseyin'i kim vezîrumdur be-nâm
     Bir nice kapucılarla it tamâm
 Çadırı içinde defn idin dönün
 Kalsun ol siz kavme sür'atle konun
     Ol vezîri işbu etvâr ile Şâh
     Katl idüb göçdi Şeh-i gîtî-penâh
 Bî-'aded leşkerle Şâh-ı zû-fünûn
 İtmedi bir lahza ârâm u sükûn
     İki menzilni bir itdi şehriyâr
     Sürdi sür'atle Şeh-i Düldül-süvâr
 Gazye şehrinden Salâhiyye 'iyân
 Hibret ehlinden değıl şeksüz nihân
     Ol iki ma'mûre mâ-beyninde fâş
     Sa'bdın ağlar müsâfir kanlu yâş
 Kumı yol virmez ki müşkildir güzer
 Ol fezâ şânındadır eyne'l-mefer
     Ol fezâ fevkında sabr itmez sehâb
     Âbdân virmez haber illâ serâb
 Yil eser kum savrulur yol bend ider
 Yer garîbini şekâvet-mend ider
     Bu menâzil müşkilâtundan sipâh
     Böyle vehm itdi sipâh belki Şâh
 Kim bizi Mısr'ın sipâhı bî-hilâf
 Karşular bugün yarın bağlar mesâf

(vr. 164b)

Bizde renc anlarda râhat var bugün
 At u âdemden cerâhat var bugün
     N'olur anlardan bugün bâk itseler
     Yahşi fırsattır ger idrâk itseler
 Buldı bir vehmile ol leşker necât
 Vartadan kurtuldu hem âdem hem at
     Gelmedi karşı sipâh-ı ehl-i Şâm
     Almadılar böyle demde intikâm
 Fırsatın fevt itdi Şâmî âşikâr
 Görelüm âhir nider Perverdigâr
     Çün zuhûr oldu Salâhiyye be-nâm
     Geldi a'râbî ol etrâfın tamâm
 Sâğ u soldân her taraftan kopdı ceng
 Rûmi'ye sahrâyı A'râb itdi teng
     Bir nice menzil bu nev'ilen 'Arab
     İtdi Rûm ehliyle gavgâ rûz u şeb

CENG KERDEN-İ A'RÂB DER-BİRKETİ'L-HACC*

İy suhan-vâr dinle bir destân yine
 Kim gül-efşân oldu büstân yine
     Birketü'l-Hacc'ı çü menzil itdi Şâh
     Menzilinde olmadın râhat sipâh
 Çıkdı bir bölük bedev atlu 'Arab
 Bir de beslenmiş gürûh-i huşk-leb
     Böyle tedbîr eylemiş A'râb-ı berr
     Kim bizümdür işbu gayret hayr u şerr
 Şâm evi ma'mûr olalı biz 'Arab
 İşbu mülk içinde gezdük teşne-leb
     Her gürûha hissa olalı zemîn
     Tahtumuzdur Mısır u biz sahrâ-nişîn

*) Topkapı (231a) "BÂ-EHL-İ RÛM"

(vr. 165a)

Şâm evine girdi çün Rûmî-sipâh
 Bizde bir sa'y idelüm viren İlâh
 İşbu da'vâyile geldi çok 'Arab
 Hem haseb da'vâsın itmiş hem neseb
 Geldi at oynatdı çok tâzî-süvâr
 Hem sünü ehli vü hem hançer-güzâr
 Her taraftan çıkdı ceng itdi 'Arab
 Yile binmişler Süleymân-vâr heb
 Canlara söyler Sinânî merhabâ
 Her birinün atı bir bâd-ı sabâ
 Hadden aşdı şûriş ü gavgâları
 Rûmi'ye teng itdiler sahrâları
 Kargu gönder at u er ebterledi
 At u er çalışmadan kan terledi
 Nîze-i nâyîler itdi kasd-i cân
 Her biri bir efî erkâmdır hemân
 Subhdan tâ-şâm peykâr itdi Rûm
 Döndürişme ehl-i Rûm'ı itdi mûm
 Böyle insâf itdi Rûmî kim 'Arab
 Çerkes'e ger gâlib olsa yok 'aceb
 Zâhir ol-geç Rûmi'ye Hindû-yi Şâm
 Ol 'Arab dağıldı ceng oldı tamâm
 İşbu gavgâlan Sinân Pâşa meğer
 Tâc-dârını dimiş binmiş ol er
 Şâh zann itmiş ki Çerkes bî-tamâm
 Belki A'râb u tamâm-ı ehl-i Şâm
 Geldi uş meydâna ceng olur bugün
 Her mübâriz bir peleng olur bugün
 Sonra tahkîk itdi kim ol kîne-hâh
 Heb 'Arab'dır bunda yok Şâmî-sipâh

(vr. 165b)

Pâşa'ya tünd oldu kim kimdür 'Arab
 Kim meni sen bindürürsin bî-sebeb
     Birketi'l-Hacc'dan revânî geçdi Şâh
     Mısr'a doğruldu Şeh-i 'Alem-penâh
 İşbu demde iki A'râbî revân
 Geldiler iy Hüsrev-i mülk-i cihân
     Mısr şehrinden biri bir buk'a-vâr
     Anda cem' olmuş bugün Şâh-vâr
 İsmi Zeydânî'yle meşhûrdur
 Şehr-i halvet ol bugün ma'mûrdur
     Önine bir handak itmiş ehl-i Şâm
     Mısr'a virmiş arkasın Şâmî tamâm
 Çerkes u Mısrî tamâmı ol diyâr
 Handak içre dolmuş handak hisâr
     Top düzmüşler serâ-ser handaka
     Eylemişler tûpı halka bedraka
 Toldurubdur handakı âlât-i ceng
 Tîğ-i Mısrî nîze vü tîr u tûfeng
     Geçi Dârâ-yı cihân pür-dildürür
     Târ u mâr itmek anı müşkildürür
 Böyle muhkem handak u müşkil hisâr
 Görmemişdir âdem iy tâc-dâr

MEŞVERET KERDEN-İ SELİM HÂN BÂ-ERKÂN-I DEVLET

DER-KÂR-I CENG-İ MISRİYÂN*

Çün bu sözden behre-mend oldu ferîd
 Paşalarla meşveret itdi sa'îd
     Kim nedür bu 'ukdeye tedbîr u rây
     Kanı bir hikmet bilür müşkil-küşây
 Söyledi erkân-ı devlet k'iy zahîr
 Tanrı'dır her işde Şâh'a dest-gîr

*) Topkapı (233a) "BÂ"

(vr. 166a)

Dâniş u tedbîr Şâh'ındır bu dem
 Rây sen devlet-penâhmdır bu dem
     Emr Şâh'ındır velî iy Tâc-dâr
     Doğru varalum ne sûd eyler hisâr
 Bozalum tedbîrin anun darbile
 İdelüm Mısr'ı müsahhar harbile
     Şehsüvâr-oğlı'ndan itdi Şeh suâl
     Kim senün râyin nedir fî külli hâl
 Pehlevân virdi cevâbın bî-hirâs
 Kim bunun def'ine men buldum kıyâs
     Varmayalum bî-tekellüf tûpına
     Düşmeyalum düşmanun ser-kûbına
 Bozmayalum bu sufûfî sol u sâğ
 Yan virelüm kim bizüm-çündür ferâğ
     Tobunun bir yanı dönsün bizlere
     Bunda fırsat var gümansuz bizlere
 Karşu tedbîrin görübdür ehl-i Şâm
 Cümle tob ağzını gözler hâss u 'âmm
     Onların sağına dön-geç bu şükûh
     Cem' iken olur perîşân ol gürûh
 Top handak ceng men' olur müdâm
 Bozultur perkârı Şâmî'nün tamâm
     Topa varmakdan ne ıssı var size
     Çok neberd olur gerekdir er size
 Ol kulinun işbu tedbîrini Şâh
 Dinledi itdi pesend ol din-penâh
     Didi söz sen pehlevânundur bu dem
     Rây ehl-i imtihânundur bu dem
 Er bunun-tek bende bul-geç hûş-yâr
 Ref' ider hikmetle hâtırdan ğubâr

(vr. 166b)

Bozdu tedbîrin bu dâniş bendenin
 'Aklı şaşdı bende-i pergendenin
 Döndi sağından 'adûnun düzdi ceng
 Ceng için tîz itdi çengâlin peleng
 Bi'z-zarûret handakın tark itdi Şâh
 Münhezim boldı ol âyîn u nizâm
 Girdi meydâna Toman-bay bî-hirâs
 Düzdi meydân içre ceng için esâs

CENG KERDEN-İ SULTAN SELİM HÂN**BÂ-SULTÂN-I MISR***

Çün güneş müş'il-fürûz oldu yine
 Gayret odı sîne-sûz oldu yine
 Kopdı ehl-i Rûmî u Şâmî'den hurûş
 İki deryâ itdi bir sahrâda cûş
 Giru kânûn üzre ehl-i Rûm u Şâm
 Saf saf oldu turdı yek-ser hâss u 'âmm
 Tâc-dâr-ı rûm gösterdi şükûh
 Turdı ol sahrâda Rûmî kûh kûh
 Anatol'iyle Sinân'ı nâm-dâr
 Yapdı sağından Selîm'ün bir hisâr
 Rûm-ili Yunus'la oldu meysere
 Ya'nî turdı sola bunlar yek-sere
 Dutdı kûh u deşti ser-te-ser sipâh
 Seyr iderken gerd girde mihr u mâh
 Tîğ-i Mısırî çıkdı kından urdı dem
 Kañ husûsiy-çün kadem basdı sitem
 Bağladı bilin siyâset rezm için
 Oldı hizmet-kâr ecel ol bezm için
 Saf safa karışdı er düşdi yire
 Gitdi tîğ elden siper düşdi yire

*) Topkapı (235b) "DÂSTÂN-I SULTÂN SELİM BÂ-SULTÂN-I DOVVOM DER-MISR

(vr. 167a)

Dil çıkardı nîze-i nâyî çü-mâr
 Mârdan zehr aldı tîğ-i âb-dâr
     Kânile kandı hadeng-i cân-sitân
     Rezm için geldi neyistândan sinân
 Er düşürdi toprağa şimşîr-i tîz
 Tîrelendi dehr kopdı rustahîz
     İki cânibden siyâset urdı dem
     Saf safa girdi vü raks itdi 'alem
 Cevşen oldı çâk u bâğlandı zırîh
 Aştı peykân ol zırîhlardan girîh
     Kerre-nây âvâzı dutdı 'âlemi
     Çarha çıkdı boru zûrnânın demi
 Al yeşil bayrak u gûnâ-gûn 'alem
 Erguvân u serde benzerdi behem
     Mancinik u top savtından zemîn
     Lerze dutdı düşdi kûh-i âhenîn
 Kerre-nây u boru savtı bî-gümân
 Virdi İsrâfîl sûrından nişân
     Dönderişme at u erden aldı zôr
     Kan mübâh oldı vu ağızın açdı gûr
 Püşte püşte küşte virdi ol gürûh
 Kana boyandı serâ-ser deşt u kûh
     Tîğ baş kesdi ışıklar oldı hord
     Düşdi atından Sinân Pâşâ-yi Kürd
 Anda maktûl oldı Şâh'ın paşası
 Dutdı sahrâlar yüzün er lâşesi
     'Âkıbet Rûm'ın hüçûmı buldı dest
     Dest virdi Şâmî'ye âhir şikest
 Münhezîm boldı sipâh-ı ehl-i Şâm
 Düşdi ekser katle vardı hâss u 'âmm

(vr. 167b)

Baht dön-geç bende döndürdi 'inân
 Çerkes'e tığ urdı Rûmî pehlevân
     Yılğadı ardınca Rûm'un leşkeri
     Harbe urdı Çerkes'e Yeniçeri
 Ekserin ğark itdi anda âb-ı Nîl
 Nîl-tek Mısır içre kan oldı sebîl
     Çıkdı Mısır'ından tamâm-ı ehl-i Şâm
     Mısır u Mağrib yek-ser oldı Rûm'a râm
 Çerkes'ün esbâbın aldı leşkeri
 Mısır'ı târâc eyledi yeniçeri
     Beğler alındı vü sancaklar be-nâm
     Giru kahr oldı sipâh-ı ehl-i Şâm
 Lîk Toman-bay firâr itdi 'iyân
 Kesmedi başını Rûmî pehlevân
     Şâh kondı ol hisâr u handaka
     Rûmî hayrân kaldı Şâmî-revnaka
 Giru târâc oldı Şâmî bir dahî
 Kâmın aldı hâss u 'âmmı bir dahî
     Mahzen oldı sîm ü zerden merhale
     Anca nâdir tuhfeler girdi ele
 Nice sultân genci aldı tâc-dâr
 Şâh'a teslîm oldı deyyâr u diyâr
     Göçdi andan dahî Şâh'ı feylesûf
     Ol felek esrârından sâhib-vukûf
 Kondı Mısır u Nîl mâ-beynine şâd
 Aldı Mısır'ı Şâh-ı İskender-murâd
     Çıkdı Çerkes mülk içinde âşikâr
     Dutdı ol kişverde Rûm ehli karâr
 Altı gün bunda karâr itdi ferîd
 'İyşe meşğûl oldı dün-gün ehl-i dîd

(vr. 168a)

BÂZ-GEŞTEN-İ TOMAN-BAY* SULTAN-I MISR

Bir karangû gice kim gerdân-ı sipihr

Tîrelikdin halka göstermezdi mihr

Yoğ idi eşyâda kat'â rûşenî

Teng u târîk oldı dünyâ-yı denî

Fâriğu'l-bâl ol hüner-ver pehlevân

Otururken nâ-gehân kopdı fiğân

Kim Toman-bay Mısır'a girdi iy ferîd

Nâ-bedîd olmuşken irdi uş bedîd

Geldi çıkdı lâ-tekellüf tahtına

İ'timâd itdi dige-gûn bahtına

Ehl-i beytin buldı ekser ehl-i Şâm

Mısır ilinde giru bozuldı nizâm

Bindi vu şehri ehli çekdi tîr u tîğ

Katl olundu hayli Rûmî bî-dirîğ

Kırdı Rûm ehlini Şâmî bî-gümân

Kal'a içre kaldı dizdârı hemân

Aldılar İsfendiyâr-oğlı'n be-nâm

Kesdiler başını iy pür-ihtişâm

Çün bu takrîr irdi Şâh'ın sem'ine

Dünle tenbîh oldı Rûm'ın cem'ine

Tîre-gûn ahşâm varub subh urdı dem

Düşdi encüm mihr kaldırdı 'alem

Vardı gözden nâ-bedîd oldı gurâb

Çıkdı busudan humâ-yı âfitâb

Leşkeri Hind'in çü gösterdi firâr

Ata bindi subh-dem Rûmî-süvâr

Eyledi fermân Şeh-i 'âlem-penâh

Kim hücûmet ide Mısır üzre sipâh

*) Topkapı (236b) "VE ÂGÂH-YÂFTEN-I SULTÂN SELÎM"

(vr. 168b)

Böyle emr itdi ferîd-i ser-firâz
 Kim Muhammed Pâşa vü Ferhâd Ayas
     Şehsüvâr-oğlı olub bî-iştibâh
     Mısra gire bir mehâbetlü sipâh
 İde ol şehrün içinde bir neberd
 Böyle kim yirden ire eflâke gerd
     Şâh emri mücebince subh-dem
     Yiri 'asker dutdı vü göğni 'alem
 Harbe vü top u tüfeng u gîru-dâr
 Şehre girdi girmedin Rûmî-süvâr
     Çıkdı Mısır'ın ehli vu itdi girîv
     Aldı bâm u kûçei kesretle dîv
 Kûçeler bağlandı 'âmm itdi hücûm
 Tîrelendi gün hevâ itdi semûm
     Çıkdı Mısırî tamâm-ı hâss u 'âmm
     Bâm u revzenlerden itdi izdihâm
 Tîğ u Mısırî çıkdı vü tîr u teber
 Nîzeden oldı neyistân bâm u der
     Her tarafdân tîre-bârân oldı fâş
     Er ere karışdı germ oldı savaş
 Çıkdı rengâ-reng bayrâğ u 'alem
 Turdı feryâd itdi zurnâ zîr u bem
     Bir 'arûs itdi gürûh-i bî-hirâs
     Şehri rengîn itdi gûnâ-gûn libâs
 Kûçelerden çıkdı halk itdi hücûm
 Gâlib oldı Şâm yüz döndürdi Rûm
     Harbeler kaldı süvâr oldı revân
     Giru Rûmî bir de döndürdi 'inân
 Rûm çün gösterdi bir dahî hücûm
 Döndi mağlûb oldı ol ikbâl-i şûm

(vr. 169a)

Şâm girdi şehre geldi vakt-i şâm
 Döndi Rûmî yurda rezm oldu tamâm
 Subh-ı sâdık kâm-yâb-ı hâverî
 Doğdı mağlûb oldu encüm leşkeri
 Gözden oldu mevkib-i kevkeb nihân
 Çıkdı busudan peleng-i âsumân
 Sındı ahter cem'i vü subh urdı dem
 Nîze-i a'zam 'iyân itdi 'alem
 Ata binde Tâc-dâr-ı rûzigâr
 Çarha çıkdı at ayağından ğubâr
 Na're urdı boru zurnâ vü nefîr
 Çıkdı eflâke sadâ-yı dâru-gîr
 Giru baş kaldırdı kan için 'alem
 Her 'alem başında rahşân câm-ı Cem
 Kerre-nây âvâzından dehr oldu ker
 Şehre gavgâ düşdü mahşerden beter
 Ceng için çıkdı tamâm alay-ı ceng
 Hem siper hem tîğ u hem tîr u tûfeng
 Harbeler yürüdi anlardan beri
 Ye'cûc u Me'cûc-tek yeniçeri
 İşbu âyîn ile Şâh-ı zû-fünûn
 Şehre girdi Şehrimâs deryâ-yı hûn
 Böyle ta'bîr eylemişdi mülheme
 Kim gire Rûmî sevâd-ı a'zama
 Kal'ası tahtında vardır bir fezâ
 Kim anı meydân için düzmüş kazâ
 Söylenür Remliyye ol Beydâ be-nâm
 Anda Mısrî cem' olur her subh u şâm
 Çıkmadın bîdâd için Şâmî-sipâh
 Vardı ol meydânı aldı kîne-hâh

(vr. 169b)

Çıkdı Mısr'ın hâss u 'âmmı lâ-muhâl
 Cenge ikdâm itdi germ oldı kıtâl
     İki cânibden kıyâmet kopdı fâş
     Çıkdı Çerkes itdi yüz yirden savaş
 Atdı Rûmî bâm (u) revzenden kemend
 İtdi Şâmî Mısr'ı yek-ser kûçe-bend
     Gökden ok yağdı vü yirden çıkdı er
     Şeh-per okdan perlenüb uçdı siper
 Kûçelerden küşteden kan çağladı
 Küşteye dîvâr u der kan ağladı
     Zâhir itdi düşman-ı nâ-mihribân
     Geh zebân-ı tîğ u gâh tîğ-i zebân
 Püşte püşte küşte toldı bâm u der
 Geldi her başa kazadan hayr u şer
     Her taraftan çıkdı Mısrî itdi ceng
     Rûmî'ye oldı der u dîvâr teng
 Gövdeler düşdi vü kan oldı sebîl
 Kan olub Mısr içre gûyâ akdı Nîl
     Anca düşdi kûçelerde at u er
     Kim süvâra lâşe virmezdi güzer
 Böyle takrîr itdi râvî bî- hilâf
 Kim düzülmişdi mahabbetlen mesâff
     Atlu varmaz yerde cem' oldı 'adû
     Oldı Ferhâd ol 'adûye rû-be-rû
 İndi atından Dilâver Paşa tîz
 Kalkanın yapundı vardı şîr-hîz
     Er varır menzil değildi iy hakîm
     Ol bahâdır vardı bî-pervâ vü bîm
 Şehsüvâr-oğlı dahî oldı yayan
 Ol iki merdân da Rûmî'den hemân

(vr. 170a)

Tîr u şimşîr ile bir ceng itdiler
 Kim 'adûye kûçei teng itdiler
     İşbu envâ' ile ol gün dahî Şâm
     Rûm ile ceng u neberd itdi müdâm
 Yatsu geşti belki günden bir ülüş
 Dahî germâ-germ iken katl-i küşîş
     Hüsrev-i Hindî gelüb itdi hücûm
     Döndi vardı yurdma Dârâ-yı Rûm
 Subha-dek anda esîr oldı katîl
 Çağlayub kan akdı yek-ser âb-ı Nîl
     Er elinden gitmedi âlât u ceng
     At u er savtından oldı dehr deng

MUHÂREBE-İ SULTÂN SELÎM BÂR-I DUVVUM

BÂ*- SULTÂN-I MISR

Çün seher ki toğdı encüm a'zamı
 Rûşen itdi tîrelîkden 'âlemi
     Giru ol âyînile Dârâ-yı Rûm
     Girdi Rûmî itdi Mısır üzre hücûm
 Dutdı şehr u kûçei rûmî-sipâh
 Katle ikdâm itdi ol haşmetlü Şâh
     Çıkdı Şâmî subhdan tâ vakt-i şâm
     Ehl-i Rûm ile neberd itdi müdâm
 Küşteden şehr içre toldı püşteler
 Püşteden bend itdi şehri küşteler
     Nice gün şehr içre ceng itdi müdâm
     Rûm ile Şâmî besân subh u şâm
 Kalmadı çalışmadan Şâmî'de zor
 Ardı er altıda cünbüşden sûtûr
     Kanile kandı tamâm âlât u ceng
     Olmaz oldı kâr-ger tîr u hadeng

*) Topkapı (239b) "BÂ-EHL-I MISR DER-MISR VE MUZAFFER ŞUDEN BER-iŞÂN"

(vr. 170b)

Kaçdı eîi-tek sipâhîden Sinân
 Kesmez oldu tîğ-i Misrî bî-gümân
     Kûşe-gîr oldu kemân dutdı kemîn
     Hem siyâset kaçdı hem ref' oldu kîn
 'Acz ızhâr itdi Şâmî 'âkıbet
 Cem' iken dağıldı 'âmî 'âkıbet
     Bende mağlûb oldu çağırđı amân
     Çıkdı ol dâyireden tîğ u sinân
 Şehre yüz dönderdi vü kopdı gırîv
 Bâm u revzenden hezîmet itdi dîv
     Tîğden geçdi 'adûsuz hâss u 'âmm
     Mısr hâlî kaldı Şâmî'den tamâm
 Çün bu envâ' ile oldu kâr u zâr
 İtdi ol esnâda Toman-bay firâr
     Şâm halkından nihânî kendü ferd
     Gâyib olmuş germe-germ iken neberd
 İlğadı ardınca Rûmî-pehlevân
 Almadılar âhir a'dâdan nişân
     Böyle katl oldu esîr-i mülk-i Şâm
     Kim büründü lâşeden sahrâ tamâm
 Mısr'ı zabt itdi ferîd-i kâm-yâb
 Yurda döndi Hüsrev-i 'âlî-cenâb
     Her taraftan geldi kayd ile esîr
     Her esîr öz şehr u şânında emîr
 Çarha çıkdı lâşe bûyından buhâr
 Nefret itdi ol 'ukûnetden diyâr
     'Âkıbet ol lâşei bî-iştibâh
     Nîl'e dökdürdi vü göçdi şehre Şâh
 Çıkdı Yûsuf tahtı üzre Tâc-dâr
 Rûmî'ye râm oldu ol şehr u diyâr

(vr. 171a)

Mısr'a girdi 'asker-i nusret-şi'âr
 Şehr içinde dutdı Rûm ehli karâr
 Eyledi Rûm'a itâ'at ehl-i Şâm
 Dutdı Şâh'ı Rûm ile kişver nizâm
 'Adl ile ma'mûr boldı memleket
 Aldı Mısr'ı Şâh-ı İskender-sıfat
 Bahş bahş itdi diyâr-ı Şâm'ı Şâh
 Kâmın aldı Şâm'dan Rûmî-sipâh
 Her kulun bir şehre gönderdi revân
 Kendü kaldı Mısr içinde bir zamân
 Gâh 'îyş u nûşe meşğûl oldu Şâh
 Gâh sayd itdi sa'âdet dest-gâh
 Hoş-dil oldu leşkerîden ehl-i Şâm
 Şâm bu envâ' ile buldı nizâm

RESÛL FIRİSTÂDEN-İ TOMAN-BAY***'ÖZR TALEBİDEN EZ-ŞÂH**

Geçdi bir kaç gün bu nev'a rûzigâr
 Mürtefi' oldu gönüllerden ğubâr
 Otururdu taht-ı Yûsuf üzre Şâh
 Mısr sultânı ferîd-i dîn-penâh
 Geldi bir ferhunde-i tâzî-süvâr
 Renc-i rehden peykerin basmış ğubâr
 Öpdi dergâhı vü 'arz itdi niyâz
 Dîd-i iy sâhib-kırân-ı ser-firâz
 Baht u devlet reh-nümûn olsun sana
 Düşmanın dâyim zebûn olsun sana
 Uş Toman-bay bir çerf dirdi yine
 Ana Şâmî bir heves virdi yine
 Geldi kondı uş Sa'îd iklîmini
 Kesmez ol senden ümîd ü bîmini

*) Topkapı (241a) "BE-DERGÂH VE"

(vr. 171b)

Çün bu sözi istimâ' itdi ferîd
 Didi kani şimdi iklim-i Sa'îd
     Ol süvârın geldi ardından revân
     Hod Toman-bay'dan bir elçi hem devân
 K'iy ferîd-i dehr Dârâ-yı cihân
 V'ey mürüvvet şehriyârı el-amân
     Çok tazarru' itmiş ü olmuş mürîd
     Söylemiş cürmimi 'afv itsün ferîd
 Tökmesün kanını ol Hân-ı kerem
 Bir mürüvvet itse Sultân-ı kerem
     Varsam ol der-gâh-ı 'âlî-şâna men
     Hayr Beğ-tek lutf ile ihsân men
 Çün Gazâlî cürmüni 'afv itdi Şâh
 Men dahî bir bende-em bî-iştibâh
     Lutfile gam-gînleri şâd eylesün
     Bende-em bir bende âzâd eylesün
 'Ahd ü peymân itsün ol Şâh-ı Bülehd
 Kim tigürmeye bize âhir güzend
     Çerkes'ilendir bu mülkin şöhreti
     Çekmez olmazıdı işbu gayreti
 Gam değül kerrâtile itdün ceng
 Bizde dahî var idi nâmûs-ı neng
     Gel getir kâsıd senünlen bir rasûl
     Bizni kandursun ki Şâh itdi kabûl
 Yüz sürem dergâhına ihlâsile
 Bende olam i'tikâd-ı hâss ile
     Cün bu sözni kâsıd itdi Şâh'a 'arz
     Da'vet itmek dîne anı oldu farz
 Göçdi cürminden Toman-bay'ın ferîd
 Gitdi andan mihr gösterdi bedîd

(vr. 172a)

Kâsıdına koşdı Rûmî'den resûl
 Söyledi 'özrin anun itdim kabûl
     Bî-tevehhüm gelsün ol dergâhıma
     Hem-dem olsun yâr-ı devlet-hâhıma
 Hayr Beğ birlen Gazâlî âşikâr
 Buldılar âhir benimle iftihâr
     Anlara virdüm şükûh-i serveri
     Sen dahî 'isyânı terk it gel beri
 Vardı işbu istimâletlen rasûl
 Tâ gele dergâha ol merdûd kul
     Geçdi bir eyyâm kasıd gelmedi
     Şâh kasıddan cevâbın almadı
 Âhir âgâh oldı Şâh-ı zû-fünûn
 K'olmuş ol kâsıd bu yolda ğark-ı hûn
     Ol rasûli bunda hoş-nûd itdiler
     Bu resûli anda nâ-bûd itdiler

MEŞVERET-İ SULTÂN SELÎM HÂN BÂ-A'YÂN*

Devlet erkânın didi kâm-yâb
 Kâm-yâb ol Hüsrev-i devlet-meâb
     Didi Çerkes katl idübdür kasıdı
     Başladılar giru fikr-i fâsidi
 Şâmii Rûm ehli itmiş imtuhân
 Eski düşman dost olmaz bî-gümân
     İşbunun def'ine bir tedbîr idün
     İttifâkile bu râyı bir idün
 Siz mi varmak maslahatdır yoksa biz
 Dâniş ile bir eyü fikreyleniz
     Paşalar didiler iy Dârâ-yı dehr
     Tâ cihân var dehr elinden çekme kahr

* Topkapı (242b) "VE EZ-MISR BİRËN ÂMEDEN-İ ÂN BEBR-BEYÂN"

(vr. 172b)

Devlet u ikbâl râm olsun sana
 Baht-ı sa'd-ahter ğulâm olsun sana
     Çün mükemmeldir sipâh-ı zûr senc
     Bendeler varsun ne hâcet Şâh'a renc
 Rûm-ili Beğlerbeğisi Mustafâ
 Kim anun şânında geldi "**Kul kefâ**"
     Bendeni gönder didi iy Tâc-dâr
     Böyle fermân it ne hâcet intizâr
 Rûm-ili'nün serverin dirdi tamâm
 Erse görünsün mana Dârâ-yı Şâm
     Şehsüvâr-oğlı'na çün bakdı ferîd
     Bu cevâbı şeyhine virdi mürîd
 K'iy firâset genci Şâh-ı pîş-bîn
 Yâver olsun Şâh'a Rabbü'l-'âlemîn
     İşbu bir kaç rûzigâr içinde Şâh
     Çok hüner gösterdi Şâh-ı dîn-penâh
 Aldı Rûm u Şark'ı Şâh'ı şehriyâr
 Şâh'a tâ'at itdi deyyâr u diyâr
     İşbu cümle ğîru-dârı ey nîk-nâm
     Hazretün ikdâmile oldı tamâm
 İtmedin bir yerde fikr-i hâm sen
 Âhir itdün Şâm'ı Rûm'a râm sen
     Mısr Sultânı'dır ol şûrîde-baht
     Kemterîn nîrûyile koymaz diraht
 Sen sa'âdetle ana göster hücûm
 Tâ gümansız def' ola ol baht- şûm
     Çün bu sözden hissa aldı şehriyâr
     Leşkerin dirdi revân oldı süvâr
 Kondı devletlen kenâr-ı Nîl'e Şâh
 Böyle fermân itdi ol 'âlem-penâh

(vr. 173a)

Kim giçe Rûm-ili evvel bâmdâd
 Mustafâ Paşa'nın ola bunda âd
     Şâh emri mûcebince Mustafâ
     Dirdi Rûm ehlini gösterdi vefâ
 Geşti Nil'i ol vezîr-i muhteşem
 Kaldı bunda Şâh u esbâb u haşcm
     İki bölün-geç sipâh-ı ehl-i Rûm
     Geldi Çerkes'len 'Arab itdi hücûm
 Çıkdı Rûm-ili'ylen itdi bir neberd
 Kim hevâ yüzini dutdı tîre gerd
     Çerkes ü A'râb derhem itdi ceng
     Rûmi'ye deşt u beyâbân oldı teng
 Düşdi mâ-beynine Rûm-ili'nin âb
 Varmadı yardımcı Nîl oldı hicâb
     Bir siyâset âşikâr itdi sipîhr
     Kim sitem koydı kadem ref' oldı mihr
 Döndürişme aldı atludan zimâm
 Er düşürdi toprağa A'râb u Şâm
     İki cânibden dem urdı tîğ-i tîz
     Çarha çıkdı gerd kopdı rustahîz
 Nîze-i nâyi su virdi nişine
 Merhem oldı hâk erenler rîşine
     Subhdan tâ-şâm ceng oldı müdâm
     Kargu gönder erden aldı intikâm
 Çün irişdi leşker-i Hindû'ye şeb
 Âhir oldı ceng dağıldı 'Arab

ILGAR NUMÛDEN-İ MUSTAFÂ PAŞA BÂ-LEŞKER-İ NUSRET-Şİ'ÂR

EZ-PEY-İ TOMAN-BAY*

Çün 'alem çekdi Şeh-i Hâver-zemîn
 Gün şu'â'ından bozuldı nakş-i Çîn

*) Topkapı (244a)'da bu başlık yok.

(vr. 173b)

Çıkdı gerdûn üzre gezdi âfitâb
 Geçdi Nîl'i Hüsrev-i 'âlî-cenâb
     Geldi göründi Toman-bay âşikâr
     Saf saf olmuş leşker-i Şâmî-süvâr
 Çün şükûh-ı Hüsrevî çekdi 'alem
 Urdı zurnacı nefir u bora dem
     Mancınık u top âvâzı hemân
     Virdi her sâ'at kıyâmetden nişân
 Bende çün gördi bu ferr-i şevketi
 Savlet u zor u hücûm u heybeti
     Garbiye arzına döndürdi 'inân
     Başına teng oldı Şâmî'nin cihân
 Böyle emr itdi ferîd-i rûzigâr
 Mustafâ Paşa'ya ol Düldül-süvâr
     Çün hezîmet itdi şâmî bî-sitîz
     Gelmedin meydâna yüz döndürdi tîz
 K'iy firâsetlü vezîr-i kâr-dân
 Rüstem-i sâni bahâdır pehlevân
     Kulle-i heycâ peleng-i Mustafâ
     Lücce-i deryâ nereng-i Mustafâ
 Uş firâr itdi Toman-bay âşikâr
 Ilga-gil ardınca iy çâbuk-süvâr
     Yit 'akbîden revân iy pür-sitîz
     Âl başın kes vîrme imkân-ı gürîz
 Aldı ol dâna-dil-i rûşen-revân
 Rûm-ili'nin 'askerin oldı revân
     Mustafâ kovdı vü kaçdı ol gürûh
     Gitdi subh u şâm gösterdi şükûh
 Ğâyib oldı şems geldi vakt-i şâm
 Kondı bir sahrâya Şâm ehli tamâm

(vr. 174a)

Şâh'a geldi Mustafâ'dan bir haber
 K'iy sipeh-sâlâr-ı dîn, Cemşîd-fer
     Subhdan tâ şâm kovduk bendei
     'Âciz itdük bende-i per-kendei
 Dün çü yüz gösterdi kondı ol gürûh
 Biz dahî konduk budur mânend-i kûh
     Şeyhine 'arz itdi girdi ol mürîd
     K'iy zamâne Şâh'ı ferd-i ehl-i dîd
 Bende yürürse yürür Rûmî-sipâh
 Kon-geç ol konar bular iy dîn-penâh
     Deşt bî-haddu bidâyetsüzdurur
     Uş bu sahrâlar nihâyetsüzdurur
 Bunda iş pâyâna yetmez âşikâr
 Zâyi' eyler sa'yini Rûmî-süvâr
     Şâh didi pes nedir tedbîr u rây
     İy her işde âgeh-i müşkil-güşây
 Dîdi iy 'asr içre Şâh-ı ser-bülend
 Görme-gil âsîb-i devrândan güzend
     Çerkes'e yitmek gerekdir tünd u hîz
     İşbu menzilde ne hâcet hoft u hîz
 Dün eyu kaçdın gerek iy ehl-i Şâm
 Dön-geç onlar ceng olur iy nîk-nâm
     Hak ne takdîr eylemişse bî-direng
     Zâhir olur bi'z-zarûret sulh (u) ceng
 Şâh emr itdi ki var iy pehlevân
 Mustafa Pâşa'ya yit-gil yek-'inân
     Döndürün hükmile ol bî-çârei
     Da'vet eylen katle ol âvârei
 Böyle emr it-geç Şeh-i 'âlem-penâh
 Ilgadı ol pehlevân-i nîk-hâh

(vr. 174b)

Mustafa Paşa'ya mülhak oldu merd
 Yitdiler a'dâya başlandı neberd
     Düzmedin meydân esâsın kâr-zâr
     Bende yüz dönderdi vü itdi firâr
 Seyl akartek akdı Rûmî bî-hirâs
 Men dimen ol katli siz eylen kıyâs
     Vardı birden çıkdı Toman-bay çü bâd
     Ĝâyib oldu bâd-tek ol nâ-murâd
 Evvel-âhir itdi vu Rûmî-sipâh
 Eyledi bir lahza def-i renc-i râh
     Hayr-Beğ'le Mustafâ-yı zû-fünûn
     Dutdılar bir yerde ârâm u sükûn
 Hayr-beğ ol pür-firâset behre-mend
 Böyle virdi Mustafa Paşa'ya pend
     Kim budur mağlûb oldu ehl-i Şâm
     Kaçdı Toman-bay neberd oldu tamâm
 Kalmadı âsârı her-giz Çerkes'in
 Viridinüz Şâm içre kâmin kerkesin
     Uş bu sahrâlar ki biz koyduk kadem
     Hem belâdur hem beyâbân-ı 'adem
 Bunda A'râb 'adedsüzdür bugün
 Ol vefâsuz kavm hadsüzdür bugün
     Sad-hezârân hâne-i sahrâ-nişîn
     Bu berru bûm içredir iy dûr-bîn
 Vâkıf olur nâ-gâhan ol kavm-i şûm
 Kim budur sahrâya girdi ehl-i Rûm
     Mısır u Şâm'ın 'izzetin gözler 'Arab
     Nâ-gehân bir fi'l iderler bî-sebeb
 Bizleri A'râb fehm eyler be-nâm
 Cündi hem döner alurlar intikâm

(vr. 175a)

Cem' olurlar bir yire bî-iştibâh
 Bizde kuvvet koymamış hod gerd-i râh
 Her taraf sahrâyı bend eyler 'Arab
 Çevremiz alur gürûh-ı hoşk-leb
 Çalıya düşdü bu kuş dirler bize
 Nâ-hak u hak virmeziz anı size
 Gayrete noksân gümânı bunda var
 Dönelüm var iken elde ihtiyâr
 Şehsüvâr-oğlı'na didi Mustafâ
 K'iy sadâkat bahri vü kân-ı safâ
 Sen ne dirsın Hayr-Beğ tebdîrine
 Gûş dutun hod bu erin takrîrine
 Pehlevân Paşa'ya redd itdi cevâb
 K'iy firâset menbe'ı fî külli bâb
 Şâh-ı deryâ-dil Selîm-i ser-firâz
 Şark u Şâm'ı aldı oldı bî-niyâz
 Heybetimden 'âlem-i âdem tamâm
 Havfile lerzân u tersândır müdâm
 Rûm Şark u Şâm'ı aldı âşikâr
 Nîl'i geşti uş gelür ol Tâc-dâr
 Böyle Şâh'ın hâss hizmet-kârıyız
 İşbu demde leşker u ilgânyız
 Kimdir A'râb iy vezîr-i hûş-mend
 K'ola Rûm ehline onlardan güzend
 Ne vücûdı vardır A'râbın bu dem
 Belki onlar şimdi bizden itdi rem
 Ilgalayalım kim Toman-bay âşikâr
 Vardı ol A'râb er dutdı karâr
 Çün bu sûretten dem urdı pehlevân
 Râyine tahsîn didi Paşa revân

(vr. 175b)

**NÂME FİRİSTÂDEN-İ MUSTAFA PAŞA BÂ-A'RÂB*
BE-GİRİFTÂR ŞÜDEN-İ SULTÂN**

Nâmeler yazdılar A'râba be-nâm

Kim budur vardı size Dârâ-yı Şâm

Sizlere ger hâcet ise mâl u bâş

Ol beyâbânlarda menzil yâ ma'âş

Kayd u bend eylen Toman-bay'ını revân

Bizlere alun gelün tünd u revân

Yoksa anun kahrını sizden yakîn

Aluruz iy cümle-i sahrâ-nişîn

İlgadı A'râba toğrı yek-'inân

Üç gün u üç gice Rûmî-pehlevân

Çünkü irdi ehl-i Rûm ol vâdiye

Gördiler tolmuş 'Arab'dan bâdiye

Çıkdı istikbâle cem'-i teşne-leb

Kayd ü-bend itmiş Toman-bay'ını 'Arab

Çokdur A'râb u hasendir kayd iden

Ol yorulmuş saydı anda sayd iden

Geldi Rûmî pâyine bî-'özru kayd

Mustafâ Paşa'ya teslîm oldu sayd

Bende-i A'râb u Rûmî bi't-tamâm

Onda kırdı kalmadı Çerkes be-nâm

Ol şecâ'at merdi ol kân-ı safâ

Aldı a'dâyı vü dündi Mustafa

Geldi dergâha Toman-bay iy hakîm

Gitdi Çerkes Şâm'a Şâh oldu Selîm

'Âkıbet cânını âzâd itdiler

Mısır içinde anı ber-dâr itdiler

TEVECCÜH NÜMÛDEN-İ SULTÂN SELİM BE-MISR**

*) Topkapı (247a)'da yok

***) Topkapı (247b) "VE ŞÂD U MÜREF-ŞÜDEN-İ ŞÂH DER AN DIYÂR"

(vr. 176a)

Yine bir ter kıssa bünyâd it gönül
 Şâh-ı Rûm'ı bir dahî yâd it gönül
 Çün 'adû kahr oldu Dârâ-yı cihân
 Mısr'a dönderdi sa'âdetle 'inân
 Girmedi Mısr'a ferîd-i hûş-mend
 Âb-ı Nîl'ün çevresin itdi pesend
 Mısr'a Yûnus Paşa'yı emr itdi Şâh
 Şehre girdi emr ile ol nîk-hâh
 Girdi ol gül-zâra Şâh-ı ser-firâz
 Şâh'a serv u bîd gösterdi niyâz
 Bâğ içinde 'îyş u nûş itdi müdâm
 Mutrib u meyden demâ-dem aldı kâm
 Gâh sayd u gâh gül-geşt itdi Şâh
 İnmedi atından ol 'âlem-penâh
 Ol diyârı gezdi seyr itdi müdâm
 Gördi Mısr'ı ser-be-ser Dârâ-yı Şâm
 Hem 'acâyib hem ğarâyibden ferîd
 Gördi vu itidi temâşâ ehl-i dîd
 'Adlile Şâm'ı hemân Rûm itdi ol
 Şâm'ı yek-ser hükmile mûm itdi ol

FETİH-NÂME FİRİSTÂDEN-İ SULTÂN SELÎM BE-HER DİYÂR*

Çün müsahhar oldu Şâh'a mülk-i Şâm
 Ya'ni Yûsuf tahtı oldu Rûm'a râm
 Ber-murâd itdi Şeh-i 'âlî-cenâb
 Her yana saldı kitâb-i müstetâb
 Feth için çok nâmeler yazdı debîr
 İtdi tahrîrinde eşyâyı habîr
 Nâme-i fethini inşâ itdiler
 Mülk-i Şâm'ın fethin ifşâ itdiler

*) Topkapı (248a) "HUSÛSÂ BE-SULTÂN SÛLEYMÂN"

(vr. 176b)

Vardı ol nâmesi Şeh-zâdeye
 Şâh-ı gâzî server-i âzâdeye
     K'iy Süleymân Şâh âgâh ol ki men
     Şâm'ı feth itdüm bi 'avn-i Zü'l-minen
 İtdüm evvel Kansu ile bir neberd
 K'âferîn didi bu çarh-ı sâl-hord
     Ânı arâm itdüm eyâ ferhunde-fâl
     Bana tahsîn itdi çarh-i deyr-sâl
 Gürki Çerkes'i yidirdüm bir zamân
 Kaçdı tığum heybetinden bed-gümân
     Şâm'ı bir yağmâladı Rûmî-sipâh
     Rûmî'ye tahsînler itdi mihr u mâh
 Kansu'dan sonra alındı Haleb
 Âferîn didi mana her nûş-leb
     'Adlile virdim revâc ol şehre men
     'Adl u dâdınla bular-men behremen
 Rûmî'ye bahş itdüm ol mülki tamâm
 Rûmî'ye râm oldı tâ ser-hadd-i Şâm
     'Âkıbet girdüm Dımışk'a iy halef
     Aldum ol etrâfı tâ Gazye selef
 Bir Tomon-bay nâmı giru ehl-i Şâm
 Mısır'a Sultân itdiler iy nîk-nâm
     Çerkes u A'râb yek-ser ol diyâr
     İtdiler ânunla âhir iftihâr
 Dâv idüb geldi Gazâlî nâ-gehân
 Ana karşı vardı Rûmî'den Sinân
     Ol vezîr anunla bir ceng eyledi
     Cüdiye Şâm'ı yine teng eyledi
 Bî-'aded baş kesdi vü virdi şikest
 Şâmî'ye bir dahî Rûmî buldı dest

(vr. 177a)

Mısr'a 'azm itdüm revân iy hûş-mend
 Cür'et u râyumnı çarh itdi pesend
     Dem-be-dem A'râb ile Rûmî sipâh
     Ceng (u) gavgâ itdi iy kişver-penâh
 Nice bin A'râb katl oldı 'iyân
 Böyle girdi Şâm'a rûmî-pehlevân
     Bu berr u bûm içre girdi ehl-i Rûm
     Kim harâret âhenî eylerdi mûm
 Bunda ni hord u ne hâb oldı bize
 Âb her yerden serâb oldı bize
     Kuma girdi kahrile Rûmî-sipâh
     Yil eser ol kumda koymaz resm-i râh
 Yürüdi Mısr üzre âhir bî-direng
 İdem ol Sultân ile bir nice ceng
     Kûçe vu kûyinde ceng itdüm müdâm
     'Âkıbet perkende oldı ehl-i Şâm
 Bir kıtâl itdüm ki çarh-ı deyr-sâl
 Didi kim cür'et sana olsun helâl
     Püşte püşte küşte düşdi nice mîl
     Kılıcımdan 'âkıbet kan akdı Nîl
 Âhiru'l-emr itdi ol Sultân firâr
 İrmedi Sultân'a Rûmî'den süvâr
     Geçdüm âhir Nîl'i iy ferzend-i pâk
     Âferîn didi semâyile simâk
 Mustafa Paşa'ya emr itdim revân
 Kim revân ol iy hüner-ver pehlevân
     Yit-gil ol sultâna it-gil târ u mâr
     Uş sen u uş tığ u uş Rûmî-süvâr
 Ilgadı âhir vezîrum iy halef
 Dtdı ol Sultân'ı bend itdi selef

(vr. 177b)

Giru Rûmî Çerkes'i itdi katıl
 Çerkes'in kanından akdı yerde Nîl
 'Âkıbet Sultân'a âzâr itdiler
 Mısr içinde anı ber-dâr itdiler
 Şâm'ı Rûm'a munzamm itdüm 'âkıbet
 Aldum uş âfâkı İskender-sıfat
 Lîk anı Rûm'a ser-heng eyledi
 Ne Sikender ne Timur-leng eyledi
 Müjde bolsun iy halef-ferzend-i Hân
 Kim senin-çündür bu sa'y-i bî-girân
 İşbu ta'bîr ile tâ devr itdi mâh
 Her diyâra nâmeler gönderdi Şâh
 Rûm u Şâm u Şark'a irdi işbu nâm
 Feth-nâme virdi eşyâya nizâm
 Fetihdin itdi Tatar Hân'ın habîr
 Yazdı tâ "**fethun mina'llâh**"'ı debîr
 Ungurûs birle Frengistân u Rûs
 Oldı i'zâzile bir ber-nâme bûs
 Çerkes'ile Çâh-ı küffâra tamâm
 Nâmeler gönderdi Şâh-ı dost-kâm
 'Âlem âgâh oldı fethinden anun
 Âdem erdi vasf u medhinden anun

KEŞTÎ TALEBÎDEN-İ EMÎR SULTÂN SELİM EZ-İSTANBUL

BE-İSKENDERİYYE-İ MISR

Ravza'da bir gün Selîm-i ser-firâz
 Meclis itdi vu mey-i mahbûb u sâz
 Bâğ-ı hoş-bûy u gülistân hoş-nesîm
 Nîl u dem-sâz u hevâ 'anber-şemîm
 Sâkî gül-reng u surâhî serv-kad
 Bâde lâ'l-âsâ vu dilber lâle-had

(vr. 178a)

İşbu meclisde Süleymân Şâh'a Şâh
 Bir ulak gönderdi Şâh-ı dîn-penâh
     Böyle îrâd oldu hükm-i Hüsrevî
     Nâme-i nâmî vü emr-i ma'nevî
 Kim gemiler donadın âyînile
 Ya'nî zîb u zînet u tezyînile
     Âlet-i harbile tolsun her gemi
     İtme te'hîr u ta'allül bir demi
 Bir nice sancak beğiyle kapudân
 Mısır diyib deryâya olsun revân
     Çün bu fermân irdi ol şeh-zâdeye
     Hüsrev-i 'âdil-dil-i âzâdeye
 Hükm u emr itdi bu hükmilen ferîd
 Beğlere gelsün didi ol ehl-i dîd
     Şeh-zâd'ın emri vardı Lâ-muhâl
     Beğler emr itdi ol ferhunde-fâl
 Kim budur atam Selîm-i nâm-dâr
 Bizlere sür'atle salmış bir süvâr
     Hükm-i Şâhî gönderüb itmiş beyân
     Kim kapudânîle ol beğler be-nâm
 Rûy-i deryâdan gemilerlen revân
 Mısır'a gelsünler tevakkufsuz bir an
     İmdi sen kim Koçi vu Mahmûd'sın
     Mustafâ vu Hüsrev-i mev'ûdsın
 V'ey Sinân Beğ nâm heb âgâh olun
 Pâdişâh emriyle rû-be-râh olun
     Kapudânile mülâkât idünüz
     Her gemiyi tolu âlât idünüz
 Ceyş u cûş esbâbile âlât-ı ceng
 Çok gemi tolsun tonatsun bî-direng

(vr. 178b)

İşbu fermân u bu emrile revân
 Geldi İslâmbol'a ol beğler devân
     Kapudanile mülâkât itdiler
     Ol sefer rencîn mükâfât itdiler
 Girdiler kadırgalar içre tamâm
 Kapudan u cümle ol beğler be-nâm
     Ser-be-ser tonandı keştiler 'iyân
     Düzdiler kaydın mühimmâtın revân
 Her reisliğ üzre çıkdı bir 'alem
 Başları rahşende misl-i câm-ı Cem
     Oturaklar üzre gönderler müdâm
     Sancılıb durdı mehâbetlen tamâm
 Harbeler gölgeler üzre çıkdı fâş
 Yây u kalkanlar asıldı kaş kaş
     Ser-be-ser asıldı şimşîr u teber
     Kûşe-gîr oldı kemân ilen siper
 Elllerinde ceng içün hâzır tüfeng
 Yaylara gizlendi heb tîr u hadeng
     Neft ilen terkîb olunmuş kunbara
     Ol gemiler içre toldı yek-sere
 Paça ulaşka şaykalar toldı tamâm
 Âteşilendi pırangılar müdâm
     Âdemîsi ğark-ı pûlâd oldı heb
     Toldı âdemle gemiler leb-be-leb
 Turdı reisler gemiler üzre fâş
 Her gemi yek-ser tonandı içü tâş
     Dumanın dumancı aldı çengine
     Düşdi görgeç gurk-i neyyir nengine
 Pusulasın pusulacı pür-hüner
 Hartası üzre koyub itdi nazar

(vr. 179a)

Sâ'atın yanına koydı ol delîl
 Önüne alub yolın buldı sebîl
     Noktalar hizmetlerin gördi tamâm
     Tûrda turdı seren serv-i müdâm
 Yuprağın yırtub kopardı demrini
 Noktalar dinlerdi anun emrini
     Göncüği babacığa bağlardı pîr
     Ablyile kelim eylerdi bîr
 Turdı tartak itdi top ile tüfeng
 Heybet aldı ka'r-ı deryâda neheng
     Çözdiler sancakların beğler be-nâm
     Tabl u borular figân itdi müdâm
 Yürüdi yetmiş kadirğa âşikâr
 Kırk pâre mâvna pür-gîru-dâr
     Göge otuz u yigirmi parça nâm
     On altı top geştîsi tamâm
 Kırk pâre at gemisi bî-kusûr
 İtdi ol deryâ-ı jef üzre süyûr
     On pâre bâsterde altmış kayık
     Âlet-i harbile tonandı bayık
 İki yüz dört pâre bunlardan ziyâd
 gayri rîh birle gemisin sürdi bâd
     Cümlesi beş yüz gemi oldu tamâm
     Elli bin er girdi deryâya be-nâm
 Keştibânlar hâzır itdiler nuhust
 Mürselile pâçe düresin dürüst
     Ûrçe vü pûjâ diyü bir kaç zamân
     Rûy-i deryâ üzre oldılar revân
 Çün Frengistân'a yitdi ol gemi
 Bir hisâra mülhâk oldu âdemî

(vr. 179b)

Kim Sakız dimeyle ol ma'rûfdur

Âdemîsi küfr ile mevsûfdur

Cenviz'e tâbî'dir ol muhkem hisâr

Burcu müstahkem esâsı üstüvâr

Çün gözükdü burc u bârûsı 'iyân

Top u tablı mü'minün itdi figân

Her gemiden çıkdı yüz dürlü nidâ

Bahr u berre ol nedâ saldı sadâ

Şenlik itdi ehl-i keştî bi't-tamâm

Top atıldı tabl çalındı müdâm

Çün bu ferr u şevketi gördi Freng

Çok gemiler çıkdı istikbâle teng

Heb nüzûl u ni'met u esbâbile

Şâhid u şem' u şarâb-ı nâbile

Rûzigâr el virmedi on altı gün

Ol gemiler bunda itdiler sükûn

Rûmi'ye her gün ziyâfet itdiler

Boryaz esdi Sakız'dan gitdiler

Her gemi yelkenlenüb oldu revân

Yürüdü dün-gün revân bir kaç zaman

Tâ irişdi Susam adlu adaya

Rûmî rağbet itdi nakl-i bâdeye

Âdemî ol adada ma'dûm idi

Ada tenhâ kûh u deşt bûm idi

Âdemî-zâde anda her-giz olmamış

Güllerinün reng u bûyı solmamış

Canavardan ğayri bir zî-rûh yok

Kebk vâfir âhû-yi müşkîn çok

Sâhile çıkdı gemiler bi't-tamâm

Heb demirler atdı keştî oldu râm

(vr. 180a)

Tündesin çekdi hemân üstâd-ı kâr
 Dıtdı keştîler kenârında karâr
     Adanın nahcîri âdem görmemiş
     Kendüsin bîhûde bir gün yormamış
 Tağlarından indi âhû âdeme
 Geldi müşkîn âhû hayru'l-makdeme
     Vehmsiz insâna yüz dıtdı şikâr
     Âdemîdin itmedi her-giz firâr
 Çıkdı Rûmî adaya kaldı gemi
 Âhusın sayd itdi anun âdemi
     Ekserin dıtdı bu âhûnın yayan
     Geçri kan itdi kemînlerden kemân
 Bir şikâr oldu ki âhû çekdi âh
 Âhû-yı müşkîni katl itdi sipâh
     Döndi deryâya gemilerde şarâb
     Âteşe çevrildi âhûdan kebâb
 'Îyş u nûş itdi bu nev'a bir zamân
 Ol gemiler içre Rûmî-pehlevân
     Yürüdü girdi Frengistân'a şâd
     Ol gemiler böyle şâd u ber-murâd
 Rodos'a çün irdiler bir körpe-nâm
 Ada vardır anda çekdiler zimâm
     Kerpe'den yelkeni pür-bâd itdiler
     Mısr İskenderye'sin yâd itdiler
 Saldılar ingine hep keştîleri
 Keştîler içindeki deştîleri
     Bir gün u bir gice yürüdü gemi
     Be-murâd u şâd içinde âdemi
 Nâ-gehân çıkdı muhâlif rûzigâr
 İtdi ol keştîleri hep târ u mâr

(vr. 180b)

Birbirine urmak itdi keştî
 Garka-i hecr itmek ister deştî
     'Âleme şâ' oldu deryânın gamı
     Cem' iken âhir dağıldı ol gemi
 Kimi Mağrib'den yana oldu revân
 Kimi Meşrik tarafına düşdi 'iyân
     Çok size hord oldu bî-hadd-i sûtûn
     Cünbüş itdi cûş idib deryâ-yı hûn
 Nicesinün kanadın sındırdı bâd
 Bâd ol deryâda itdi çok fesâd
     Gâh çıkardı göğe mevcinden gemi
     Gâh inerdi ka'ra mahzûn âdemi
 Böyle bir kaç gün hevâ vu rûzigâr
 Göklere savurdu deryâdan ğubâr
     Gezdi ser-gerdân bu deryâda gemi
     Nâ-ümîd oldu geminün âdemi
 Bahr u kûh deşte olmuşdı hicâb
 Bahrde toğub batardı âfitâb
     Kûh u sahrâdan eser ma'dûm idi
     Şiş cihet deryâda nâ-ma'lûm idi
 Tanrı'ya yalvardı heb keştî-süvâr
 K'iy mücîbü'd-da've-i Perverdigâr
     Sen bize bu vartadan vir-gil necât
     Rahm it iy Hallâl-i cümle müşkilât
 Çok tazarru' itdi gam-gîn âdemî
 Çıkdı tâ deryâ-yi mihnetden gemi
     Dîde bânlar çıkdılar küleklere
     Müjde virdiler hevâdan beğlere
 Virdiler Mısır'ın korusundan haber
 Bahr ka'rından nümâyân oldu berr

(vr. 181a)

Geldi İskenderye etrâfı bedîd
 Gördi tahkîk eyledi her ehl-i dîd
     Toplar atıldı boru urdı dem
     Zurna âvâziyle raks itdi 'âlem
 Şenlik itdi cümle-i keşfî-süvâr
 Keşfîye dür dökdi ebr-i nev-bahâr
     Şâdlık tablı çalındı çok zamân
     Vartadan kurtuldu Rûmî-pehlevân
 Turdı İskenderye kurbmda gemi
 İrdi şeh'r ehline zurnanın demi
     Ol hisâr üzre gözükdü çok 'alem
     Tabl u nây âvâzı geldi zîr u bem
 Pâdişâh sancakların gördü sipâh
 Bildi Rûmî kıssayı bî-iştibâh
     Kim Sikenderye alınmış bî-gümân
     Rûmî'ye râm olmuş ol kişver 'iyân
 Giru bir şâdîlik itdi ehl-i Rûm
 Kim serâ-ser cûşe geldi merz-ı bûm
     Ol perâkende gemiler nâ-gehân
     Geldi etrâf u cevânibden revân
 Mülhak oldu ol gemiler bunlara
 Bir hadîsin itdi bunlar anlara
     Cum'anın ol gün namâzın kıldı 'âmm
     Çıkdı mescidden namâz ehli tamâm
 Pâdişâh'ın kullariyle ol gürûh
 Çıkdı istikbâle turdı kûh kûh
     Şâzlıklar itdi ehl-i Rûm u Şâm
     Bâde çekdi bâd-peymâlar müdâm
 Her gemi limâna girdi lâ-muhâl
 Şâdlık elvirdi def' oldu melâl

(vr. 181b)

Her gemi bir top atub itdi hurûş
 Cûşa geldi giru deryâ-yı hamûş
     Lengerin saldı vü çekdi tündesin
     Dirdi nefîler revân per-kendesin
 Kıçların sahrâya virdi her gemi
 Yönlerin deryâya döndürdi demi
     Çıkdı Rûmî bey' u bâzâr eyledi
     Bağa girdi seyr-i gül-zâr eyledi
 'Îş u 'işret itdi her keştî-süvâr
 Cem'i mest itdi şarab-ı hoş-güvâr
     İşbu demde geldi hükm-i Hüsrevî
     Böyle takrîr itdi emr-i ma'nevî
 Kim kapudanım gelüb yitsün revân
 İtmesün ol er ta'allül bir zamân
     Bursa şehri hâkimi Koçi be-nâm
     Ol gemiler hıfzın itsün bi't-tamâm
 Vâkıf olsun kim Frengistân-ı dîn
 İtmeye keştîlere nâ-gâh füsûn
     Kapudan bir kaç kayıklarla revân
     Mısır'a vardı Koçi kaldı kapudan
 Nîl'e girdi heb Reşîdî'den kayak
 Mısır'a çıkdı ol kayıklar heb bayık
     Pîş-keş çekdi el öpdî kapudan
     Sordı deryâ recîn ol Şâh-ı cihân
 İşbu esnâda ferîd-i nâm-dâr
 Tünd İskenderye dib oldı süvâr
     Ârzû itdi temâşâsın anun
     Gördi ednâsın vu a'lâsın anun
 Çün kadem ol şehre basdı şehriyâr
 Şâh'a pâmâl oldı heb şehri u diyâr

(vr. 182a)

Ser-be-ser tonandı keştliler yine
 Bahre zînet virdi deştliler yine
     Câmi'a girdi Selîm-i ser-firâz
     Hem namaz itdi vü hem 'aciz u niyâz
 Yûsuf'ın gencini gördi ol ferîd
 Ol hazâyin içre girdi ehl-i dîd
     Nice Sultân'dan kalan esbâb u mâl
     Şâh-ı Rûm'a urdı ol gün pâye-i mâl
 Âlet-i harbin şümârı yok idi
 Cümlesinden tîğ u cevşen çok idi
     Kapudan u Koçi'ye emr itdi Şâh
     Kim bu esbâbi tamâm iy nîk-hâh
 Heb binâlardan çıkardın bi't-tamâm
 Tâşısun bir müddet anı hâss u 'âmm
     Bu gemiler tolsun ol esbâb ile
     Rûm'a varsun tuhfe-i A'râb ile
 İşbu esnâlarda bir makbûl kul
 Geldi Mağrib Pâdişâh'ından rasûl
     Saldılar Koçi ol rasûl-i servere
     Kanber'i irşâd itdi Hayder'e
 Mısr'dan dahî gelür çok nâdire
 Ol metâ'-ı görmemiş her bâsıra
     Anları dahî alun heb bi't-tamâm
     Yürin İstâbul'a şâd u dost-kâm
 Döndi andan sonra Mısr'a şâh-ı Rûm
 Şâh'a teslîm oldu yek-ser merz-i bûm
     Ol metâ'ı Hüsrev-i mülk-i cihân
     Keştiye gönderdi sür'atlen revân
 Toldı yek-ser ol gemiler gencile
 Genci dirdi Şâh-ı Rûmî rencile

(vr. 182b)

Giru İslambol'a 'azm itdi gemi
 Arzu kıldı sevâd-ı a'zamı
     Rodos'a çün irdi keştîler revân
     Geldi Rodos'dan bu cem'a armağan
 İrdi İslambol'a el-hâsıl gemi
 Şâd u hurrem hem gemi hem âdemi
     İşbu esbâb u bu genci bi't-tamâm
     Anda teslîm itdiler temme'l-kelâm

NASB ŞÜDEN-İ HAYR BEĞ DER-MISR

Söyle iy mürg-i sühan-ver bir dahî
 Kim açıldı verd-i ahmer bir dahî
     Mısır'ı çün 'adlile ma'mûr itdi Şâh
     Kalmadı Mısır içre Şâmî'den sipâh
 Çerkes'in def itdi ol mülkin tamâm
 Hayr Beğ kaldı Gazâlî ve's-selâm
     Çün sadâkat zâhir itdi Hayr Bek
     Şâh dergâhında ol bî-rayb u şekk
 Cân u dilden bende oldu Şâh'a ol
 Tâ'at itdi dem-be-dem dergâha ol
     Lâ-cerem oldu sezâvâr-ı 'atâ
     Gelmedi fikrinden el-hâsıl hatâ
 Mısır'ı Şâh-ı Rûm virdi ol ere
 İltifât itdi Selîm ol servere
     Ana tefvîz oldu Mısır u mülk-i Şâm
     Gitdi Sultân kaldı ol kâyim-makâm
 İltifât-ı Hüsrevî'den behre-mend
 Oldı ol hayr u keremle ercümend
     Hayr ile söylendi çün nâmı anın
     'Âkıbet hayr oldu encâmı anın

(vr. 183a)

Çün firâsetden değıldi ol tehî
 Buldı âhir mesned-i şâhensenhî
 Rûzigâr ıslâhîyçün ol tâc-dâr
 Mısr'ı ana virdi vu oldı süvâr

NASB ŞÜDEN-İ GAZÂLÎ DER-DİMAŞK

Geldi güz faslı vu bâğ oldı hazân
 Dökdi bâğ etrafına bergin rezân
 Sebze-zâr itdi zemîni rûzigâr
 Kış bahâr olur serâ-ser ol diyâr
 Bâde-i gül-fâm hamda urdı cûş
 Kumrı ötdi bülbül oldıysa hamûş
 Uş bunun-tek fasl içinde tâc-dâr
 Mısr'dan vardı Dimaşk'a kâm-kâr
 Bir bihiş oldı kudûmından Dimaşk
 Geldi kûy kûçesinden bûy-ı 'ışk
 Tâ bahâr hurremi ol şehriyâr
 Gâh 'îyş u nûş gâh itdi şikâr
 Nazm-ı 'âlem-çün ferîd-i kâr-dân
 Şehr-i Şâm'ı kim Dimaşk irer ayrur 'iyân
 Hod Gazâlî 'abdine virdi ferîd
 Ol mürüvvet mazharı ol ehl-i dîd
 Şefkat u Şâhî bile 'âlem-penâh
 Virdi ol merdûde rutbet-birle câh
 Şâm mülkinden ferîd-i rûzigâr
 Ana in'âm itdi çok şehr u diyâr
 Geçdi cürminden mürüvvet mazharı
 Gördi erzânî ana ol kişveri
 Didi ger sıdkile pür-ihlâs ola
 Hazretimde Lâ-cerem ol hâs ola

(vr. 183b)

V'er hıyânet zâhir itse lâ-muhâl
Giru Rûmî'den irer ana zevâl

'AZM-İ SULTÂN SELÎM BÂR-I DÜVVÜM BE-TEBRÎZ VE MÂNÎ

ŞÜDEN-İ EHL-İ RÛM

Çün bahâr oldu vü bülbül çekdi âh
Şarka 'azm itdi Şeh-i 'âlem-penâh
Ârzû itdi Horâsân'ı Selîm
Devr ide İskender-i sâñ Selîm
Söyledi Rûm ehline k'iy ehl-i Rûm
Az zamanda aldunuz çok merz-i bûm
Rûm u Şark u Şâm'ı yek-ser aldunuz
Düşmeni def' itdünüz siz kaldunuz
Erde himmet olıcağ u cür'et be-hem
Şark'dan tâ garb aymasıdır ber-kadem
Şâm'i çün itdün müsahhar bî-gümân
Döndürelüm şarka şevketle 'inân
Erdebîl-oğlı ki bir perkendedir
Ânı tahkîk idelüm kim kandedir
Alalum o tîre-bahtun başını
Tîğa teslîm idelüm yoldâşını
Rûmî'ye râm olıgeç Âzerbâyçân
Surh-serden var-geç âsâr u nişân
Varalum mülk-i Herât'a bî-hilâf
İdelüm Şâh-ı Horâsân'i tavâf
Belki Hind u Sind olubdur arzûm
Himmet eylen varalum iy ehl-i Rûm
Bir nişân u nâmdır bundan garaz
Maksad-ı zâtî budur bâkî 'araz
Çün bu irşâdı şî'âr itdi Selîm
'Aczi ızhâr eyledi Rûm iy hakîm

(vr. 184a)

Didiler iy kâm-kâr-ı rûzigâr
 Müstedâm itsün seni Perverdigâr
 Garbdan tâ Şark bolsun sana râm
 'Âleme hükm it çe cây-i Şark u Şâm
 Emr Şâh'ındır velî iy zû-fünûn
 Ehl-i Rûm irdi tereddüdden zebûn
 Râhat olsa işbu leşker bir zamân
 Şâh'a râm olurdu ser-tâ-ser cihân
 İşbu sözden huşm-nâk oldu Selîm
 Bir temevvüc itdi ol deryâ-yı bîm
 Yüridi devletle Rûm'a Tâc-dâr
 Girdi İslambol'a vu dutdı karâr

HURÛC-I CELÂLÎ*

Döndi çarh-ı lâciverdî bir zamân
 'İyşe meşğûl oldu Dârâ-yı cihân
 Yoğ iken 'âlemde a'dâdan eser
 Virmez ardı kimse düşmandan haber
 Emn idi âfâk u enfüs hoş-nizâm
 Fâriğu'l-bâlüz deminde hâss u 'âmm
 Taht-ı Şâhî üzre ol ferhunde-baht
 Çıkdı Boz-ok'dan bir er bî-bâk saht
 Mehdi'yem dib eyledi da'vâ-yı hâm
 Kendüye tapdurdu Etrâk'i tamâm
 Mürşid oldu halka itirdi sücûd
 Erdebîl-oğlı'nı itdi bî-vücûd
 'Âlemin kutbı menem dîb urdu lâf
 Mehdi'yem irşâda geldüm bî-hilâf
 Gelmişem men bende vu âzâd için
 Uş hurûc itdim bugün irşâd için

*) Topkapı (259b) "VE MAHKÛR ŞUDEN-I Û BE-DEŞT-I 'ALİ BİN ŞEHSÛVÂR"

(vr. 184b)

Müddetim gözlerdüm olmuşdum nihân
 Çıkdım âhir iktizâ it-geç zamân
     Men burunsuz nesliyem dib urdı lâf
     Mendedir sırr-ı velâyet bî-hilâf
 'Âlemi men ser-be-ser alsam gerek
 Cümle münkir gitse men kalsam gerek
     Men Celâl'em söyledi ol bu'l-fudûl
     Uş mana mevkûfdur redd u kabûl
 Kimki itse secde vu tâ'at mana
 Men anı irşâd idem Hak'dan yana
     Halvetinden çıkdı ol evvel kadem
     Çekdiler at bindi kaldırdı 'alem
 Yüridi Boz-ok ile ceng eyledi
 Başlarına 'âlemi teng eyledi
     Geldi basdı Veys'ün ordusun revân
     Kendü zannında Şeh-i sâhib-zaman
 Ğâret oldı urdı vardı siyle mâl
 Nice başlar kesdi zulmilen Celâl
     Memleket zulmünden oldı târ u mâr
     Cem' iken oldı perîşân ol diyâr
 Geldi bu nev'ile yetgirdi güzend
 Giru döndi ol gürûh-ı nâ-pesend
     Ğulğule düşdi ol etrâfa tamâm
     Fitne kopdı 'ibret aldı hâss u 'âmm
 Didiler bu fitne-i âhir zamân
 Bir 'alâmetdir kıyâmetden hemân
     Hüsrev-i Rûy-i zemîn Sultân Selîm
     Atınun üstüindedir bî-havf u bîm
 Heybetinden ol Ferîdin murğ u mûr
 İdemezler yerden u gökden 'ubûr

(vr. 185a)

Ger kıyâmet olmasaydı âşikâr
 Böyle demde düşman olmazdı süvâr
     Ata bindi Mehdî'yem dîb urdı ad
     Kendüye uydurdu çok ehl-i fesâd
 Tâbi' oldı müfsid u tâğî ana
 İ'tikâd itdi besî bâğî ana
     Halk cem' oldı ana dutdı şükûh
     Rûm içinde gezdi bî-bâk ol gürûh
 Anadolu mülkini dutdı fesâd
 Kışver oldı ser-be-ser süst-i'tikâd
     Mu'tekid bir nev'a oldı hâss u 'âmm
     Kim ana külfetle geldiler tamâm
 Leşkerin cem' itdi Veysî bin 'Ali
 Vardı ardınca kelâmın hâsılı
     Ne anunla idebildi bir sitîz
     Ne tasavvur oldı gönlünde gürîz
 Kaldı bir sahrâda hâmî gözleyi
 Gayret idüb neng u nâmî gözleyi
     Her taraf gönderdi bir tâzî süvâr
     Kendü ol sahrâda çekdi intizâr
 Oldı bir yirde mukîm ol bî-makâm
 Dem-be-dem tavfına geldi hâss u 'âmm
     Dirdi bir leşker velî cümle mürîd
     Öldüren gâzî ölen adı şehîd
 Şöhre oldı kim hurûc itdi Celâl
 Mehdî'lik da'vâsın ider lâ-muhâl
     Göçdi andan eyledi yurdın cedîd
     Şöyle kim şehr-i Sivâs oldı be-dîd
 Çıkdı şehrinden revân beğlerbeği
 Geldi cem' oldı yed-i tahtındaki

(vr. 185b)

Şâdî Paşa ol emîr-i muhteşem
 Dâniş ehli sâhib-i hayl u haşem
     Dirdi sancak beğlerin ol hûş-mend
     Düzdi saf saf bir sipâh-i dil-pesend
 Lâ-tekellüf koydı meydâna kadem
 Bayrağın turgırdı kaldırdı 'alem
     Geldi ol müfsidle bir ceng eyledi
     Yer yüzün kanîle gül-reng eyledi
 Leşkeri mağlûb oldu Pâşâ'nın
 Bî-şümâr irdi hisâbı lâşenin
     Er düşürdi yer yüzine tûğ-ı tîz
     Nice başlar kesdi ol ceng ü sitîz
 Paşa birle leşkeri itdi firâr
 Dutdı müfsid rezm-gâhında karâr
     Çün bu sûret oldu gerdûndan zuhûr
     Ol fesâd'ehline el-virdi sürûr
 İstimâ' iden ırakdan kıssai
 Çok safâ sürdi vu aldı hissai
     Didiler şeksüz velîdir bu ferîd
     Her taraftan geldi cem' oldu mürîd
 İçlerinden vardı ref' oldu 'inâd
 İtdiler ana ziyâret i'tikâd
     Sancakına secde itdi ol gürûh
     Geldi cem' oldu havâric kûh kûh
 Didiler bu Mehdî-yi Yezdân-perest
 Münkire virür velâyetlen şikest
     Göçdi yurdidan revân ol baht-ı şûm
     Vardı Tokat üzre gösterdi hücûm
 Kondı bir menzilde ol sâhib-lecâc
 İstedi Tokat şehrinden harâc

(vr. 186a)

Çün fesâda vardı bundan merz-i bûm

Kıssadan âgâh oldu Şâh-ı Rûm

Hem hurûcın hem fesâdın bi't-tamâm

Bildi ma'lûm itdi Şâh-ı nîk-nâm

Kakıdı tünd oldu Şâh-ı zû-fünûn

Kahre geldi mevc urub deryâ-yı hûn

Didi bunden ol cihân-ı dâru-gîr

Olmadı mı Şehsüvâr-oğlı habîr

Didiler iy Şâh-ı gerdûn-iktidâr

Kim senünle buldı 'âlem iftihâr

Kendünün taht-ı yedinden lâ-muhâl

Uş bugünlerde hurûc itdi Celâl

Nice bilmez mâ-cerâ meşhûrdur

Bildi lîk ol bendenüz ma'zûrdur

Çarh-ı dûn ser-gücdin pâ-mâl imiş

Ol mübâriz haste vu bed-hâl imiş

Anda ger 'özü olmasaydı bî-gümân

İlgamışdı şimdi ana yek-'inân

Hastalıktan kalmamışdır kuvveti

İsteyüb bulmaz bunun-tek fırsatı

Gelmedin fermân-ı Şâh-ı pehlevân

Dulkadırlu leşkerin dirdi revân

Olmadın hükm-i hümâyûn âşikâr

Çıkdı fi'l-hâl ol ferîd-i rûzigâr

Böyle takrîr itdi ol 'âlî-cenâb

Kim ne hâcetdir bize Şeh'den hitâb

Biz Hudâ'nun bende-i fermânı-uz

Böyle dem-çün saklanan kurbânı-uz

Olmadın ol hâricî sâhib-sipâh

İdelüm cem'in perîşân u tebâh

(vr. 186b)

Leşkerine her taraf vardı berîd
 Dirdi Etrâk'ün sipâhın ol ferîd
     Za'flıĝ cismiyle ol ner pehlevân
     Dulkadırlu cem'ini virdi revân
 Geldi dirildi sipâhı ol erün
 Gönli gözi rûşen oldı saf-derün
     Didi ĝussam bî-müdâvâdır benim
     Derdime dermân bu sevdâdır benim
 Bindi bindirdi mübâriz leşkerin
 Aldı çıkdı Dulkadırlu'nın erin
     Zemherî kalbinde kim çokdur fesâd
     Berf u bârân oldı esdi tünd-bâd
 Dulkadırlu taĝlarm bend itdi berf
 Her girîve oldı bir kûh-ı şükûf
     Berfdin kuş uçmaz oldı yilleri
     Ol su'ûbet vakti girdi illeri
 Bir tedârük itdi ol düşmen tebâh
 Kim serâ-ser oldı yollar şâh-râh
     İşbu tavrile yüridi ol ferîd
     Böyle me'mûr olsa şeyhine mürîd
 Çok tereddüd birle çekdi bâr u bürd
 Vardı Şahruh köprüsini itdi yurd
     Çünküm âĝâh oldı bundan ol gürûh
     Cünbüş itdi menzilinden canlı kûh
 Karşu geldi ol sa'âdetsüz ferîk
 Kaldı mâ-beyninde bir fersah tarîk
     Bunda bunlar anda ol dutdı karâr
     Geldi Hüsrev Pâşa ol çâbuk-süvâr
 Bir yire dirildi Türk u Ehl-i Rûm
 Vâkıf oldı bundan ol akvâm-ı şûm

(vr. 187a)

Menzilinden göçmedin ol rây-i süst
 Böyle gördi rây u tedbîrin nuhust
     Kim Dadar ocağımızdır bî-gümân
     Ceddimüz me'vâsıdır ol âsitân
 Varalum tarafına ol menzil-gehin
 Nîse olsun anda emr-i Allâh'ın
     İdelüm himmet taleb bî-dâd için
     Yüz sürelüm anda istimdâd için
 Ger gelür bolsa 'Ali bin Şehsüvâr
 İdelüm anda anunla kâr u zâr
     Hâricî itdi Dadar'dın yana 'azm
     Olur ol 'azm itdüğü menzilde rezm
 Andan anlar göçdi bundan bu sipâh
 Görelüm n'olur be-fermân-ı İlâh
     Müfsidin cem'inden öndin pehlevân
     Vardı vu aldı Dadar deştin revân
 Sâf sâf itdi leşkerin nîren için
 Düzdî aslınca sipâhın ceng için
     Bir zamandan sonra çıkdı ol gürûh
     Atlusu bî-had yayarı kûh kûh
 Hâss u 'âmm itmiş tamâmet izdihâm
 'Avret u er cümle ceng ehli müdâm
     Yüridi ol müfsid-i şûrîde-hâl
     Bî-tekellüf girdi meydâna Celâl
 Pehlevân at saldı anun cem'ine
 Er sesi girdi Havâric sem'ine
     Er ere karışdı germ oldu savaş
     Gâh ok yağdırdı müfsid gâh tâş
 İki cânibden siyâset urdı lâf
 Gövde düşdi kana ğark oldu mesâf

(vr. 187b)

Tîr bârân oldu düşmandan bedîd
 At helâk oldu vu er düşdi şehîd
     Duhâ-i kübrâdan ol tâ vakt-i şâm
     Turdu meydân içre ceng itdi müdâm
 Döndürişme halka râhat koymadı
 At u erde bî-cerâhat koymadı
     Gâh hücûm itdi erenler serveri
     Gâh Hüsrev birle sancak beğleri
 Çün kovuşma hadden aşdı iy hakîm
 Nâ-gâh esdi kible tarafından nesîm
     'Âkıbet tevfi-k-ı Bârî oldu yâr
     Bir hücûm itdi 'Ali bin Şehsüvâr
 Müfsid-i bî-çâre döndürdi 'inân
 Girdi tîğ urdı hüner-ver pehlevân
     Er mübâriz at bedev şîmşîr-i tîz
     Kalmadı a'dâya imkân-ı gürîz
 Nâ-gürîz ol müfsid u bî-dîn ferîk
 Düşdi kan deryâsına oldu ğarîk
     Tîğdan geçdi er u 'avret tamâm
     Kalmadı kimse 'adûdan ve's-selâm
 Çün sipâh-ı Hüsrevî buldı zafer
 Kendü müfsid kaçdı kim "eyne'l-meferr"
     Ilgadı ardınca Veysî bin 'Ali
     Dutdı vu bend itdi ol bî-hâsılı
 Hâricî mecrûh u zâr oldu esîr
 Başına yağdırdılar şîmşîr u tîr
     Müfsidin bâşın kesdi pehlevân
     Dergeh-i a'lâya gönderdi revân
 Vâkîf ol-geç Hüsrev-i gîtî-penâh
 Söyledi kim âferîn iy nîk-hâh

(vr. 188a)

Şefkat-i Şâhî vu lutf-i Hüsrevî
 Şehsüvâr-oğlı'na geldi ez-nevî
 Rûzigâr ehline rûşendir bu hâl
 Kim bu tevcîh ile def' oldu Celâl

VEFÂT YÂFTEN-İ SULTÂN * SELÎM

Çün Celâlî âhir oldu iy hakîm
 Kâm-yâb oldu yine Sultân Selîm
 Kâm-yâb olmaz cihandan âdemi
 Ger müsahhar itse yek-ser 'âlemi
 Döndi bir kaç gün dahî çarh-ı kebûd
 Gezdi bu bed mihr devrân-ı hasûd
 İşbu tavrilen dönerken çarh-ı dîn
 Gör ne gösterdi nigûn-i bî-sütûn
 Bâğ u râğın rengi döndi nâ-gehân
 Oldı bâğ evrâkı ser-tâ-ser hazân
 Lâle vu gül defterin düzdi sipih
 Kalmadı kat'â felek gönlinde mihr
 Sûsenî ton giydi Şâh-ı erguvân
 Çekmez oldu bâğ-ârâ sûsen rûbân
 Nârven itdi libâsın lâciverd
 Bâğ içinde serv çekdi bâd-ı serd
 Sünbülün zülfini kesdi nârven
 Yâsa batdı mâtemî-tek yâsemen
 Ser-nigûn oldu benefşe bâğ-ârâ
 İtdi sevdâ lâlenin bağrın karâ
 Zevrakın nîlüferin ğark itdi âb
 Âb ider âhir bu gül-zârı harâb
 Nergisün aldı 'asâsın çarh-ı pîr
 Kalmadı gülşende ana dest-gîr

*) Topkapı (265b) "ENÂRALLAHU BURHÂNEH"

(vr. 188b)

Bülbülün bostanda lâl oldu dili
 Böyle giryân gördi tâ handân güli
     Gitdi bâğ u bostânun revnakî
     Kaldı revnaksuz şakâyıklar şakî
 Tîre-gün boldı hevâ vü rûzigâr
 Tûtü eşyâ hâtırın yek-ser ğubâr
     Gitdi 'âlemden nizâm u i'tidâl
     'Ârız oldu bâğ-ı gülzâra melâl
 Bir melâlet 'ârız oldu 'âleme
 Kim benî âdem ğarîk oldu ğama
     İşbu ahvâl içre bir gün Hân Selîm
     Hüsrev-i bîdâr-dil Sultân Selîm
 Hâb-gâhından seher-geh hasta-hâl
 Göz açub uyandı İskender-misâl
     Münharif buldı mizâcın Şâh-ı Rûm
     Tâb-ı tebden gördi polâdını mûm
 Tab'ına irmiş hevâdan dest-res
 Bî-mezâk olmuş buhârından nefes
     Erguvânın di demi itmiş hazân
     'Ârızı bâğında bitmiş za'ferân
 Servine irmiş hevâdan ser-zeniş
 Gülşenin pej-mürde itmiş perveriş
     Cismini efsürde gördi nâ-gehân
     Âbile virdi hârâretten nişân
 Çün mizâcın muhtelif gördi Selîm
 Bâtının bîmâr u endâmın sakîm
     İstedi hâzık etubbâi ferîd
     Anlara dutdurdı nabzın ehl-i dîd
 Kimi sandal didi kimi zencebîl
 Sabr u şerbet irdi nef' için necîl

(vr. 189a)

Çün ke-mâ hiy kimse teşhîs itmedi
 Sa'yile Şâh'ın sudâ'ı gitmedi
     Didi tebdîl-i hevâ vu âb idem
     Edrine tahuna hikmetlen gidem
 İ'tibâr itmez etubbâya lebîb
 İş kazanundur ne sûd eyler tabîb
     Çün tabî'atde zıll buldı sakîm
     Nef virmez ne etubbâ ne hakîm
 Nâ-tuvân ol Şâh-ı İskender-misâl
 Çıkdı İstanbûl içinden haste-hâl
     Çorlu'ya çün irdi ol mahmil-nişîn
     Derdi efzûn oldu vu canı hazîn
 Za'fdın boldı vücûdı nâ-tuvân
 Lâle-zârı yirin aldı za'ferân
     Bakdı Kânûna şifâ için hakîm
     Münharif gördi mizâcın çekdi bîm
 Dem-be-dem vaz'ında sıhhat görmedi
 Âciz oldu hastadan söz sürmedi
     Çün maraz müstevlî oldu iy hakîm
     Vâsıl oldu Hakk'ına Sultân Selîm
 Dıtdı nâ-gâhî giribânını kazâ
 Câm teslîm itdi vu virdi rızâ
     Bağladı esbâb u râhtın Hân Selîm
     Gıtdı bu vîrânedden Sultân Selîm
 Dâr-ı dünyâdan göçüb oldu revân
 Bir sefer itdi yine ol pehlevân
     Çün bu mülki görmedi ol pâ-y-dâr
     Câvidânî mülke vardı şehriyâr
 Çün değıldir 'âlem-i fânî kadîm
 Ol muhalled mülke 'azm itdi Selîm

(vr. 189b)

Ahdine itmen zamânın i'ibâr
 Kim gülerken girye eyler aşikâr
     Bî-vefâdır çarh u keç-rûdur felek
     Pür-firîb irdi felek bî rey u şekk
 Bir karâr üzre değıldir çarh-ı dún
 Bî-karâr olur sükún u bî-sütún
     Zehrine değımez anun nûsi yakîn
     Nûş virse nîşi var ender kemîn
 Pür-firîb-i bî-vefâdır işbu dehr
 Hâsıl olmaz dehrden cüz-zehr u kahr
     Seyr iderken işbu çarh-ı bî-vefâ
     Bî-vefâ oldu vu gösterdi cefâ
 Server-i 'âlem Selîm-i dehr-i dún
 Pâdişâh-ı dehr iken itdi zebûn
     'Âlemin sultânı iken ol ser-bülend
     Çarh pâ-mâl itdi yit-gördi güzend
 Çün Selîm'i Hakk'a teslîm itdi cân
 Kopdı eşyâdan Selîm için fiğân
     Ah u feryâd itdi Rûm ehli tamâm
     Mûyeden bir mûye döndi hâss (u) 'âmm
 Ağladı Rûm ehli kim iy ser-firâz
 Hüsrev-i 'âdil Şeh-i düşmen-güdâz
     Pâdişâh-ı 'asr u ferd-i rûzigâr
     Rub'-ı meskûn içre Şâh-ı nâm-dâr
 Rûm u Şark u Şâm'ı feth iden ferîd
 Hân bin Hân nakd-i Sultân Bâyezîd
     İy dirîğ ol tîğ ile ol cür'ete
     İy dirîğ ol Hüsrevânî haşmete
 Kanı ol âyîn u ol tâc u nigîn
 Kanı ol âzâde-i düyâ vu dîn

(vr. 190a)

Kanı ol şîrâne zor u şekl u bürz
 Kanı ol cür'etle ol şimşîr u gürz
     Âh u hasret kanı ol zihn-i Selîm
     Hayf gitdi böyle tab'-ı müstakîm
 İşbu endûh u bu mâtemlen tamâm
 Ağladı dünyâda ana hâss u 'âmm
     Telh-kâm oldı bu ğamdan ehl-i Rûm
     Mâteme batdı serâ-ser merz-i bûm
 Geldi îstanbul'a tâbûtı revân
 Kopdı şehr u kûçeden yek-ser fiğân
     Bir musîbet kopdı kim çarh-ı kebûd
     Mihr u şefkat itdi dilden çekdi dûd
 Nâle döndi nâleden a'yân-ı şehr
 Döndi bu gerdân sipihr u itdi kahr
     'Avret u er nevhâsından çarh-ı dûn
     Giydi eĝnine libâs-ı nîl-gûn
 Ehl-i şehr oldı serâ-ser mâtemi
 Acı sular dökdi etrâfin yemi
     Murğ u mâhî nâlesinden dem-be-dem
     Gâh hevâ kan ağladı vu gâh yem
 Bozdılar Mirzâ sarâyın iy hakîm
 Tâ anı ma'mûr ide Sultân Selîm
     Bir 'imâret itdiler ol meskeni
     Kim ana reşk itdi cennet gülşeni
 Ol 'imâret içre girdi Tâc-dâr
 Duttı ol Firdevs Bağında karâr
     Şâh kabri birle meşhûr oldı ol
     Ehl-i Kur'ân ile ma'mûr oldı ol
 Hayr u idrârı hemânâ irdi 'âmm
 Günde ta'yîn oldı gûnâ-gûn tâ 'âmm

(vr. 190b)

İrdi idrârı za'ife dest-gîr
 Kâmın aldı her cihâtından fakîr
     Eyledi ihsân gedây-yı bî-niyâz
     Hayrile zikr oldu dün-gün ser-firâz
 Tanrı Şâh'ın rûhını şâd eylesün
 Ravza-i rdvâna irşâd eylesün
     Nûrile olsun münevver ravzası
     Nîce kim oldu Sikender ravzası
 Nevvera'llâhu kabrahû 'inde'l-âmâl
 Kaddesa'llâh sirrahû fî külli hâl
     Merkadi bolsun münevver nûrile
     Hem-dem olsun rûh-ı pâki hûr ile
 Şâh'a hem târîh boldı hem mekân
 "Âşiyân-ı gülşen-i kûds" îy civân
     Rahmet irsün Tanrı'dan her subh u şâm
     Rûh-ı pâkine Selîm'ün ve's-selâm
 İy felek feryâd kim bî-bâksin
 Bî- vefâlık resmide çâlâksin
     İy diger -gûn keç-rûy-i bîhûde-seyr
     V'ey ribât-ı kühne-i vîrâne deyr
 Bî-sebât u tîr vu hod râysın
 Ser-nigûn ol gerçi pâ-ber-câysın
     Görmedi lezzât senden âdemî
     Âdeme zindân idübsün 'âlemi
 Olmadı hoşnûd senden bir kişî
 Kahr irdi sen cefâ-kârın işî
     Kime kim sen nûş virsen nîş olur
     Anı kim Şâh eyledün dervîş olur

(vr. 191a)

Olmadı devrinde bâri mu'teber
 Ne kerem ne zor ne hüsn u hüner
     Gonca-leb gülruhları hâk eyledin
     Gül-misâl lek sîneler çâk eyledin
 Dehr bağında gül-i handân olur
 Sâ'ati handân iymâs giryân olur
     Sen bu nev'a döneli iy çarh-ı pîr
     Kalmadı Şâh u selâtîn u vezîr
 Kanı İskender kanı Behrâm-gûr
 Cümle senden gördi bunlar dest-i zûr
     Keykubâd u Behmen u İsfendiyâr
     Rüstem u Efrâsiyâb-ı nâm-dâr
 Senden oldu iy felek bunlar zebûn
 Bî-vefâsın ser-nigûn ol ser-nigûn
     Şevket ile kim ki urdı başa tâc
     Tâcın urdın toprağa iy bî-revâc
 İy felek âdem deminden tâ bu dem
 Belki ol demden ki sen koydun kadem
     Nice Şâh'ın tâcın urdun hâke sen
     İtmedin rahmet yakasın çâke sen
 Nice tahtı tahta-i şûm eyledün
 Tahtile Şâh'ını ma'dûm eyledün
     Eyledin evvel sitem İskender'e
     Nevbet ile tâ-irişdi Hayder'e
 Lîk âhir bu zamân içinde sen
 Bir hata itdün cihân içinde sen
     Kim unuduldu o serverler tamâm
     Dünye mâtem dutdı bozuldu nizâm
 Kani İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

(vr. 191b)

İy felek âdem murâdın virmedün

Dâd senden kimse dâdın virmedün

Kanı ol haşmetle hükm u gîru-dâr

Ol selâtîn-i zamandan yâdigâr

'Akl-i evvel gibi her işden habîr

Fikr içinde tîğ ile tedbîr bir

"Min ledün" 'ilminden olan nükte-dân

Dâniş-i takvîm ile Sâhib-kırân

Hikmet-i Yûnân'a ta'n iden hakîm

Yer yüzünün Hüsrev-i Sultân Selîm

Dîn emîri vu şerî'at Hüsrev'i

Hâmi'yi İslâm u Ahmed pey-revi

İy felek nitdün cihân sultânına

Neyledin sen yedi kişver hânına

Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm

Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

Berr u bahrin Pâdişâh'ın neyledün

Evc-i rahmet mihr u mâhın neyledün

Ol mühendis kani kim cev-cev cihân

Münkasim olmuşdı ana bî-gümân

Kanı ol hikmet hudâvend-i hakîm

Yedi kişver Pâdişâh'ı Hân Selîm

Neyledin ol şehriyârı noldı hâl

Kani ol Dârâ-yı İskender-misâl

Nitdin ol Şâh-ı Süleymân-haşmete

Noldı ol Lokmân u Âsâf-hikmete

(vr. 192a)

'Akl-ı evvel-tek rumûz-i kün fekân
 Olmaz irdi ol mühendisden nihân
     Kani ol 'irfân u dâniş Hüsrevî
     Ol kemâlât ehli Şâh-ı ma'nevî
 Ol belâgat gülşeninün bülbüli
 Ol melâhat bağınun ra'nâ güli
     Seyr itdükçe diğér-gûn ol felek
     Merhamet yok sende mağbûn ol felek
 Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
 Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm
     Ol kerem-genci felek kanı bugün
     Kande vardı ol kerem kanı bugün
 Genc alub dünyâyı vîrân eyledün
 Günc-i vîrân içre pinhân eyledün
     Mü'minün dünyâda ğam-hârî Selîm
     Ehl-i İslâm'ın hevâ-dârî Selîm
 Kanı ol Ahmed-rûy(i) 'İsa- nefes
 Derd-mend olanlara feryâd-res
     Dûtalı encümle bu rûşen sipih
     Burku'ın ref' itdi andan gördi mihr
 'Adli âsâriyle ma'mûr oldu dehr
 Belki eyyâmında tiryâk oldu zehr
     Kâfiri hayf u dirîğ ile alan
     Şâm u Şark'ı darb-ı tîğ ile alan
 Âh kim bed-mihr u kec-revsen felek
 Düşman olursun kimi sevsen felek
     Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
     Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

(vr. 192b)

Ol Ebu'l-Gâzî ki devr-i rûzigâr
 Görmemişdi bir ana benzer süvâr
     Ol kerâmet mülkinün şehzâdesi
     Ol veğâ meydânının âzâdesi
 Arsa-i 'âlem süvârı Hân Selîm
 'Âleme hükm eyleyen Sultân Selîm
     Heybetinde yerde gökde murğ u mûr
     Eylemezlerdi icâzetsiz 'ubûr
 Kılıcından kana ğark oldu cihân
 Kani şimdi ol mübâriz pehlevân
     Ya niye zih zih diriken çarh-ı pîr
     Çarh ucundan şimdi oldu kûşe-gîr
 'Âleme 'arz eyleyen rengîn bahâr
 Yer yüzün tâciyle iden lâle-zâr
     Kanı İslâm'ın ümîdi Hân Selîm
     Kancarû 'azm eyledi Sultân Selîm

BER-TAHT NİŞESTEN-İ SULTÂN SÜLEYMÂN**HALLEDA'LLÂHÜ MİLKETEHU**

Çün Selîm'i Hakk'a teslîm itdi cân
 Rûm'a şâh oldu Süleymân-ı zamân
     Gitdise dünyâdan ol Şâh-ı büleñd
     Çıkdı Şâh'ın tahtına bir ercümend
 Ercümendi kim budurur rûzigâr
 Görmemişdir bir ana benzer süvâr
     Fikrider misin ki devrân-ı zamân
     "el-Veledü sırru ebîh" itdi 'iyân
 Tâc-bahş-i 'asr Sultân Bâyezîd
 Server-i devrân u mağfûr (u) şehîd

(vr. 193a)

'Âlem içre gerçi sâhib-câh idi
 Bir halîmü'n-nefs ğâzî Şâh idi
     Böyle hilm ehlerinden ânın-tek ferîd
     Rûzigâr ıslâhiçün oldı bedîd
 Bu hod ol şîr-i jiyân ferzendidir
 Ol şecâ'at-pîşenin dil-bendidir.
     Kim cihân ehline gösterdi hirâs
     Cür'et-i tîğın ana eylen kıyâs
 Ol şükûh-ı Hüsrevî oldı füzûn
 Bir kerem-güster zuhûr oldı künûn
     Memleket ol merd-i meydânındurur
     Mülk ezelden hod Süleymân'ındurur
 Bî-niyâz oldı gününde hâss u 'âmm
 Dıtdı mülk-i Rûm'ı 'adlile nizâm
     Bir 'adâlet itdi ol hikmet-sirişt
     Kim memâlik oldı 'adlinden bihişt
 'Adl anun devrinde buldı i'tibâr
 Hurrem oldı emniyetlen rûzigâr
     Bahşış-i deryâ yüzine urdı kef
     Öldü dür-pâş u tehî kaldı sade f
 Cûd u ihsân birle Şâh-ı ser-firâz
 İtdi Rûm ehlin 'atâda bî-niyâz
     Bir kerem gösterdi Rûm ehline Şâh
     K'âferîn didi felekden mihr u mâh
 Takvîyet virdi demâ-dem dîne ol
 Ta'ziyet gösterdi ehl-i kîne ol
     Din 'adûsın târ u mâr iden süvâr
     Ĝâzî-yi devrân u ferîd-i rûzigâr
 Tîğ u cür'etle ferîd-i 'asr olan
 Kancarû 'zm itse sâhib-nasr olan

(vr. 193b)

Kâyinâtı dutdı Şâh'ın şevketi
 Hâssa Rûm oldı Süleymân milketi
     Tâ sipihr-i hoş-hırâm eyler hırâm
     Tâ mu'allakdur bu çarh-ı Nîl-fâm
 Tâ bu merkezde mukarrerdür medâr
 Tâ ki bâkîdir zamân u rûzigâr
     Devletün hurşîd bolsun nûr-bâş
     Dergehün hâkine yüz sürsün kur yâş
 Bahtun efzûn olsun iy devletlü Şâh
 Tapuna tursun dün u gün mihr u mâh
     Çarh çevrilsün murâdınca müdâm
     Kâyinât olsun serâ-ser sana râm
 Şâh'a her yüzden yönelsün feth u bâb
 Yâ mücîbe'd-da've sen it müstecâb

DER-TAKSİR-İ EDÂ-YI HİZMET*

Muhtasar olduysa nazm-ı dil-keşem
 İşbu nazm-ı dil-keş u lü'lû'ü şem
     İhtisârına budur nazmun sebab
     Oldur iy 'ârif ki bu manzûme heb
 Şâh-ı şîr-efken Selîm'in medhidür
 Cümle ânun gîru-dâr u fethidür
     Ne hikâyet var bu sözde ne mesel
     Ne yalan efsâneden bulmuş halel
 Ger kitâbım intihâsı temmedir
 Lîk medhinden anun bir şemmedir
     Heb beyân vâkı' oldı bî-hilâf
     Zerrece yokdur bu sözde ihtilâf
 Kendi nakdimlen el urdum harcıma
 'Âriyet yok bunda ya'nî terceme

*) Topkapı (273a) "VE 'ÖZR-İ HATA-YI FİKRET"

(vr. 194a)

İltimâs-ı bende-i dâî hemân
 Ehl-i 'irfândan budur kim nükte-dân
     Çün bu nazma ide gâhî iltifât
     İltifâtundan zuhûr ola sıfât
 Ger hatâyı görse nazmımda revân
 Ol hatâyı 'afv ide bî î n u ân
     Âdemî olmaz maâ'yibden berî
     'Aybumı sen gizle iy ma'nî eri
 Sakla-gel mestûr-ı nazmı 'aybını
 Çâk çâk itme bu kisvet ceybini
     Sehv u ğafletden degil hâlî bu nazm
     Gerçi bu nazm içre kıldım kesr-i 'azm
 Zâhir olsa ger hatâ-cûdan hatâ
 Kim hatâ-pûş ise 'arz eyler hatâ
     Bende Şükrî'nin bu nazmindan murâd
     Bir du'âdurur ki rûhun ide şâd
 Hak ta'âlâ ânı dil-şâd eyleye
 Kim du'âlen dâ'îyi yâd eyleye
     Koçi Beğ'den şâkir olsun Girdigâr
     Rahmet itsün ceddine Perverdigâr
 Andan oldu bunca irşâd u küşâd
 Dünye vü 'ukbâda bolsun ber-murâd
     Kim meni ol Şâh'a meddâh eyledi
     Her şikestim bulsa ıslâh eyledi
 Nazmıma virdi şeref Şeh medhile
 Ser-bülend itdi bu medhin fethile
     Çü Selîmî-nâme'i itdüm tamâm
     Bana ilhâh itdi ol ferhunde-nâm
 K'iy belâğat gülşeninün bülbülü
 V'ey bu dergâh-ı mu'allânun kulı

(vr. 194b)

Ger Selîmî-nâme'ye ma'mûrsun
 Lîk hayli fazlile ma'mûrsun
     Şi'r-i Türk-gûlûk itmezsın hemîn
     Sende çokdur ma'rifet iy horde-bîn
 Gam değil bir kaç kemâlin söyle-gil
 Vâkı'ından vasf-ı hâlin söyle-gil
     Tâ seni fazl ehli ma'lûm eyleye
     Bir bir ahvâlini mefhûm eyleye
 Didim iy rûşen-zamîr-i ercümend
 Eyleme men derd-mende rîş-hand
     Men ne mûrem kim Süleymân âsafı
     Dinleye hâlimi yâ ânun safı
 Târik u bî-şuğl u bî- çâreyem
 Nâ-tuvân u bî-kes u âvâreyem
     Hâssa Kürd'üm Kürd'den fazl u kemâl
     Ehli yânında irer emr-i muhâl
 Giri teklîf eyledi k'iy derd-mend
 Sen seni bildir nedir bu çûn u çend
     Nazm ile hâlini 'arz it gam değül
     Çayr çayrin hâline mahrem değül
 Cehd idüb kurtulmadım iy nükte-dân
 Uş bu bir kaç beyti nazm itdüm revân

DER-SIFAT-I KEMÂL-İ ŞÜKRÎ

Dinle iy Şâh-bâz-ı sidre-nişîn
 Bu sözümni ki çarh ider tahsîn
     Bir hüner olsa bir kişide hemân
     Âferîn eyler ana halk-ı cihân
 Bende Şükrî ki şimdi ma'zûlem
 Pâdişâh'a kemîne bir kulem

(vr. 195a)

Bende vardır kemâl u fazl u hüner
 Bir kaç er pâdişâh-ı gûş-hüner
     Görmüşem men hadîs u tefsîri
     Bilmişem 'ilm-i fikh u ta'bîri
 Ger ma'ânî vü eğer bed'î u beyân
 Tab'-ı pâkim yanındadır yeksân
     'İlm-i hikmetle hey'et oldı fenim
     Bir zamân zikr u fikrim idi benim
 Nahv ilen sarf u mantuk ile kelâm
 Oldılar zihnim için bâr-çe ğulâm
     Şeyhden ıstılâh-ı nakş-i Fusûs
     Buldı ifnâ-yı kalbim içre husûs
 'İlm-i ma'kûl görmişem ma'kûl
 'İlm-i menkûle olmuşam men kûl
     Görmüşem men Sihâh Cevherîni
     Gûşe aldım dürr ile gevherîni
 Mâhirem men 'arûz u kâfiyede
 Nice kim Kâfî ile Şâfiye'de
     Ger mu'ammâ vu eĝr lüğaz zâhir
     Ver lüğat cümlesinde-em mâhir
 Fenn-i inşâda dahl-i tâmmm var
 'İlm-i edvârda kelâmım var
     Şâ'irim üşde ortalukda sözüm
     Altı dilde ğazel dirdim men özüm
 Türkî dir-men revân Nevâyî gibi
 Fârisî'de hemân Nebâyî gibi
     'Arabî söylerim velî Kürd'üm
     'Ayıb söz Tanrı'dur budur hordum
 İrmeni dilini kemâlince
 Bilürem Hindî dahî hâlince

(vr. 195b)

Gezmişem men Herât u Gîlân'ı

Tâ bulup-men bu nev'a 'irfânı

Men meni cüz'ıyyâta yormamışam

Az kalıpdur kütüb ki görmemişem

Fârisîde ne nazm u nesr ki var

Ekser oldur ki görmüşem tekrâr

Oldum idi müderris u kâdî

Hem haûb-i zamâne-i mâzî

Va'zımı ehl-i fazla dinledirem

Vecd u hâletle halkı inledirem

Çekmezem men riyâ-yı serd-i nefes

Kim semâ' ehli âciz ola ki bes

Bahs-i 'ilm u riyâzı iderdüm

Hasmı nutkumla râzî iderdüm

Çünkü âdâb-ı bahsi gördüm idi

Bahisde hasm olanı yordum idi

Okurdum her ne dilde olsa sevâd

Yüzerem suları ger olursa murâd

Bilürem ât u it kemâli nedür

Anlarım bâz u yoz hâli nedür

Çarh u şâhîn u bahrî vu şinkâr

Uzadubdur kamû manâ minkâr

Bu kamûnın mîzâcını bilürem

Kuşculukda bu da'vâyı kıluram

Âtamız ile bu yolda at yorduk

Bâz-nâme dahî besî gördük

Ururam ağı oluram sayyâd

İderem bunları kim itdim yâd

Ağ ile suda avlarım balık

Balık er bilmese bilür Hâlik

(vr. 196a)

Çekerem eğri yâd düz ok ataram
 Doğru der men meni değil sataram
     Düşse kulluk mecâl-i firâşım
     Gördi nâmûsa n'oldı yoldaşım
 Türk ilen Türk ü Kürd ilen Kürdem
 Evde koyun u yabanda kurdem
     Başa iş düşse dime kim şâtır
     Yürimez bendene şâtır-ı kâtır
 Kime k'olsam harîf u yâhud yâr
 Bilürem zât u cevherinde ne vâr
     Beğlerün hâssa meclis-i edebin
     Bilürem hüsn u lutfilen gadabın
 Sohbetini ekâbirin gördüm
 Ol çemenden bu gülleri dirdim
     Olmazam men leîm-i tab' ile yâr
     Ger olur ise meselde Sâm-süvâr
 Çalaram gönlüm olsa tanbün
 Sevrem hüb yüzlü manzarı
     Men meni hem nedîm bildürirem
     Ağlar iken herîfi güldürirem
 Yokdur ammâ herîf-i hem-derdim
 Bu tefekkürle ortadır derdim
     Bu kamu fazl u 'ilm u dâniş ile
     Fehm u idrâk u derk u bîniş ile
 Sonra yirimni itdi kûy-i muğân
 Meni kıldı esîr-i hüsn-i civân
     Bulmadum 'ilimden bugün behre
     Olmuşam şimdi şî'rilen şöhre
 Yokdur ammâ bu şî're hem mâil
 Neylesün şî'ri söyleyüb kâil

(vr. 196b)

Kalmadı rağbet ehli sözlerüme
 Kan dolubdur bu gamla gözlerime
     Yokdurur bende zevk (u) şevk bugün
     Vardır ammâ ciğerden hayli düğün
 İltifât eylese zamâne şehî
 Bendenin sözlerine gâh gehî
     Ol Süleymân ki murğ u mâhî mûr
     Rûzigârında oldı heb mesrûr
 Ger nazar eylese men-i hâke
 Yete tab'ım külâhı eflâke
     Her ne emr itse nazm bâbında
     Hâtır eğlenmeye cevâbında
 V'er mana iltifât olmasa yâr
 Kaluram bî-nevâ vu 'âciz u zâr
     'Ömrün iy pâdişâh-ı 'âdil-dil
     Devlet ile baka ide yüz yıl
 Çarh gezsün hemîşe kâm ile
 Şöhre bol-gıl cihânda nâmun ile
     Bu du'amı iste-geç iy şeh-i dîn
     Cebrâîl Âmîn disün Âmîn
 Her ki diler rahmet-i Hakk kazana
 Fâtiha okuya bunı yazana*

Ketebehû İbrâhîm bin Abdullâh sene 972

*) Topkapı (277) Bu beyt tabiki yok.

İNDEKS (İSİMLER)

-A-

Abdur-Rezzâk : 150b, 153b.

Ahmed (Hz. Muhammed, Mustafâ) : 4a-b, 8b, 13a, 14a-b, 61b, 64b, 69a, 101b, 110b, 191b.

Ahmed Beğ : 73b, 104a.

'Alâü'd-Devle : 28a, 115a, 118b.

Ali : 118b.

'Ali Beğ (Malkoç-oğlu) : 47a, 48a, 90a, 92a.

'Ali Beğ (Şehsüvar-oğlu, 'Al bin Şehsüvâr) : 9b, 77b, 78b, 79b, 90a, 96a, 108a-b, 152b, 154a, 184a, 187a-b.

'Ali Paşa : 21a, 28b, 33a.

'Ali-Şir : 107b.

'Aliyyid-Devle (Oğlu) : 68b, 71b, 77a, 108b, 115a, 116a, 117b, 128a, 157b.

Ailân Bey : 128a.

Ayâs (Ağa) : 86b, 90a, 91b, 93b.

-B-

Bâlî Beğ (Ağa) : 109b, 133b, 135b.

Başbüyük Bey : 137b.

Bâyezîd : 105a, 141b.

Bâyındır : 65a, 67a.

Behmen : 191a.

Behrâm (Behrâm-gür) : 131b, 191a.

Bıyıklı : 106b, 123a, 124a, 129b, 130a-b, 131 a, 132a, 152b, 154b, 168b.

Burunsuz : 184b.

-C Ç-

Cânberdî : 153a, 162a.

Câvındır : 65a.

Çavuş Balı : 78a.

Çavuş Sinan : 118a.

Cem : 24b, 25b, 47a, 88b, 103b, 104b, 156a.

Cemşîd : 47a, 155b, 174a.

Çin : 65a.

Çiyân : 89a.

-D-

Dilâver Paşa : 169b.

Dukakin-Oğlı (Dukakin-zâde) : 59a, 60a-b, 70a, 72a, 96a, 107a, 111a, 122b.

Durmuş Han : 137b.

Düldül : 97a, 156a, 164a, 173b.

-E-

Ebu'l-Gâzî : 7a, 192b.

Efrâsiyâb : 191a.

Erdebîl-oğlı : 15b, 21a, 70b, 73a, 79a, 95b, 96a, 98b, 110b, 111a, 114a, 123b, 124a, 140a, 142a-b, 144a, 145a, 148a-b, 149b, 157b, 158a, 183b, 184a.

Ervam : 80b.

Eski Osman : 82a.

Evranos-oğlı : 156b.

Eymürz : 77a.

-F-

Ferhâd Beğ (Ayas) : 151a, 153a, 168b, 169b.

Ferîdûn : 56a, 64a.

Firdevs : 63a.

-G-

Gavrî : 112a, 113b, 128a, 141a, 146a, 146b, 148b, 149b, 151a, 153b, 155b, 157b, 176b.

Gazâlî : 161a-b, 162a-b, 171b, 172a, 176b, 182b, 183a.

Güzelce Kâsım : 156a.

Gûr Emîr : 89a.

-H-

Hâce Beğ : 126a.

Hacı Beğ : 110a.

Hacı Rüstem : 96a-b, 97a, 109a.

Hâlid Beğ : 97a.

Hân Muhammed : 10a, 51a, 67a, 74a, 85b.

Hasan : 10a.

Hasan Beğ : 150a.

Hasan Pâşa : 25a, 67b, 70a, 85a, 90a, 92a-b, 93a, 105a.

Hasan Sultân : 12a, 67a, 74b, 98b.

Hasan Ya'kûb : 12b.

Hayder (İsmâ'il b.) : 78a, 106a, 128a, 160b, 182a, 191a.

Haydarî (Haydar Oğlu) : 86a, 123b.

Hayr Beğ : 153b, 154b, 155a, 156a, 171b, 172a, 175a, 182b.

Hemdem Paşa : 56b, 68a, 74a-b.

Hersek-oğlu : 63a-b, 107a.

Hızır Ağa : 10a.

Hızır : 67a.

Hoca Reşid : 102b.

Hüseyn : 134b, 135a.

Hüseyn Ağa : 134a.

Hüseyn Beğ : 109a.

Hüseynî : 109a.

Hüseyn-i Baykara : 97b.

Hüseyn (Pâşa) : 163b, 164a.

Hüsrev (Beğ) : 8a, 54b, 55b, 56a-b, 62b, 63a, 67a, 70b, 71b, 90a, 91a, 93b, 94a, 99a, 103b, 158a, 165b, 170a-b, 172a, 173b, 178a, 187b, 191b.

Hüsrev Paşa : 134a, 137a, 152b, 186b.

-İ-

İbrahim b. Abdullah : 196b.

İhtimân-oğlu : 156b.

İsa (İsi) b. Meryem : 7a, 53b, 163b, 192a.

İsfendiyâr : 82b, 88b, 191a.

İsfendiyaroğlu : 168a.

İsî Beğ (oğlu) : 153a, 156b.

İskender : 21b, 40b, 47a, 48b, 59a, 62a-b, 65b, 70b, 102a, 151b, 155a, 158a, 159b, 167b, 171a, 177b, 183b, 191a-b.

İskender Paşa : 121a.

İskender-i Rûmî : 111b.

İsrâfil : 24a, 59a, 80b, 167a.

-K-

Kanber : 182a.

- Kansu (Gavrî) :** 112a, 113b, 128a, 141a, 146b, 148b, 149b, 151a, 153b, 155b, 157b, 176b.
Karâçîn-oğlı : 53b, 54a.
Karca Pâşa : 72a, 143b, 156a.
Kâsım Beğ : 53a, 90b.
Kâsım Pâşa : 68a, 84b.
Keçeyuti Bey : 137b.
Keykubâd : 63b, 191a.
Koçi : 178a, 181b, 182a.
Koçi Ağa : 93b.
Koçi Beğ : 151a, 194a.
Koçi bin Halil : 9b.
Konralar : 137b.
Korkud (Sultân) : 37a, 39b, 40a-b, 41a, 50b, 51b, 52a, 53a, 53b, 54a, 55a.
Kürd Muhammed Beğ : 137b.

-L-

- Laçin-oğlı :** 53b, 54a.
Lokmân (A.S.) : 143b, 191b.
Lütfi Ağa : 87a.

-M-

- Mâçîn :** 6b.
Mahmûd : 178a.
Mahmûd Sultân : 51a, 93b
Malâtiyye Beği : 146a.
Malkoç-oğlı : 47a, 48a, 90a, 92a.
Mama Hâtûn : 75b.
Mehdî : 72a.
Mehmed : 57a.
Melik Arslan : 150b, 153b, 154a.
Meysere : 92a.
Mihâl-oğlı : 75a.
Mirza (Beğ) : 77b, 82b.
Muhammed (Mihâl-oğlı) : 78a, 82a, 94a, 134b, 135a.
Muhammed Ağa : 57a, 134a.
Muhammed Beğ : 72a, 91b, 132b, 156b.
Muhammed Pâşa (Beğ, Bıyıklu) : 106b, 123a, 124a, 129b, 130a-b, 131a, 132a, 152b, 154b, 168b.
Mûsî : 51a.
Mustafâ : 47b, 48a, 49b, 50a.

Mustafâ Ahmed (Hersek-oğlı) : 63a.

Mustafâ Beğ : 156a.

Mustafâ Beğ (Hal-oğlı) : 92b.

Mustafâ Beğ (Palak) : 59b, 73b, 75a.

Mustafâ Pâşa (Beğlerbeği) : 49a, 57a, 58b, 103b, 104a, 172b, 173a-b, 174a-b, 175a-b, 177a, 178a.

Mustansır-oğlı : 156b.

-N-

Nasûh Beğ : 138b, 150b.

Nebâyî : 195a.

Nemrûd : 65a.

Nevâyî : 195a.

Nûşirvân : 6b, 7a.

-O-

Orhân : 51a, 55a.

'Osmân : 51a, 88b.

-P R-

Pehlevân Pâşa : 175a.

Pîrî Pâşa : 120b, 122a.

Piyâle : 52a-b, 53b, 54a-b, 55a.

Rüstem : 6b, 90b, 131b, 152b, 162a, 191a.

-S-

Sa'âdet-girây : 23a, 60b.

Selîm (Sultân Selîm Hân) : 8b, 9a-b, 10a, 11a-b, 12a-b, 13b, 14b, 15b, 16a-b, 17a-b, 18a, 19a-b, 20a, 21a-b, 22a-b, 23a, 25a-b, 26a, 27a-b, 29a-b, 30a-b, 31b, 32a-b, 34a-b, 35a-b, 36b, 38a-b, 40a-b, 41b, 42a-b, 43a, 44b, 45a, 47a-b, 48a, 51b, 52a, 53b, 55a-b, 56a-b, 57b, 58a-b, 59a, 60b, 61b, 62a-b, 63b, 67b, 68b, 69a, 69b, 72a-b, 73b, 76a, 77a-b, 80b, 83b, 84a, 86a, 87b, 89a, 90b, 91a, 93a-b, 95a, 97b, 98a, 99a-b, 100a-b, 101b, 102a-b, 104a-b, 105a, 106b, 108b, 109a, 111a-b, 112a, 114b, 116b, 119a, 122b, 128b, 129b, 131b, 140a, 141a, 142a, 143a-b, 145a-b, 146b, 148a, 150a, 151b, 154b, 155a, 156b, 159b, 160b, 161a, 163a-b, 165b, 166b, 168a, 170a, 172a, 175a-b, 176a, 177b, 178a, 182a-b, 183b, 184a-b, 188a-b, 189a-b, 190a, 191a-b, 192a-b, 194a-b.

Selmân (Beğ) : 137b.

Sikender : 7b, 9a, 91b, 103b, 160b, 190b.

Sikender Pâşa-oğlı : 74a, 121a, 156a.

Sinân : 90a, 161a-b, 162b, 163a, 165a, 166b, 170b, 176b.

Sinân Ağa : 60b, 135b.

Sinân Beğ (Karlı-oğlı) : 51a, 53b, 54a, 61a, 91b, 178a.

Sinân Pâşa (Kürd) : 33a, 83b, 91a-b, 94b, 105b, 107b, 116a-b, 118a, 133b, 145a, 146b, 152b, 153a, 162a, 165a, 167a.

Sultân Ahmed (b. Bâyezîd) : 18b, 19a-b, 30b, 32a-b, 45a, 46a, 47a-b, 48a, 49a, 55a, 56a-b, 58a-b, 59a-b, 60a-b, 61a-b, 84b, 87a, 153b, 156b.

Sultân 'Ali : 46a-b.

Sultân Bâyezîd : 10a, 11a, 12a-b, 13b, 14a, 18a, 21a-b, 26a-b, 27a, 28a, 29b, 31b, 32a-b, 33a, 34a, 35a-b, 36a, 38b, 40a, 42b, 43a-b, 44b, 45a, 47b, 50a, 55b, 56a, 189b, 192b.

Sultân Hasan : 12a, 67a, 74b, 98b.

Sultân Muhammed (Hân) : 10a, 51a, 67a, 74a, 85b.

Sultân Murâd : 10a.

Sultân Süleymân : 6a, 7a, 16a, 18a-b, 19a-b, 21b, 35b, 62a, 71a, 73b, 74a, 87b, 120a, 176a-b, 178a, 192b, 193a-b, 194b.

Süleymân (Peygamber) : 5b, 6a, 7b, 88b, 93b, 160b, 165a.

Süleymân Beğ : 92b.

-Ş-

Şadi (Paşa) : 77b, 185b

Şah İsmail (b. Haydar) : 15b, 64b, 68b, 72b, 75a, 76a, 81a, 92a, 110b, 122b, 129b, 131a-b, 133a, 140a, 142a, 144a, 145b, 146b, 148b.

Şahlumenkû : 75b.

Şehrimâs : 169a.

Şehsüvâr-oğlı : 8b, 108a, 113a, 116a, 118b, 166a, 168b, 169b, 172b, 175a, 186a, 188a.

Şeref Beğ : 105a.

Şeyh Ahmed : 79a.

Şirvan-ı Adil : 6b, 7a.

Şükrullâh Beğ : 132b.

-T-

Taclu Hâtun : 92a, 95a

Tatar Hân : 177b.

Timur-leng : 10a, 158a, 160a, 177b.

Tekeltu Han : 137b.

Toman-bay (Beğ) : 159b, 161a, 166b, 167b, 168a, 170b, 171a-b, 173a-b, 174b, 175a-b, 176b.

Tur Ali-b : 47a-b, 48a, 49a, 50a, 89a, 90a, 92b, 124a-b, 125a, 126a-b, 130a, 131b.

-U-

Ustacalu-oğlı : 78a, 79a, 81a, 89a-b, 91a, 94b, 131b.

-V-

Veys Beğ (b. Ali) : 91b, 184b, 185a, 187b.

Voyvoda : 75a.

-Y-

Yahş-oğlı : 156b.

Yahyâ : 77b, 78a.

Yahyâ Paşa : 25a.

Ya'kûb Cân : 12b.

Ya'kûb Hân : 100b, 102a.

Ya'kûb (Peygamber) : 53a.

Ye'cüc ve Me'cüc : 65b, 86a, 90b, 169a.

Yörgüç-oğlı : 91b.

Yûnus Paşa : 43a, 153a, 156a, 157a, 158b, 166a, 176a.

Yûsuf (Peygamber) : 127a, 144a, 148b, 170b, 171a, 176a, 182a.

-Z-

Zengî : 70b.

Zeydânî : 165b.

Zeynel Paşa : 84a, 90a, 152b.

Zeyrek-zâde : 143b.

Zü'lkadir-oğlı : 79b.

İNDEKS (YER VE TOPLULUK ADLARI)

-A-

'Acem : 65a, 74a, 99a, 165a.

Âd : 86b.

Adana : 33a, 112b.

Ada-Tepe : 75a.

Ahta-hâne : 96a.

Akbıyğ : 70a.

Akçaşehir : 71b.

Aksaray : 68a.

Akşehir : 68a, 70a, 72b.

Akviran : 70a.

Alacalar : 75b.

Aladağ : 78b.

Alagöz Köyü : 77a.

Âl-i 'Osman ('Osman Oğlu. 'Osman mülki) : 12b. 20a-b. 27b. 28a-b
35a, 50a-b, 51a, 55b, 82a-b, 83a, 84a, 94a, 96b, 101b, 153b.

Âmâsiyye : 47a, 68b, 103b, 107b, 108a, 110a, 112a, 120b.

Âmid : 76b, 78a, 130a, 131b, 132a, 133a-b, 134a, 135a-b, 142a, 152b

Anatoli (Anadolu) : 46a, 47a, 48b, 71b, 83b, 90a, 91a, 111b, 119b,
132a-b, 137a, 152b, 166b, 185a.

Ani Suyu : 104a.

'Arab ('Arabî) : 153b, 164b, 165a, 173a, 174b, 175a-b, 176b, 177a,
182a, 195a.

Araz : 77a.

Arugar : 113b.

Av Ağılı : 96a.

Aydın : 68a.

Aydın Bey Köyü : 78a.

Âzerbâyecân : 67a, 68b, 76b, 98a, 102a, 103b, 106b, 111a, 113b,
126b, 132b, 137b, 140b, 142a, 145a, 183b.

-B-

Bağdad : 65a, 131b, 133a, 137a, 139b, 145a-b.

- Balçık Hisarı** : 107b.
Bardız : 105a.
Bayat : 70a.
Bayburd : 16a, 75a, 105b, 106b, 113b, 123a-b, 124a, 126b.
Bayındır : 65a.
Baykalu : 109b.
Bazirgan Suyu : 79b.
Beğ-şehri (Beyşehir) : 68a, 91b.
Bedir : 72b.
Beşiktaş : 69b.
Beyda : 169a.
Bilağrad : 7b.
Biğ İli : 68a.
Bircetük : 142a.
Birketi'l-Hacc : 164b, 165b.
Biryecik : 139b.
Bitlis : 109a-b.
Bolu : 68a.
Bozdire : 107b.
Boz-ok : 108a-b, 184a-b.
Bozöyük : 70a.
Budaş : 107b.
Bursa : 48a-b, 51a-b, 52a, 57b, 61b, 68a, 181b.

-C Ç-

- Canik** : 68a, 106b, 124b.
Cavındır : 65a.
Celâl(î) : 184a-b, 185a, 186a, 188a.
Ceneviz : 179b.
Cevşak : 136a.
Ceyhun : 31b, 93b.
Cins (Cınıs = Hınıs) : 75b.
Çağalğan : 107b.
Çaldıran-Çalduran (Ovası) : 80a, 89b, 93a, 94a, 95b, 110b.
Çerkes (Çerkez) : 112b, 147b, 153b, 154b, 159a, 161a, 162a-b, 165a, 167b, 171b, 172a, 173a, 174a-b, 175b, 176b, 177b.
Çermen Hisarı : 30a.
Çermük : 75b.
Çınarlu : 69b.
Çinçin : 116b.
Çinoğlu : 106b.
Çin : 6a-b, 65a, 66a, 81a, 100b, 173a.
Çoban Köprüsi : 77a, 105a.

- Çorum** : 68b.
Çörmik : 139b.
Çubuk Sahrâsı (Çubuk) : 71b, 72a, 75a.
Çukur-Ova : 157a, 159a.
Çukur Hisarı : 70a.

-D-

- Dadar** : 187a.
Dalbasan : 71b.
Dana Sazı : 79b.
Danişmendlü : 72a.
Darbozan : 16a.
Dayı Şeyh : 107a.
Dımaşk (Dımışk) : 142b, 143b, 157a-b, 158b, 159a-b, 160a-b, 161b, 176b, 183a.
Dicle : 31b.
Dikilütaş : 69b.
Dimedoka : 42b, 43a.
Diyar-ı Bekr : 109b, 129b, 130a.
Dulkadir (lu) : 15b, 108a, 112b, 116a, 117b, 118b, 152b, 186a-b.
Düşkaya : 104b.

-E-

- Edirne (Edrine)** : 21b, 22a, 25a, 33a, 62b, 63a, 68b, 69a, 132a, 189a.
Eğriboz : 67b.
Ekrâd : 79a, 96a.
Elmalu : 114b.
Elbistan : 116a, 145b.
Engür Gölü : 71b.
Engüri : 48a, 68a, 107b, 108a, 111b.
Ercilavun : 107b.
Erdeklü : 116a-b.
Ergani : 139b.
Eristân : 65a.
Ermeni Bâzârı : 70a.
Erzincân : 15a-b, 16a-b, 17b, 36b, 72a-b, 73a, 74b, 75a, 109b, 124b.
Erzurûm : 77a, 105b.
Eskişehir : 70a.
Evgümi Çayırı : 77a.
Ev-Oğlı : 96a.

-F-

Fars (Farîsî) : 132b, 195a-b.

Fil Çayırı : 69a-b, 148a.

Fırât (Furât) : 16b, 65a, 76b, 146a, 150a.

Firdevs Bağı : 190a.

Frengistan (Freng) : 52b, 53b, 156b, 177b, 179a-b, 180a, 181b.

-G-

Gâkîvize (Gebze) : 69b.

Gayb Işık Köyü : 78a.

Gazye : 161a, 162a, 163a-b, 164a, 176b.

Gazze : 156a-b.

Gerger : 103a.

Geldinlen Ovası : 112a.

Gîlân : 195b.

Gökseki : 72b.

Göksu : 116b.

Göksun : 116b, 119a, 125b.

Göle : 77b.

Göster : 108b.

Gülgülü : 116b.

Güllü Yurd : 77b.

Gürçi : 11a, 12b, 13a, 14a, 77a.

Gürcistân : 12a-b, 13a-b, 14a, 26b, 36b, 104b.

-H-

Hacılı : 107b.

Haleb : 142b, 145b, 146a, 147b, 149b, 150a, 153b, 155a, 156a, 157a,
158a, 176b.

Halilullah (Camii) : 163b.

Halkapınar : 70a.

Hama : 150b, 157a.

Hamid : 68a.

Hân : 75a.

Hârân : 65a.

Harburt : 139b.

Havâric : 187a.

Hayber : 13b, 106a, 113b.

Heft Çeşme : 97a.

Herât : 65a, 97b, 100a, 183b, 195b.

Herreke (Hereke) : 69b.

Hıms (Hâmis) : 150b, 156b.

Hindistân (Hind, Hindî, Hindû) : 41b, 54b, 64b, 76b, 77a, 89a, 165a, 168a, 170a, 173a, 195a.

Hind u Sind : 64b, 100a, 183b.

Hisarcuk : 107b.

Horâsân : 65a, 76b, 97b, 99a, 102b, 111b, 160a, 183b.

Hoy : 78a, 79b, 96a.

-I İ-

İlğun : 70b.

Irâk : 65a, 76b, 126b, 132b, 137b.

Iraz Suyu : 103a-b.

Issı Çermik : 113b.

İlbasan : 67b.

İnegöl : 57b.

İrdebil (Erdebîl) : 64b.

İrem Bağı : 88b.

İskenderiye : 156b, 177b, 180a, 181a-b.

İspir : 124b.

İstanbul (İslambol) : 30b, 31a, 32a, 33a, 34b, 39b, 40b, 41a, 43a, 44a-b, 60b, 61b, 62a-b, 69a, 99a, 119a-b, 120a, 145a, 156b, 177b, 178b, 182a-b, 184a, 189a, 190a.

İznik (İznikmid) : 58b, 69b.

İzürnik : 110a.

-K-

Ka'be : 7b.

Kadye : 161a.

Kangırı : 68a.

Karagu Köpri : 71b.

Karahan : 131b, 133a, 136a-b, 139a.

Karahass : 106b.

Karahısn : 71b, 107b.

Karabağ : 103a-b.

Karakang : 77a.

Karaman : 56a-b, 68a, 71b, 84a, 90a, 152b.

Karapınar : 80a.

Karatay : 107b.

Karahisar : 124b.

Karesi : 68a.

Karcıger : 107a.

Karkun Çayırı : 75a.

- Kars** : 104a.
Karver : 106a.
Kastamonu : 68a.
Kayseri : 20b, 68a, 71b, 91b, 108a-b, 113a.
Kazan Köyü : 30a.
Kazıklu-Bili : 69b.
Kazlu Göl : 72b, 112a.
Keçeyuti : 137b.
Keffe (Kefe) : 19b, 21a, 32a.
Kellemçi Beli : 71a.
Kemâh : 96b, 97a, 114a-b, 124a-b.
Kercenes : 114b.
Kerpe : 180a.
Keylân : 76b.
Kıpçak : 23a.
Kırkpınar : 71b.
Kızılbâş : 62b, 63b, 75a, 77b, 78b, 80a, 93a, 94a, 98a.
Kiliköy : 107b.
Kirmân : 65a.
Koca-ili : 68a.
Koçhisar : 72b, 114b, 136a.
Konra : 137b.
Konya : 68a, 71a-b.
Köpri Başı : 97a.
Köstendil : 67b.
Kubbe-i Sahra : 163b.
Kuds : 156b, 163b.
Kulupa : 70a.
Kul ili : 68a.
Kum : 177a.
Kuşçı Çayırı : 96a.
Kürd : 153a, 194b, 195a, 196a.
Kürdistân : 76b, 109a, 130a-b, 131a, 152b.
Kütâhiyye : 57a, 68a.
Küzmen : 137b.

-L-

Lârende : 20b, 68a.

-M-

Malâtiyye : 48a, 149a, 150a.

Maltepe : 69b.

Ma'nîsâ = Münise : 51b, 62b, 69a.

Maraş : 108b.

Mardîn : 76b, 78a, 131b, 132a, 133a-b, 139a-b, 142a, 152b.

Matrahac : 77a, 105b.

Mastar : 104a.

Mâzenderân : 65a.

Mekke : 127a, 143a-b.

Mengücek : 76a.

Menteşe : 68a, 132b, 137b.

Mercan Deşti : 149b.

Merend : 102b.

Merzifon : 114b.

Mescid-i Aksa : 163b.

Mısır (Mısırî) : 112b, 113a, 118b, 141a, 142b, 143b, 146b, 147b, 153a-b, 154a-b, 155a, 156b, 157a, 158a-b, 159a-b, 160a-b, 161a, 162a, 163a-b, 164a-b, 166a-b, 167b, 168a-b, 169a-b, 170a-b, 171a, 172a-b, 174b, 175b, 1756a-b, 177a-b, 178a, 180a-b, 181b, 182a-b, 183a.

Mirzâ Sarâyı : 190a.

Monla Kâsım Köyü : 77a.

Mora : 68a, 92b.

Musul : 65a, 131b, 132a, 133a, 139b.

-N-

Nahcivan : 103b

Nağre-zen Çayırı : 71b.

Niğebolı : 25a, 67b, 82a.

Niğde : 20b, 68a, 71b

Niksar : 107b.

Nîl : 86a, 167b, 169b, 170a-b, 172b, 173a-b, 176a, 177a-b, 181b, 193b.

-O-

Ohri : 67b.

Osmanlı : 109a.

Ovacuk Sahrası : 80a.

-P-

Palu : 139b.

Pamukcibili : 69b.

Pınarbaşı : 71b.

-R-

Râhat : 72b.

Remle : 163a.

Remliyye : 169a.

Reşîdî : 181b.

Rodos : 7b, 180a, 182b.

Rûm (Rûmî) : 11a, 14b, 15a, 16a-b, 17b, 19b, 20a-b, 21a, 22b, 24a, 25a, 26b, 27a, 28a, 29a, 30a-b, 31a, 32a-b, 33a, 35a, 36a, 37a, 38b, 41a-b, 43b, 45a, 47b, 49b, 50b, 55b, 56a-b, 58a, 59a, 61b, 62a, 64b, 67a-b, 68a, 69a, 70a-b, 71a, 72a, 74a-b, 76b, 78a, 79a-b, 80a, 82a, 83a-b, 84b, 85a, 87b, 88a, 89b, 92a, 94a-b, 95b, 96a, 99a, 100a, 103b, 109a, 111b, 112a-b, 115b, 152b, 153a-b, 154a-b, 155a, 156b, 157a-b, 158a-b, 159a-b, 160a-b, 161a-b, 162a-b, 163a-b, 164b, 165a, 166b, 167a-b, 168a-b, 169a-b, 170a-b, 171a, 172a-b, 173a-b, 173a-b, 174a-b, 175a-b, 176a-b, 177a-b, 180a, 181a-b, 182a-b, 183b, 184a, 185a, 186a-b, 188b, 189b, 190a, 193a-b.

Rûmât : 39a.

Rûs : 177b.

-S-

Sakallu : 78b.

Sakız : 179b.

Salmân : 108b.

Saruhan (Sarhân) : 68a.

Seğmen : 96a.

Sehlân : 97a, 102b.

Salahiyye : 164a.

Selâm'aleyk Çayırı : 70a.

Seydi Gâzî : 70a.

Sîb (Sîbî) : 153a, 154a-b.

Sidrek : 104a.

Silisre : 34b, 35a-b, 67b.

Siroz : 67b.

Sivâs : 48a, 49a, 68b, 70a, 72a, 113b, 114a, 116a, 185a.

Söğütlü : 70a.

Sökmen Köy : 77a, 73b.

Sultânhanı : 71b.

Sultânöni : 68a.

Suşehri : 72b.

Susam : 179b.

-Ş-

Şâh 'Ali Beğ : 97a.

Şahne Çayırı : 72b.

Şahruh Köprüsü : 186b.

Şâmî Kazan : 96b, 97b.

Şam (Şâmî) : 11a, 20b, 33a, 37a, 47b, 76b, 96b, 112b, 115b, 128b, 129b, 140b, 142a, 144b, 148b, 150a-b, 153a-b, 154a-b, 155a, 156a-b, 157a, 158a, 159a-b, 160a-b, 161a-b, 162b, 163a-b, 164b, 165a, 166a-b, 167a-b, 168a, 169a-b, 169a-b, 170a-b, 171a, 172a-b, 173a-b, 174a-b, 175a-b, 176a-b, 177a, 181a, 182b, 183b, 184a, 189b, 192a.

Şemâhi : 65a.

Şîr-Işık : 107b.

Şîrvân : 65a.

-T-

Taclu Hân : 92a.

Tâş (İli) : 114a.

Tatar : 60b.

Tavağ : 139b.

Tebrîz : 15b, 65b, 68b, 71b, 74a, 78a, 87a, 94b, 95a, 96a, 97a-b, 99a, 100b, 101b, 102a, 103b, 113b, 114a, 116a, 120b, 124a, 126b, 127a, 129b, 133a, 142a, 143a, 147a, 157b, 183b

Teke : 52b, 53a, 137b.

Tekir Çayırı : 69b, 106a.

Teklitühan : 137b

Tercân : 67a, 73a-b, 74a, 75a.

Tırbalus : 150b, 156a.

Tırhala : 67b, 92b.

Tokat : 68a, 185b.

Toprak Hisâr : 78a.

Trabzon (Tarbuzan, Tarabozân, Tırbazon) : 21a, 68b, 118b.

Tundalmca : 103b.

Tur 'Ali : 47a, 90a.

Turhal : 112a.

Tuzla Suyu : 78a.

Türk (Türkî, Etrâk) : 52b, 53a, 153b, 184a, 195a, 196a.

Türkistan : 117b.

Türkman : 53a.

-U-

Ungurûs : 30a, 110a, 177b.**Urum İli** : 67b, 68b, 70a-b, 71a, 90a, 109b, 152b, 153b.**Urus** : 76b.**Uşekciler Kayası** : 72b.**Uruc** : 104a.

-Ü-

Üçkilisa : 79b, 104a, 106b.**Üskülec** : 72a, 75b.**Üsküdar** : 32a, 33b, 69b.**Üzürnik** : 110a.

-V-

Varsak : 114a.

-Y-

Yamacı Gedüği : 97a.**Yanıyan (Yanya)** : 68a.**Yassı Çimen** : 72b.**Yaylacuk** : 105a.**Yaylak** : 69b.**Yenişehir** : 58a, 69b, 70a.**Yûnân** : 191b.

-Z-

Zağre : 30a.**Zengicani** : 104a.**Zerîde** : 49a.**Zernic** : 106a.**Zincirli kuyu** : 70a.**Zulûs** : 102a.

